

Pomorze Zachodnie

Perspektywa 2020

wersja z 1.0 – 29 lipca 2015 r.

Spis treści

I.	Ogólny opis programu oraz głównych warunków realizacji	6
1.	Status dokumentu	6
2.	Opis Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020	7
3.	Informacje nt. sposobu i źródeł finansowania osi priorytetowych	8
II.	Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań	12
I	GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE	12
1.1	Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw	14
1.2	Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach	19
1.3	Rozwój publicznej infrastruktury badawczej	25
1.4	Wdrażanie wyników prac B+R.....	30
1.5	Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji	35
1.6	Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia	39
1.7	Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM).....	43
1.8	Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF).....	47
1.9	Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe	51
1.10	Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego	56
1.11	Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	61
1.12	Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	66
1.13	Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych	71
1.14	Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym	76
1.15	Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw.....	80
1.16	Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	86
1.17	Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	93
II	GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	99
2.1	Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu	101
2.2	Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	108
2.3	Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	115
2.4	Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Kontraktów Samorządowych	122
2.5	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej.....	128

SPIS TREŚCI

2.6 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.....	134
2.7 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych.....	140
2.8 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.....	146
2.9 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi.....	152
2.10 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł.....	158
2.11 Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii	164
2.12 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii.....	168
III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU.....	174
3.1 Ochrona zasobów wodnych.....	176
3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym.....	180
3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego.....	184
3.4 Adaptacja do zmian klimatu.....	188
3.5 Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych.....	192
3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków.....	196
3.7 Rozwój gospodarki odpadami komunalnymi.....	201
3.8 Rozwój gospodarki odpadami niebezpiecznymi.....	207
IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA.....	212
4.1 Dziedzictwo kulturowe.....	214
4.2 Wzmocnienie instytucji kultury.....	219
4.3 Ochrona różnorodności biologicznej.....	224
4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody.....	229
4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację.....	234
4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu.....	238
4.7 Wsparcie ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt.....	242
4.8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego.....	246
4.9 Rozwój zasobów endogenicznych.....	250
V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT.....	256
5.1 Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich).....	258
5.2 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT.....	262
dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.....	262
5.3 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzieszko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.....	266
5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych.....	270
5.5 Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych.....	275
5.6 Zakup i modernizacja taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych.....	280
5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych prowadzących do portów, monitoring dróg wodnych, w tym związany z systemami zarządzania ruchem.....	285

VI RYNEK PRACY	291
6.1 Usługi rozwojowe skierowane do przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw w oparciu o system popytowy.....	293
6.2 Wsparcie adresowane do przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmian gospodarczych oraz ich pracowników, mające na celu wspomaganie procesów adaptacyjnych	298
6.3 Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement.....	301
6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe	306
6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych	314
6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	323
6.7 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach Kontraktów Samorządowych	328
6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne	333
VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	339
7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej	341
7.2 Wsparcie dla tworzenia podmiotów integracji społecznej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej.....	348
7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej	353
7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych)	358
7.5 Koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz wsparcie rozwoju sieci kooperacji i partnerstw ekonomii społecznej w województwie	363
7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.....	368
7.7 Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością.....	375
VIII EDUKACJA	381
8.1 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej	384
8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym	389
8.3 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.....	397
8.4 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	405

SPIS TREŚCI

8.5 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych	415
8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego	425
8.7 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	434
8.8 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	443
8.9 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych	452
IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA	466
9.1 Infrastruktura zdrowia	468
9.2 Infrastruktura społeczna	473
9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	477
9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym	482
9.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych	486
9.6 Ośrodki popularyzujące naukę	490
9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych	495
9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego	500
9.9 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych	505
9.10 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych	510
X POMOC TECHNICZNA	517
10.1 Wsparcie procesów zarządzania i wdrażania oraz działań informacyjno-promocyjnych RPO WZ ..	519
III Indykatory plan finansowy	525
IV Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji	526
V. Wykaz najważniejszych dokumentów służących realizacji PO	532
VI Załączniki	538
VII Inne	539
Słownik terminologiczny	539
Wykaz skrótów stosowanych przez IZ RPO WZ	543

I. Ogólny opis programu oraz głównych warunków realizacji

1. Status dokumentu

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 (RPO WZ 2014-2020) został przygotowany na podstawie:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, zwanego dalej „rozporządzeniem ogólnym”,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006,

a także na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 zwanej dalej „ustawą wdrożeniową”.

RPO WZ 2014-2020 jest jednym z 16 programów operacyjnych, zarządzanych i wdrażanych na poziomie regionalnym, realizując jednocześnie zapisy Umowy Partnerstwa (UP).

Projekt Programu, przyjęty przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego został przekazany do Komisji Europejskiej 10 kwietnia 2014 r. Decyzja Wykonawcza Komisji przyjmująca Program została wydana 12 lutego 2015 r.¹.

Z uwagi na ogólny charakter programów operacyjnych kierowanych do Komisji Europejskiej, każda IZ przygotowuje dodatkowy dokument uszczegóławiający jego zapisy. W przypadku RPO WZ 2014-2020 jest to „Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020” (SOOP). Dokument ten został przygotowany na podstawie „Wytycznych w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020”, które 30 stycznia 2015 r. wydał Minister Infrastruktury i Rozwoju.

SZOOP stanowi uszczegółowienie zapisów RPO WZ 2014-2020 odnośnie zasad i reguł realizacji Programu, osi priorytetowych i dedykowanych im działań. Informacje zawarte w dokumencie, pozwolą przyszłym beneficjentom uzyskać wiedzę na temat możliwości i sposobu wsparcia dla realizacji projektów współfinansowanych z EFRR i EFS.

Dokument składa się z dwóch części:

- ogólnej, opisującej zasady horyzontalne obowiązujące we wszystkich działaniach nt. zakresu interwencji oraz podstawowych zasad realizacji PO przedstawianych w formie opisowej,

¹Decyzja wykonawcza Komisji C(2015) 903 z dnia 12 lutego 2015 r. przyjmująca niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla regionu zachodniopomorskiego w Polsce

- szczegółowego opisu poszczególnych osi priorytetowych i działań/poddziałań, jak również z załączników stanowiących integralną część SOOP.

Dokument stanowi również podstawę do przygotowania i przedstawienia KM RPO WZ 2014-2020 do analizy i zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów. Kryteria muszą ściśle wynikać z opisywanych działań i być z nimi powiązane. SOOP jest przyjmowany przez Instytucję Zarządzającą, po zaopiniowaniu przez Instytucję Koordynującą UP. Zmiany i uzupełnienia mogą być wprowadzone z inicjatywy IZ lub na wniosek instytucji pośredniczącej.

2. Opis Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny WZ 2014-2020 to połączenie celów wytyczonych regionalnymi dokumentami programowymi, strategicznymi kierunkami rozwoju z poziomu krajowego i Unii Europejskiej oraz wiedzą i doświadczeniem z realizacji perspektywy 2007-2013. Jednym z nowych elementów programowania regionalnego jest połączenie w Programie zarówno środków finansowych EFRR jak i EFS. Pozwoli to na większą koncentrację i ukierunkowanie wsparcia w podejmowanych działaniach.

Interwencje zaplanowane w ramach RPO WZ mają za zadanie wspieranie rozwoju sfery gospodarczej, opartej na wiedzy i innowacji, rozwoju kapitału ludzkiego, wykorzystaniu endogenicznych potencjałów w gospodarce jak i kulturze oraz zapewnieniu równowagi względem środowiska.

Główne obszary wsparcia RPO to gospodarka, infrastruktura i społeczeństwo.

Budowanie gospodarki opartej na rozwoju sfery B+R i innowacjach, promowanie gospodarki efektywnej, konkurencyjnej i przyjaznej środowisku, tworzenie nowych miejsc pracy, wsparcie kooperacji przedsiębiorstw oraz rozwijanie stabilnego i przyjaznego przedsiębiorcom otoczenia biznesowego to niektóre z kierunków wytyczonych dla obszaru gospodarki.

Nieodłącznym elementem gospodarki jest infrastruktura. W tej sferze nacisk zostanie położony na ulepszenie systemu transportowego, w tym połączeń drogowych, modernizację regionalnych linii kolejowych, utrzymanie śródlądowych dróg wodnych, infrastrukturę niskoemisyjną, wykorzystującą odnawialne źródła energii, a także infrastrukturę sektora gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej.

W Programie podkreślono problematykę adaptacji do zmian klimatu, traktując ją jako kwestię horyzontalną, która w szczególności kierunkuje działania adaptacyjne przede wszystkim na racjonalnym gospodarowaniu i ochronie zasobów wodnych, zarządzaniu ryzykiem powodziowym oraz wzmocnieniu regionalnych systemów ratowniczych i ostrzegania. Podobne podejście (horyzontalne) znalazło odzwierciedlenie w zakresie ochrony środowiska, gdzie wspierane będą działania na rzecz ochrony przyrody jak i projekty dotyczące działalności gospodarczej, wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze.

Dla wykorzystania i rozwoju zasobów kultury wsparcie zostanie przekazane na rzecz instytucji kultury oraz dla obiektów zabytkowych. Z uwagi na bogactwo dziedzictwa kulturowego regionu w Programie zaplanowano działania z zakresu prac konserwatorskich, restauratorskich oraz promocyjnych, które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) dla mieszkańców województwa oraz turystów.

Podstawą realizacji przedsięwzięć w ramach EFS będzie wsparcie gospodarki poprzez wzrost poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej regionu. Działania podejmowane w obrębie wsparcia EFS koncentrować się będą m.in. na poprawie sytuacji na rynku pracy. Wielotorowe wsparcie, kierowane do zróżnicowanych grup docelowych ma zapewnić poprawę nie tylko sytuacji gospodarczej w regionie, ale również pozytywną zmianę dla odbiorców indywidualnych. Szczególnie istotnym działaniem będzie wsparcie dla tworzenia miejsc pracy w regionie, które powinno wiązać się ze wzmocnianiem podmiotów funkcjonujących w obszarach inteligentnych specjalizacji.

Obok podnoszenia kwalifikacji i kompetencji poszukiwanych na rynku pracy, wsparcie RPO WZ nakierowane będzie na szeroko rozumiany rozwój kapitału ludzkiego. Dotyczy to m.in. rozwoju i poprawy sytuacji w obszarze oświaty. Wsparcie to kierowane będzie zarówno na działania o charakterze nieinwestycyjnym, jak i infrastrukturalnym. Niebagatelne znaczenie dla rozwoju nowoczesnego rynku pracy ma wsparcie szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego, co również znalazło odzwierciedlenie w zapisach RPO WZ 2014-2020.

Sytuacja społeczno-gospodarcza regionu jest silnie naznaczona efektami transformacji gospodarczej i skutkami funkcjonowania gospodarki wolnorynkowej. Rezultatem zmian jest pojawienie się w regionie znacznej grupy mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Problem ten obserwowany jest zarówno na obszarach wiejskich (tzw. tereny popegeerowskie), jak i na obszarach miast, gdzie poszczególne dzielnice ulegają degradacji, zaś całe społeczności potrzebują działań rewitalizacyjnych. Zatem wsparcie nakierowane będzie m.in. na aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności oraz obszarów wiejskich i miejskich. Działania w ramach RPO WZ 2014-2020 obejmują również interwencję w zakresie poprawy jakości infrastruktury zdrowotnej i społecznej, a także – komplementarnie – realizacji działań rewitalizacyjnych, profilaktycznych i rehabilitacyjnych, które mogą mieć znaczący wpływ na aktywność zawodową odbiorców wsparcia.

Zaproponowane w ramach RPO WZ 2014-2020 w aspekcie EFS podejście zintegrowane ma docelowo zapewnić szeroko rozumianą interwencję w powiązanych ze sobą sektorach, których celem nadrzędnym jest wzmocnienie gospodarki i sytuacji społeczno-gospodarczej. Silna gospodarka bowiem jest czynnikiem umożliwiającym w dłuższej perspektywie zmianę niekorzystnych zjawisk społecznych i zapewniającym włączenie społeczne poszczególnych grup, wymagających wsparcia. Efektem tego będzie zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej całego województwa.

Szczegółowe informacje na temat transpozycji priorytetów inwestycyjnych na działania w poszczególnych osiach priorytetowych zostały przedstawione w załączniku nr 1 do SOOP.

W ramach RPO WZ przewiduje się dziewięć merytorycznych osi priorytetowych (finansowanych z FFRR i FS) oraz jedną oś dedykowaną działaniom w zakresie pomocy technicznej (finansowaną w całości z FS).

3. Informacje nt. sposobu i źródeł finansowania osi priorytetowych

Łączna alokacja UE na RPO WZ 2014-2020 wynosi 1 601 239 216 EUR, z czego **1 150 818 353 EUR z EFRR** i **450 420 863 EUR z EFS**. Minimalne zaangażowanie środków krajowych, szacowane na podstawie art. 120 rozporządzenia ogólnego, zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% wynosi w momencie programowania **282 571 630 EUR**.

W VI Osi Priorytetowej RPO WZ 2014-2020 funkcjonują dwie wyodrębnione pule środków – jedna pula środków ogółem, druga na realizację Kontraktów Samorządowych, w VII Osi Priorytetowej przewidziano jedną pulę środków ogółem, natomiast w VIII Osi Priorytetowej wyodrębnione zostały trzy pule środków – jedna pula środków ogółem, druga dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (Szczeciński Obszar Metropolitalny i Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny) i trzecia na realizację Kontraktów Samorządowych.

W RPO WZ 2014-2020 wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% całkowitej alokacji EFRR oraz 6% całkowitej alokacji EFS.

Podstawę obliczania wkładu UE (EFRR oraz EFS) w ramach RPO WZ stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Przyjęcie maksymalnego poziomu dofinansowania na poziomie osi priorytetowej nie oznacza automatycznie maksymalnych poziomów dofinansowania na poziomie projektów. Dofinansowanie na poziomie projektów ustalane jest m.in. z zachowaniem właściwych przepisów o pomocy publicznej, a w przypadku EFRR

dodatkowo z uwzględnieniem zasad wynikających z zobowiązań do świadczenia usług w ogólnym interesie oraz przepisów dot. projektów generujących dochód lub innych przepisów.

Zgodnie z zasadami rozliczania funduszy strukturalnych, wydatki ponoszone na projekty nie podlegające zasadom dotyczącym pomocy publicznej są kwalifikowalne w ramach programu, jeżeli zostały faktycznie poniesione pomiędzy datą 1 stycznia 2014 r. a dniem 31 grudnia 2023 r. W przypadku działań objętych zasadami pomocy publicznej, zasady kwalifikowalności, w tym data, od której beneficjenci mogą ponosić wydatki, aby projekt był kwalifikowalny do wsparcia, są określone we właściwym programie pomocy publicznej. Refundacja poniesionych wydatków jest uzależniona od zawarcia umowy o dofinansowanie oraz weryfikacji przez instytucje odpowiedzialne za realizację poszczególnych osi priorytetowych spełnienia warunków dotyczących kwalifikowalności wydatków.

W odniesieniu do wybranych obszarów wsparcia w ramach określonych działań przewiduje się wsparcie w formie instrumentów finansowych. Zakres i forma wsparcia jest określona na podstawie wyników badania „Ewaluacja ex ante instrumentów finansowych wdrażanych w województwie zachodniopomorskim w latach 2014-2020”.

a. Komplementarność z innymi krajowymi i europejskimi źródłami finansowania

Do uzupełnienia na późniejszym etapie.

b. Informacje nt. systemu wdrażania

W ramach RPO WZ przewidziano tryb konkursowy i pozakonkursowy wyboru projektów.

Procedury wyboru i zatwierdzania operacji (projektów) są szczegółowo określone w wytycznych w zakresie wyboru operacji RPO WZ 2014-2020.

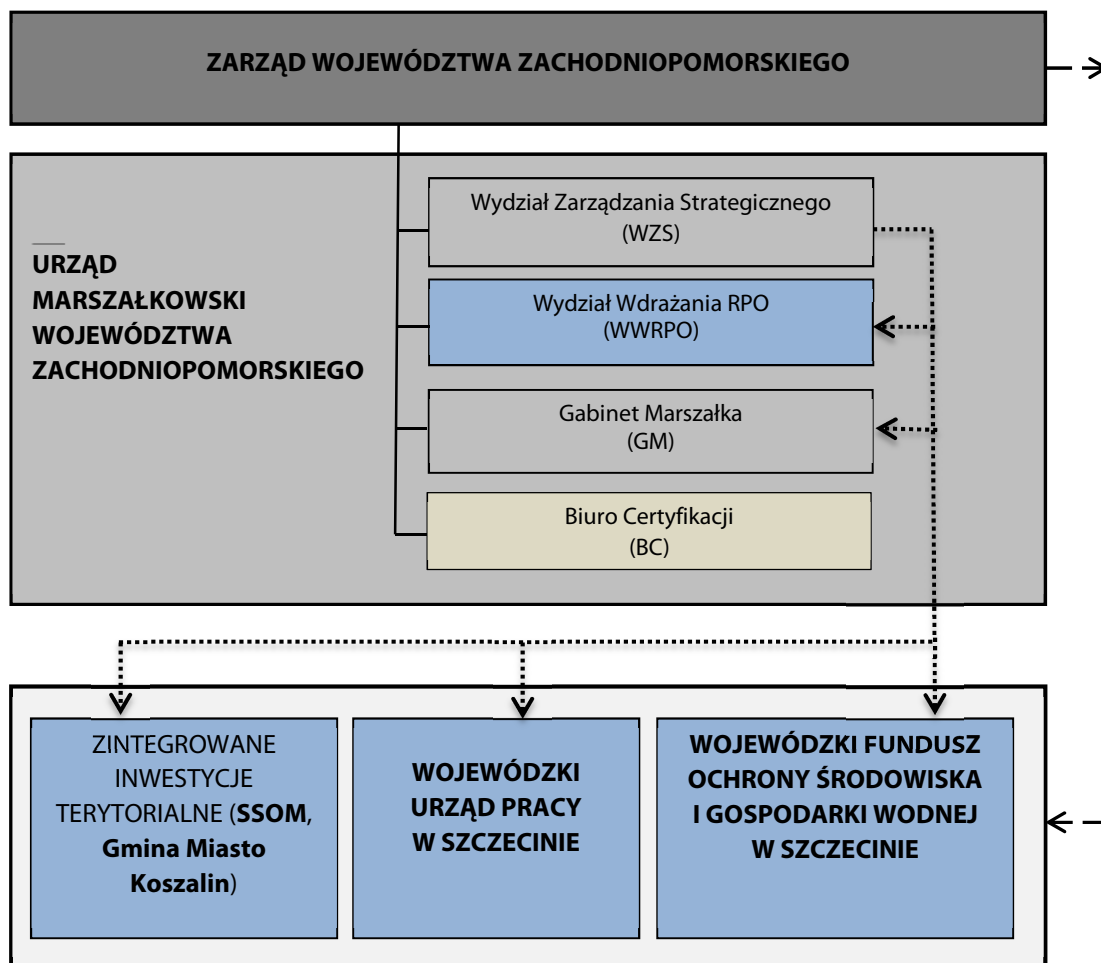
Niezależnie od zastosowanej ścieżki (konkursowej bądź pozakonkursowej), wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć w oparciu o obiektywne kryteria zatwierdzone przez KM RPO. Kryteria będą precyzyjne, mierzalne i obiektywne. Dodatkowo dopuszcza się możliwość nadania kryteriom merytorycznym odpowiedniej punktacji oraz określonych wag punktowych. Szczegółowy opis kryteriów dla każdej osi priorytetowej, działania, oraz typu projektu przedstawiono w załączniku nr 3 do SOOP.

c. System instytucjonalny

Wiodącą rolę w systemie zarządzania i kontroli Programu pełni Instytucja Zarządzająca. Instytucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za zarządzanie regionalnym programem operacyjnym i jego realizację zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami. Ponosi ona odpowiedzialność za skuteczne i efektywne wdrażanie programu oraz za przestrzeganie i stosowanie odpowiednich regulacji i zasad dotyczących implementacji programu.

W ramach systemu instytucjonalnego przewidziano wyznaczenie następujących instytucji: Instytucji Zarządzającej (IZ), Instytucji Certyfikującej (IC) oraz Instytucji Pośredniczących (IP). Zadania IZ oraz IC realizowane będą przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego z zachowaniem zasady rozdzielności funkcji, natomiast rolę Instytucji Pośredniczących powierzono Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Szczecinie (WUP) w zakresie EFS oraz Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie (WFOŚiGW) w zakresie części EFRR.

Schemat systemu instytucjonalnego przedstawiono poniżej:

LEGENDA:

	Instytucja Zarządzająca		Instytucja Certyfikująca
	Zadania Instytucji Zarządzającej		Instytucje Pośredniczące
	Podległość		Zadania związane z wdrażaniem
	Nadzór nad realizacją zadań		Powierzenie zadań

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

2. Cel tematyczny

1 Wzmocnienie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw,
2. Zwiększone wykorzystanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce,
3. Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP,
4. Lepsze warunki dla rozwoju MŚP.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

Celem głównym Osi Priorytetowej 1 jest podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu, dzięki wykorzystaniu potencjału regionalnych i inteligentnych specjalizacji w szczególności poprzez zwiększenie aktywności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw. W budowie gospodarki opartej na postępie technologicznym i innowacjach najistotniejszym wyzwaniem jest zwiększenie nakładów przedsiębiorstw na działalność badawczo-rozwojową.

Długotrwały wzrost i osiągnięcie silnej pozycji konkurencyjnej gospodarki regionu warunkowane jest zastosowaniem w sektorze przedsiębiorstw wyników prac badawczo-rozwojowych, nowoczesnych technologii i innowacji. W tym celu niezbędne jest jednak także stymulowanie zdolności i motywacji przedsiębiorstw, w szczególności sektora MŚP, do ciągłego wzrostu, rozwoju i inwestowania w działalność o wyższej wartości dodanej.

**I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.1 PROJEKTY BADAWCZO-ROZWOJOWE PRZEDSIĘBIORSTW**

Wsparcie infrastruktury i działalności w zakresie B+R przyczyni się do odkrycia nowych rozwiązań i technologii, które staną się podstawą do wdrażania w przedsiębiorstwach innowacji produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych.

Wsparcie w ramach osi będzie ukierunkowane przede wszystkim na realizację regionalnej strategii na rzecz inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego.

Proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji regionu budowany jest w oparciu o identyfikację kluczowych obszarów gospodarczych posiadających potencjał rozwojowy, zgodnie z podejściem oddolnym, kiedy to rynek kreuje rozwój gospodarczy i innowacyjny. Dzięki zaangażowaniu przedsiębiorstw (poprzez ich udział w Procesie Przedsiębiorczego Odkrywania) wskazane zostaną te dziedziny, w ramach których wyniki prac badawczo-rozwojowych, nowe technologie i wynalazki będą stosowane w gospodarce w stopniu, który zagwarantuje osiągnięcie możliwie największej wartości dodanej inwestycji, co następnie przełoży się na wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionu.

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

Słabiej rozwinięty

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFRR	342 050 000	25 000 000	15 000 000

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Nie dotyczy

1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw

9. Nazwa i krótki opis działania

1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw

Wsparcie zostanie objęty cały proces powstawania innowacji, od pomysłu do przygotowania do wdrożenia, z zastrzeżeniem, iż wyłącznym etapem projektu nie może być etap pierwszej produkcji.

Finansowanie będzie obejmować prace badawczo-rozwojowe realizowane na różnych poziomach gotowości technologicznej, w tym także prace demonstracyjne i tworzenie prototypów, działania w zakresie walidacji produktów oraz uruchomienia pierwszej produkcji, rozumianej jako pierwsze wdrożenie przemysłowe odnoszące się do zwiększenia skali obiektów pilotażowych lub pierwszych w swoim rodzaju urządzeń i obiektów, obejmujących kroki następujące po uruchomieniu linii pilotażowej, w ramach której zawarta jest faza testowania, ale nie produkcja masowa lub działalność handlowa.

Elementem projektu mogą być także działania w obszarze wzornictwa oraz uzyskanie ochrony własności przemysłowej i intelektualnej dla wypracowanych rozwiązań technicznych i nowych produktów. Ponadto możliwy będzie także zakup przez przedsiębiorstwa wyników prac B+R w celu ich dalszego rozwinięcia i dostosowania do specyfiki przedsiębiorstwa (tzn. przedsięwzięcie musi obejmować także dalsze niezbędne prace rozwojowe).

Wsparcie jest skierowane zarówno do przedsiębiorstw rozpoczynających prowadzenie własnej działalności badawczo-rozwojowej, jak i rozwijających działalność badawczo-rozwojową. Preferowane będą przedsięwzięcia, które służyć będą nawiązywaniu bądź rozwijaniu współpracy badawczo-rozwojowej z innymi przedsiębiorstwami lub organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę.

Z uwagi na niski stopień dotychczasowej współpracy zachodniopomorskich przedsiębiorstw w zakresie prac badawczo-rozwojowych z jednostkami naukowymi wyodrębniony zostanie typ projektu „Małe projekty B+R”, w ramach którego przedsiębiorstwa będą miały możliwość zakupu w jednostce naukowej usług badawczo-rozwojowych związanych z opracowaniem nowego lub ulepszonego produktu/usługi bądź jego przetestowanie.

Wsparcie dla dużych przedsiębiorstw jest możliwe pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności badawczo-rozwojowej do regionalnej gospodarki. W przypadku dużych firm preferencją objęte będą projekty podejmowane wspólnie z MŚP lub przewidujące współpracę z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi.

W wyniku zaplanowanej interwencji nastąpi zwiększenie liczby przedsiębiorstw zaangażowanych w poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań i tworzenie nowych produktów i usług z wykorzystaniem m.in. wynalazków, wzorów przemysłowych czy wzorów użytkowych. Wzrośnie liczba projektów badawczo-rozwojowych i transferów technologii.

Zwiększy się także skala kooperacji, umożliwiając – szczególnie MŚP – tworzenie rozwiązań czy stosowanie technologii, do których nie miałyby dostępu prowadząc działalność indywidualnie.

Wsparcie w ramach działania będzie ukierunkowane wyłącznie na przedsięwzięcia zgodne z regionalną strategią na rzecz inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Dodatkowo premiowane będą przedsięwzięcia, które wspierać będą współpracę w obszarze prac badawczo-rozwojowych lub transfer wyników prac badawczo-rozwojowych z uczelni zachodniopomorskich (w szczególności spółki spinoff i spinout).

W długofalowej perspektywie wsparcie przyczyni się do podniesienia konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw oraz do wzrostu nakładów na B+R.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększone zaangażowanie przedsiębiorstw w prowadzenie badań.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba technologii, rozwiązań przetestowanych/gotowych do wdrożenia [szt.],
2. Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych [szt.],
3. Liczba zgłoszeń wzorów użytkowych [szt.],
4. Liczba zgłoszeń wzorów przemysłowych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI) [szt.],
4. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI) [zł],
5. Liczba realizowanych projektów B+R [szt.],
6. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R [szt.].

13. Typy projektów

1. Małe projekty B+R
2. Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw wraz z przygotowaniem do wdrożenia w działalności gospodarczej

14. Typ beneficjenta

Typ projektu 1:

- mikro, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa,

Typ projektu 2:

- mikro, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa,
- partnerstwa przedsiębiorstw,
- partnerstwa naukowo-przemysłowe, w których liderem jest przedsiębiorstwo.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

29 500 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Typ projektu 1 – jedno przedsiębiorstwo może zrealizować jeden lub kilka bonów z zastrzeżeniem, iż łącznie może ono otrzymać na realizację tego typu projektów maksymalnie 50 000 PLN dofinansowania.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności. Problematyka projektów generujących dochód po ich ukończeniu nie dotyczy MŚP.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Typ projektu 1:

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 25 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Typ projektu 2:

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 25 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 28 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

Projekty objęte pomocą de minimis – 85%

Pozostałe projekty:

- 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku badań przemysłowych;
- 25 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych;
- 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku studiów wykonalności.

Intensywność pomocy w przypadku badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych można zwiększyć do maksymalnie 80 % kosztów kwalifikowalnych zgodnie z zasadami określonymi w art. 25 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu):

- Dofinansowanie wydatków kwalifikowalnych objętych pomocą publiczną na podstawie art. 28 Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu – 50%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

Projekty objęte pomocą de minimis – 15%

Pozostałe projekty – zgodnie z wymogami właściwych programów pomocowych.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu w ramach 2 typu projektów:
5 000 000 PLN

1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach

9. Nazwa i krótki opis działania

1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach

Niniejsze działanie ma na celu wzmocnienie możliwości przedsiębiorstw do podejmowania i prowadzenia własnej działalności badawczo-rozwojowej lub intensyfikacji współpracy przedsiębiorstwa z jednostkami naukowymi poprzez tworzenie i rozwój własnej infrastruktury B+R przedsiębiorstw.

Wsparcie jest przeznaczone na inwestycje w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw zlokalizowaną w województwie zachodniopomorskim (w szczególności w wyposażenie specjalistycznych laboratoriów badawczych).

Ma ona służyć przedsiębiorstwom do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych mających na celu poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań w obszarach kluczowych dla rozwoju gospodarczego regionu określonych jako inteligentne specjalizacje.

Przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R służyć ma realizacji wskazanych w projekcie badań (konieczne jest przedstawienie wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu opisu prac B+R, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura oraz opisu ich zastosowania w gospodarce).

Dofinansowaniu będą podlegały w szczególności wydatki na nabycie aparatury badawczo-rozwojowej oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do prowadzenia prac badawczych i rozwojowych w przedsiębiorstwie.

Oferowane wsparcie przyczyni się do powstawania działów B+R i laboratoriów w przedsiębiorstwach lub tworzenia przez nie w przyszłości centrów badawczo-rozwojowych.

Wsparcie będzie ukierunkowane wyłącznie na inwestycje służące wykonywaniu prac badawczo-rozwojowych w obszarach inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego.

Działanie jest skierowane zarówno do przedsiębiorstw rozpoczynających prowadzenie własnej działalności B+R, jak i rozwijających działalność badawczo-rozwojową. Preferowane będą przedsięwzięcia, które służyć będą nawiązywaniu bądź rozwijaniu współpracy badawczo-rozwojowej z innymi przedsiębiorstwami lub organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę (współpraca powinna być zobrazowana także w składanych wraz z projektem planach badawczych).

Wsparcie w ramach działania jest skoncentrowane na MŚP. Inwestycje dużych przedsiębiorstw są możliwe pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności badawczo-rozwojowej do regionalnej gospodarki. W przypadku dużych firm preferencją objęte będą projekty podejmowane wspólnie z MŚP lub przewidujące współpracę z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi.

W ramach finansowania krzyżowego przedsiębiorstwa będą mogły otrzymać komplementarne wsparcie w zakresie specjalistycznych szkoleń (np. w zakresie zarządzania infrastrukturą B+R), co przełoży się na wzrost ich kompetencji i praktycznej wiedzy wykorzystywanej na etapie prac badawczych. Wsparcie realizacji projektów polegających na tworzeniu wspólnej infrastruktury badawczo-rozwojowej dla przedsiębiorstw skoncentrowanych wokół danej inteligentnej specjalizacji będzie uwarunkowane zapotrzebowaniem przedsiębiorstw technologicznych na podobną infrastrukturę. Potrzeba realizacji tego typu przedsięwzięcia powinna wynikać z udokumentowanego rzeczywistego zapotrzebowania ze strony przedsiębiorców (np. przedsiębiorstw funkcjonujących w tej samej strefie inwestycyjnej lub klastrze czy przedsiębiorstw skoncentrowanych w danej branży).

**I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.2 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY B+R W PRZEDSIĘBIORSTWACH**

Inwestycja we wspólną, niezbędną infrastrukturę B+R i jej lokalizacja w Instytucji Otoczenia Biznesu musi wiązać się z niższymi kosztami niż te, które poniosłyby poszczególne przedsiębiorstwa samodzielnie w związku z zakupem podobnej infrastruktury i dalszym prowadzeniem prac B+R.

Z punktu widzenia Instytucji Otoczenia Biznesu tego typu inwestycja musi stanowić uzupełnienie istniejących zasobów oraz służyć do świadczenia wysokiej jakości usług wsparcia, zgodnych z rzeczywistymi potrzebami przedsiębiorstw w tym zakresie.

Instytucja Otoczenia Biznesu musi zapewnić szeroki dostęp do infrastruktury na przejrzystych i niedyskryminujących zasadach przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP.

10 Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw poprzez inwestycje w infrastrukturę B+R .

11 Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej [szt.],
2. Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej [szt.].

12 Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej [zł],
4. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI) [zł],
5. Liczba wspartych laboratoriów badawczych [szt.],
6. Liczba przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R [szt.].

13 Typy projektów

1. Tworzenie i rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach,
2. Tworzenie i rozwój wspólnej infrastruktury B+R dla przedsiębiorstw.

14 Typ beneficjenta

Typ projektów 1:

- mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorstw,
- partnerstwa przedsiębiorstw,

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.2 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY B+R W PRZEDSIĘBIORSTWACH

– partnerstwa naukowo-przemysłowe, w których liderem jest przedsiębiorstwo.

Typ projektów 2:

- instytucje otoczenia biznesu,
- partnerstwa przedsiębiorstw.

15 Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP

16 Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17 Alokacja

23 846 500 EUR

18 Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19 Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20 Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21 Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22 Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu

23 Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24 Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

Problematyka projektów generujących dochód po ich ukończeniu nie dotyczy MŚP.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25 System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26 Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Typ projektów 1:

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Typ projektów 2:

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.2 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY B+R W PRZEDSIĘBIORSTWACH

czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27 Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

35% duże przedsiębiorstwa
45% średnie przedsiębiorstwa
55% mikro i małe przedsiębiorstwa
lub zgodnie z zapisami art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

28 Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

35% duże przedsiębiorstwa
45% średnie przedsiębiorstwa
55% mikro i małe przedsiębiorstwa
lub zgodnie z zapisami art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

29 Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

65% duże przedsiębiorstwa
55% średnie przedsiębiorstwa
45% mikro i małe przedsiębiorstwa
lub zgodnie z zapisami art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

30 Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31 Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych:

10 000 000 PLN, przy czym Instytucja Zarządzająca RPO WZ zastrzega sobie możliwość ogłoszenia odrębnego konkursu dedykowanego projektom o wartości wydatków kwalifikowalnych przekraczających 10 000 000 PLN

1.3 Rozwój publicznej infrastruktury badawczej

9. Nazwa i krótki opis działania

1.3 Rozwój publicznej infrastruktury badawczej

Wsparciem objęte zostaną inwestycje polegające na tworzeniu lub rozwijaniu infrastruktury badawczej w jednostkach naukowych, w zakresie niezbędnym do uruchomienia lub rozszerzenia działalności badawczo-rozwojowej w obszarach kluczowych dla rozwoju gospodarczego regionu określonych jako inteligentne specjalizacje, z wyłączeniem kosztów osobowych oraz kosztów utrzymania infrastruktury.

Realizowane projekty nie będą powielać istniejących zasobów, ale uzupełniać istniejącą infrastrukturę badawczą, która będzie wykorzystywana do realizacji projektów badawczych.

Wspierana infrastruktura będzie dostępna dla szeregu użytkowników, w tym przedsiębiorstw, a dostęp do niej będzie przyznawany na zasadach przejrzystych i niedyskryminacyjnych. Wyłączone ze wsparcia będą inwestycje w infrastrukturę dydaktyczną szkół wyższych.

Priorytetowo będą traktowane przedsięwzięcia cechujące się:

1. wysokim potencjałem do zastosowania wyników projektu w działalności gospodarczej,
2. wysokim stopniem współpracy pomiędzy partnerami zaangażowanymi w realizację inwestycji,
3. rzeczywistym zapotrzebowaniem na środki publiczne,
4. istotnym znaczeniem dla gospodarki regionalnej,
5. utrzymaniem trwałości i efektów realizacji projektu w regionie.

Proponowane projekty będą przyczyniać się do wzrostu nakładów prywatnych na sferę B+R. Zastosowane zostaną mechanizmy, które umożliwią powiązanie sfery nauki ze sferą biznesu oraz umożliwią jak najszersze zaangażowanie finansowe przedsiębiorstw w realizację projektów podejmowanych przez jednostki naukowe. Przedsięwzięcia powinny cechować się możliwie wysokim stopniem współfinansowania ze źródeł prywatnych.

Konieczne jest także przedstawienie opisu prac badawczo-rozwojowych, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura oraz opisu ich zastosowanie w gospodarce.

Finansowanie infrastruktury TIK w jednostkach naukowych jest możliwe tylko wówczas, gdy infrastruktura ta jest niezbędna do realizacji projektu badawczo-rozwojowego. Udzielenie wsparcia będzie uzależnione od oceny biznes planu, w którym opisano przyszłe wykorzystanie tej infrastruktury i wykazującego, że będzie ona używana dla pożytku (korzyści) przedsiębiorstw, w tym przez przedsiębiorstwa.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększone wykorzystanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce poprzez inwestycje w infrastrukturę B+R.

11 Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej(CI) [EPC],
2. Przychód z projektów B+R realizowanych na zlecenie przedsiębiorstw [zł],
3. Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej [szt.],
4. Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej [szt.].

12 Lista wskaźników produktu

1. Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R [szt.],
2. Liczba wspartych laboratoriów badawczych [szt.],
3. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej [zł],
4. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (CI) [zł].

13 Typy projektów

1. Inwestycje w publiczną infrastrukturę B+R na rzecz przedsiębiorstw.

14 Typ beneficjenta

- uczelnie wyższe,
- jednostki naukowe,
- konsorcja naukowo-przemysłowe.

15 Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP,
- podmioty sektora B+R rozwijające działalność badawczo-rozwojową ukierunkowaną na współpracę z sektorem przedsiębiorstw.

16 Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17 Alokacja

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.3 ROZWÓJ PUBLICZNEJ INFRASTRUKTURY BADAWCZEJ

	17 038 500 EUR
18	Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)
	Nie dotyczy
19	Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)
	Nie dotyczy
20	Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów
	Tryb konkursowy Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego w ramach otwartego naboru propozycji przedsięwzięć zidentyfikuje – w oparciu o z góry określone i podane do publicznej wiadomości zasady– kluczowe przedsięwzięcia spełniające warunki wsparcia infrastruktury badawczej określone przez Komisję Europejską. Przedsięwzięcia te znajdują się na Zachodniopomorskiej Liście Infrastruktury Badawczej Na Rzecz Przedsięwzięć i zostaną zgłoszone do objęcia Kontraktem Terytorialnym. W ocenie propozycji zgłoszonych do Kontraktu Terytorialnego uczestniczyć będą przedstawiciele ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, ministra właściwego ds. nauki oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W ramach konkursów organizowanych w tym działaniu wsparcie będzie mogło być przeznaczone wyłącznie na przedsięwzięcia ujęte w Kontrakcie Terytorialnym. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO. Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.
21	Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)
	Działanie jest przeznaczone wyłącznie dla przedsięwzięć ujętych w Kontrakcie Terytorialnym
22	Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)
	Nie dotyczy
23	Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych
	Nie dotyczy

24 Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25 System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26 Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 26 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

27 Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

Intensywność pomocy będzie ustalana zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

85% - wydatki kwalifikowalne objęte pomocą de minimis

28 Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

Intensywność pomocy będzie ustalana zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

85% - wydatki kwalifikowalne objęte pomocą de minimis

29 Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

Zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
15% - wydatki kwalifikowalne objęte pomocą de minimis

30 Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31 Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

1.4 Wdrażanie wyników prac B+R

9. Nazwa i krótki opis działania

1.4 Wdrażanie wyników prac B+R

Wsparcie w ramach przedmiotowego działania zostanie ukierunkowane na rynkowe zastosowanie przez mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwa wyników projektów badawczo-rozwojowych, w szczególności finansowanych w ramach działania 1.1 RPO WZ 2014–2020.

Celem wsparcia będzie wdrożenie w przedsiębiorstwach innowacji produktowych bądź procesowych w oparciu o nowe, współtworzone przez przedsiębiorstwo rozwiązania technologiczne i innowacyjne.

Warunkiem koniecznym do spełnienia będzie zgodność projektu z regionalną strategią na rzecz inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego.

Efektom tak udzielonego wsparcia będzie wzrost innowacyjności i konkurencyjności zachodniopomorskich przedsiębiorstw prowadzących prace badawczo-rozwojowe i wdrażających ich wyniki.

Wsparcie zostanie ukierunkowane na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne skutkujące wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań prowadzących m.in. do:

- wykreowania nowego dla rynku lub zasadniczo ulepszanego produktu/ usługi,
- zwiększenia efektywności produkcji przedsiębiorstwa,
- zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego.

Uzyskanie wsparcia w Działaniu 1.4 warunkowane będzie pomyślnym zakończeniem fazy badawczo-rozwojowej projektu realizowanego w ramach działania 1.1 lub dysponowaniem przez przedsiębiorstwo przygotowanym do wdrożenia innowacyjnym produktem/usługą/technologią/rozwiązaniem powstałym w wyniku działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstwa, bądź też pierwszym wdrożeniem wyników prac badawczo-rozwojowych nabytych przez przedsiębiorstwo.

Warunkiem wsparcia jest wcześniejsze poddanie technologii walidacji/testom w skali demonstracyjnej w warunkach rzeczywistych produktu/usługi/technologii będącej przedmiotem wdrożenia.

Wyłączone ze wsparcia w ramach niniejszego działania są inwestycje oparte na gotowym rozwiązaniu technologicznym oraz inwestycje w których wdrażanie nowego rozwiązania technologicznego nie stanowi kluczowego aspektu projektu oraz projekty zakładające kwalifikowanie do dofinansowania nakładów inwestycyjnych, które nie będą niezbędne (bądź ich skala nie będzie adekwatna) do wdrożenia wyniku prac badawczo-rozwojowych. Dodatkowo premiowane będą przedsięwzięcia, które wspierać będą współpracę w obszarze prac badawczo-rozwojowych lub transfer wyników prac badawczo-rozwojowych z uczelni zachodniopomorskich (w szczególności realizowane przez spółki spinoff i spinout).

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększone zastosowanie wyników prac badawczo-rozwojowych w MŚP.

11 Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba wdrożonych wyników prac B+R [szt.],
2. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI) [EPC],
3. Liczba wprowadzonych innowacji [szt.],
4. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych [szt.],
5. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych [szt.],
6. Liczba wprowadzonych innowacji nietechnologicznych [szt.],
7. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów [zł],
- 8.

12 Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R [szt.],
4. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI) [zł],
5. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI) [szt.],
6. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI) [szt.].

13 Typy projektów

1. Wdrażanie wyników prac B+R.

14 Typ beneficjenta

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa

15 Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Nie dotyczy

16 Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.4 WDRAŻANIE WYNIKÓW PRAC B+R

17	Alokacja	Nie dotyczy
18	Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	25 000 000 EUR
19	Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
20	Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Nie dotyczy
21	Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO. Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.
22	Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23	Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu
24	Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.4 WDRAŻANIE WYNIKÓW PRAC B+R

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25 System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26 Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

27 Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

55% – mikro, małych przedsiębiorców
45% – średnich przedsiębiorców

28 Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

55% – mikro, małych przedsiębiorców
45% – średnich przedsiębiorców

29 Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

45% – mikro i małe przedsiębiorstwa
55% – średnie przedsiębiorstwa

30 Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31 Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.4 WDRAŻANIE WYNIKÓW PRAC B+R

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu :
10 000 000 PLN

1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji

9. Nazwa i krótki opis działania

1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji

10. Cel/e szczegółowy/e działania

Działanie skierowane jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które chcą rozwijać swoją działalność w obszarach regionalnych specjalizacji lub inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego.

W ramach działania wspierane będą projekty polegające na wdrażaniu innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych przez przedsiębiorstwa prowadzące inwestycje we wskazanych specjalizacjach lub w obszarach ściśle z tymi specjalizacjami powiązanymi. Wsparcie zostanie ukierunkowane na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych poprzez inwestycje w maszyny, urządzenia, sprzęt produkcyjny i wartości niematerialne i prawne prowadzące do:

- wykreowania nowego lub zasadniczo ulepszanego produktu/ usługi,
- zwiększenia efektywności produkcji przedsiębiorstwa,
- zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego.

Planuje się organizację odrębnych konkursów dedykowanych poszczególnym specjalizacjom, jak również konkursów celowanych, tj. ukierunkowanych na określoną specjalizację i jednocześnie ukierunkowanych terytorialnie.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba wprowadzonych innowacji [szt.],
2. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych [szt.],
3. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych [szt.],
4. Liczba wprowadzonych innowacji nie technologicznych [szt.],
5. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów [zł],
- 6.

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI) [zł],

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.5 INWESTYCJE PRZEDSIĘBIORSTW WSPIERAJĄCE ROZWÓJ REGIONALNYCH SPECJALIZACJI ORAZ INTELIGENTNYCH SPECJALIZACJI

4. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI) [szt.], 5. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI) [szt.].

13. Typy projektów

1. Innowacyjne inwestycje przedsiębiorstw.

14. Typ beneficjenta

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
--

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Nie dotyczy
----

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy
----

17. Alokacja

42 100 000 EUR
----

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy
----

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy
----

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO. Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.
---

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

45% – średnie przedsiębiorstwa
55% – mikro i małe przedsiębiorstwa

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

---

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

55% – średnie przedsiębiorstwa
45% – mikro i małe przedsiębiorstwa

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu:
8 000 000 PLN.

1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Stefy Włączenia

9 Nazwa i krótki opis działania

1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Stefy Włączenia

Celem działania jest ożywienie gospodarcze obszaru Specjalnej Stefy Włączenia. Wspierane będą inwestycje ukierunkowane na stworzenie znaczącej liczby trwałych miejsc pracy oraz podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw działających na wskazanym obszarze.

Minimalna liczba miejsc pracy utworzona w wyniku realizacji projektu wspartego w ramach niniejszego działania to 10 etatów (EPC).

Przedmiotem przedsięwzięć mogą być inwestycje w budynki, budowle, nowoczesne maszyny i urządzenia, linie produkcyjne, wartości niematerialne i prawne czy wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych prowadzących do, budowy/rozbudowy przedsiębiorstwa, wykreowania nowego lub zasadniczo ulepszanego produktu/ usługi, zwiększenia efektywności produkcji przedsiębiorstwa, zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego, których realizacja prowadzi do stworzenia trwałych miejsc pracy.

Przedsiębiorcy będą zobowiązani do utrzymania powstałych miejsc pracy przez okres co najmniej 4 lat od ich utworzenia.

10 Cel/e szczegółowy/e działania

Ożywienie gospodarcze Specjalnej Stefy Włączenia poprzez inwestycje przedsiębiorstw ukierunkowane na tworzenie znaczącej liczby miejsc pracy

11 Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI) [EPC].

12 Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI) [zł],
4. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI) [szt.],
5. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI) [szt.].

13 Typy projektów

1. Inwestycje przedsiębiorstw

14 Typ beneficjenta

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.6 TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY NA OBSZARZE SPECJALNEJ STEFY WŁĄCZENIA

	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
15	Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia
	Nie dotyczy
16	Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)
	Nie dotyczy
17	Alokacja
	30 000 000 EUR
18	Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)
	Nie dotyczy
19	Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)
	Nie dotyczy
20	Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów
	Tryb konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO. Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.
21	Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)
	Kwota dofinansowania będzie uzależniona od rzeczywiście utworzonej liczby miejsc pracy: – 10 miejsc pracy – do 2 000 000 PLN dofinansowania, – powyżej 10 miejsc pracy do 200 000 PLN za każde kolejne miejsce pracy. Maksymalna wartość dofinansowania nie może przekroczyć 10 000 000 PLN.
22	Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.6 TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY NA OBSZARZE SPECJALNEJ STEFY WŁĄCZENIA

- 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu
- 23 Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych
- Nie dotyczy
- 24 Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)
- W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.
- Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek
- 25 System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.
- Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)
- 26 Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
- 27 Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)
- 45% – średnie przedsiębiorstwa
55% – mikro i małe przedsiębiorstwa
- 28 Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)
- 45% – średnie przedsiębiorstwa
55% – mikro i małe przedsiębiorstwa
- 29 Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych
- 55% – średnie przedsiębiorstwa
45% – mikro i małe przedsiębiorstwa

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.6 TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY NA OBSZARZE SPECJALNEJ STEFY WŁĄCZENIA

30 Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31 Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM)

9. Nazwa i krótki opis działania

1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM)

W ramach działania wspierane będą projekty polegające na wdrażaniu innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa funkcjonujące na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Wsparcie zostanie ukierunkowane na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych poprzez inwestycje w maszyny, urządzenia, sprzęt produkcyjny i wartości niematerialne i prawne prowadzące do:

- wykreowania nowego lub zasadniczo ulepszanego produktu/ usługi,
- zwiększenia efektywności produkcji przedsiębiorstwa,
- zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego.

Priorytetowo będą traktowane projekty realizowane w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku.

Wsparcie wynikać musi z założeń strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększenie konkurencyjności sektora MŚP na terenie ZIT SOM poprzez wdrażanie w przedsiębiorstwach innowacyjnych rozwiązań.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba wprowadzonych innowacji [szt.],
2. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych [szt.],
3. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych [szt.],
4. Liczba wprowadzonych innowacji nie technologicznych [szt.],
5. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów [zł],
6. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI) [EPC].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI) [zł],
4. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI) [szt.],

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.7 INWESTYCJE PRZEDSIĘBIORSTW W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITARNEGO

5. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI) [szt.].

13. Typy projektów

1. Innowacyjne inwestycje przedsiębiorstw.

14. Typ beneficjenta

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa realizujące inwestycje na obszarze SOM

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Nie dotyczy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

SSOM

17. Alokacja

5 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar SOM w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów –Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla SOM. SSOM odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla SOM.
Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

---

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Szczegółowe zasady i warunki wsparcia zostaną określone we współpracy ze Stowarzyszeniem Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SSOM) po opracowaniu strategii ZIT dla SOM.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

45% – średnie przedsiębiorstwa
55% – mikro i małe przedsiębiorstwa

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.7 INWESTYCJE PRZEDSIĘBIORSTW W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITARNEGO

45% – średnie przedsiębiorstwa
55% – mikro i małe przedsiębiorstwa

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

55% – średnie przedsiębiorstwa
45% – mikro i małe przedsiębiorstwa

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF)

9. Nazwa i krótki opis działania

1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF)

W ramach działania wspierane będą projekty polegające na wdrażaniu innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa funkcjonujące na obszarze Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.

Wsparcie zostanie ukierunkowane na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych poprzez inwestycje w maszyny, urządzenia, sprzęt produkcyjny i wartości niematerialne i prawne prowadzące do:

- wykreowania nowego lub zasadniczo ulepszanego produktu/ usługi,
- zwiększenia efektywności produkcji przedsiębiorstwa,
- zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego.

Priorytetowo będą traktowane projekty realizowane w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku.

Wsparcie wynikać musi z założeń strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększenie konkurencyjności sektora MŚP na terenie ZIT KKBOF poprzez wdrażanie w przedsiębiorstwach innowacyjnych rozwiązań.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba wprowadzonych innowacji [szt.],
2. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych [szt.],
3. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych [szt.],
4. Liczba wprowadzonych innowacji nietechnologicznych [szt.],
5. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów [zł],
6. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M (CI) [EPC].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI) [zł],
4. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI) [szt.],

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.8 INWESTYCJE PRZEDSIĘBIORSTW W RAMACH ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

5. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI) [szt.].

13. Typy projektów

1. Innowacyjne inwestycje przedsiębiorstw

14. Typ beneficjenta

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa realizujące inwestycje na terenie KKBOF

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Nie dotyczy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Gmina Miasto Koszalin

17. Alokacja

5 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar KKBOF w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla KKBOF. Gmina Miasto Koszalin odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla KKBOF.
Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Szczegółowe zasady i warunki wsparcia zostaną określone we współpracy z gminami z Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego po opracowaniu strategii ZIT dla KKBOF.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

45% – średnie przedsiębiorstwa
55% – mikro i małe przedsiębiorstwa

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.8 INWESTYCJE PRZEDSIĘBIORSTW W RAMACH ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

45% – średnie przedsiębiorstwa
55% – mikro i małe przedsiębiorstwa

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

55% – średnie przedsiębiorstwa
45% – mikro i małe przedsiębiorstwa

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe

9. Nazwa i krótki opis działania

1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe

Realizacja działania przyczyni się do tworzenia warunków sprzyjających budowie konkurencyjnego i innowacyjnego sektora MŚP w regionie. Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw wymaga także zapewnienia im dostępu do szerokiego wachlarza instrumentów finansowych, dzięki którym będą mogli wzmacniać lub rozwijać skalę i zakres prowadzonej działalności poprzez realizację nowych inwestycji, wdrażanie innowacji, wchodzenie na nowe rynki. Instrumenty finansowe będą wspierać inwestycje zarówno w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, jak również kapitał obrotowy, pod warunkiem, że będzie on powiązany z działalnością inwestycyjną lub dalszą ekspansją przedsiębiorstwa. Wspierane będą także procesy informatyzacji wewnętrznej przedsiębiorstw, jak również stosowanie technik informacyjno-komunikacyjnych w relacjach pomiędzy przedsiębiorcą a klientem końcowym (B2C).

Wsparcie w ramach działania zostanie przekazane do Funduszu Funduszy, którym zarządzać będzie wybrany w postępowaniu przetargowym Menadżer Funduszu. Jego zadaniem będzie dystrybucja poprzez Pośredników Finansowych (wybieranych w drodze konkursu) instrumentów finansowych.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Podniesienia konkurencyjności i innowacyjności sektora MŚP

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba wprowadzonych innowacji [szt.],
2. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych [szt.],
3. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych [szt.],
4. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów [zł],
5. Liczba wprowadzonych innowacji nietechnologicznych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI) [szt.],
4. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI) [szt.],
5. Liczba wspieranych nowych przedsiębiorstw (CI) [przedsiębiorstwa],
6. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI) [zł].

13. Typy projektów

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

14. Typ beneficjenta

Podmiot, który wdraża instrument finansowy

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

72 900 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 21 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.9 INWESTYCJE W PRZEDSIĘBIORSTWACH POPRZECZ INSTRUMENTY FINANSOWE

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

32. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)

72 900 000 EUR

33. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych

Wsparcie w ramach działania zostanie przekazane do Funduszu Funduszy, którym zarządzać będzie wybrany w postępowaniu przetargowym Menadżer Funduszu.

34. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania

- poręczenia,
- mikropożyczki,
- pożyczki obrotowo-inwestycyjne,

- pożyczki inwestycyjne,
- pożyczki na wdrożenia do praktyki gospodarczej wyników działalności badawczo-rozwojowych.

35. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego

9. Nazwa i krótki opis działania

1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego

Celem wsparcia jest zapewnienie infrastruktury przedsiębiorczości w postaci stref inwestycyjnych spełniających oczekiwania przedsiębiorstw, które chcą rozwijać lub podjąć działalność na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Dodatkowo premiowane będą przedsięwzięcia zakładające koncentrację na dziedzinach, branżach gospodarki o wysokim potencjalnie rozwojowym, mogących stać się inteligentną specjalizacją regionu.

Aby zwiększyć liczbę inwestycji podejmowanych przez MŚP w strefach inwestycyjnych typu „greenfield”² możliwe jest wsparcie przedsięwzięć polegających na poszerzeniu strefy (poprzez przyłączenie przylegających do niej działek) lub przeprowadzeniu działań inwestycyjnych zwiększających atrakcyjność strefy w istniejących granicach. Przedsięwzięcia w istniejących strefach inwestycyjnych powinny być realizowane w celu zwiększenia liczby nowych inwestycji realizowanych na terenie strefy przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz powinny polegać na poprawieniu warunków do prowadzenia i rozwoju działalności MŚP, zwiększając dostępność strefy lub stopień jej skomunikowania. Nie przewiduje się natomiast tworzenia nowych stref inwestycyjnych typu „greenfield”.

W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich. Tereny te odpowiednio przystosowane stanowić będą atrakcyjne strefy inwestycyjne do lokowania nowych inwestycji przedsiębiorstw, nowych pomysłów biznesowych oraz sprzyjać będą tworzeniu nowych miejsc pracy.

Realizowane w ramach działania przedsięwzięcia będą mogły polegać na:

- prowadzeniu prac studyjno-koncepcyjnych, badań geotechnicznych,
- kompleksowym wyposażeniu w media,
- modernizacji i rozbudowie wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej,
- uzupełnieniu elementów infrastruktury lub modernizacji istniejących (w tym wspólnej infrastruktury przeznaczonej dla wszystkich przedsiębiorców, którzy funkcjonować będą na terenie strefy),
- adaptacji budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy

Strefa inwestycyjna to wydzielony obszar odpowiadający na zapotrzebowanie potencjalnych inwestorów, tworzony najczęściej przez samorządy lokalne.

Usytuowanie stref inwestycyjnych musi wynikać z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego na danym terenie lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Wyklucza się możliwość przeznaczania wspartych w ramach działania terenów do pełnienia funkcji mieszkaniowych i handlowych oraz funkcji kompleksów turystycznych, rekreacyjnych, hotelowych, gastronomicznych i konferencyjnych.

Wyklucza się także możliwość wspierania infrastruktury bezpośrednio wykorzystywanej do prowadzenia inkubatorów przedsiębiorczości i inkubatorów

²rozumianych jako tereny niewykorzystywane dotychczas pod przemysł lub usługi, wymagające wznoszenia budynków i budowli „na zielonym polu” czyli od podstaw

technologicznych, gdyż na rozwój usług inkubatorów przewidziane jest odrębne działanie w Programie.

Projekty mające na celu przygotowanie strefy inwestycyjnej będą mogły być realizowane pod warunkiem niepowielania dostępnej na terenie JST infrastruktury danego typu lub gdy inwestycja wynika ze specyficznych potrzeb zainteresowanych inwestorów.

Ponadto realizowane projekty powinny być uwarunkowane zapewnieniem przez wnioskodawcę właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych.

Zaplanowane działania w ramach danego projektu dotyczyć mogą wyłącznie stref o zwartym charakterze obszaru, co oznacza, że strefa taka nie może być rozproszona w podstrefach i obejmuje przylegające do siebie działki lub działki sąsiadujące (np. działki przedzielone drogą).

Preferencje uzyskają projekty realizowane na nieużytkach, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji.

Ponadto zaplanowane działania muszą być adekwatne do zdiagnozowanego zapotrzebowania przedsiębiorców na uzbrojenie/dozbrojenie konkretnej strefy.

Wnioskodawca będzie zobowiązany do wykazania, iż planowane przedsięwzięcie wynika ze zintensyfikowanego i udokumentowanego zapotrzebowania ze strony przedsiębiorców poszukujących lokalizacji do prowadzenia działalności. Przy czym planowane przedsięwzięcia nie mogą być, co do zasady, skierowane na potrzeby jednego przedsiębiorstwa. Realizacja inwestycji musi obejmować ogół podmiotów, które będą zlokalizowane na wspieranym terenie (np. zapewnić potencjalny dostęp/korzyść z wytworzonych produktów wszystkim podmiotom), produkty projektu nie mogą być dedykowane poszczególnym podmiotom funkcjonującym na danym terenie.

10. Cel szczegółowy działania

1. Lepsze warunki do rozwoju MŚP poprzez zwiększenie atrakcyjności i dostępności stref inwestycyjnych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.],
2. Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach [zł].

12. Lista wskaźników produktu

1. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha].

13. Typy projektów

1. Działania zwiększające atrakcyjność i dostępność stref inwestycyjnych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego,
- - jednostki organizacyjne jst,
- - związki jst,
- podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

29 165 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

1. Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowiąc mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu (mniej niż 50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych).
2. Aby nie ograniczać rozwoju gospodarczego regionu, nie wyklucza się lokowania inwestycji dużych przedsiębiorstw na terenach wspieranych w ramach niniejszego działania, jednakże, z uwagi na fakt, iż jest ono przeznaczone wyłącznie na wsparcie przedsiębiorstw sektora MŚP, udział środków z RPO WZ w projekcie będzie pomniejszany proporcjonalnie do powierzchni zajętej przez duże przedsiębiorstwo. Redukcja ta może nastąpić zarówno na etapie aplikowania (Wnioskodawca ubiega się o proporcjonalnie niższe dofinansowanie), rozliczania, jak i trwałości projektu (mechanizmy proporcjonalnego obniżania dofinansowania oraz procedury korekt przyznanego dofinansowania zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających dotyczących rozliczania i trwałości projektu).

3. W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca 2021r., udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów. Odpowiednie mechanizmy zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających dotyczących rozliczania i trwałości projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.10 TWORZENIE I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY NA RZECZ ROZWOJU GOSPODARCZEGO

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitarne

9. Nazwa i krótki opis działania

1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitarne

Celem wsparcia jest zapewnienie infrastruktury przedsiębiorczości w postaci stref inwestycyjnych spełniających oczekiwania przedsiębiorstw, które chcą rozwijać lub podjąć działalność na terenie województwa zachodniopomorskiego. Działanie jest skierowane do jednostek samorządu terytorialnego ubiegających się o wsparcie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Metropolitarne.

Premiowane będą przedsięwzięcia zakładające koncentrację na dziedzinach, branżach gospodarki o wysokim potencjalnie rozwojowym, mogących stać się inteligentną specjalizacją regionu.

Aby zwiększyć liczbę inwestycji podejmowanych przez MŚP w strefach inwestycyjnych typu greenfield³ możliwe jest wsparcie przedsięwzięć polegających na poszerzeniu strefy (poprzez przyłączenie przylegających do niej działek) lub przeprowadzeniu działań inwestycyjnych zwiększających atrakcyjność strefy w istniejących granicach. Przedsięwzięcia w istniejących strefach inwestycyjnych powinny być realizowane w celu zwiększenia liczby nowych inwestycji realizowanych na terenie strefy przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz powinny polegać na poprawieniu warunków do prowadzenia i rozwoju działalności MŚP, zwiększając dostępność strefy lub stopień jej skomunikowania. Nie przewiduje się natomiast tworzenia nowych stref inwestycyjnych typu „greenfield”.

W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów przemysłowych, powojennych pokolejowych i popegeerowskich. Tereny te odpowiednio przystosowane stanowiąc będą atrakcyjne strefy inwestycyjne do lokowania nowych inwestycji przedsiębiorstw, nowych pomysłów biznesowych oraz sprzyjać będą tworzeniu nowych miejsc pracy.

Realizowane w ramach działania przedsięwzięcia będą mogły polegać na:

- prowadzeniu prac studyjno-koncepcyjnych, badań geotechnicznych,
- kompleksowym wyposażeniu w media,
- modernizacji i rozbudowie wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej,
- uzupełnieniu elementów infrastruktury lub modernizacji istniejących (w tym wspólnej infrastruktury przeznaczonej dla wszystkich przedsiębiorców, którzy funkcjonować będą na terenie strefy),
- adaptacji budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy.

Strefa inwestycyjna to wydzielony obszar odpowiadający na zapotrzebowanie potencjalnych inwestorów, tworzony najczęściej przez samorządy lokalne. Usytuowanie stref inwestycyjnych musi wynikać z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego na danym terenie lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Wyklucza się możliwość przeznaczania wspartych w ramach działania terenów do pełnienia funkcji mieszkaniowych i handlowych oraz funkcji kompleksów

³rozumianych jako tereny niewykorzystywane dotychczas pod przemysł lub usługi, wymagające wznoszenia budynków i budowli „na zielonym polu” czyli od podstaw

turystycznych, rekreacyjnych, hotelowych, gastronomicznych i konferencyjnych.

Wyklucza się także możliwość wspierania infrastruktury bezpośrednio wykorzystywanej do prowadzenia inkubatorów przedsiębiorczości i inkubatorów technologicznych, gdyż na rozwój usług inkubatorów przewidziane jest odrębne działanie w Programie.

Projekty mające na cel przygotowanie strefy inwestycyjnej będą mogły być realizowane pod warunkiem niepowielania dostępnej na terenie SOM infrastruktury danego typu lub gdy inwestycja wynika ze specyficznych potrzeb zainteresowanych inwestorów.

Ponadto realizowane projekty powinny być uwarunkowane zapewnieniem przez wnioskodawcę właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych.

Zaplanowane działania w ramach danego projektu dotyczyć mogą wyłącznie stref o zwartym charakterze obszaru, co oznacza, że strefa taka nie może być rozproszona w podstrefach i obejmuje przylegające do siebie działki lub działki sąsiadujące (np. działki przedzielone drogą).

Preferencje uzyskają projekty realizowane na nieużytkach, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji.

Ponadto zaplanowane działania muszą być adekwatne do zdiagnozowanego zapotrzebowania przedsiębiorców na uzbrojenie/dozbrojenie konkretnej strefy.

Wnioskodawca będzie zobowiązany do wykazania, iż planowane przedsięwzięcie wynika ze zintensyfikowanego i udokumentowanego zapotrzebowania ze strony przedsiębiorców poszukujących lokalizacji do prowadzenia działalności. Przy czym planowane przedsięwzięcia nie mogą być, co do zasady, nakierowane na potrzeby jednego przedsiębiorstwa. Realizacja inwestycji musi obejmować ogół podmiotów, które będą zlokalizowane na wspieranym terenie (np. zapewnić potencjalny dostęp/korzyść z wytworzonych produktów wszystkim podmiotom), produkty projektu nie mogą być dedykowane poszczególnym podmiotom funkcjonującym na danym terenie.

10. Cel szczegółowy działania

1. Lepsze warunki do rozwoju MSP poprzez zwiększenie atrakcyjności i dostępności stref inwestycyjnych na terenie SOM

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach [zł],
2. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha].

13. Typy projektów

1. Działania zwiększające atrakcyjność i dostępność stref inwestycyjnych na terenie SOM

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego,

- - jednostki organizacyjne jst,
- - związki jst,
- podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

SSOM

17. Alokacja

20 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar SOM w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla SOM. SSOM odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla SOM.
Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

1. Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowiąc mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu, tzn. mniej niż 50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu) .

2. Aby nie ograniczać rozwoju gospodarczego regionu, nie wyklucza się lokowania inwestycji dużych przedsiębiorstw na terenach wspieranych w ramach niniejszego działania, jednakże, z uwagi na fakt, iż jest ono przeznaczone wyłącznie na wsparcie przedsiębiorstw sektora MŚP, udział środków z RPO WZ w projekcie będzie pomniejszany proporcjonalnie do powierzchni zajętej przez duże przedsiębiorstwo. Redukcja ta może nastąpić zarówno na etapie aplikowania (Wnioskodawca ubiega się o proporcjonalnie niższe dofinansowanie), rozliczania, jak i trwałości projektu (mechanizmy proporcjonalnego obniżania dofinansowania oraz procedury korekt przyznanego dofinansowania zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających dotyczących rozliczania i trwałości projektu).
3. W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca 2021r., udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów. Odpowiednie mechanizmy zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających dotyczących rozliczania i trwałości projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczyć płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.
26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)
- Nie dotyczy
27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)
- 85%
28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)
- 85%
29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych
- 15%
30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy
31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy

1.12 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

9. Nazwa i krótki opis działania

1.12 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

Celem wsparcia jest zapewnienie infrastruktury przedsiębiorczości w postaci stref inwestycyjnych spełniających oczekiwania przedsiębiorstw, które chcą rozwijać lub podjąć działalność na terenie województwa zachodniopomorskiego. Działanie jest skierowane do jednostek samorządu terytorialnego ubiegających się o wsparcie w ramach Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.

Premiowane będą przedsięwzięcia zakładające koncentrację na dziedzinach, branżach gospodarki o wysokim potencjalnie rozwojowym, mogących stać się inteligentną specjalizacją regionu.

Aby zwiększyć liczbę inwestycji podejmowanych przez MŚP w strefach inwestycyjnych typu greenfield⁴ możliwe jest wsparcie przedsięwzięć polegających na poszerzeniu strefy (poprzez przyłączenie przylegających do niej działek) lub przeprowadzeniu działań inwestycyjnych zwiększających atrakcyjność strefy w istniejących granicach. Przedsięwzięcia w istniejących strefach inwestycyjnych powinny być realizowane w celu zwiększenia liczby nowych inwestycji realizowanych na terenie strefy przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz powinny polegać na poprawieniu warunków do prowadzenia i rozwoju działalności MŚP, zwiększając dostępność strefy lub stopień jej skomunikowania. Nie przewiduje się natomiast tworzenia nowych stref inwestycyjnych typu „greenfield”.

W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów przemysłowych, powojennych, pokolejowych i popegeerowskich. Tereny te odpowiednio przystosowane stanowiąc będą atrakcyjne strefy inwestycyjne do lokowania nowych inwestycji przedsiębiorstw, nowych pomysłów biznesowych oraz sprzyjać będą tworzeniu nowych miejsc pracy.

Realizowane w ramach działania przedsięwzięcia będą mogły polegać na:

- prowadzeniu prac studyjno-koncepcyjnych, badań geotechnicznych,
- kompleksowym wyposażeniu w media,
- modernizacji i rozbudowie wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej,
- uzupełnieniu elementów niezbędnej do ich funkcjonowania infrastruktury lub modernizacji istniejących (w tym wspólnej infrastruktury przeznaczonej dla wszystkich przedsiębiorców, którzy funkcjonować będą na terenie strefy),
- adaptacji budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy.

Strefa inwestycyjna to wydzielony obszar odpowiadający na zapotrzebowanie potencjalnych inwestorów, tworzony najczęściej przez samorządy lokalne.

Usytuowanie stref inwestycyjnych musi wynikać z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego na danym terenie lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

⁴Arozumianych jako tereny niewykorzystywane dotychczas pod przemysł lub usługi, wymagające wznoszenia budynków i budowli „na zielonym polu” czyli od podstaw

Wyklucza się możliwość przeznaczania wspartych w ramach działania terenów do pełnienia funkcji mieszkaniowych i handlowych oraz funkcji kompleksów turystycznych, rekreacyjnych, hotelowych, gastronomicznych i konferencyjnych.

Wyklucza się także możliwość wspierania infrastruktury bezpośrednio wykorzystywanej do prowadzenia inkubatorów przedsiębiorczości i inkubatorów technologicznych, gdyż na rozwój usług inkubatorów przewidziane jest odrębne działanie w Programie.

Projekty mające na celu przygotowanie strefy inwestycyjnej będą mogły być realizowane pod warunkiem niepowielania dostępnej na terenie KKBOF infrastruktury danego typu lub gdy inwestycja wynika ze specyficznych potrzeb zainteresowanych inwestorów.

Ponadto realizowane projekty powinny być uwarunkowane zapewnieniem przez wnioskodawcę właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych.

Zaplanowane działania w ramach danego projektu dotyczyć mogą wyłącznie stref o zwartym charakterze obszaru, co oznacza, że strefa taka nie może być rozproszona w podstrefach i obejmuje przylegające do siebie działki lub działki sąsiadujące (np. działki przedzielone drogą).

Preferencje uzyskują projekty realizowane na nieużytkach, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji.

Ponadto zaplanowane działania muszą być adekwatne do zdiagnozowanego zapotrzebowania przedsiębiorców na uzbrojenie/dozbrojenie konkretnej strefy.

Wnioskodawca będzie zobowiązany do wykazania, iż planowane przedsięwzięcie wynika ze zintensyfikowanego i udokumentowanego zapotrzebowania ze strony przedsiębiorców poszukujących lokalizacji do prowadzenia działalności. Przy czym planowane przedsięwzięcia nie mogą być, co do zasady, nakierowane na potrzeby jednego przedsiębiorstwa. Realizacja inwestycji musi obejmować ogół podmiotów, które będą zlokalizowane na wspieranym terenie (np. zapewnić potencjalny dostęp/korzyść z wytworzonych produktów wszystkim podmiotom), produkty projektu nie mogą być dedykowane poszczególnym podmiotom funkcjonującym na danym terenie.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Lepsze warunki do rozwoju MŚP poprzez zwiększenie atrakcyjności i dostępności stref inwestycyjnych na terenie KKBOF.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach [zł],
2. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha].

13. Typy projektów

1. Działania zwiększające atrakcyjność i dostępność stref inwestycyjnych na terenie KKBOF.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego,

- - jednostki organizacyjne jst,
- - związki jst,
- podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Gmina Miasto Koszalin

17. Alokacja

10 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar KKBOF w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla KKBOF. Gmina Miasto Koszalin odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla KKBOF. Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

4. Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu.
5. Aby nie ograniczać rozwoju gospodarczego regionu, nie wyklucza się lokowania inwestycji dużych przedsiębiorstw na terenach wspieranych w ramach niniejszego działania, jednakże, z uwagi na fakt, iż jest ono przeznaczone wyłącznie na wsparcie przedsiębiorstw sektora MŚP, udział środków z RPO WZ w projekcie będzie pomniejszany proporcjonalnie do powierzchni zajętej przez duże przedsiębiorstwo. Redukcja ta może nastąpić zarówno na etapie aplikowania (Wnioskodawca ubiega się o proporcjonalnie niższe dofinansowanie), rozliczania, jak i trwałości projektu (mechanizmy proporcjonalnego obniżania dofinansowania oraz procedury korekt przyznanego dofinansowania zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających dotyczących rozliczania i trwałości projektu).
6. W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca 2021 r., udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów. Odpowiednie mechanizmy zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających dotyczących rozliczania i trwałości projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.
26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)
- Nie dotyczy
27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)
- 85%
28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)
- 85%
29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych
- 15%
30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy
31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy

1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych

9. Nazwa i krótki opis działania

1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych

Celem wsparcia jest zapewnienie infrastruktury przedsiębiorczości w postaci stref inwestycyjnych spełniających oczekiwania przedsiębiorstw, które chcą rozwijać lub podjąć działalność na terenie województwa zachodniopomorskiego. Działanie jest skierowane do jednostek samorządu terytorialnego ubiegających się o wsparcie w ramach Kontraktów Samorządowych. Wspierane przedsięwzięcia powinny wynikać z przedstawionej w Kontrakcie Samorządowym wizji/ strategii rozwoju gospodarczego, w szczególności dotyczyć branży/specjalizacji gospodarki, na rozwoju której Kontrakt Samorządowy został oparty. Dodatkowo premiowane będą przedsięwzięcia zakładające koncentrację na dziedzinach, branżach gospodarki o wysokim potencjalnie rozwojowym, mogących stać się inteligentną specjalizacją regionu.

Aby zwiększyć liczbę inwestycji podejmowanych przez MŚP na terenach objętych Kontraktem Samorządowym możliwe jest zarówno wsparcie przedsięwzięć polegających na tworzeniu nowej strefy inwestycyjnej typu greenfield, jak i poszerzeniu strefy (poprzez przyłączenie przylegających do niej działek) lub przeprowadzeniu działań inwestycyjnych zwiększających atrakcyjność inwestycyjną strefy w istniejących granicach.

Przy czym priorytetowo będą traktowane przedsięwzięcia dotyczące istniejących stref inwestycyjnych.

W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów przemysłowych, powojennych, pokolejowych i popegeerowskich. Tereny te odpowiednio przystosowane stanowiąc będą atrakcyjne strefy inwestycyjne do lokowania nowych inwestycji przedsiębiorstw, nowych pomysłów biznesowych oraz sprzyjać będą tworzeniu nowych miejsc pracy.

Realizowane w ramach działania przedsięwzięcia będą mogły polegać na:

- prowadzeniu prac studyjno-koncepcyjnych, badań geotechnicznych,
- kompleksowym wyposażeniu w media,
- modernizacji i rozbudowie wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej, z zastrzeżeniem, iż wewnętrzne drogi komunikacyjne, to tzw. drogi wewnętrzne, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg
- uzupełnieniu elementów infrastruktury lub modernizacji istniejących (w tym wspólnej infrastruktury przeznaczonej dla wszystkich przedsiębiorców, którzy funkcjonować będą na terenie strefy),
- adaptacji budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy

Strefa inwestycyjna to wydzielony obszar odpowiadający na zapotrzebowanie potencjalnych inwestorów, tworzony najczęściej przez samorządy lokalne.

Usytuowanie stref inwestycyjnych musi wynikać z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego na danym terenie lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Wyklucza się możliwość przeznaczania wspartych w ramach działania terenów do pełnienia funkcji mieszkaniowych i handlowych.

Wyklucza się także możliwość wspierania infrastruktury bezpośrednio wykorzystywanej do prowadzenia inkubatorów przedsiębiorczości i inkubatorów technologicznych, gdyż na rozwój usług inkubatorów przewidziane jest odrębne działanie w Programie.

Projekty mające na celu przygotowanie strefy inwestycyjnej będą mogły być realizowane pod warunkiem niepowielania dostępnej na obszarze objętym KS infrastruktury danego typu lub gdy inwestycja wynika ze specyficznych potrzeb zainteresowanych inwestorów.

Ponadto realizowane projekty powinny być uwarunkowane zapewnieniem przez wnioskodawcę właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych.

Zaplanowane działania w ramach danego projektu dotyczyć mogą wyłącznie stref o zwartym charakterze obszaru, co oznacza, że strefa taka nie może być rozproszona w podstrefach i obejmuje przylegające do siebie działki lub działki sąsiadujące (np. działki przedzielone drogą).

Ponadto zaplanowane działania muszą być adekwatne do zdiagnozowanego zapotrzebowania przedsiębiorców na uzbrojenie/dozbrojenie konkretnej strefy.

Preferencje uzyskają projekty realizowane na nieużytkach, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji.

Wnioskodawca będzie zobowiązany do wykazania, iż planowane przedsięwzięcie wynika ze zintensyfikowanego i udokumentowanego zapotrzebowania ze strony przedsiębiorców poszukujących lokalizacji do prowadzenia działalności. Przy czym planowane przedsięwzięcia nie mogą być, co do zasady, nakierowane na potrzeby jednego przedsiębiorstwa. Realizacja inwestycji musi obejmować ogół podmiotów, które będą zlokalizowane na wspieranym terenie (np. zapewnić potencjalny dostęp/korzyść z wytworzonych produktów wszystkim podmiotom), produkty projektu nie mogą być dedykowane poszczególnym podmiotom funkcjonującym na danym terenie.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Lepsze warunki do rozwoju MŚP poprzez zwiększenie atrakcyjności i dostępności stref inwestycyjnych na obszarze objętym KS.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach [zł],
2. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha].

13. Typy projektów

1. Działania zwiększające atrakcyjność i dostępność stref inwestycyjnych na obszarze objętym KS.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego,
- jednostki organizacyjne jst,
- związki jst,
- podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

17 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty realizowane w ramach działania będą musiały być kompleksowe i komplementarne z innymi projektami wskazanymi we wspieranym Kontrakcie Samorządowym.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Przedmiotowe działanie będzie jednym z kilku działań w ramach RPO WZ 2014-2020 wdrażanych za pomocą narzędzia jakim jest Kontrakt Samorządowy. KS ma na celu jednolity gospodarczy rozwój danego obszaru, oparty na wspólnie zdefiniowanych przez kilka samorządów terytorialnych celach rozwojowych.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego oraz Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

1. Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowiąc mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu (mniej niż 50% całkowitych wydatków)

kwalfikowalnych).

2. Aby nie ograniczać rozwoju gospodarczego regionu, nie wyklucza się lokowania inwestycji dużych przedsiębiorstw na terenach wspieranych w ramach niniejszego działania, jednakże, z uwagi na fakt, iż jest ono przeznaczone wyłącznie na wsparcie przedsiębiorstw sektora MŚP, udział środków z RPO WZ w projekcie będzie pomniejszany proporcjonalnie do powierzchni zajętej przez duże przedsiębiorstwo. Redukcja ta może nastąpić zarówno na etapie aplikowania (Wnioskodawca ubiega się o proporcjonalnie niższe dofinansowanie), rozliczania, jak i trwałości projektu (mechanizmy proporcjonalnego obniżania dofinansowania oraz procedury korekt przyznanego dofinansowania zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających dotyczących rozliczania i trwałości projektu).
3. W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca 2021 r., udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów. Odpowiednie mechanizmy zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających dotyczących rozliczania i trwałości projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.13 TWORZENIE I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY NA RZECZ ROZWOJU GOSPODARCZEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%,

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym

9. Nazwa i krótki opis działania

1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym

Celem działania jest wsparcie koordynacji działań wzmacniających pozycję regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym.

Realizowane działania stanowią będą uzupełnienie interwencji zaplanowanej w pozostałych działaniach pierwszej osi priorytetowej. Zarówno inwestycje i projekty badawczo-rozwojowe innowacyjnych zachodniopomorskich przedsiębiorstw, wzbogacona oferta inwestycyjna regionu, jak i sprawnie działające środowisko okołobiznesowe wymaga spójnej, kompleksowej i konsekwentnej strategii budowania i promowania marki Województwa Zachodniopomorskiego, jako regionu silnego gospodarczo, otwartego na innowacje i nowe pomysły biznesowe, ukierunkowanego na rozwój inteligentnych specjalizacji. Zaplanowane działania będą ustalane i realizowane w porozumieniu i we współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego.

W tym celu w ramach działania zakłada się:

- organizację wydarzeń promujących Pomorze Zachodnie jako region przyjazny innowacjom (np. festiwal innowacji, spotkania umożliwiające promocję nowatorskich pomysłów i projektów wypracowanych dzięki współpracy regionalnych podmiotów), aktywność regionu w międzynarodowych inicjatywach dotyczących innowacji,
- prezentację gospodarczego potencjału województwa podczas wydarzeń krajowych i zagranicznych (kompleksowa oferta dla biznesu prezentująca regionalne specjalizacje, infrastrukturę gospodarczą, zasoby ludzkie i możliwości ich dostosowania zgodnie z potrzebami, wachlarz możliwości współpracy badawczo-rozwojowej z jednostkami naukowymi, szeroko rozumiane otoczenie biznesowe, itp.),
- organizację wydarzeń promujących potencjał gospodarczy regionu,
- organizację konkursu na produkty produkowane na Pomorzu Zachodnim (np. „Made in West Pomeranian” „Made in Pomorze Zachodnie”) i ich kompleksowe promowanie,
- wsparcie kooperacji zachodniopomorskich przedsiębiorstw, w szczególności z partnerami zagranicznymi, w tym m.in. poprzez przygotowywanie grup przedsiębiorstw do profesjonalnej prezentacji oferty przed potencjalnymi kontrahentami, organizację zagranicznych misji gospodarczych, opracowywanie analiz rynków zagranicznych, udostępnianie informacji o możliwościach kooperacji, warunkach inwestowania na określonych rynkach, organizację wizyt studyjnych partnerów i mediów zagranicznych.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Lepsze warunki do rozwoju MŚP poprzez umacnianie wizerunku gospodarczego Województwa Zachodniopomorskiego.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.14 WZMOCNIENIE POZYCJI REGIONALNEJ GOSPODARKI W WYMIARZE KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM

1. Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji [szt.],
2. Liczba potencjalnych inwestorów, do których Beneficjent dotrze z oferta inwestycyjna regionu [szt.],
3. Ilość wypromowanych ofert inwestycyjnych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym [szt.],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze krajowym [szt.].

13. Typy projektów

1. Przedsięwzięcia wzmacniające wizerunek gospodarczy Województwa Zachodniopomorskiego.

14. Typ beneficjenta

Województwo Zachodniopomorskie

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

4 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.
W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.14 WZMOCNIENIE POZYCJI REGIONALNEJ GOSPODARKI W WYMIARZE KRAJOWYM I MIĘDZYNARODOWYM

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 – dotyczy wsparcia przekazywanego MŚP na tzw. drugim poziomie.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

100%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

100%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

nie dotyczy

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw

9. Nazwa i krótki opis działania

1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw

Celem działania jest ukierunkowanie przedsiębiorstw na zwiększenie stopnia kooperacji z partnerami krajowymi, jak i zagranicznymi, co pozwoli lepiej wykorzystać istniejący potencjał rozwoju gospodarki regionu, szczególnie w obszarze innowacyjnych MŚP.

Wsparcie w ramach działania obejmie m.in. pomoc w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z partnerami krajowymi, jak i zagranicznymi lub w tworzeniu wspólnej oferty rynkowej, a także udostępnianie informacji o możliwościach kooperacji i warunkach inwestowania na określonych rynkach, formułowanie strategii dotyczącej działań międzynarodowych, prowadzenie prezentacji dla potencjalnych kontrahentów, itp.

Zakłada się realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na wsparcie grup przedsiębiorstw działających w określonej branży czy specjalizacji zachodniopomorskiej gospodarki. Wsparcie indywidualnych przedsiębiorstw jest możliwe pod warunkiem realizacji kompleksowych i możliwie długofalowych strategii ekspansji na rynki zagraniczne.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

Celem działania jest stworzenie lepszych warunków dla rozwoju MŚP dzięki budowaniu potencjału eksportowego przedsiębiorstw, a także kreowaniu współpracy gospodarczej.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji [szt.],
2. Przychody ze sprzedaży produktów na eksport [zł],
3. Liczba przedsiębiorstw, które wkroczyły na nowe rynki zagraniczne na skutek otrzymania wsparcia [szt.],
4. Liczba zainicjowanych wspólnych przedsięwzięć,
5. Liczba kontraktów handlowych podpisanych przez wsparte przedsiębiorstwa

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym [szt.],
3. Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze krajowym [szt.],
4. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności [szt.],
5. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI) [zł],
6. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],

7. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI) [przedsiębiorstwa].

13. Typy projektów

1. Kompleksowe wsparcie indywidualnych przedsiębiorstw w zakresie ekspansji na rynki zagraniczne

Wsparcie będzie przeznaczone wyłącznie do przedsiębiorstw działających w obszarze inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego.

Przedsiębiorstwa będą mogły uzyskać wsparcie na działania służące realizacji poszczególnych etapów Strategii ekspansji na rynki zagraniczne (której przygotowanie przedsiębiorstwa mogą współfinansować w ramach bonu na specjalistyczne usługi IOB w działaniu 1.16), pod warunkiem przystąpienia przedsiębiorstwa do jej realizacji w sposób kompleksowy, a nie w formie incydentalnych działań.

Każdorazowo, przed udzieleniem wsparcia na realizację działań przewidzianych w Strategii, będzie ona podlegała ocenie jakościowej, w szczególności pod kątem zakładanych rezultatów oraz adekwatności i kompleksowości zaplanowanych w niej działań.

Przedsiębiorcy będą mogli uzyskać wsparcie na wybrane bądź wszystkie etapy/działania zaplanowane w Strategii. W ramach realizacji strategii przedsiębiorcy będą mogli uzyskać wsparcie na działania w niej zaplanowane min. w zakresie:

- przygotowania do prezentacji oferty podczas imprez targowo-wystawienniczych,
- udziału w międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych w charakterze wystawcy,
- udziału w misjach gospodarczych za granicą związanych z rynkiem docelowym połączonych z bilateralnymi spotkaniami z potencjalnymi kontrahentami,
- doradztwa w zakresie strategii działań marketingowych, koncepcji dostosowania wzorniczego produktów/oferty, koncepcji wizerunku przedsiębiorcy, czy ochrony własności intelektualnej na wybranych rynkach docelowych,
- doradztwa w obszarze wyszukiwania i doboru partnerów gospodarczych,
- doradztwo w zakresie tworzenia sieci dystrybucyjnej na rynkach docelowych,
- uzyskania niezbędnych dokumentów/certyfikatów uprawniających do wprowadzenia produktów lub usług na wybrane rynki docelowe.

z zastrzeżeniem, iż jedynym przedmiotem wsparcia nie może być udział w misjach gospodarczych.

2. Kompleksowe wsparcie dla grup przedsiębiorstw w zakresie międzynarodowej kooperacji

Wsparcie grup przedsiębiorstw odbywać się będzie za pomocą Wykonawcy Programu Ekspansji, który ubiega się o dofinansowanie projektu polegającego na zorganizowaniu programu ekspansji dla grupy zachodniopomorskich przedsiębiorstw (działających w danym segmencie rynku, specjalizacji), a następnie przekazuje wsparcie w formie bezzwrotnej poszczególnym przedsiębiorcom jako pomoc de minimis. Wykonawca Programu Ekspansji zobowiązany będzie do wykazania, że planowane rezultaty projektu będą wyższe niż potencjalne rezultaty wsparcia udzielonego przedsiębiorstwom indywidualnie. Warunkiem koniecznym realizacji tej formuły projektu będzie transferowanie na drugim poziomie całości wsparcia do uczestników projektu – MŚP oraz zagwarantowanie, że docelowi odbiorcy zostaną wybrani z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania.

Wsparcie przedsiębiorcy udzielane w ramach typu 2 może obejmować realizację działania/etapu wynikającego z indywidualnej Strategii ekspansji, pod warunkiem, iż przedsiębiorca nie uzyskał wsparcia na to działanie/etap w ramach typu projektu 1.

Szczegółowe zasady udziału w Programie Ekspansji określa Wykonawca. Przygotowany program ekspansji uwzględniać powinien zdywersyfikowane i dostosowane do specyfiki danej grupy przedsiębiorstw formy wsparcia na zagranicznym rynku docelowym, np:

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.15 WSPARCIE KOOPERACJI PRZEDSIĘBIORSTW

- udział w misji gospodarczej połączonej z udziałem w międzynarodowej imprezie targowo-wystawienniczej (nie w charakterze wystawcy) lub z pokazami, spotkaniami branżowymi bądź spotkaniami bilateralnymi z potencjalnymi kontrahentami,
- przygotowanie (poprzez np. mentoring, coaching) do profesjonalnej prezentacji i spotkania z potencjalnymi kontrahentami na rynku docelowym,
- opracowanie i produkcji wspólnych materiałów informacyjnych na temat grupy przedsiębiorstw.

3. Organizacja przedsięwzięć kooperacyjnych w kraju

Celem wsparcia będzie zwiększenie skali kooperacji i integracji regionalnych przedsiębiorstw z partnerami krajowymi, jak i zagranicznymi poprzez organizację w województwie spotkań, pokazów, giełd kooperacyjnych dla grupy zachodniopomorskich przedsiębiorstw (działających w danym segmencie rynku, specjalizacji) i ich potencjalnych kooperantów tak krajowych, jak i zagranicznych. Priorytetowo będą traktowane przedsięwzięcia towarzyszące imprezom promocyjnym bądź wystawienniczym o charakterze ponadregionalnym, także imprezom cyklicznym o udokumentowanej historii, pod warunkiem, iż wspierane przedsięwzięcie będzie nowością/innowacją w stosunku do dotychczasowej formuły tego wydarzenia.

Wsparciem nie mogą zostać objęte przedsięwzięcia organizowane jedynie dla członków danej organizacji.

Organizator przedsięwzięcia kooperacyjnego zobowiązany będzie do wykazania, że planowane rezultaty projektu będą wyższe niż potencjalne rezultaty wsparcia udzielonego przedsiębiorstwom indywidualnie. Warunkiem koniecznym realizacji tej formuły projektu będzie transferowanie na drugim poziomie całości wsparcia do uczestników projektu – MŚP oraz zagwarantowanie, że docelowi odbiorcy zostaną wybrani z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania.

14. Typ beneficjenta

Typ 1:

- mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Typ 2, 3:

- Instytucje Otoczenia Biznesu (w tym organizacje zrzeszające przedsiębiorców), partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

3 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Instytucja Zarządzająca może podjąć decyzję o realizacji typów projektów I, II w formule projektu grantowego, o którym mowa w art. 35 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 RPO WZ.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO/Beneficjent projektu grantowego (jeśli dotyczy).

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Wsparcie udzielone jednemu przedsiębiorstwu łącznie w ramach typu 1 i 2 (jako uczestnikowi programu ekspansji) nie może przekroczyć kwoty 150 000 PLN.
Wsparcie udzielone jednemu przedsiębiorstwu w ramach typu 2 nie może przekroczyć kwoty 50 000 PLN,

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu

danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 18 i art. 19 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu

9. Nazwa i krótki opis działania

1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu

Celem wsparcia jest zwiększenie dostępu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw do dobrej jakości, specjalistycznych usług doradczych świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu w zakresie wsparcia procesów innowacji w przedsiębiorstwach. Wspierane przedsięwzięcia będą przyczyniać się do rozwoju trwałych powiązań i synergii pomiędzy sektorem nauki, a przedsiębiorcami w celu skutecznego transferu wyników prac badawczo-rozwojowych.

W ramach działania realizowane będą dwa typy projektów:

- Bony dla MŚP na zakup usług Instytucji Otoczenia Biznesu,
- Zwiększenie potencjału Instytucji Otoczenia Biznesu.

W ramach pierwszego typu projektów możliwe będzie dofinansowanie zakupu przez MŚP profesjonalnych usług doradczych świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu, w szczególności:

- doradztwo w zakresie transferu technologii,
- doradztwo w zakresie tworzenia i realizacji strategii ochrony własności intelektualnej w MŚP (w tym m.in. opracowanie strategii ochrony własności intelektualnej, usługi rzeczników patentowych wraz z asystą przy ochronie praw własności przemysłowej, badanie czystości i zdolności patentowej, audyty prawne w zakresie ustalania przynależności praw i regulowania stosunków prawnych w tym zakresie),
- doradztwo w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, w tym wsparcie w tworzeniu konsorcjów naukowo-przemysłowych (w zakresie umów/ porozumień o współpracy, schematów współpracy, zabezpieczania praw majątkowych)
- doradztwo w zakresie wprowadzania nowych modeli biznesowych, nowych produktów i usług (w tym m.in. analizy rynkowe, badania marketingowe, analizy FTO),
- doradztwo w zakresie jakości (projektowanie, wdrażanie i doskonalenie systemów zarządzania, certyfikacja zgodności dla wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej lub kwalifikacji personelu w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług),
- doradztwo w zakresie korzystania z finansowania zewnętrznego, w szczególności dla projektów związanych z transferem i komercjalizacją technologii (m.in. przygotowanie biznesplanów i teaserów inwestycyjnych, doradztwo prawne i biznesowe w negocjacjach z finansującymi),
- doradztwo w zakresie wdrażania ekoinnowacji i efektywności zasobów doradztwo w zakresie wspomagania innowacji w sektorze usług i projektowania.
- doradztwo w zakresie opracowania strategii ekspansji na rynki zagraniczne – wyłącznie dla przedsiębiorstw działających w zakresie inteligentnych specjalizacji regionu.

Dofinansowaniu mogą podlegać wyłącznie takie usługi, co do których nie ma wątpliwości, że stanowią czynność doradczą. Usługi doradczej nie stanowią działania ciągłe lub okresowe w przedsiębiorstwie, związane z bieżącymi wydatkami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak np. usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawnicze lub reklama.

Przedsiębiorstwa zobowiązane będą każdorazowo do rozważenia zachodniopomorskich Instytucji Otoczenia Biznesu wśród potencjalnych wykonawców usługi.

W ramach drugiego typu projektów realizowane będą projekty realizowane przez Instytucje Otoczenia Biznesu działające w regionie (co najmniej 2 lata) zakładające wdrożenie nowych (lub znacząco udoskonalonych) usług proinnowacyjnych skierowanych do przedsiębiorstw.

Działające na terenie województwa Instytucje Otoczenia Biznesu powinny zwiększyć wachlarz dobrej jakości, specjalistycznych usług wspierających rozwój przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie transferu technologii, projektów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych, innowacji ukierunkowanych na użytkownika i związanych z wzornictwem.

W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie:

- usługi doradcze wspierające proces transferu technologii (m.in. wyceny własności intelektualnej, doradztwo prawne i podatkowe związane z transferem praw własności intelektualnej, tworzenie planów i strategii komercjalizacji, doradztwa w negocjacjach),
- usługi doradztwa w zakresie tworzenia i realizacji strategii ochrony własności intelektualnej w MŚP (w tym m.in. opracowanie strategii ochrony własności intelektualnej, usługi rzeczników patentowych wraz z asystą przy ochronie praw własności przemysłowej, badanie czystości i zdolności patentowej, audyty prawne w zakresie ustalania przynależności praw i regulowania stosunków prawnych w tym zakresie, dostęp do specjalistycznych baz danych patentowych),
- usługi w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, w tym wsparcie tworzenia partnerstw naukowo-przemysłowych, tworzenia nowych łańcuchów wartości;
- usługi doradcze i prawne we współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi, a jednostkami B+R (w zakresie umów/ porozumień o współpracy, schematów współpracy, zabezpieczania praw majątkowych);
- usługi w zakresie wprowadzania nowych modeli biznesowych, nowych produktów i usług (w tym analizy rynkowe, badania marketingowe, analizy FTO, wyszukiwanie i wsparcie w nawiązaniu relacji z partnerami biznesowymi i naukowymi)
- usługi doradcze w zakresie korzystania z finansowania zewnętrznego dla projektów związanych z transferem i komercjalizacją technologii (m.in. przygotowanie biznesplanów i teaserów inwestycyjnych, doradztwo prawne i biznesowe w negocjacjach z finansującymi).

O wsparcie mogą ubiegać się Instytucje Otoczenia Biznesu funkcjonujące w oparciu o co najmniej krajowe standardy świadczenia usług, zaś priorytetowo będą traktowane podmioty stosujące standardy opracowane na poziomie europejskim/ międzynarodowym. Spełnianie wskazanych standardów powinno być potwierdzone posiadanymi certyfikatami, przeprowadzanymi cykliczne audytami bądź potwierdzone przynależnością do krajowych lub międzynarodowych sieci wsparcia przedsiębiorczości.

Premiowane będą przedsięwzięcia, które będą uwzględniały oferowanie pakietu usług wsparcia dla przedsiębiorstw na terenie całego województwa, z zastrzeżeniem, iż celem działania nie jest zwiększenie liczby Instytucji Otoczenia Biznesu w regionie, tylko uelastycznienie oferty istniejących podmiotów tak, aby mogły one za pomocą nowych narzędzi i usług objąć swą opieką także przedsiębiorstwa oddalone od największych miast województwa.

W związku z dążeniem do urynkwienia działalności Instytucji Otoczenia Biznesu instytucje ubiegające się o wsparcie zobowiązane będą do zaprezentowania strategii wdrożenia usługi, która będzie jasno wskazywać zdolność do świadczenia jej min. w ciągu 2 lat po zakończeniu projektu na zasadach komercyjnych lub ze środków własnych (dopuszcza się modele mieszane). Strategia powinna wskazywać również na udział przyszłych przychodów ze świadczenia usługi w całej działalności IOB. Centra Transferu Technologii mogą w strategii biznesowej uwzględniać wpływ świadczonych przez nie usług na przychody z działalności badawczo-rozwojowej i komercjalizacji Uczelni Wyższych w strukturach, w których funkcjonują oraz jej spółki celowej.

Wspierane projekty oprócz wdrożenia i świadczenia nowej lub znacząco ulepszonej usługi (lub też pakietu takich usług) mogą zakładać następujące zadania służące przygotowaniu do jej wdrożenia:

- uszczegółowienie założeń i koncepcji projektowanej usługi lub usług,
- przygotowanie niezbędnego potencjału osobowego i technicznego IOB do świadczenia nowej usługi lub usług (w tym dostęp do baz danych, niezbędne specjalistyczne szkolenia, natomiast z wyłączeniem wydatków na zakup środków trwałych i inwestycji infrastrukturalnych oraz wydatków na udział pracowników w studiach wyższych i podyplomowych),
- przeprowadzenie badania rynku pod kątem zwiększania zapotrzebowania przedsiębiorców na projektowane usługi (wypracowanie procedur stałego monitorowania potrzeb klientów),
- przygotowanie oferty rynkowej (ewaluacja efektywności etapu testowania, charakterystyka odbiorcy usługi, kanały dystrybucji, określenie procedur obsługi klienta, oceny zadowolenia z usług i oczekiwań klienta).

Wsparte instytucje zobowiązane będą do:

- przedkładania rocznych planów działania na kolejne lata realizacji projektu do 30 listopada roku poprzedniego,
- świadczenia wdrożonej w ramach projektu usługi w okresie min. dwóch lat po zakończeniu projektu jako usługi świadczonej komercyjnie lub finansowanej ze środków własnych Instytucji,
- monitorowania świadczenia usług i przeprowadza badań satysfakcji klientów w celu oceny swoich wyników oraz ciągłego podnoszenia jakości swoich usług.

Priorytetowo będą traktowane projekty realizowane w partnerstwach, powiązane z projektami innych Instytucji Otoczenia Biznesu. Dodatkowo premiowane będą projekty zakładające wykorzystanie potencjału podmiotów partnerskich w procesie przygotowania, testowania nowych usług jak i świadczenia komplementarnych usług w stosunku do wprowadzanej usługi przez IOB.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększenie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez ułatwienie im dostępu do specjalistycznych usług Instytucji Otoczenia Biznesu

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

Typ projektu 1:

1. Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe [szt.].

Typ projektu 2:

1. Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

Typ projektu 1:

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie(CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego [szt.],
4. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)(CI) [zł].

Typ projektu 2:

1. Liczba zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu [szt.],
2. Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług [szt.].

13. Typy projektów

1. Bony dla MŚP na zakup usług Instytucji Otoczenia Biznesu,
2. Zwiększenie potencjału Instytucji Otoczenia Biznesu.

14. Typ beneficjenta

Typ projektu 1:

- mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa/podmiot będący beneficjentem projektu grantowego (jeśli dotyczy)

Typ projektu 2:

- Centra Transferu Technologii, Parki Naukowo - Technologiczne , spółki celowe Uczelni (wyłącznie jako partner w projekcie Centrum Transferu Technologii Uczelni), Niebankowe instytucje finansowe

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

3 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Instytucja Zarządzająca może podjąć decyzję o realizacji typu projektów I w formule projektu grantowego, o którym mowa w art. 35 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020RPO WZ.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO/Beneficjent projektu grantowego (jeśli dotyczy).

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

1. Maksymalna wartość dofinansowania projektu w ramach 1 typu projektów: 50 000,00 PLN,
2. Maksymalna wartość dofinansowania projektu w ramach 2 typu projektów: 400 000 PLN na rok (wartość średnioroczna)
3. W ramach 2 typu projektów maksymalny okres realizacji projektu – 2 lata.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu

danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 28 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

Typ projektu 1:

- 50%

Typ projektu 2:

- 85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

Typ projektu 1:

– 50%

Typ projektu 2:

– 15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Minimalna wartość całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu w ramach 1 typu projektów wynosi 5000 PLN.

1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju

9. Nazwa i krótki opis działania

1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju

Działanie jest skierowane na wzmocnienie systemu wspierającego proces inicjowania i rozwoju początkujących firm, szczególnie w obszarach inteligentnych specjalizacji regionu.

Podmioty wspierające inicjowanie i rozwój początkujących firm, w szczególności inkubatory przedsiębiorczości i inkubatory technologiczne, powinny zintensyfikować współpracę ze swoimi klientami i nie powinna ona sprowadzać się wyłącznie do zapewnienia infrastruktury. Przewiduje się wsparcie poprzez:

1. kompleksowe i ciągłe wsparcie inkubacji początkujących firm przez Inkubatory innowacyjne i technologiczne zakładające świadczenie nowych, wyspecjalizowanych usług inkubacji, m.in. :
  - doradztwo w zakresie zaawansowanego planowania biznesowego, wprowadzenia produktów/usług na rynek, wzmocnienia procesów sprzedaży, wprowadzania innowacji, identyfikacji nowych klientów, analizy ryzyka, itp.,
  - dostęp do branżowych baz danych, narzędzi online do wymiany informacji/wiedzy, wspólnej realizacji projektów,
  - usługi inkubacji wirtualnej,
  - organizację wyjazdów dla grup startupów na międzynarodowe spotkania startupowe;
2. wybrane w drodze konkursu kompleksowe programy akceleracyjne składające się z kilku (maksymalnie 4-miesięcznych) edycji obejmujące właściwe dla tej fazy rozwoju firm instrumenty wsparcia jak m.in. szkolenia, warsztaty, doradztwo, coaching, mentoring;
3. wsparcie poprzez instrumenty kapitałowe firm w początkowej fazie rozwoju, w szczególności powstałych w oparciu o wdrożenie wyników B+R.

Realizowane przedsięwzięcia mogą być skierowane do przedsiębiorstw nowotworzonych lub o krótkiej historii, będących w fazie startup, które korzystać będą ze wsparcia do czasu uzyskania samodzielności rynkowej – tj. co do zasady w okresie nie dłuższym niż przez pierwsze 3 lata prowadzenia działalności gospodarczej.

Wspierane będą przedsięwzięcia realizowane przez podmioty faktycznie zajmujące się inkubacją, co w przypadku inkubatorów oznacza, że są to podmioty tworzące warunki dla rozwoju początkujących przedsiębiorstw oraz posiadające strategię wyjścia przedsiębiorstw z fazy inkubacji.

Priorytetowo będą traktowane przedsięwzięcia realizowane przez instytucje posiadające doświadczenie w świadczeniu usług inkubacyjnych oraz we wsparciu rozwoju zachodniopomorskich przedsiębiorstw.

Premiowane będą przedsięwzięcia, które będą uwzględniały oferowanie pakietu usług wsparcia dla start'upów na terenie całego województwa, z zastrzeżeniem, iż celem działania nie jest zwiększenie liczby inkubatorów, tylko uelastycznienie oferty istniejących podmiotów tak, aby mogły one za pomocą nowych narzędzi i usług objąć swą opieką także nowe przedsiębiorstwa oddalone od największych miast województwa.

W ramach działania nie przewiduje się możliwości wsparcia przedsięwzięć polegających na inwestycji w infrastrukturę inkubatorów. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach elementem uzupełniającym planowane przedsięwzięcia mogą być działania infrastrukturalne – dotyczące np. utworzenia

wzorcowi, prototypowi – jednakże z uwzględnieniem następujących warunków:

- inwestycja w infrastrukturę stanowi element uzupełniający przedsięwzięcia wsparcia przedsiębiorczości oraz jest niezbędna dla realizacji celów projektu,
- przedsięwzięcie wpisuje się w regionalną strategię na rzecz inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego,
- projektodawca dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia,
- przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych,
- przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie (rozumianym jako gmina, powiat, obszar funkcjonalny miasta – w zależności od skali działalności inkubatora) chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany,
- przedsięwzięcie zostanie zrealizowane w oparciu o realny biznes plan obejmujący także aspekty późniejszego finansowania i wykorzystania infrastruktury.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Lepsze warunki do inicjowania i rozwoju MŚP poprzez zapewnienie szerokiego wachlarza usług wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu [szt.]
2. Liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI) [przedsiębiorstwa],
2. Liczba wspieranych nowych przedsiębiorstw (CI) [przedsiębiorstwa],
3. Liczba nowych przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu instytucji otoczenia biznesu [szt.],
4. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI) [przedsiębiorstwa],
5. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI) [przedsiębiorstwa],
6. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI) [zł].

13. Typy projektów

1. Kompleksowe wsparcie inkubacji,
2. Programy akcelerycyjne,
3. Instrumenty kapitałowe.

14. Typ beneficjenta

Typy projektu 1,2:

- Instytucje Otoczenia Biznesu posiadające doświadczenie w świadczeniu usług w zakresie inkubacji przedsiębiorstw,
- partnerstwa Instytucji Otoczenia Biznesu, z których co najmniej jedna posiada doświadczenie w zakresie inkubacji przedsiębiorstw

Typ projektu 3:

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.17 WZMOCNIENIE PROCESU WSPARCIA FIRM W POCZĄTKOWEJ FAZIE ROZWOJU

- Podmiot, który wdraża instrument finansowy.
15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia
- Mikro, mali i średni przedsiębiorcy
16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy
17. Alokacja
- 5 500 000 EUR
18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy
19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy
20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów
- Typ projektu 1,2:
Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.
Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.
- Typ projektu 3:
Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.
Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.
21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)
- Typ projektu 1:
– średnia kwota wsparcia na jedną inkubację może wynosić maksymalnie 30 000 PLN,
- Typ projektu 2:
– program akcelacyjny może być przygotowany przez jedną instytucję bądź w partnerstwie. Dana instytucja może uczestniczyć tylko w jednym programie akcelacyjnym ubiegającym się o finansowanie w danym konkursie. Średnia kwota wsparcia jednej edycji programu akcelacyjnego nie może przekroczyć 100 000 PLN. Wsparcie przeznaczone na jedno przedsiębiorstwo uczestniczące w programie akcelacyjnym nie może przekroczyć 10000 PLN
22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 – wsparcie przekazywane MŚP na tzw. drugim poziomie (jeśli dotyczy)

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15 %

I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE
DZIAŁANIE 1.17 WZMOCNIENIE PROCESU WSPARCIA FIRM W POCZĄTKOWEJ FAZIE ROZWOJU

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)
- nie dotyczy
31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)
- nie dotyczy

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

2. Cel tematyczny

4.Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską,
2. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych(wielorodzinnych) i publicznych,
3. Zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii,
4. Zwiększony udział energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

Druga oś priorytetowa nakierowana jest na wsparcie „gospodarki niskoemisyjnej” (lowcarbon economy). Określenie to odnosi się w głównej mierze do emisji CO₂. Podstawową długofalową miarą sukcesu realizacji działań w tym obszarze będzie więc obniżenie emisji CO₂ w przeliczeniu na jednostkę PKB.

Oś priorytetowa opiera się na trzech założeniach:

- Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki,
- Zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- Obniżenie emisji generowanych przez transport oraz energetykę w aglomeracjach miejskich.

Interwencja podejmowana w ramach osi drugiej umożliwi zbliżenie się do realizacji wyznaczonych celów Strategii Europa 2020 w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zaleceń Rady odnoszących się do „zwiększenia wysiłków na rzecz odnowienia i rozszerzenia zdolności wytwórczych energii, poprawy efektywności w całym łańcuchu energetycznym; podjęcia działań na rzecz rozwoju sieci elektrycznej, w tym połączeń transgranicznych oraz usunięcia przeszkód w transgranicznej wymianie energii elektrycznej” (Zalecenie nr 6 z 2013 r.).

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

Wspierane będą inwestycje w zakresie sektora energetyki, które przyczynią się m.in. do zmniejszenia zużycia energii pierwotnej, poprzez wzrost efektywności energetycznej.

Ponadto planowane w ramach osi działania w zakresie „czystego” transportu miejskiego będą przyczyniały się do ograniczenia emisji CO₂, jak i innych zanieczyszczeń oraz zwiększenia efektywności energetycznej, wpisując się jednocześnie w priorytety UE w zakresie transportu w miastach (plany mobilności miejskiej, zastosowanie na szerszą skalę transportu zbiorowego, promowanie alternatywnych form przemieszczania się w miastach) określone w Białej Księdze Transportowej KE.

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

Słabiej rozwinięty

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFRR	217 711 416	64 900 000	15 000 000

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Nie dotyczy

2.1 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu

9. Nazwa i krótki opis działania

2.1 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu

Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej w obszarach funkcjonalnych miast województwa zachodniopomorskiego oraz działań adaptacyjnych łagodzących zmiany klimatu w tym wsparcie projektów zwiększania świadomości ekologicznej z zakresu zachowań energooszczędnych takich jak wybieranie transportu ekologicznego, jak również nastawienie na oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu miejskiego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Jednym z działań będzie wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej, jak również działań adaptacyjnych łagodzących zmiany klimatu.

Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzenie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz drogi dla rowerów i ciągi komunikacji miejskiej, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego.

Wsparcie będzie możliwe dla działań podejmowanych na obszarach, dla których stworzony został plan gospodarki niskoemisyjnej (nie dotyczy projektów z zakresu działań informacyjno-promocyjnych) oraz plan zrównoważonej mobilności miejskiej (w przypadku inwestycji z zakresu transportu miejskiego), jako osobny dokument lub element planu gospodarki niskoemisyjnej bądź innego dokumentu strategicznego. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np. zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy), oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. W przypadku ujęcia zagadnień niskoemisyjności w strategii miejskiej, muszą one zawierać wszelkie niezbędne elementy odnoszące się do gospodarki niskoemisyjnej.

Podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, np. połączenie danej miejscowości z centrum przesiadkowym znajdującym się na obrzeżach miasta. Projekt taki musi być elementem transportu miejskiego lub mieć na celu zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do centrum przesiadkowego bądź miejsca pracy/szkoły.

Projekty dotyczące dróg dla rowerów i ciągów komunikacji miejskiej mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/ centrum przesiadkowego/ strefy przemysłowej jest co do zasady nie więcej niż 10 km oraz jeżeli realizują one założenia transportu miejskiego.

Zakres interwencji w drogi lokalne (ulice miejskie) może obejmować:

- budowę terminali multimodalnych i jednomodalnych,
- przebudowę istniejącej drogi 2x2 w celu wydzielenia buspasa na pasach zewnętrznych lub środkowych,

- budowę nowej drogi lub tunelu wyłącznie na potrzeby transportu publicznego,
- poszerzenie istniejącej drogi przez dobudowanie wydzielonego buspasa,
- przebudowa istniejącej drogi 2x1 w celu poprawy jakości funkcjonowania i dostępności transportu publicznego,
- budowa/przebudowa drogi 2x1 w celu dojazdu do zajezdni/terminalu na której wprowadzona zostanie linia komunikacyjna,
- przebudowa istniejących wiaduktów, tuneli i mostów dla potrzeb transportu publicznego, w celu budowy buspasów,
- przebudowa drogi może obejmować pozostałe elementy służące poprawie transportu miejskiego m. in. : przebudowę skrzyżowań, wzmocnienie (podwyższenie nośności), itp.

Powyższe elementy projektu mogą być realizowane jedynie w przypadku spełnienia kryteriów z zakresu: szerszego wykorzystania transportu publicznego i niezmotoryzowanego, ograniczenie wykorzystania samochodów osobowych, integracja gałęzi transportowych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zatłoczenia i hałasu, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. W przypadku, gdy wskazane wyżej działania spełniają jedynie kryteria dotyczące szerszego wykorzystania transportu publicznego i niezmotoryzowanego, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, zatłoczenia i hałasu oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego mogą być realizowane jako element szerszego projektu i wydatki na te działania nie mogą przekraczać 30% wydatków całego projektu. Działania inwestycyjne muszą być powiązane z działaniami „miękkimi” zachęcającymi mieszkańców danego obszaru do wyboru transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego jako podstawowego środka przemieszczania się w obrębie aglomeracji. Takimi działaniami może być polityka parkingowa, priorytetyzacja ruchu pieszego i rowerowego, ograniczenia w ruchu samochodowym w centrach miast. Projekty takie powinny być wskazane w planie zrównoważonej mobilności miejskiej lub w planie gospodarki niskoemisyjnej.

Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie może być celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego.

Realizowane inwestycje z zakresu transportu miejskiego muszą wpisywać się w priorytety Unii Europejskiej w zakresie transportu w miastach m. in. takie jak: zastosowanie na szerszą skalę transportu zbiorowego, promowanie alternatywnych form przemieszczania się, określone w Białej Księdze Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu.

Ponadto działanie nakierowane na wsparcie projektów zwiększania świadomości ekologicznej z zakresu zachowań energooszczędnych takich jak wybieranie transportu ekologicznego, jak również nastawienie na oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w transport i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców miast.

Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w niskoemisyjny transport, efektywność energetyczną budynków i odnawialne źródła energii i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców.

W zakresie projektów dotyczących oświetlenia miejskiego wspierane będą kompleksowe projekty, obejmujące powyżej 25% udziału punktów świetlnych objętych modernizacją w stosunku do wszystkich punktów w danym systemie.

Wspierane projekty w zakresie budownictwa pasywnego będą miały charakter demonstracyjny, mający na celu podnoszenie świadomości w zakresie oszczędności energii, promocję odnawialnych źródeł energii, oraz rozpowszechnianie informacji o korzyściach ekonomicznych i ekologicznych budownictwa pasywnego.

Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w niskoemisyjny transport, efektywność energetyczną budynków i odnawialne źródła energii i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców.

Inwestycje realizowane w ramach działania muszą przyczynić się do realizacji wskaźnika "Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską".

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej [szt./rok],
2. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok],
3. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok].
4. Ograniczenie emisji CO₂ (Mg/rok)

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość dróg dla rowerów [km],
2. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych [szt.],
3. Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” [szt.],
4. Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride” [szt.],
5. Liczba utworzonych, zmodernizowanych przystanków autobusowych i tramwajowych [szt.],
6. Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych [szt.],
7. Pojemność taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [osoby],
8. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.],
9. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.],
10. Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej [km]
11. Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej [szt.]
12. Liczba budynków uwzględniających standardy budownictwa pasywnego [szt.],
13. Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych
14. Liczba zrealizowanych działań informacyjno-promocyjnych [szt.].

13. Typy projektów

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast.

W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, budowa i modernizacja dróg dla rowerów i ciągów komunikacji miejskiej, które będą łączyć poszczególne dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”.

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.1 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU

2. Zakup lub modernizacja niskoemisyjnego taboru transportu miejskiego.
  - Priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.). Zakup pojazdów o napędzie diesel spełniających normę emisji spalin EURO VI dozwolone jest jedynie jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika, że jest to korzystniejsze ekonomicznie i ekologicznie niż zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych.
3. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną.
  - W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in. :
    - modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności,
    - działania informacyjno-promocyjnych dotyczące np. oszczędności energii, kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne oraz niskoemisyjny transport,
    - demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno-promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu samochodowego.

14. Typ beneficjenta

- przedsiębiorstwa świadczące usługi publicznego transport zbiorowego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- organizacje pozarządowe,
- państwowe jednostki budżetowe,
- przedsiębiorstwa

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

Typ 1 i 2:
16 850 000 EUR

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.1 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU

Typ 3:
11 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

W ramach PI planowany jest mechanizm finansowania krzyżowego w ramach którego finansowane będą działania szkoleniowe tylko w niezbędnym zakresie.

Beneficjenci będą zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Planowany zakres to m. in. szkolenia z obsługi inteligentnych systemów transportu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.2 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

9. Nazwa i krótki opis działania

2.2 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jak również działań adaptacyjnych łagodzących zmiany klimatu. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu miejskiego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Jednym z działań będzie wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej, jak również działań adaptacyjnych łagodzących zmiany klimatu.

Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego publicznego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz drogi dla rowerów i ciągi komunikacji miejskiej, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego.

Wsparcie będzie możliwe dla działań podejmowanych na obszarach, dla których stworzony został plan gospodarki niskoemisyjnej (nie dotyczy projektów z zakresu działań informacyjno-promocyjnych) oraz plan zrównoważonej mobilności miejskiej (w przypadku inwestycji z zakresu transportu miejskiego), jako osobny dokument lub jako element planu gospodarki niskoemisyjnej bądź innego dokumentu strategicznego. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy), oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. W przypadku ujęcia zagadnień niskoemisyjności w strategii miejskiej, muszą one zawierać wszelkie niezbędne elementy odnoszące się do gospodarki niskoemisyjnej.

Podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, np. połączenie danej miejscowości z centrum przesiadkowym znajdującym się na obrzeżach miasta. Projekt taki musi być elementem transportu miejskiego lub mieć na celu zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do centrum przesiadkowego bądź miejsca pracy/szkoły.

Projekty dotyczące dróg dla rowerów i ciągów komunikacji miejskiej mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/ centrum przesiadkowego/ strefy przemysłowej jest co do zasady nie więcej niż 10 km oraz jeżeli realizują one założenia transportu miejskiego. Zakres interwencji w drogi lokalne (ulice miejskie) może obejmować:

- budowę terminali multimodalnych i jednomodalnych,
- przebudowę istniejącej drogi 2x2 w celu wydzielenia buspasa na pasach zewnętrznych lub środkowych,
- budowę nowej drogi lub tunelu wyłącznie na potrzeby transportu publicznego,
- poszerzenie istniejącej drogi przez dobudowanie wydzielonego buspasa,

- przebudowa istniejącej drogi 2x1 w celu poprawy jakości funkcjonowania i dostępności transportu publicznego,
- budowa/przebudowa drogi 2x1 w celu dojazdu do zajezdni/terminalu na której wprowadzona zostanie linia komunikacyjna,
- przebudowa istniejących wiaduktów, tuneli i mostów dla potrzeb transportu publicznego, w celu budowy buspasów,
- przebudowa drogi może obejmować pozostałe elementy służące poprawie transportu miejskiego m. in. : przebudowę skrzyżowań, wzmocnienie (podwyższenie nośności), itp.

Powyższe elementy projektu mogą być realizowane jedynie w przypadku spełnienia kryteriów z zakresu: szerszego wykorzystania transportu publicznego i niezmotoryzowanego, ograniczenie wykorzystania samochodów osobowych, integracja gałęzi transportowych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zatłoczenia i hałasu, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. W przypadku, gdy wskazane wyżej działania spełniają jedynie kryteria dotyczące szerszego wykorzystania transportu publicznego i niezmotoryzowanego, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, zatłoczenia i hałasu oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego mogą być realizowane jako element szerszego projektu i wydatki na te działania nie mogą przekraczać 30% wydatków całego projektu. Działania inwestycyjne muszą być powiązane z działaniami „miękkimi” zachęcającymi mieszkańców danego obszaru do wyboru transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego jako podstawowego środka przemieszczania się w obrębie aglomeracji. Takimi działaniami może być polityka parkingowa, priorytetyzacja ruchu pieszego i rowerowego, ograniczenia w ruchu samochodowym w centrach miast. Projekty takie powinny być wskazane w planie zrównoważonej mobilności miejskiej lub w planie gospodarki niskoemisyjnej.

Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie może być celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego.

Realizowane inwestycje z zakresu transportu miejskiego muszą wpisywać się w priorytety Unii Europejskiej w zakresie transportu w miastach m. in. takie jak: zastosowanie na szerszą skalę transportu zbiorowego, promowanie alternatywnych form przemieszczania się, określone w Białej Księdze Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu.

Ponadto działanie nakierowane na wsparcie projektów zwiększania świadomości ekologicznej z zakresu zachowań energooszczędnych takich jak wybieranie transportu ekologicznego, jak również nastawienie na oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w transport i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców miast.

W zakresie projektów dotyczących oświetlenia miejskiego wspierane będą kompleksowe projekty, obejmujące powyżej 25% udziału punktów świetlnych objętych modernizacją w stosunku do wszystkich punktów w danym systemie.

Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w niskoemisyjny transport, efektywność energetyczną budynków i odnawialne źródła energii i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców.

Inwestycje realizowane w ramach działania muszą przyczyniać się do realizacji wskaźnika "Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską".

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej [szt./rok], Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej

[MWh/rok],

2. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok],
3. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok],
4. Ograniczenie emisji CO₂ [Mg/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość dróg dla rowerów [km],
2. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych [szt.],
3. Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” [szt.],
4. Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride” [szt.],
5. Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych [szt.],
6. Liczba utworzonych, zmodernizowanych przystanków autobusowych i tramwajowych [szt.],
7. Pojemność taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [osoby],
8. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.],
9. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.],
10. Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej [km],
11. Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej [szt.],
12. Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych [szt.],
13. Liczba zrealizowanych działań informacyjno-promocyjnych [szt.].

13. Typy projektów

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast.

W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, budowa i modernizacja dróg dla rowerów i ciągów komunikacji miejskiej, które będą łączyć poszczególne dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”.

2. Zakup lub modernizacja niskoemisyjnego taboru transportu miejskiego.

Priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.). Zakup pojazdów o napędzie diesel spełniających normę emisji spalin EURO VI dozwolone jest jedynie jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika, że jest to korzystniejsze ekonomicznie i ekologicznie niż zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych.

3. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in. :

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

DZIAŁANIE 2.2 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

- modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności,
- działania informacyjno-promocyjnych dotyczące np. oszczędności energii, kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne oraz niskoemisyjny transport.

14. Typ beneficjenta

- przedsiębiorstwa świadczące usługi publicznego transport zbiorowego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- zarządcy infrastruktury kolejowej.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

SSOM

17. Alokacja

Typ 1 i 2:
49 400 000 EUR

Typ 3:
500 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar SOM w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.
Interwencja w ramach działania będzie silnie powiązana z działaniami wspieranymi w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.
Projekty wspierane w ramach RPO WZ 2014-2020 będą komplementarne z projektami finansowanymi z poziomu kraju.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla SOM. SSOM odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla SOM.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu

W ramach PI planowany jest mechanizm finansowania krzyżowego w ramach którego finansowane będą działania szkoleniowe tylko w niezbędnym zakresie. Beneficjenci będą zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Planowany zakres to m. in. szkolenia z obsługi inteligentnych systemów transportu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

DZIAŁANIE 2.2 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70.
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

DZIAŁANIE 2.2 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Nie dotyczy

2.3 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

9. Nazwa i krótki opis działania

2.3 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego jak również działań adaptacyjnych łagodzących zmiany klimatu. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu miejskiego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Jednym z działań będzie wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej, jak również działań adaptacyjnych łagodzących zmiany klimatu.

Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego publicznego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz drogi dla rowerów i ciągi komunikacji miejskiej, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego.

Wsparcie będzie możliwe dla działań podejmowanych na obszarach, dla których stworzony został plan gospodarki niskoemisyjnej (nie dotyczy projektów z zakresu działań informacyjno-promocyjnych) oraz plan zrównoważonej mobilności miejskiej (w przypadku inwestycji z zakresu transportu miejskiego), jako osobny dokument lub jako element planu gospodarki niskoemisyjnej bądź innego dokumentu strategicznego. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy), oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. W przypadku ujęcia zagadnień niskoemisyjności w strategii miejskiej, muszą one zawierać wszelkie niezbędne elementy odnoszące się do gospodarki niskoemisyjnej.

Podjęwana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, np. połączenie danej miejscowości z centrum przesiadkowym znajdującym się na obrzeżach miasta. Projekt taki musi być elementem transportu miejskiego lub mieć na celu zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do centrum przesiadkowego bądź miejsca pracy/szkoły.

Projekty dotyczące dróg dla rowerów i ciągów komunikacji miejskiej mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/ centrum przesiadkowego/ strefy przemysłowej jest co do zasady nie więcej niż 10 km oraz jeżeli realizują one założenia transportu miejskiego. Zakres interwencji w drogi lokalne (ulice miejskie) może obejmować:

- budowę terminali multimodalnych i jednomodalnych,
- przebudowę istniejącej drogi 2x2 w celu wydzielenia buspasa na pasach zewnętrznych lub środkowych,
- budowę nowej drogi lub tunelu wyłącznie na potrzeby transportu publicznego,

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.3 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH STRATEGII ZIT
DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

- poszerzenie istniejącej drogi przez dobudowanie wydzielonego buspasa,
- przebudowa istniejącej drogi 2x1 w celu poprawy jakości funkcjonowania i dostępności transportu publicznego
- budowa/przebudowa drogi 2x1 w celu dojazdu do zajezdni/terminalu na której wprowadzona zostanie linia komunikacyjna,
- przebudowa istniejących wiaduktów, tuneli i mostów dla potrzeb transportu publicznego, w celu budowy buspasów,
- przebudowa drogi może obejmować pozostałe elementy służące poprawie transportu miejskiego m. in. : przebudowę skrzyżowań, wzmocnienie (podwyższenie nośności), itp.

Powyższe elementy projektu mogą być realizowane jedynie w przypadku spełnienia kryteriów z zakresu: szerszego wykorzystania transportu publicznego i niezmotoryzowanego, ograniczenie wykorzystania samochodów osobowych, integracja gałęzi transportowych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zatłoczenia i hałasu, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. W przypadku, gdy wskazane wyżej działania spełniają jedynie kryteria dotyczące szerszego wykorzystania transportu publicznego i niezmotoryzowanego, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, zatłoczenia i hałasu oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego mogą być realizowane jako element szerszego projektu i wydatki na te działania nie mogą przekraczać 30% wydatków całego projektu. Działania inwestycyjne muszą być powiązane z działaniami „miękkimi” zachęcającymi mieszkańców danego obszaru do wyboru transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego jako podstawowego środka przemieszczania się w obrębie aglomeracji. Takimi działaniami może być polityka parkingowa, priorytetyzacja ruchu pieszego i rowerowego, ograniczenia w ruchu samochodowym w centrach miast. Projekty takie powinny być wskazane w planie zrównoważonej mobilności miejskiej lub w planie gospodarki niskoemisyjnej.

Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie może być celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego.

Realizowane inwestycje z zakresu transportu miejskiego muszą wpisywać się w priorytety Unii Europejskiej w zakresie transportu w miastach m. in. takie jak: zastosowanie na szerszą skalę transportu zbiorowego, promowanie alternatywnych form przemieszczania się, określone w Białej Księdze Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu.

Ponadto działania nakierowane na wsparcie projektów zwiększania świadomości ekologicznej z zakresu zachowań energooszczędnych takich jak wybieranie transportu ekologicznego, jak również nastawienie na oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w transport i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców miast.

W zakresie projektów dotyczących oświetlenia miejskiego wspierane będą kompleksowe projekty, obejmujące powyżej 25% udziału punktów świetlnych objętych modernizacją w stosunku do wszystkich punktów w danym systemie.

Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w niskoemisyjny transport, efektywność energetyczną budynków i odnawialne źródła energii i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców.

Inwestycje realizowane w ramach działania muszą przyczynić się do realizacji wskaźnika "Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską".

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.3 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH STRATEGII ZIT
DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

1. Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej [szt./rok],
2. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok],
3. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok],
4. Ograniczenie emisji CO₂ [Mg/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość dróg dla rowerów [km],
2. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych [szt.],
3. Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” [szt.],
4. Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride” [szt.],
5. Liczba utworzonych, zmodernizowanych przystanków autobusowych i tramwajowych [szt.],
6. Pojemność taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [osoby],
7. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [osoby],
8. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.],
9. Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej [km],
10. Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej [szt.],
11. Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych [szt.],
12. Liczba zrealizowanych działań informacyjno-promocyjnych [szt.],
13. Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych [szt.].

13. Typy projektów

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast.
W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, budowa i modernizacja dróg dla rowerów i ciągów komunikacji miejskiej, które będą łączyć poszczególne dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”.
2. Zakup lub modernizacja niskoemisyjnego taboru transportu miejskiego.

Priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.). Zakup pojazdów o napędzie diesel spełniających normę emisji spalin EURO VI dozwolone jest jedynie jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika, że jest to korzystniejsze ekonomicznie i ekologicznie niż zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych.

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.3 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH STRATEGII ZIT
DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

3. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in. :

- modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności,
- działania informacyjno-promocyjnych dotyczące np. oszczędności energii, kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne oraz niskoemisyjny transport.

14. Typ beneficjenta

- przedsiębiorstwa świadczące usługi publicznego transport zbiorowego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Gmina Miasto Koszalin

17. Alokacja

Typ 1 i 2:
14 500 000 EUR

Typ 3:
500 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar KKBOF w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla KKBOF. Gmina Miasto Koszalin odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla KKBOF.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

W ramach PI planowany jest mechanizm finansowania krzyżowego w ramach którego finansowane będą działania szkoleniowe tylko w niezbędnym zakresie. Beneficjenci będą zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Planowany zakres to m. in. szkolenia z obsługi inteligentnych systemów transportu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.3 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH STRATEGII ZIT
DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.
W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie (WE) NR 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70.
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.3 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH STRATEGII ZIT
DLA KOSZALIŃSKO-KOŁBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Nie dotyczy

2.4 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Kontraktów Samorządowych

9. Nazwa i krótki opis działania

2.4 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Kontraktów Samorządowych

Założeniem Kontraktu Samorządowego (KS) jest urzeczywistnienie idei planowania i realizowania procesów rozwojowych w oparciu o wymiar terytorialny. KS realizowany będzie przede wszystkim w celu wzmocnienia rozwoju gospodarczego obszaru nim objętego, będącego podstawą do zapewnienia spójności społecznej i infrastrukturalnej. Jednym z działań realizowanych w ramach KS będzie wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej, jak również działań adaptacyjnych łagodzących zmiany klimatu.

Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego publicznego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz drogi dla rowerów i ciągi komunikacji miejskiej, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego.

Wsparcie będzie możliwe dla działań podejmowanych na obszarach, dla których stworzony został plan gospodarki niskoemisyjnej (nie dotyczy projektów z zakresu działań informacyjno-promocyjnych) oraz plan zrównoważonej mobilności miejskiej (dla inwestycji w zakresie transportu miejskiego), jako osobny dokument lub jako element planu gospodarki niskoemisyjnej bądź innego dokumentu strategicznego. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niemotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy), oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. W przypadku ujęcia zagadnień niskoemisyjności w strategii miejskiej, muszą one zawierać wszelkie niezbędne elementy odnoszące się do gospodarki niskoemisyjnej.

Podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, np. połączenie danej miejscowości z centrum przesiadkowym znajdującym się na obrzeżach miasta. Projekt taki musi być elementem transportu miejskiego lub mieć na celu zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do centrum przesiadkowego bądź miejsca pracy/szkoły.

Projekty dotyczące dróg dla rowerów i ciągów komunikacji miejskiej mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/centrum przesiadkowego/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.

Zakres interwencji w drogi lokalne (ulice miejskie) może obejmować:

- budowę terminali multimodalnych i jednomodalnych,
- przebudowę istniejącej drogi 2x2 w celu wydzielenia buspasa na pasach zewnętrznych lub środkowych,
- budowę nowej drogi lub tunelu wyłącznie na potrzeby transportu publicznego,
- poszerzenie istniejącej drogi przez dobudowanie wydzielonego buspasa,
- przebudowa istniejącej drogi 2x1 w celu poprawy jakości funkcjonowania i dostępności transportu publicznego,
- budowa/przebudowa drogi 2x1 w celu dojazdu do zajezdni/terminalu na której wprowadzona zostanie linia komunikacyjna,

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

DZIAŁANIE 2.4 ZRÓWNOWAŻONA MULTIMODALNA MOBILNOŚĆ MIEJSKA I DZIAŁANIA ADAPTACYJNE ŁAGODZĄCE ZMIANY KLIMATU W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- przebudowa istniejących wiaduktów, tuneli i mostów dla potrzeb transportu publicznego, w celu budowy buspasów,
- przebudowa drogi może obejmować pozostałe elementy służące poprawie transportu miejskiego m. in. : przebudowę skrzyżowań, wzmocnienie (podwyższenie nośności), itp.

Powyższe elementy projektu mogą być realizowane jedynie w przypadku spełnienia kryteriów z zakresu: szerszego wykorzystania transportu publicznego i niezmotoryzowanego, ograniczenie wykorzystania samochodów osobowych, integracja gałęzi transportowych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zatłoczenia i hałasu, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. W przypadku, gdy wskazane wyżej działania spełniają jedynie kryteria dotyczące szerszego wykorzystania transportu publicznego i niezmotoryzowanego, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, zatłoczenia i hałasu oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego mogą być realizowane jako element szerszego projektu i wydatki na te działania nie mogą przekraczać 30% wydatków całego projektu. Działania inwestycyjne muszą być powiązane z działaniami „miękkimi” zachęcającymi mieszkańców danego obszaru do wyboru transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego jako podstawowego środka przemieszczania się w obrębie aglomeracji. Takimi działaniami może być polityka parkingowa, priorytetyzacja ruchu pieszego i rowerowego, ograniczenia w ruchu samochodowym w centrach miast. Projekty takie powinny być wskazane w planie zrównoważonej mobilności miejskiej lub w planie gospodarki niskoemisyjnej.

Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie może być celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego.

Realizowane inwestycje z zakresu transportu miejskiego muszą wpisywać się w priorytety Unii Europejskiej w zakresie transportu w miastach m. in. takie jak: zastosowanie na szerszą skalę transportu zbiorowego, promowanie alternatywnych form przemieszczania się, określone w Białej Księdze Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu.

Ponadto działanie nakierowane na wsparcie projektów zwiększania świadomości ekologicznej z zakresu zachowań energooszczędnych takich jak wybieranie transportu ekologicznego, jak również nastawienie na oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w transport i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców miast.

W zakresie projektów dotyczących oświetlenia miejskiego wspierane będą kompleksowe projekty, obejmujące powyżej 25% udziału punktów świetlnych objętych modernizacją w stosunku do wszystkich punktów w danym systemie.

Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w niskoemisyjny transport, efektywność energetyczną budynków i odnawialne źródła energii i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców.

Inwestycje realizowane w ramach działania muszą przyczynić się do realizacji wskaźnika "Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską".

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej [szt./rok],
2. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok],

3. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok],
4. Ograniczenie emisji CO₂ [Mg/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych [szt.]
2. Liczba utworzonych, zmodernizowanych przystanków autobusowych i tramwajowych [szt.],
3. Długość dróg dla rowerów [km],
4. Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” [szt.],
5. Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride” [szt.],
6. Pojemność taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [osoby],
7. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [osoby],
8. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.],
9. Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej [km],
10. Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej [szt.],
11. Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych [szt.],
12. Liczba zrealizowanych działań informacyjno-promocyjnych [szt.].

13. Typy projektów

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast.
W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, budowa i modernizacja dróg dla rowerów i ciągów komunikacji miejskiej, które będą łączyć poszczególne dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”.
2. Zakup lub modernizacja niskoemisyjnego taboru transportu miejskiego.
Priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.). Zakup pojazdów o napędzie diesel spełniających normę emisji spalin EURO VI dozwolone jest jedynie jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika, że jest to korzystniejsze ekonomicznie i ekologicznie niż zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych.

W ramach powyższych typów projektów możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.

3. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in. :

- modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności,
- działania informacyjno-promocyjne dotyczące np. oszczędności energii, kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne oraz niskoemisyjny transport.

14. Typ beneficjenta

- przedsiębiorstwa świadczące usługi publicznego transport zbiorowego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

Typ 1 i 2:
5 250 000 EUR

Typ 3:
2 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty realizowane w ramach działania będą musiały być kompleksowe i komplementarne z innymi projektami wskazanymi we wspieranym Kontrakcie Samorządowym.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Przedmiotowe działanie będzie jednym z kilku działań w ramach RPO WZ 2014-2020 wdrażanych za pomocą narzędzia jakim jest Kontrakt Samorządowy. KS ma na celu jednolity gospodarczy rozwój danego obszaru, oparty na wspólnie zdefiniowanych przez kilka samorządów terytorialnych celach rozwojowych.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego oraz Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej

9. Nazwa i krótki opis działania

2.5 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej

Działanie będzie realizowane poprzez głęboką modernizację energetyczną budynków publicznych.

Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.

Modernizacja w rozumieniu prac budowlanych mieści się w pojęciu przebudowa zgodnie z Ustawą Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409).

Termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródeł ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych⁵, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych.

Działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej mogą obejmować na przykład modernizację klimatyzacji, wymianę urządzeń dźwigowych, oświetlenia itp.

Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Głęboka modernizacja energetyczna budynków powinna zostać oparta o system monitorowania i zarządzania energią. Dotyczy to w szczególności instalacji indywidualnych liczników ciepła oraz termostatów, jeżeli wynika to z audytu energetycznego.

⁵ Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.).

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.5 MODERNIZACJA ENERGETYCZNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne.

Audyty energetyczne będą mogły stanowić wydatek kwalifikowalny w projekcie.

Budynek użyteczności publicznej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r., nr 75.poz. 690), – należy rozumieć budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy lub socjalny.

W związku z rozdzieleniem zakresu wsparcia na poziom regionalny i krajowy w ramach RPO wsparcie mogą uzyskać wyłącznie budynki użyteczności publicznej jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i stowarzyszeń, jednostek organizacyjnych JST, osób prawnych JST.

W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb.

Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa).

Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Inwestycje w indywidualne urządzenia do ogrzewania (indywidualne źródła ciepła) muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.

Do produkcji energii odnawialnej z biomasy powinno się stosować wyłącznie surowce wymienione w art. 2 punkt 3 Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2015 r., nr 478);

Wsparcie mogą uzyskać także inwestycje realizowane w oparciu o art. 2 pkt. 27 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącej efektywności energetycznej (EPC: Energy Performance Contracting – umowa o poprawę efektywności energetycznej), realizowane na rzecz Beneficjentów (działania), o ile zakres projektu jest zgodny z niniejszym opisem działania.

Preferencja dla projektów zgodnych z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, który został pozytywnie zaopiniowany przez Doradcę Energetycznego funkcjonującego przy WFOŚiGW.

Preferencja dla projektów zawierających element demonstracyjny lub informacyjny.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnikaCO₂],
2. Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok],
3. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok],
4. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok],
5. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok],
6. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok],
7. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.],
2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW],
3. Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
5. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
6. Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
7. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
8. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
9. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²].

13. Typy projektów

1. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- osoby prawne jst,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.5 MODERNIZACJA ENERGETYCZNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

9 576 416 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

32. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

20. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Projekty mogą dotyczyć wyłącznie budynków jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek

21. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

23. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

24. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

25. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 38 i 49 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

26. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

27. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.5 MODERNIZACJA ENERGETYCZNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

---

28. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

30. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.6 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

9. Nazwa i krótki opis działania

2.6 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Działanie będzie realizowane poprzez głęboką modernizację energetyczną budynków publicznych.

Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.

Modernizacja w rozumieniu prac budowlanych mieści się w pojęciu przebudowa zgodnie z Ustawą Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2013 r. poz.1409).

Termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródeł ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych⁶, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych.

Działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej mogą obejmować na przykład modernizację klimatyzacji, wymianę urządzeń dźwigowych, oświetlenia itp.

Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Głęboka modernizacja energetyczna budynków powinna zostać oparta o system monitorowania i zarządzania energią. Dotyczy to w szczególności instalacji indywidualnych liczników ciepła oraz termostatów, jeżeli wynika to z audytu energetycznego.

⁶ Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.).

Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne.

Audyty energetyczne będą mogły stanowić wydatek kwalifikowalny w projekcie.

Budynek użyteczności publicznej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r., nr 75.poz. 690), – należy rozumieć budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy lub socjalny.

W związku z rozdzieleniem zakresu wsparcia na poziom regionalny i krajowy w ramach RPO wsparcie mogą uzyskać wyłącznie budynki użyteczności publicznej jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i stowarzyszeń, jednostek organizacyjnych JST, osób prawnych JST.

W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb.

Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa).

Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Inwestycje w indywidualne urządzenia do ogrzewania (indywidualne źródła ciepła) muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.

Do produkcji energii odnawialnej z biomasy powinno się stosować wyłącznie surowce wymienione w art. 2 punkt 3 Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2015 r., nr 478);

Wsparcie mogą uzyskać także inwestycje realizowane w oparciu o art. 2 pkt. 27 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącej efektywności energetycznej (EPC: Energy Performance Contracting – umowa o poprawę efektywności energetycznej), realizowane na rzecz Beneficjentów (działania), o ile zakres projektu jest zgodny z niniejszym opisem działania.

Działanie jest skierowane na realizację projektów na obszarze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Wsparcie wynikać musi z założeń strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Preferencja dla projektów zgodnych z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, który został pozytywnie zaopiniowany przez Doradcę Energetycznego funkcjonującego przy WFOŚiGW.

Preferencja dla projektów zawierających element demonstracyjny lub informacyjny

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂],
2. Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok],
3. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych /nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok],
4. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok],
5. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok],
6. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok],
7. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu [GJ/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.],
2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW],
3. Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
5. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
6. Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
7. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
8. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
9. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²].

13. Typy projektów

1. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,

- osoby prawne jst,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, SSOM

17. Alokacja

10 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar SOM w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.
Interwencja w ramach działania będzie silnie powiązana z działaniami wspieranymi w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.
Projekty wspierane w ramach RPO WZ 2014-2020 będą komplementarne z projektami finansowanymi z poziomu kraju.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla SOM. SSOM odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla SOM.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Projekty mogą dotyczyć wyłącznie budynków jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 38 i 49 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.7 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych

9. Nazwa i krótki opis działania

2.7 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych

Działanie to będzie realizowane poprzez głęboką modernizację energetyczną budynków wielomieszkaniowych.

Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.

Modernizacja w rozumieniu prac budowlanych mieści się w pojęciu przebudowa zgodnie z Ustawą Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2013 r. poz.1409).

Termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych⁷, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych.

Działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej mogą obejmować na przykład modernizację klimatyzacji, wymianę urządzeń dźwigowych, oświetlenia itp.

Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Konieczne będzie spełnienie warunków ex ante z dyrektywy 2006/32/EC, odnoszących się do indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych,

⁷ Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.).

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.7 MODERNIZACJA ENERGETYCZNA WIELORODZINNYCH BUDYNKÓW MIESZKANIOWYCH

podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz do dyrektywy EE 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC.

Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej, głębokiej modernizacji energetycznej budynków będzie również konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpionowych, jeżeli będzie to wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. Powyższe wydatki będą stanowić koszt kwalifikowalny.

Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne.

Audyty energetyczne będą mogły stanowić wydatek kwalifikowalny w projekcie.

W przypadku urządzeń do ogrzewania wykorzystujących paliwa stałe, wspierane będą jedynie inwestycje w najlepiej działające urządzenia do ogrzewania dostępne na rynku w chwili ogłoszenia odpowiedniego konkursu. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Budynek wielomieszkaniowy to budynek mieszkalny wielorodzinny zawierający więcej niż dwa mieszkania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalanego paliwa).

Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią. Realizacja projektów powinna obejmować cały budynek (wszystkich właścicieli lokali), aby uzyskać efekt głębokiej modernizacji energetycznej.

Budynki, w których zlokalizowane jest przynajmniej jedno mieszkanie socjalne lub komunalne będą otrzymywały dodatkowe punkty podczas oceny.

Do produkcji energii odnawialnej z biomasy powinno się stosować wyłącznie surowce wymienione w art. 2 punkt 3 Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2015 r., nr 478);

Wsparcie mogą uzyskać także inwestycje realizowane w oparciu o art. 2 pkt. 27 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącej efektywności energetycznej (EPC Energy Performance Contracting – umowa o poprawę efektywności energetycznej), realizowane na rzecz Beneficjentów (działania), o ile zakres projektu jest zgodny z niniejszym opisem działania.

Preferencja dla projektów zgodnych z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, który został pozytywnie zaopiniowany (przez Doradcę Energetycznego funkcjonującego przy WFOŚiGW).

Preferencja dla projektów przeciwdziałających zjawisku ubóstwa energetycznego oznacza, że preferowane będą projekty realizowane np. na obszarach strategicznej interwencji, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa

Preferencja dla projektów zawierających element demonstracyjny lub informacyjny.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂],
2. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok],
3. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok],
4. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok],
5. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok],
6. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu [GJ/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.],
2. Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii [gospodarstwa domowe],
3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW],
4. Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
7. Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
8. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
9. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
10. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²].

13. Typy projektów

1. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.7 MODERNIZACJA ENERGETYCZNA WIELORODZINNYCH BUDYNKÓW MIESZKANIOWYCH

- jednostki organizacyjne jst,
- TBS,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- organizacje pozarządowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

13 500 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.7 MODERNIZACJA ENERGETYCZNA WIELORODZINNYCH BUDYNKÓW MIESZKANIOWYCH

Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.7 MODERNIZACJA ENERGETYCZNA WIELORODZINNYCH BUDYNKÓW MIESZKANIOWYCH

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 38 i 49 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.8 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

9. Nazwa i krótki opis działania

2.8 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Działanie to będzie realizowane poprzez głęboką modernizację energetyczną budynków wielomieszkaniowych.

Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.

Modernizacja w rozumieniu prac budowlanych mieści się w pojęciu przebudowa zgodnie z Ustawą Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409).

Termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych⁸, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych.

Działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej mogą obejmować na przykład modernizację klimatyzacji, wymianę urządzeń dźwigowych, oświetlenia itp.

Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Konieczne będzie spełnienie warunków ex ante z dyrektywy 2006/32/EC, odnoszących się do indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych,

⁸ Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.).

podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz do dyrektywy EE 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC. Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej, głębokiej modernizacji energetycznej budynków będzie również konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpionowych, jeżeli będzie to wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. Powyższe wydatki będą stanowiły koszt kwalifikowalny.

Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne.

Audyty energetyczne będą mogły stanowić wydatek kwalifikowalny w projekcie.

W przypadku urządzeń do ogrzewania wykorzystujących paliwa stałe, wspierane będą jedynie inwestycje w najlepiej działające urządzenia do ogrzewania dostępne na rynku w chwili ogłoszenia odpowiedniego konkursu. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Budynek wielomieszkaniowy to budynek mieszkalny wielorodzinny zawierający więcej niż dwa mieszkania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa). Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Budynki, w których zlokalizowane jest przynajmniej jedno mieszkanie socjalne lub komunalne będą otrzymywały dodatkowe punkty podczas oceny.

Do produkcji energii odnawialnej z biomasy powinno się stosować wyłącznie surowce wymienione w art. 2 punkt 3 Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz.U z 2015 r., nr 478);

Wsparcie mogą uzyskać także inwestycje realizowane w oparciu o art. 2 pkt. 27 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącej efektywności energetycznej (EPC: Energy Performance Contracting – umowa o poprawę efektywności energetycznej), realizowane na rzecz Beneficjentów (działania), o ile zakres projektu jest zgodny z niniejszym opisem działania.

Wsparcie wynikać musi z założeń strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Preferencja dla projektów zgodnych z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, który został pozytywnie zaopiniowany przez Doradcę Energetycznego funkcjonującego przy WFOŚiGW.

Preferencja dla projektów przeciwdziałających zjawisku ubóstwa energetycznego oznacza, że preferowane będą projekty realizowane np. na obszarach strategicznej interwencji, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa

Preferencja dla projektów zawierających element demonstracyjny lub informacyjny.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂],
2. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok],
3. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok],
4. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok],
5. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok],
6. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu [GJ/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.],
2. Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii [gospodarstwa domowe],
3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW],
4. Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
7. Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
8. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
9. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
10. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²].

13. Typy projektów

1. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- TBS,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- organizacje pozarządowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, SSOM

17. Alokacja

5 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar SOM w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla SOM. SSOM odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla SOM.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 38 i 49 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.9 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi

9. Nazwa i krótki opis działania

2.9 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi

Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w regionie, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań międzynarodowych oraz wynikających z polityki energetyczno-klimatycznej Unii Europejskiej w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Działanie obejmuje zastępowanie starych jednostek wytwarzających energię ze źródeł powodujących emisję zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych jednostkami wytwarzającymi energię z odnawialnych źródeł. Efektem realizacji projektów będzie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych.

Efektem projektu musi być wykazanie zamknięcia dotychczas używanego źródła energii opartego na konwencjonalnych źródłach energii.

Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz i energia słoneczna.

Ewentualne inwestycje w instalacje w źródła oparte o energię wody mogą dotyczyć projektów wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej.

Wsparcie będzie kierowane do przedsiębiorstw energetycznych oraz podmiotów wytwarzających energię na własne potrzeby.

W ramach działania możliwe jest wsparcie źródeł wytwarzających energię w kogeneracji. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji.

Na obszarach na których odnotowuje się przekroczenia wartości emisji PM10 promowane będzie zastosowanie rozwiązań niwelujących szkodliwy wpływ emisji pyłów ze źródeł opartych o biomasę i biogaz (np. poprzez wybór niskoemisyjnych, wysoko wydajnych układów spalania, układów wychwytywania pyłów, itp.), zgodnie z Programem ochrony powietrza.

Przedsiębiorstwo energetyczne to podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi, w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.).

Do produkcji energii odnawialnej z biomasy powinno się stosować wyłącznie surowce wymienione w art. 2 punkt 3 Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2015 r., nr 478);

W ramach działania nie będą wspierane instalacje do spalania węgla, ani do współspalania biomasy z węglem zarówno w instalacjach wielopaliwowego spalania jak i dedykowanego spalania wielopaliwowego.

Preferencja dla projektów przeciwdziałających zjawisku ubóstwa energetycznego oznacza, że preferowane będą projekty realizowane np. na obszarach strategicznej interwencji, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa (ekonomicznego i energetycznego), projekty realizowane

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.9 ZASTĘPOWANIE KONWENCJONALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ŹRÓDŁAMI ODNAWIALNYMI

przez podmioty zarządzające mieszkaniami komunalnymi lub socjalnymi lub w sektorze budownictwa socjalnego, lub na obszarach i w budynkach, w których znaczna część mieszkańców pobiera zasiłki socjalne, w tym zasiłek energetyczny.

Preferencja dla projektów zgodnych z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, który został pozytywnie zaopiniowany przez Doradcę Energetycznego funkcjonującego przy WFOŚiGW.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂],
2. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok],
3. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
2. Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW],
4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
5. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
6. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
7. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.].

13. Typy projektów

1. Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej.

14. Typ beneficjenta

- przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.9 ZASTĘPOWANIE KONWENCJONALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ŹRÓDŁAMI ODNAWIALNYMI

- jednostki sektora finansów publicznych,
- szkoły wyższe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- instytucje oświatowe i opiekuńcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- grupy producentów rolnych,
- organy administracji rządowej prowadzące szkoły,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

4 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Maksymalna moc instalowanych elektrowni/jednostek to:

- dla energii wodnej (do 5 MWe),
- dla energii wiatru (do 5 MWe),
- dla energii słonecznej (do 2 MWe/MWth),
- dla energii geotermalnej (do 2 MWth),
- dla energii z biogazu (do 1 MWe),
- dla energii z biomasy (do 5 MWth/MWe).

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.9 ZASTĘPOWANIE KONWENCJONALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ŹRÓDŁAMI ODNAWIALNYMI

- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek.

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 41 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.10 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł

9. Nazwa i krótki opis działania

2.10 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł

Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w regionie, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Działanie będzie polegało na wsparciu budowy, przebudowy, rozbudowy jednostek wytwarzających energię z odnawialnych źródeł.

Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz i energia słoneczna.

Ewentualne inwestycje w instalacje w źródła oparte o energię wody mogą dotyczyć projektów wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej.

W ramach działania możliwe jest wsparcie źródeł wytwarzających energię w kogeneracji. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji.

Na obszarach na których odnotowuje się przekroczenia wartości emisji PM10 promowane będzie zastosowanie rozwiązań niwelujących szkodliwy wpływ emisji pyłów ze źródeł opartych o biomasę i biogaz (np. poprzez wybór niskoemisyjnych, wysoko wydajnych układów spalania, układów wychwytywania pyłów, itp.), zgodnie z Programem ochrony powietrza.

Wsparcie będzie kierowane do przedsiębiorstw energetycznych oraz podmiotów wytwarzających energię na własne potrzeby.

Przedsiębiorstwo energetyczne to podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi, w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.).

Do produkcji energii odnawialnej z biomasy powinno się stosować wyłącznie surowce wymienione w art. 2 punkt 3 Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz.u. z 2015 r., nr 478);

W ramach działania nie będą wspierane instalacje do spalania węgla, ani do współspalania biomasy z węglem zarówno w instalacjach wielopaliwowego spalania jak i dedykowanego spalania wielopaliwowego.

Preferencja dla projektów przeciwdziałających zjawisku ubóstwa energetycznego oznacza, że preferowane będą projekty realizowane np. na obszarach strategicznej interwencji, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa (ekonomicznego i energetycznego), projekty realizowane przez podmioty zarządzające mieszkaniami komunalnymi lub socjalnymi lub w sektorze budownictwa socjalnego, lub na obszarach i w budynkach, w których znaczna część mieszkańców pobiera zasiłki socjalne, w tym zasiłek energetyczny.

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.10 ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

Preferencja dla projektów zgodnych z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, który został pozytywnie zaopiniowany przez Doradcę Energetycznego funkcjonującego przy WFOŚiGW.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂],
2. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok],
3. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
2. Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej [MW],
4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
5. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.],
6. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.],
7. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.].

13. Typy projektów

1. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim w oparciu o biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych.

14. Typ beneficjenta

- przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.10 ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

- szkoły wyższe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- instytucje oświatowe i opiekuńcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- grupy producentów rolnych,
- organy administracji rządowej prowadzące szkoły,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

62 135 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.10 ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Maksymalna moc instalowanych elektrowni/jednostek to:

- dla energii wodnej (do 5 MWe),
- dla energii wiatru (do 5 MWe),
- dla energii słonecznej (do 2 MWe/MWth),
- dla energii geotermalnej (do 2 MWth),
- dla energii z biogazu (do 1 MWe),
- dla energii z biomasy (do 5 MWth/MWe).

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.10 ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych ex ante albo poprzez mechanizm wycofania.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 41 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.10 ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

---

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.11 Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii

9. Nazwa i krótki opis działania

2.11 Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii

Działanie będzie polegało na wsparciu budowy, przebudowy, rozbudowy sieci energetycznych do odbioru energii ze źródeł odnawialnych. Projekty realizowane przez OSD (operatorów systemu dystrybucyjnego) dotyczące sieci dystrybucyjnej o napięciu SN i nn (poniżej 110kV). Wsparcie sieci muszą charakteryzować się zwiększonym potencjałem do odbioru energii ze źródeł odnawialnych. Rezerwacja nowych mocy przyłączeniowych wyłącznie dla instalacji odnawialnych źródeł energii.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Dodatkowa zdolność do odbioru energii z odnawialnych źródeł [MW]

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii [km].
2. Liczba zainstalowanych transformatorów [szt.]

13. Typy projektów

1. Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii.

14. Typ beneficjenta

Przedsiębiorcy (operatorzy sieci SN i NN poniżej 110 kV)

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

1 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Kwota pomocy nie przekracza różnicy między kosztami kwalifikowalnymi a zyskiem operacyjnym z inwestycji. Zysk operacyjny odlicza się od kosztów kwalifikowalnych ex ante albo poprzez mechanizm wycofania.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 48 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

---

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

2.12 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii

9. Nazwa i krótki opis działania

2.12 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii

Działanie będzie polegało na budowie, rozbudowie, przebudowie jednostek wytwarzających energię w wysokosprawnej kogeneracji z konwencjonalnych źródeł energii.

Realizacja instalacji kogeneracyjnych wpłynie na zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, przez co ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do powietrza.

Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza.

W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że te instalacje nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO₂, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.

W ramach projektów możliwe będzie modernizowanie jednostki kogeneracyjnej w celu podniesienia jej sprawności.

Powstające nowe jednostki energii muszą być skonstruowane w wielkości odpowiadającej lokalnemu zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe.

Moc elektryczna jednostki powstała w wyniku realizacji projektów nie może przekroczyć 1 MWe.

Preferencja dla projektów przeciwdziałających zjawisku ubóstwa energetycznego oznacza, że preferowane będą projekty realizowane np. na obszarach strategicznej interwencji, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa (ekonomicznego i energetycznego), projekty realizowane przez podmioty zarządzające mieszkaniem komunalnymi lub socjalnymi lub w sektorze budownictwa socjalnego, lub na obszarach i w budynkach, w których znaczna część mieszkańców pobiera zasiłki socjalne, w tym zasiłek energetyczny.

Preferencja dla projektów zgodnych z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, który został pozytywnie zaopiniowany przez Doradcę Energetycznego funkcjonującego przy WFOŚiGW.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększony udział energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.12 ROZWÓJ KOGENERACYJNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂],
2. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji kogeneracyjnych [MWhe]
3. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji kogeneracyjnych [MWhth]
- 4.

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji [szt.],
2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji [MW],
3. Liczba przedsiębiorstw, które uzyskały wsparcie [szt.].

13. Typy projektów

1. Budowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji wraz z budową przyłączy do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej (jeśli budowa tej sieci jest niezbędna dla projektu kogeneracyjnego),
2. Przebudowa jednostek wytwarzania ciepła, w wyniku której zostaną one zastąpione jednostkami wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego,
- jednostki organizacyjne jst, przedsiębiorstwa,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- organizacje pozarządowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.12 ROZWÓJ KOGENERACYJNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

10 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.12 ROZWÓJ KOGENERACYJNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 40 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA
DZIAŁANIE 2.12 ROZWÓJ KOGENERACYJNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

2. Cel tematyczny

5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem
6 Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu,
2. Zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi,
3. Zmniejszona ilość odpadów deponowanych na składowiskach.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

W ramach osi działania będą koncentrowały się na zmniejszeniu skali oddziaływania zmian klimatycznych w regionie. Największy ich wpływ jest obserwowany w gospodarce wodnej, dlatego działania w zakresie małej retencji czy zarządzania ryzykiem powodziowym będą stanowiły priorytety dla racjonalnego gospodarowania wodami i poprawy bilansu wodnego zlewni. W aspekcie niekorzystnych zjawisk pogodowych, równie istotne będą działania prowadzone na terenach miejskich, których zadaniem będzie ograniczenie skutków występowania intensywnych zjawisk pogodowych. Jedną ze składowych działań w osi będzie rozwój systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami oraz dostosowanie w tym zakresie wyposażenia służb ratowniczych.

Wsparcie w ramach osi będzie również kierowane na działania, które zapewnią efektywne oczyszczanie ścieków, ograniczą ładunek zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i bezpośrednio przyczynią się do wypełnienia zobowiązań unijnych.

Inwestycje związane z zaopatrzeniem w wodę mają na celu poprawę jakości wody dostarczanej mieszkańcom, a także poprzez wprowadzenie racjonalnych systemów zarządzania dystrybucją wody wpłyną na optymalizację zużycia wody.

Interwencje w obszarze gospodarki odpadami to dążenie do zapewnienia kompleksowości systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym niebezpiecznymi w regionach gospodarowania odpadami oraz ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów, by docelowo zmniejszyć ilość odpadów deponowanych na składowiskach.

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

Słabiej rozwinięty

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFRR	73 000 000	-	-

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

3.1 Ochrona zasobów wodnych

9. Nazwa i krótki opis działania

3.1 Ochrona zasobów wodnych

W ramach działania będą realizowane projekty, które przyczynią się spowolnienia odpływu wód ze zlewni, odtworzenia naturalnej retencji poprzez rozwój form małej retencji. Pozwoli to zniwelować zjawisko suszy, zapobiec powodzi oraz zwiększyć retencyjność w bilansie wodnym.

Realizowane będą działania wykorzystujące kompleksowe zabiegi łączące przyjazne środowisku metody przyrodnicze i techniczne.

Działania małej retencji mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych.

Wsparcie będzie polegało na wdrożeniu działań technicznych (np. budowa lub modernizacja urządzeń wodnych, retencja wód powierzchniowych lub jezior) i nietechnicznych (np. tworzenie roślinnych pasów ochronnych, odtworzenie oczek wodnych, mokradeł, obszarów zalewowych) realizowanych wyłącznie na terenie województwa zachodniopomorskiego. Warunkiem budowy lub modernizacji urządzeń wodnych małej retencji będzie zapewnienie zgodności z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej, Dyrektywy Siedliskowej, a także z uwagi na funkcje przeciwpowodziowe małej retencji z Dyrektywą Powodziową.

Współfinansowane będą mogły być tylko projekty, które nie wpływają negatywnie na osiągnięcie dobrego stanu wód lub nie pogarszają stanu wód, zgodne z Planami Gospodarowania Wodami dla dorzecza Odry/Masterplanami.

Istnieje możliwość wsparcia projektów dotyczących renaturyzacji przekształconych cieków wodnych, obszarów zalewowych oraz obszarów wodno-błotnych na obszarach ze średnim ryzykiem powodziowym.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Objętość retencjonowanej wody [m³].

12. Lista wskaźników produktu

1. Pojemność obiektów małej retencji [m³],
2. Liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej [szt.],
3. Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej [osoby].

13. Typy projektów

1. Rozwój form małej retencji wodnej,
2. Budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji,

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.1 OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

- 3. Zwiększenie retencji jeziornej lub korytowej,
- 4. Rozwój lub odtworzenie naturalnych ekosystemów retencjonujących wodę.

14. Typ beneficjenta

-
- Samorząd województwa – wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna,

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

6 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy.
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.1 OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.1 OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

27.

85%

28.

Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29.

Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30.

Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31.

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym

9. Nazwa i krótki opis działania

3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym

Projekty dotyczące ochrony przeciwpowodziowej mają za zadanie ograniczenie wzrostu ryzyka powodziowego na obszarach o średnim ryzyku wystąpienia powodzi (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego).

Inwestycje przeciwpowodziowe powinny w pierwszej kolejności wykorzystywać najmniej inwazyjne dla środowiska rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej.

Projekty muszą wykazać zgodność z Ramową Dyrektywą Wodną i Dyrektywą Powodziową oraz muszą być zgodne z Planem zarządzania ryzykiem powodziowym, Planem Gospodarowania wodami w dorzeczu Odry/Masterplanem. Wsparcie uzyskają tylko te projekty, które nie będą miały negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód.

Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.

Kompleksowość inwestycji rozumiana jest jako wykazanie spójności podejmowanych działań w ujęciu zlewniowym.

Projekty przeciwpowodziowe, powinny mieć charakter uzupełniający względem działań wspieranych w ramach krajowego PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Objętość retencjonowanej wody [m³].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej [szt.],
2. Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej [osoby].

13. Typy projektów

Projekty mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym, zgodnie z mapami ryzyka powodziowego:

1. Realizacja kompleksowych inwestycji na obszarach średniego ryzyka powodziowego,
2. Poprawa stanu technicznego istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej,
3. Budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych,
4. Dostosowanie koryta wód powodziowych do wielkości przepływu.

14. Typ beneficjenta

Samorząd województwa – wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna
RZGW

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

16 500 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.2 ZARZĄDZANIE RYZYKIEM POWODZIOWYM

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.2 ZARZĄDZANIE RYZYKIEM POWODZIOWYM

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

27. 85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

30. Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego

9. Nazwa i krótki opis działania

3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego

Działanie ukierunkowane jest na minimalizowanie skutków (np. susze, podtopienia, zalania) niekorzystnych zjawisk pogodowych takich jak np. długotrwałe występowanie wysokich temperatur, intensywne opady atmosferyczne na obszarach miast o ludności mniejszej niż 100 tys. mieszkańców .

Zabezpieczenie obszarów miast przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi ma na celu realizację projektów prezentujących kompleksowe rozwiązania problemów danego obszaru. Wsparcie uzyskują działania związane z systemami zbierania, retencjonowania i wykorzystania wody opadowej, w tym budowy lub modernizacji kanalizacji deszczowej oraz z zapobieganiem uszczelnianiu gruntu np. poprzez tworzenie powierzchni biologicznie czynnych (preferowane będzie wykorzystanie naturalnego potencjału danego obszaru).

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba miast, w których podjęto działania związane z zabezpieczeniem przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość sieci kanalizacji deszczowej [km],
2. Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej [osoby].

13. Typy projektów

1. Zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami,
2. Systemy zbierania, retencjonowania i wykorzystania wody opadowej,
3. Budowa lub modernizacja sieci kanalizacji deszczowej,
4. Rozwój powierzchni biologicznie czynnych.

14. Typ beneficjenta

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.3 POPRAWA STANU ŚRODOWISKA MIEJSKIEGO

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

4 200 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.3 POPRAWA STANU ŚRODOWISKA MIEJSKIEGO

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

27. 85%

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.3 POPRAWA STANU ŚRODOWISKA MIEJSKIEGO

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

30. Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

3.4 Adaptacja do zmian klimatu

9. Nazwa i krótki opis działania

3.4 Adaptacja do zmian klimatu

Działanie nakierowane na wsparcie rozwoju systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń związanych z wystąpieniem nagłych zjawisk meteorologicznych lub hydrologicznych, które przyczynią się do ograniczenia strat oraz pozwolą na efektywne planowanie działań.

Wsparcie dotyczące tworzenia, rozwoju systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń o krótkim czasie narastania (np. deszcze nawalne) i wolno narastającymi (np. susza) będzie polegało na budowie lub doposażeniu stanowisk do prognozowania i analizy tych zjawisk, obejmujące obszar województwa zachodniopomorskiego.

Integralnym będzie udzielenie wsparcia ratownictwu chemiczno-ekologicznemu i służbom ratowniczym na doposażenie w specjalistyczny sprzęt wykorzystywany do prowadzenia akcji ratowniczych w sytuacji wystąpienia katastrof naturalnych lub poważnych awarii oraz usuwania ich skutków.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

- 1.

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania [szt.],
2. Liczba jednostek służb ratowniczych doposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof [szt.],
3. Liczba zakupionych wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof [szt.],
4. Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przed pożarami lasów [osoby],

13. Typy projektów

1. Rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń,
2. Wyposażenie służb ratownictwa w specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w sytuacjach wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii.

14. Typ beneficjenta

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.4 ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Typ projekt 1.

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst, administracja rządowa,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- parki narodowe i krajobrazowe,
- organizacje pozarządowe,
- RZGW,
- jednostki sektora finansów publicznych (pozostałe),
- 1. Ochotnicza Straż Pożarna i jej związki i oddziały.

Typ projektu 2.

- Ochotnicza Straż Pożarna i jej związki i oddziały.

Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

15. Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

3 300 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.4 ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie więcej niż 10% alokacji PI 5b.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.4 ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

- 31.

Nie dotyczy

3.5 Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych

9. Nazwa i krótki opis działania

3.5 Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych

Inwestycje w zakresie zaopatrzenia w wodę będą dotyczyły m.in. budowy i modernizacji infrastruktury wodociągowej (ujęć wody, stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowych) a także zakupu sprzętu do wykrywania niekontrolowanych przecieków z sieci wodociągowej.

Realizacja projektów związanych ze wsparciem systemów zaopatrzenia w wodę, będzie możliwa tylko w ramach kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową lub gdy na danym terenie odbiór ścieków jest zabezpieczony przez istniejące już sieci kanalizacyjne.

Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach od 2000 do 10 000 RLM.

Na obszarze, na którym zapewniona została gospodarka ściekowa decydujące powinny być informacje zawarte w aglomeracji wyznaczonej zgodnie z KPOŚK, jednak w przypadku niewystarczających informacji zasadnym jest oparcie o dane dot. obszaru, przez który prowadzona będzie sieć wodociągowa.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę [RLM],
2. Spadek zużycia wody przez wsparte przedsiębiorstwa [m^3 /rok],
Wydajność dobową wybudowanych ujęć wody [m^3 /dobę].

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość sieci wodociągowej [km],
2. Liczba wybudowanych ujęć wody [szt.],
3. Liczba wspartych stacji uzdatniania wody [szt.],
4. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę [osoby].

13. Typy projektów

1. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych,

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.5 WSPARCIE ROZWOJU SIECI WODOCIĄGOWYCH

2. Inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- przedsiębiorcy,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

4 480 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.5 WSPARCIE ROZWOJU SIECI WODOCIĄGOWYCH

Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.5 WSPARCIE ROZWOJU SIECI WODOCIĄGOWYCH

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków

9. Nazwa i krótki opis działania

3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków

Priorytetem wsparcia systemów oczyszczania ścieków są inwestycje niezbędne do osiągnięcia celów dyrektywy ściekowej przewidziane do realizacji w tzw. Master Planem dla wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG.

Premiowane będą inwestycje mające na celu dostosowanie oczyszczalni ścieków komunalnych do wymogów dyrektywy ściekowej dot. jakości oczyszczonych ścieków, natomiast, w dalszej kolejności mające na celu takie zadania jak: zwiększenie przepustowości oczyszczalni, udoskonalenie sposobów zagospodarowania odpadów pościekowych.

W ramach działania wspierane będą również inwestycje w budowę, rozbudowę, przebudowę sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracjach W zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej realizowane będą inwestycje umożliwiające osiągnięcie zgodnego z dyrektywą 91/271/EWG poziomu wyposażenia aglomeracji w sieć kanalizacji sanitarnej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach (w sytuacji zidentyfikowanych obszarów o zabudowie rozproszonej, gdzie rachunek ekonomiczny będzie uzasadniał taki rodzaj inwestycji) dopuszczalne będzie wsparcie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, które pozwolą na osiągnięcie pełnej zgodności aglomeracji wskazanych w KPOŚK z wymogami dyrektywy ściekowej.

Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach (wyznaczonych na podstawie ustawy Prawo wodne Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz. U z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.) od 2000 do 10 000 RLM.

W ramach działania jako element projektu możliwa jest budowa lub modernizacja sieci kanalizacji deszczowej, zwłaszcza na terenach miejskich.

W ramach modernizacji oczyszczalni ścieków istnieje możliwość wsparcia gospodarki osadami ściekowymi uwzględniając hierarchię postępowania z osadami ściekowymi, zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Modernizacja może dotyczyć procesów odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowania poprzedzającego odzysk lub unieszkodliwianie. Działanie takie ma zmierzać do zagospodarowania osadów ściekowych, w sposób inny niż gromadzenie na składowiskach odpadów stałych.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu,
2. Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonemu oczyszczania ścieków [RLM].

12. Lista wskaźników produktu

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.6 WSPARCIE ROZWOJU SYSTEMÓW OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW

1. Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]
2. Długość sieci kanalizacji sanitarnej [km],
3. Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.],
4. Długość sieci kanalizacji deszczowej [km],
5. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków [RLM] (CI 19).

13. Typy projektów

1. Budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków,
2. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków,
3. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- przedsiębiorcy,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

20 520 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

21. Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.6 WSPARCIE ROZWOJU SYSTEMÓW OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

---

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

3.7 Rozwój gospodarki odpadami komunalnymi

9. Nazwa i krótki opis działania

3.7 Rozwój gospodarki odpadami komunalnymi

Przedsięwzięcia realizowane w ramach działania będą miały na celu poprawę systemu gospodarowania odpadami na terenie województwa, w tym budowę (przebudowę) zakładów oraz instalacje i urządzenia odzysku, unieszkodliwiania odpadów.

Planowane przedsięwzięcia muszą być skonstruowane zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami wskazaną w dyrektywie 2008/98/WE w sprawie odpadów (tzw. dyrektywa ramowa o odpadach), która nadaje priorytet zapobieganiu powstawania odpadów, przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi. Realizowane przedsięwzięcia muszą przyczynić się do kompleksowego rozwiązywania problemów poszczególnych regionach. Za kompleksowe projekty będą uznane takie rozwiązania, które zapewnią zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań dyrektyw w danym regionie.

Przy realizacji zadań związanych z gospodarowaniem odpadów należy mieć na uwadze wymogi dyrektywy 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów (tzw. dyrektywa składowiskowa), która nakłada obowiązek redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Realizacja tego typu przedsięwzięć zapobiegnie negatywnemu wpływowi na środowisko naturalne, w szczególności na wody powierzchniowe, podziemne, glebę, powietrze oraz zdrowie ludzkie, a także zminimalizuje niepożądane oddziaływanie. Przyczyni się to także, do ponownego wykorzystanie surowców i odzysk energii z odpadów. Dzięki temu wpłynie to na podniesienie zasobooszczędności gospodarki.

W zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych realizowane mogą być projekty, w ramach których tworzone będą:

- centra napraw produktów, które właściciele chcieliby w dalszym ciągu użytkować,
- punkty odbioru tekstyliów i urządzeń nadających się do użytkowania w celu dalszej ich dystrybucji dla osób potrzebujących,
- banki żywności gromadzące i dystrybuujące żywność o krótkim czasie pozostającym do upływu terminu ich przydatności do spożycia,
- punkty wymiany produktów dające możliwość pozostawienia sprawnych, a już niepotrzebnych (np. urządzeń domowych) i pobrania innych użytecznych rzeczy,
- giełdy wymiany różnych produktów oraz ubrań i obuwia organizowane cyklicznie lub sieci ponownego użycia (produktów, które mogłyby być użytkowane przez kolejnych właścicieli).

W zakresie przygotowania do ponownego użycia wsparcie zostanie skierowane na rozwój centrów przygotowania do ponownego użycia (tworzone przy punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych). Działania prowadzone w ramach centrów będą polegały na sprawdzeniu, czyszczeniu lub naprawie produktów lub części produktów, które wcześniej stały się odpadami, bez jakichkolwiek innych czynności wstępnego przetwarzania.

W zakresie recykling wsparcie będzie kierowane na budowę, przebudowę i remont oraz wyposażenie infrastruktury związanej z selektywnym zbieraniem odpadów oraz ich zagospodarowaniem w zakresie:

- punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- automatów do odbierania odpadów opakowaniowych;

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.7 ROZWÓJ GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

- instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów;
- instalacji do recyklingu poszczególnych frakcji materiałowych (np. instalacje recyklingu tworzyw sztucznych);
- instalacji do przetwarzania bioodpadów (w tym kompostownie odpadów zielonych i instalacje fermentacji bioodpadów);
- zakupu pojemników na poszczególne frakcje odpadów.

W zakresie odzysku wsparcie będzie kierowane na budowę, przebudowę instalacji służących procesom odzysku określonych w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach z wyłączeniem odzyskiwania energii w procesach spalania.

W zakresie unieszkodliwiania odpadów możliwe będzie dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (instalacje MBP) które domykają system zagospodarowania odpadów komunalnych w danym regionie gospodarki odpadami komunalnymi.

W ramach działania nie będą wspierane zadania polegające na zagospodarowaniu odpadów pościekowych z oczyszczalni.

W ramach kompleksowych projektów możliwe będzie wsparcie w ograniczonym zakresie na kampanie edukacyjne, kładące nacisk na zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, segregacji itp.

W ramach działania wsparcie będzie mogło być udzielane na zasadach rekompensat za świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym.

Realizacja operacji w ramach tego działania jest uzależniona od spełnienia warunkowości ex ante dla priorytetu inwestycyjnego 6.a

Finansowane będą wyłącznie projekty wynikające z planu inwestycyjnego dotyczącego gospodarki odpadami komunalnymi opracowanego przez samorząd województwa, który będzie stanowił załącznik do planu gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego. Realizacja zadań z planów inwestycyjnych będzie dążyła do osiągnięcia celów określonych w dyrektywie 2008/98/WE i 1999/31/WE

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zmniejszona ilość odpadów deponowanych na składowiskach.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów (CI) [t/rok],
2. Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów [Mg/rok],
3. Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów [osoby],
4. Masa odpadów poddanych recyklingowi [Mg/rok].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów [szt.],
2. Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [szt.],

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.7 ROZWÓJ GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

3. Liczba przebudowanych składowisk odpadów [szt.],
4. Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami [szt.].

13. Typy projektów

1. Kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowane w regionach gospodarki odpadami komunalnymi, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcenia odpadów, zapewniające zintegrowane podejście zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- przedsiębiorcy (świadczący usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego),
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowej ich jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

15 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Oznacza to, że możliwe do wsparcia będą tylko takie projekty, które są prowadzone w regionach (wyznaczonych przez Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami), w których nie ma i nie planuje się uruchomienia instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU
DZIAŁANIE 3.7 ROZWÓJ GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Decyzja Komisji z 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 7/3).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 47 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

3.8 Rozwój gospodarki odpadami niebezpiecznymi

9. Nazwa i krótki opis działania

3.8 Rozwój gospodarki odpadami niebezpiecznymi

Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach działania mają na celu poprawę systemu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi na terenie województwa, w tym budowę (przebudowę) zakładów oraz instalacje i urządzenia odzysku, unieszkodliwiania odpadów, jak również oczyszczanie terenu z odpadów zawierających azbest wraz z zapewnieniem ich bezpiecznego unieszkodliwienia. W sytuacji gdy wykazany zostanie brak innego możliwego zagospodarowania odpadów możliwa będzie budowa, przebudowa, rozbudowa kwater do składowania odpadów niebezpiecznych, w tym azbestu.

W ramach unieszkodliwiania azbestu wydatkami kwalifikowalnymi będą wyłącznie wydatki przyczyniające się do zmniejszenia zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi.

Zadania realizowane w ramach działania powinny dotyczyć azbestu, odpadów pochodzących z gospodarstw domowych (np. zużyte baterie, przeterminowane substancje farmakologiczne, żarówki).

W ramach kompleksowych projektów możliwe będzie wsparcie w ograniczonym zakresie na kampanie edukacyjne, kładące nacisk na zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, segregacji itp. W ramach działania nie będą finansowane zadania związane z gospodarką odpadami, których wytwórcami są przedsiębiorstwa przemysłowe.

Realizacja operacji w ramach tego działania jest uzależniona od spełnienia warunkowości ex ante dla priorytetu inwestycyjnego 6.a.

Warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich uwzględnienie w planach inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami zatwierdzonych przez Ministra Środowiska. Realizacja zadań z planów inwestycyjnych będzie dążyła do osiągnięcia celów określonych w dyrektywie 2008/98/WE i 1999/31/WE.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zmniejszona ilość odpadów deponowanych na składowiskach.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych [Mg],

12. Lista wskaźników produktu

1. Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest [Mg],
2. Liczba przebudowanych składowisk odpadów [szt.],
3. Dodatkowa pojemność przebudowanych składowisk odpadów niebezpiecznych [m³],
4. Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami [szt.].

13. Typy projektów

2. Poprawa gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (w tym unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest) oraz innymi niż komunalne.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- przedsiębiorcy (świadczący usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego),
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowej ich jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

3 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Oznacza to, że możliwe do wsparcia będą tylko takie projekty, które są prowadzone w regionach (wyznaczonych przez Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami), w których nie ma i nie planuje się uruchomienia instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

2. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

24. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.
25. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)
- Decyzja Komisji z 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanych do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 7/3).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 47 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
26. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)
- 85%
27. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)
- 85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.
28. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych
- 15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.
29. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy
30. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)
- Nie dotyczy

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA

2. Cel tematyczny

6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu,
2. Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody,
3. Zwiększony zasób informacji o stanie środowiska przyrodniczego,
4. Rozwój lokalnego rynku pracy opartego o endogeniczny potencjał.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

Działania w ramach osi to wieloaspektowa ochrona naturalnego środowiska człowieka oraz rozwój potencjałów kulturalnych i endogenicznych regionu. Planuje się kompleksowe wsparcie obszarów chronionych, kanalizację ruchu turystycznego, jednocześnie wzmacniając działania opierające się na potencjale endogenicznym kreujące rynek pracy i wykorzystujące potencjał przyrodniczy bez szkodliwej ingerencji. Wsparcie w ramach osi ukierunkowane jest również na inwestycje mające na celu zwiększenie wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego oraz udziału mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych.

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

Słabiej rozwinięty

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFRR	90 401 645	-	-

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Nie dotyczy

4.1 Dziedzictwo kulturowe

9. Nazwa i krótki opis działania

4.1 Dziedzictwo kulturowe

Realizacja prac konserwatorskich i restauratorskich, które poprzez zachowanie historycznej substancji zabytkowej przyczynią się do dostosowania obiektów do celów użytkowych oraz do ich udostępnienia mieszkańcom regionu i turystom

Działanie nakierowane jest na ochronę rodzimego dziedzictwa Pomorza Zachodniego, mającego wysoką wartość historyczną i kulturową a zarazem na zwiększenie potencjału turystycznego regionu. Ponadto projekty w ramach działania będą przyczyniać się pośrednio do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Renowacja/adaptacja obiektów zabytkowych będzie mogła być wsparta, jeśli projekt będzie stanowił część szerszej strategii rozwoju gospodarczego dla danego terytorium lub wpisywał się w cele i założenia Programu Strategicznego Przemysły Kreatywne i Przemysły Czasu Wolnego. Strategia ta charakteryzować się winna potencjałem przyczyniającym się do ogólnego wzrostu gospodarczego, powiązanego z tworzeniem miejsc pracy.

Wspierane projekty z zakresu prac konserwatorskich i restauratorskich zabytków muszą stanowić element szerszej grupy obiektów – zespołu, w którym poszczególne elementy łączy idea ochrony i popularyzacji rodzimego dziedzictwa kulturowego Pomorza Zachodniego, tak wśród mieszkańców regionu jak i turystów, ludzi nauki i in. Wsparcie będzie nakierowane na rozwój kluczowych zespołów o znaczącej wartości zabytkowej i wskazujących na kulturową tożsamość województwa i mogących stanowić m. in. unikalną bazę dla rozwoju kultury, gospodarki i turystyki.

W projektach musi zostać wykazana trwałość ich finansowania w okresie eksploatacyjnym, z uwzględnieniem prognoz dotyczących popytu oraz przychodów generowanych przez bezpośrednich użytkowników, a także z uwzględnieniem środków własnych beneficjenta oraz subwencji ze strony właściwych podmiotów.

Projekty muszą wykazać wkład w rozwój poniższych priorytetów kulturowych:

- zachowanie dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego) dla przyszłych pokoleń,
- podniesienie atrakcyjności turystycznej kraju lub regionu.

Każdy projekt musi mieć przeprowadzoną analizę zapotrzebowania na daną inwestycję, w tym szacowaną liczbę odwiedzających, użytkowników.

Promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na:

- obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych,
- zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych – zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii, a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji budynków,
- dywersyfikację źródeł finansowania działalności – pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania,
- dodatnie efekty ekonomiczne – oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji,

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.1 DZIEDZICTWO KULTUROWE

- tworzenie nowych miejsc pracy.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.],
2. Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem [szt.].

13. Typy projektów

1. Prace konserwatorskie, restauratorskie przy zabytkach nieruchomych, historycznych zespołach budowlanych, prowadzące do dostosowania tych obiektów na cele użytkowe, wraz z promocją tych obiektów.
2. Prace konserwatorskie, restauratorskie zabytków ruchomych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz podmioty podległe jst,
- instytucje kultury,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i inne związki wyznaniowe,
- przedsiębiorcy,
- jednostki sektora finansów publicznych.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.1 DZIEDZICTWO KULTUROWE

– turyści.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

15 000 000 EUR

Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

18. Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Finansowanie przewidziane w ramach wsparcia nie może zastąpić środków krajowych dotyczących utrzymania regionalnych zasobów.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)

Planuje się użycie mechanizmu finansowania krzyżowego, aby wzmocnić potencjalnego wnioskodawcę w zakresie obsługi turystów i świadczenia wysokiej jakości usług.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

26. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.1 DZIEDZICTWO KULTUROWE

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

4.2 Wzmocnienie instytucji kultury

9. Nazwa i krótki opis działania

4.2 Wzmocnienie instytucji kultury

Działanie jest nakierowane na wsparcie kluczowych instytucji kultury w regionie. Efektem wsparcia ma być zwiększenie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców województwa.

Wsparcie będzie udzielane dla projektów, które wykażą trwałość finansowania w okresie eksploatacyjnym, z uwzględnieniem prognoz dotyczących popytu oraz przychodów generowanych przez bezpośrednich użytkowników, a także z uwzględnieniem środków własnych beneficjenta oraz subwencji ze strony właściwych podmiotów.

Finansowanie przewidziane w ramach działania nie może zastąpić środków krajowych dotyczących utrzymania regionalnych zasobów. Wsparcie instytucji kultury może być udzielone jeśli projekt będzie stanowił część szerszej strategii rozwoju gospodarczego dla danego terytorium charakteryzującej się potencjałem przyczyniającym się do ogólnego wzrostu i celów związanych z tworzeniem miejsc pracy. Może to być strategia rozwoju województwa, jak i strategia branżowa z zakresu rozwoju zasobów kultury. Wsparte projekty muszą w sposób bezpośredni oddziaływać na otoczenie oraz mieć zdolność do kreowania nowych miejsc pracy.

W projektach musi zostać wykazana trwałość ich finansowania w okresie eksploatacyjnym, z uwzględnieniem prognoz dotyczących popytu oraz przychodów generowanych przez bezpośrednich użytkowników, a także z uwzględnieniem środków własnych beneficjenta oraz subwencji ze strony właściwych podmiotów.

Projekty muszą wykazać wkład w rozwój poniższych priorytetów kulturowych:

- poprawa dostępności do kultury – tj. w wymiarze fizycznym udostępnienie nowych powierzchni do prowadzenia działalności kulturalnej, jak również budowanie świadomości i edukacja kulturalna,
- umożliwienie nowych form uczestnictwa w kulturze – tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej odpowiadającej na nowe potrzeby w obszarze działalności kulturalnej wynikające z rozwoju technicznego oraz przemian społecznych we współczesnej gospodarce;;
- podniesienie atrakcyjności turystycznej kraju lub regionu.

Każdy projekt musi mieć przeprowadzoną analizę popytu oraz wykazać zapotrzebowanie na daną inwestycję, w tym szacowaną liczbę odwiedzających.

Promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na:

- obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych oraz na działalność kulturalną,
- zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych – zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii, a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji budynków,
- dywersyfikację źródeł finansowania działalności – pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania,

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.2 WZMOCNIENIE INSTYTUCJI KULTURY

- dodatnie efekty ekonomiczne – oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji,
- tworzenie nowych miejsc pracy.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba instytucji kultury objętych wsparciem [szt.].

13. Typy projektów

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:

- rozbudowa, przebudowa wraz z wyposażeniem instytucji kultury,
- inwestycje infrastrukturalne mające na celu niezbędne dostosowanie istniejącego obiektu do nowych funkcji kulturalnych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz podmioty podległe jst,
- instytucje kultury.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,
- turyści.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.2 WZMOCNIENIE INSTYTUCJI KULTURY

Nie dotyczy

17. Alokacja

5 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy

Będzie stosowany dla projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych. Wspierane projekty powinny wynikać ze Strategii Rozwoju Województwa oraz strategii sektorowych, jak również z Kontraktu Terytorialnego negocjowanego pomiędzy stroną rządową oraz Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Możliwe jest jedynie wsparcie dla projektów z zakresu kultury o maksymalnej wartości 5 mln euro kosztów całkowitych. Nie ma możliwości budowy nowych obiektów. Nie będą wspierane projekty obejmujące organizację wydarzeń o charakterze kulturalnym, takich jak festiwale i wystawy.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

**IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.2 WZMOCNIENIE INSTYTUCJI KULTURY**

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

100%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

100%

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.2 WZMOCNIENIE INSTYTUCJI KULTURY

---

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

0%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Maksymalna wartość wydatków całkowitych
– 5 000 000 EUR

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

4.3 Ochrona różnorodności biologicznej

9. Nazwa i krótki opis działania

4.3 Ochrona różnorodności biologicznej

Działanie ma na celu wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody poprzez powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i naturalnych walorów krajobrazowych w regionie.

Działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime mogą odbywać się np. poprzez budowę lub modernizację centrów różnorodności biologicznej, banków genowych, parków miejskich, ogrodów botanicznych, ekoparków. Centra różnorodności biologicznej to miejsca gdzie realizowane były by takie zadania jak:

- przechowywane zasoby genetyczne rodzimych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- badania naukowe,
- szeroko pojmowana edukacja ekologiczna, zwłaszcza w dziedzinie ochrony przyrody,
- promocja walorów przyrodniczych regionu,
- aktywna ochrona gatunków zagrożonych, w tym ich rozmnażanie.

Promocja walorów przyrodniczych regionu w oparciu o rodzime gatunki chronione może się odbywać poprzez tworzenie ekspozycji zorganizowanych na bazie parków miejskich.

Możliwa również będzie rozbudowa potencjału dydaktycznego ośrodków edukacji ekologicznej, działających poza Parkami narodowymi.

Typ beneficjenta rezerwaty przyrody oznacza podmiot zarządzający rezerwatem lub sprawujący nadzór nad rezerwatem lub podmiot, który uzyskał zgodę na wykonanie niezbędnych operacji od podmiotu zarządzającego rezerwatem lub od podmiotu sprawującego nadzór nad rezerwatem.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

--

12. Lista wskaźników produktu

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.3 OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

1. Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha],
2. Liczba wspartych instytucji paramuzealnych [szt.],
3. Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt.],
4. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem [szt.],
5. Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem [szt.]
6. Długość szlaków turystycznych, [km]
7. Liczba ośrodków miejskich, w których realizowane są projekty dotyczące zieleni miejskiej [szt.].

13. Typy projektów

1. Tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki.
2. Wsparcie dla ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- parki krajobrazowe i rezerwaty przyrody,
- szkoły wyższe, przedsiębiorstwa,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- instytucje naukowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.3 OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Nie dotyczy

17. Alokacja

4 950 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO WZ.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.3 OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.3 OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Nie dotyczy

31.

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody

9. Nazwa i krótki opis działania

4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody

Działanie ma na celu wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody poprzez powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i naturalnych walorów krajobrazowych w regionie.

Działanie jest skoncentrowane na wzmocnieniu ochrony in situ.

Ochrona in situ będzie polegała na inwestycjach nakierowanych przede wszystkim na zachowanie siedlisk i gatunków oraz odtworzenie ich tam, gdzie zostały zdegradowane.

Ochrona gatunkowa będzie dotyczyła roślin, zwierząt i grzybów będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Gatunek będący przedmiotem zainteresowania Wspólnoty – gatunek roślin lub zwierząt, który na terytorium państw członkowskich UE jest:

- zagrożony, z wyjątkiem gatunków, których naturalny zasięg na tym terytorium jest zasięgiem krańcowym i które nie są zagrożone lub podatne na zagrożenie w zachodnim regionie palearktycznym, lub
- podatny na zagrożenie, czyli mogący w najbliższej przyszłości zostać zakwalifikowanym do kategorii gatunków zagrożonych, jeśli czynniki będące przyczyną zagrożenia będą na niego nadal oddziaływać, lub
- rzadki, czyli o niewielkiej populacji, który nie jest obecnie zagrożony ani podatny na zagrożenie, ale podlega ryzyku zagrożenia ze względu na występowanie w obrębie ograniczonych obszarów geograficznych albo znaczne rozproszenie na większym obszarze, lub
- endemiczny i wymagający specjalnej uwagi ze względu na szczególny charakter jego siedliska lub potencjalne oddziaływanie jego eksploatacji na te siedliska lub potencjalne oddziaływanie jego eksploatacji na stan jego ochrony.

Stopień zagrożenia gatunków będzie odzwierciedlony w ocenie projektów. Najbardziej priorytetowo będą traktowane projekty dotyczące gatunków o większym zagrożeniu.

W ramach ochrony in situ możliwe będzie finansowanie działań wynikających z Planów Ochrony i Planów Działań Ochronnych np. tworzenie platform na słupach elektroenergetycznych stanowiących gniazda dla ptaków.

Wsparcie na ochronę in situ będzie dedykowane przedsięwzięciom mającym na celu zachowanie oraz ochronę różnorodności biologicznej w regionie, realizowane na terenie na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000).

Możliwe wsparcie na eliminację gatunków inwazyjnych.

Pomoc w działaniu ukierunkowana będzie na odtwarzanie i renaturalizację siedlisk cennych przyrodniczo oraz reintrodukcję zagrożonych gatunków zwierząt.

Typ beneficjenta rezerwaty przyrody oznacza podmiot zarządzający rezerwatem lub sprawujący nadzór nad rezerwatem lub podmiot, który uzyskał zgodę na wykonanie niezbędnych operacji od podmiotu zarządzającego rezerwatem lub od podmiotu sprawującego nadzór nad rezerwatem.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha],
2. Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt.], Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem [szt.],
3. Liczba reintrodukowanych okazów [szt.].

13. Typy projektów

1. Zapewnienie ciągłości istnienia chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami.
2. Ochrona gatunków in-situ.
3. Odtwarzanie siedlisk i gatunków zdegradowanych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- parki krajobrazowe i rezerваты przyrody,
- szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- instytucje naukowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.4 WSPARCIE NIEINFRASTRUKTURALNYCH FORM OCHRONY PRZYRODY

---

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

2 885 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

W ramach RPO nie będą finansowane działania na obszarach Natura 2000 (na obszarze których nie znajdują się parki krajobrazowe i rezerваты przyrody) i parków narodowych.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.4 WSPARCIE NIEINFRASTRUKTURALNYCH FORM OCHRONY PRZYRODY

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.4 WSPARCIE NIEINFRASTRUKTURALNYCH FORM OCHRONY PRZYRODY

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

31.

Nie dotyczy

4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację

9. Nazwa i krótki opis działania

4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację

W ramach działania realizowane będzie prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych (z wyłączeniem finansowania emisji spotów reklamowych w TV) w zakresie ochrony środowiska, promocji walorów przyrodniczych regionu oraz efektywnego wykorzystania jego zasobów, skierowane do szerokiego grona odbiorców np. poprzez szkolenia, edukację ekologiczną, kampanie edukacyjne. Kampanie informacyjno-edukacyjne powinny skupiać się na zidentyfikowanych w regionie potrzebach edukacyjnych, walorach przyrodniczych, problemach środowiskowych.

Wsparcie będzie udzielane jako komplementarne i uzupełniające w stosunku do działań realizowanych z programów krajowych.

Typ beneficjenta rezerwaty przyrody oznacza podmiot zarządzający rezerwatem lub sprawujący nadzór nad rezerwatem lub podmiot, który uzyskał zgodę na wykonanie niezbędnych operacji od podmiotu zarządzającego rezerwatem lub od podmiotu sprawującego nadzór nad rezerwatem.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [osoby],
2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną [szt.],
2. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem [szt.].

13. Typy projektów

1. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację.

14. Typ beneficjenta

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.5 KSZTAŁTOWANIE WŁAŚCIWYCH POSTAW CZŁOWIEKA WOBEC PRZYRODY PRZEZ EDUKACJĘ

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- parki krajobrazowe i rezerваты przyrody,
- szkoły wyższe, przedsiębiorstwa,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- instytucje naukowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

385 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.5 KSZTAŁTOWANIE WŁAŚCIWYCH POSTAW CZŁOWIEKA WOBEC PRZYRODY PRZEZ EDUKACJĘ

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.5 KSZTAŁTOWANIE WŁAŚCIWYCH POSTAW CZŁOWIEKA WOBEC PRZYRODY PRZEZ EDUKACJĘ

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

31. Nie dotyczy

4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu

9. Nazwa i krótki opis działania

4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu

Wsparcie będzie udzielone projektom z zakresu zielonej infrastruktury tj. projektom, które przynoszą ekologiczne, ekonomiczne i społeczne korzyści za pomocą naturalnych rozwiązań na obszarach wiejskich i w środowisku miejskim (np. odtworzenie naturalnych cech krajobrazu; ekodukty, zielone mosty; w miastach: zielone ściany, zielone dachy, parki miejskie, tereny zielone).

Zapewnienie lepszej ochrony wartości przyrodniczych regionu, ochrona cennych gatunków i siedlisk nastąpi także poprzez dostosowanie infrastruktury związanej z ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo do potrzeb danego obszaru (np. ścieżki edukacji ekologicznej, infrastruktura ścieżek pieszych i szlaków turystycznych, punkty widokowe, parkingi, miejsca biwakowania).

Typ beneficjenta rezerwaty przyrody oznacza podmiot zarządzający rezerwatem lub sprawujący nadzór nad rezerwatem lub podmiot, który uzyskał zgodę na wykonanie niezbędnych operacji od podmiotu zarządzającego rezerwatem lub od podmiotu sprawującego nadzór nad rezerwatem.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

- 1.

12. Lista wskaźników produktu

1. Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha],
2. Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt.],
3. Długość szlaków turystycznych [km],
4. Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem [szt.],
5. Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych [szt.].

13. Typy projektów

1. Zachowanie walorów krajobrazowych,

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.6 WSPARCIE INFRASTRUKTURALNYCH FORM OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

2. Ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- parki krajobrazowe i rezerwaty przyrody,
- szkoły wyższe, przedsiębiorstwa,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- instytucje naukowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

14 655 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.6 WSPARCIE INFRASTRUKTURALNYCH FORM OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO WZ.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Maksymalna wartość dofinansowania z RPO WZ dla projektu – do 2 mln EUR.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.6 WSPARCIE INFRASTRUKTURALNYCH FORM OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

4.7 Wsparcie ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt

9. Nazwa i krótki opis działania

4.7 Wsparcie ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt

Działanie ma na celu wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody poprzez powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i naturalnych walorów krajobrazowych w regionie.

W ramach wzmocnienia mechanizmów ochrony ex situ finansowane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, rozbudowie i wyposażeniu ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt w celu przywrócenia ich do środowiska naturalnego.

Typ beneficjenta rezerwaty przyrody oznacza podmiot zarządzający rezerwatem lub sprawujący nadzór nad rezerwatem lub podmiot, który uzyskał zgodę na wykonanie niezbędnych operacji od podmiotu zarządzającego rezerwatem lub od podmiotu sprawującego nadzór nad rezerwatem.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba gatunków objętych działaniami ochronnymi [szt]

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba powstałych, przebudowanych, doposażonych ośrodków rehabilitacji zwierząt [szt]

13. Typy projektów

1. Budowa, rozbudowa ośrodków rehabilitacji dla dziko żyjących zwierząt,
2. Zakup wyposażenia dla ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt,
3. Rehabilitacja dziko żyjących zwierząt w ośrodkach rehabilitacyjnych dla zwierząt.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.7 WSPARCIE OŚRODKÓW REHABILITACJI DZIKO ŻYJĄCYCH ZWIERZĄT

- jednostki organizacyjne jst,
- parki krajobrazowe i rezerваты przyrody,
- szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- instytucje naukowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

282 500 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.7 WSPARCIE OŚRODKÓW REHABILITACJI DZIKO ŻYJĄCYCH ZWIERZĄT

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO WZ.
Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.7 WSPARCIE OŚRODKÓW REHABILITACJI DZIKO ŻYJĄCYCH ZWIERZĄT

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

31. Nie dotyczy

4.8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego

9. Nazwa i krótki opis działania

4.8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego

W ramach działania wsparcie zostanie przeznaczone na przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych gmin, docelowo dla potrzeb planów ochrony i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pozwoli to na aktualizację wiedzy o środowisku oraz przyczyni się do racjonalnego planowania przez inwestorów planowanych inwestycji.

W ramach działania możliwa będzie realizacja projektów polegających na spisie podstawowych elementów przyrody syntetyzujących wiedzę o bioróżnorodności badanego obszaru. Inwentaryzacja przyrodnicza dotyczy krajobrazu, przyrody ożywionej (flora, fauna) jak i wybranych elementów przyrody nieożywionej (skały, naturalne odkrywki, stare kamieniołomy, punkty widokowe, koryta rzeczne, wodospady, itp.).

W ramach działania możliwe będzie opracowywanie planów/ programów ochrony dla parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000) oraz innych dokumentów dotyczących ładu przestrzennego w tym krajobrazu.

Typ beneficjenta rezerwaty przyrody oznacza podmiot zarządzający rezerwatem lub sprawujący nadzór nad rezerwatem lub podmiot, który uzyskał zgodę na wykonanie niezbędnych operacji od podmiotu zarządzającego rezerwatem lub od podmiotu sprawującego nadzór nad rezerwatem.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększony zasób informacji o stanie środowiska przyrodniczego.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody [szt.],
2. Liczba wspartych form ochrony przyrody [szt.].

13. Typy projektów

1. Sporządzenie inwentaryzacji przyrodniczej gmin (w porozumieniu z GDOŚ).

14. Typ beneficjenta

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.8 PODNOSZENIE JAKOŚCI ŁADU PRZESTRZENNEGO

1. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
2. jednostki organizacyjne jst,
3. parki krajobrazowe i rezerваты przyrody,
4. szkoły wyższe,
5. przedsiębiorstwa,
6. organizacje pozarządowe,
7. PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
8. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
9. instytucje naukowe,
10. partnerstwa wymienionych podmiotów.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

17. Alokacja

1 842 500 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.8 PODNOSZENIE JAKOŚCI ŁADU PRZESTRZENNEGO

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.8 PODNOSZENIE JAKOŚCI ŁADU PRZESTRZENNEGO

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

30. Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

4.9 Rozwój zasobów endogenicznych

9. Nazwa i krótki opis działania

4.9 Rozwój zasobów endogenicznych

W ramach działania będą wspierane przedsięwzięcia, które będą kreować nowe produkty turystyczne oraz rozwój istniejących produktów na bazie potencjałów endogenicznych danego obszaru.

Efektom wsparcia będzie wzmocniony lokalny rynek pracy, jak również zmniejszone efekty zmian demograficznych. Planowana zmiana w ramach przewidzianej interwencji to rozwój lokalnych rynków w oparciu o spójną ofertę z zakresu turystyki aktywnej i uzdrowiskowej.

Poprzez działania wzmacniające potencjał dla powstawania nowych miejsc pracy poprawi się dostępność do rynku pracy.

Projekty realizowane w ramach priorytetu muszą mieć wpływ na tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorczość.

Wsparcie w głównej mierze skierowane będzie na obszary o szczególnie niekorzystnej sytuacji w regionie stanowiące specjalną strefę włączenia w ścisłym powiązaniu z programem działań dla tej strefy.

Działania powinny tworzyć sprzyjające warunki do działalności gospodarczej na obszarach, na których ze względu na uwarunkowania prawne czy związane z ochroną środowiska prowadzenie działalności gospodarczej nie związanej z turystyką jest trudniejsze niż na innych obszarach.

Wsparcie będzie warunkowane posiadaniem przez jednostkę samorządu terytorialnego planu działań, opartego na strategii danego obszaru, zawierającego spójną zintegrowaną koncepcję rozwoju danego terytorium, wskazującego powiązane ze sobą projekty lub typy projektów. Plan działań rozumiany jako lista spójnych ze sobą przedsięwzięć, które łącznie stworzą produkt turystyczny. Plan ten powinien być stworzony w oparciu o istniejące strategie rozwoju lokalnego jednej lub kilku gmin. Tworząc taki plan jst muszą wziąć pod uwagę możliwość realizacji części przedsięwzięć przez podmioty prywatne. W przypadku uzdrowisk plan ten powinien wskazywać listę przedsięwzięć sprzyjających rozwojowi danej oferty/usługi. Działania mogą również wynikać z Programu Strategicznego Przemysły kreatywne i Przemysły Czasu Wolnego.

W zakresie tras rowerowych planem takim będzie *Koncepcja tras rowerowych Pomorza Zachodniego*.

Wsparane pojedyncze projekty muszą być elementem szerszego produktu turystycznego. Działanie nakierowane na budowę i rozwój produktów, budujących potencjał turystyczny danego obszaru.

Projekty realizowane w ramach tego priorytetu inwestycyjnego będą stanowić uzupełnienie działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Rozwój lokalnego rynku pracy opartego o endogeniczny potencjał.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.],
2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.],
3. Długość szlaków turystycznych [km].

13. Typy projektów

1. Wsparcie projektów z zakresu infrastruktury turystyki aktywnej i uzdrowiskowej, bazującej na endogenicznych potencjałach obszaru, mającej charakter prozatrudnieniowy.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:

- budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury turystyki aktywnej będącej produktem turystycznym lub jego częścią,
- budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury turystyki uzdrowiskowej,
- tworzenie i rozwój szlaków rowerowych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- przedsiębiorcy.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

45 401 645 EUR

Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

18.

Nie dotyczy

19.

Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20.

Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO WZ.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21.

Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

W ramach priorytetu możliwe jest wsparcie jedynie dla projektów o limicie 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych.

22.

Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

23.

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

24.

Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.9 ROZWÓJ ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH

danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

26. Programy pomocowe przygotowane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 14 oraz art. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

27. 85%

Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

28. 85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA
DZIAŁANIE 4.9 ROZWÓJ ZASOBÓW ENDOGENICZNYCH

– nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych

2 000 000 EUR

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

2. Cel tematyczny

7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Zwiększona dostępność drogowa do regionalnych ośrodków wzrostu i obszarów wykluczonych,
2. Zwiększona dostępność kolejowa do stolicy województwa,
3. Poprawiona dostępność transportem wodnym.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

Piąta oś priorytetowa nastawiona jest na poprawę wewnętrznej spójności komunikacyjnej województwa. Odbywać się to będzie głównie poprzez polepszenie połączeń komunikacyjnych pomiędzy ośrodkami wzrostu a centralną częścią województwa. W ramach osi wspierane będą inwestycje w transport drogowy, kolejowy i wodny śródlądowy.

Główną rolę odgrywały będą działania mające na celu poprawę dostępności transportowej poszczególnych obszarów, w szczególności dowiązywanie potoków transportowych do sieci TEN-T. We wszystkich obszarach zmiana mierzona jest za pomocą Wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej WMDT II.

Dodatkowe działania będą służyć zachęceniu mieszkańców regionu do korzystania z innych niż indywidualny środków transportu, tu dużą rolę odegra zakup nowoczesnego taboru kolejowego dla przewozów regionalnych.

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

Słabiej rozwinięty

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFRR	282 655 292	8 000 000	4 000 000

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Nie dotyczy

5.1 Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich)

9. Nazwa i krótki opis działania

5.1 Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich)

Działanie nastawione jest na realizację zadań na drogach wojewódzkich. Inwestycje odbywać się będą w oparciu o plan inwestycji transportowych, który wiąże ze sobą wszystkie rodzaje transportu. Wiąże również planowane inwestycje z siecią TEN-T. Inwestycje przyczyniać się będą do rozwoju wspólnej przestrzeni transportowej.

Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie układów drogowych i obiektów inżynierskich (wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym służącą obsłudze ruchu pieszego, rowerowego, komunikacji publicznej oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, oświetlenie, sieci uzbrojenia itp.), w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości poprzez budowę obwodnic lub obejść miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wspierane mogą być również przedsięwzięcia związane z organizacją ruchu, poprawiające przepustowość i sprawność dróg (w tym Inteligentne Systemy Transportowe).

10. Cel/e szczegółowy/e działania

11. Zwiększona dostępność drogowa do regionalnych ośrodków wzrostu i obszarów wykluczonych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość wybudowanych dróg wojewódzkich [km],
2. Długość przebudowanych dróg wojewódzkich [km],
3. Długość dróg dla rowerów [km].

13. Typy projektów

1. Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich,
2. Przebudowa dróg wojewódzkich w celu poprawy bezpieczeństwa.

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.1 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG REGIONALNYCH (WOJEWÓDZKICH)

14. Typ beneficjenta

Województwo zachodniopomorskie – Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,
- turyści spoza regionu.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

138 257 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy

Projekty pozakonkursowe wynikające z planu inwestycji transportowych, realizowane zgodnie z warunkiem ex ante 7.1.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO WZ.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.1 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG REGIONALNYCH (WOJEWÓDZKICH)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.1 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG REGIONALNYCH (WOJEWÓDZKICH)

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

31. Nie dotyczy

5.2 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

9. Nazwa i krótki opis działania

5.2 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Działanie skupi się na dofinansowaniu zadań drogowych, na drogach gminnych i powiatowych, wskazanych w strategii ZIT Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Działanie służyć będzie realizacji strategii ZIT, poprzez poprawę połączeń wewnątrz obszaru ZIT SOM.

Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie układów drogowych i obiektów inżynierskich (wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym służącą obsłudze ruchu pieszego, rowerowego, komunikacji publicznej oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, oświetlenie, sieci uzbrojenia itp.), w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wspierane mogą być również przedsięwzięcia związane z organizacją ruchu, poprawiające przepustowość i sprawność dróg (w tym Inteligentne Systemy Transportowe).

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa Inwestycji w drogi gminne i powiatowe ze środków EFRR są możliwe jedynie wówczas, gdy zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi.

Realizowane projekty nie mogą pogarszać warunków ruchu pojazdów komunikacji publicznej.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona dostępność drogowa do regionalnych ośrodków wzrostu i obszarów wykluczonych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

--

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość wybudowanych dróg powiatowych [km],
2. Długość przebudowanych dróg powiatowych [km],
3. Długość wybudowanych dróg gminnych [km],
4. Długość przebudowanych dróg gminnych [km].

13. Typy projektów

1. Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych),
2. Przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w celu poprawy bezpieczeństwa.

14. Typ beneficjenta

Jednostki samorządu terytorialnego będące członkami SOM

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,
- turyści spoza regionu.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

SSOM

17. Alokacja

8 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar SOM w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Interwencja w ramach działania będzie silnie powiązana z działaniami wspieranymi w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Projekty wspierane w ramach RPO WZ 2014-2020 będą komplementarne z projektami finansowanymi z poziomu kraju.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy w ramach strategii ZIT.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla SOM. SSOM odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla SOM.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Ograniczenie środków na drogi lokalne (gminne i powiatowe) do maksimum 15% na priorytet inwestycyjny 7b i nie więcej niż przewidziana alokacja na strategię ZIT SOM.

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

5.3 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

9. Nazwa i krótki opis działania

5.3 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

Działanie skupi się na dofinansowaniu zadań drogowych, na drogach gminnych i powiatowych, wskazanych w strategii ZIT Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Działanie służyło będzie realizacji strategii ZIT, poprzez poprawę połączeń wewnątrz obszaru ZIT KKBOF.

Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie układów drogowych i obiektów inżynierskich (wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym służącą obsłudze ruchu pieszego, rowerowego, komunikacji publicznej oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, oświetlenie, sieci uzbrojenia itp.), w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wspierane mogą być również przedsięwzięcia związane z organizacją ruchu, poprawiające przepustowość i sprawność dróg (w tym Inteligentne Systemy Transportowe).

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa Inwestycji w drogi gminne i powiatowe ze środków EFRR są możliwe jedynie wówczas, gdy zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi.

Realizowane projekty nie mogą pogarszać warunków ruchu pojazdów komunikacji publicznej.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona dostępność drogowa do regionalnych ośrodków wzrostu i obszarów wykluczonych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

--

12. Lista wskaźników produktu

1. Długość wybudowanych dróg powiatowych [km],
2. Długość przebudowanych dróg powiatowych [km],
3. Długość wybudowanych dróg gminnych [km],
4. Długość przebudowanych dróg gminnych [km].

13. Typy projektów

--

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

DZIAŁANIE 5.3 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG LOKALNYCH (GMINNYCH I POWIATOWYCH) W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

1. Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych),
2. Przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w celu poprawy bezpieczeństwa.

14. Typ beneficjenta

Jednostki samorządu terytorialnego będące sygnatariuszami porozumienia w sprawie realizacji instrumentu ZIT na terenie KKBOF

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,
- turyści spoza regionu.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Gmina Miasto Koszalin

17. Alokacja

4 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar KKBOF w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy w ramach strategii ZIT
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO we współpracy z

podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla KKBOF. Gmina Miasto Koszalin odpowiada za ocenę zgodności projektów ze strategią ZIT dla KKBOF. W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Ograniczenie środków na drogi lokalne (gminne i powiatowe) do maksimum 15% na priorytet inwestycyjny 7b i nie więcej niż przewidziana alokacja na strategię ZIT KKBOF.

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

DZIAŁANIE 5.3 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG LOKALNYCH (GMINNYCH I POWIATOWYCH) W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych

9. Nazwa i krótki opis działania

5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych

Działanie ma na celu poprawę dostępności ośrodków wzrostu gospodarczego, na obszarach, także poza głównymi centrami rozwoju jakimi są oba wyznaczone w województwie ZIT. Projekty będą realizowane w zgodzie z planem inwestycji transportowych, przygotowanym w oparciu o koncepcję rozwoju dróg powiatowych wypracowaną przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.

Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie układów drogowych i obiektów inżynierskich (wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym służącą obsłudze ruchu pieszego, rowerowego, komunikacji publicznej oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, oświetlenie, sieci uzbrojenia itp.), w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości poprzez budowę obwodnic lub obejść miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wspierane mogą być również przedsięwzięcia związane z organizacją ruchu, poprawiające przepustowość i sprawność dróg (w tym Inteligentne Systemy Transportowe).

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa Inwestycji w drogi gminne i powiatowe ze środków EFRR są możliwe jedynie wówczas, gdy zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi.

Realizowane projekty nie mogą pogarszać warunków ruchu pojazdów komunikacji publicznej.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona dostępność drogowa do regionalnych ośrodków wzrostu i obszarów wykluczonych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

--

12. Lista wskaźników produktu

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.4 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG POWIATOWYCH

1. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI) [km],

13. Typy projektów

1. Budowa i przebudowa dróg powiatowych,
2. Przebudowa dróg powiatowych w celu poprawy bezpieczeństwa.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego – powiaty, ich związki i stowarzyszenia,
- partnerstwa powiatów z gminami.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,
- turyści spoza regionu.

Institucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

16. Nie dotyczy

Alokacja

17. 12 398 292 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.4 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG POWIATOWYCH

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Tryb pozakonkursowy – w ramach koncepcji modernizacji dróg powiatowych Konwentu Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Ograniczenie środków na drogi lokalne (gminne i powiatowe) do maksimum 15% alokacji na priorytet inwestycyjny 7b

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.4 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG POWIATOWYCH

23. Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczać płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.4 BUDOWA I PRZEBUDOWA DRÓG POWIATOWYCH

---

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

5.5 Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych

9. Nazwa i krótki opis działania

5.5 Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych

Działanie nastawione będzie na inwestycje z zakresu rewitalizacji sieci kolejowej o znaczeniu regionalnym. W ramach rewitalizacji realizowane będą projekty kompleksowe, skutkujące długotrwałą poprawą stanu technicznego oraz dostosowujące infrastrukturę do potrzeb rynku przewoźników oraz pasażerów. Działanie ma na celu rozwój połączeń obszarów wykluczonych z siecią TEN-T. Kluczowym do realizacji projektem jest kompleksowa rewitalizacja linii 210 na odcinku Runowo Pomorskie – Szczecinek.

W ramach działania nie będzie możliwości uzyskania wsparcia na bieżące utrzymanie infrastruktury kolejowej oraz prace remontowe.

Infrastruktura do obsługi pasażerów (perony, dojścia) powinna spełniać wymogi TSI PRM i karty UIC-741-OR, w szczególności wysokość peronów musi być dostosowana do wysokości przewidywanego taboru (0,76 m dla taboru elektrycznego i 0,55 m dla spalinowego), a odległość krawędzi peronu 1650 mm od osi toru).

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona dostępność kolejowa do stolicy województwa.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba przewozów pasażerskich na przebudowanych lub zmodernizowanych liniach kolejowych.

12. Lista wskaźników produktu

1. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (CI) [km],
2. Długość zrehabilitowanych linii kolejowych [km].

13. Typy projektów

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.5 BUDOWA, PRZEBUDOWA I REHABILITACJA REGIONALNYCH LINII KOLEJOWYCH

1. Rewitalizacja linii kolejowej nr 210

W ramach projektu zostaną polepszone parametry eksploatacyjne infrastruktury kolejowej na odcinku Runowo Pomorskie – Szczecinek.

Zakres projektu ma obejmować przede wszystkim:

- całkowitą wymianę nawierzchni toru nr 1 na całej długości rewitalizowanego odcinka oraz toru nr 2 na odcinku Szczecinek – Drawsko Pomorskie (dzięki czemu przywrócony zostanie ruch dwutorowy na odcinku Szczecinek – Łubowo), wymianę lub wzmocnienie podtorza w miejscach wymagających interwencji,
- przebudowę przejazdów kolejowych w zakresie urządzeń zabezpieczenia ruchu, nawierzchni i oświetlenia,
- przebudowę peronów wraz z elementami małej architektury,
- budowę systemu zapewnienia łączności systemów srk (łączność radiowa lub przewodowa).

2. Rewitalizacja sieci kolejowej o znaczeniu regionalnym

W przypadku oszczędności środków w ramach projektu rewitalizacji linii kolejowej 210, możliwe będzie prowadzenie prac modernizacyjnych na innych odcinkach regionalnych linii kolejowych.

14. Typ beneficjenta

Zarządcy infrastruktury kolejowej

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,
- turyści spoza regionu.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.5 BUDOWA, PRZEBUDOWA I REHABILITACJA REGIONALNYCH LINII KOLEJOWYCH

35 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy – projekty uzgodnione z PKP PLK i w Kontrakcie Terytorialnym.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.5 BUDOWA, PRZEBUDOWA I REHABILITACJA REGIONALNYCH LINII KOLEJOWYCH

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

5.6 Zakup i modernizacja taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych

9. Nazwa i krótki opis działania

5.6 Zakup i modernizacja taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych

W ramach działania wsparcie zostanie przeznaczona na zakup nowoczesnego taboru kolejowego – elektrycznych i spalinowych zespołów trakcyjnych do obsługi ruchu regionalnego, międzywojewódzkiego oraz transgranicznego. Część środków zostanie także przeznaczona na kompleksową modernizację taboru pozostającego w zasobach województwa. W wyniku realizacji projektów poprawi się tempo i komfort podróży, co przełoży się na zwiększenie atrakcyjności kolei jako środka transportu. Inwestycje przyczynia się także do poprawy efektywności energetycznej taboru kolejowego wykorzystywanego do przewozów regionalnych.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona dostępność kolejowa do stolicy województwa.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

--

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba zakupionych lub zmodernizowanych pojazdów kolejowych [szt.]

13. Typy projektów

1. Zakup taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych,
2. Modernizacja taboru kolejowego.

14. Typ beneficjenta

Województwo zachodniopomorskie – Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego,
- mieszkańcy województw ościennych.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

75 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu

danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT
DZIAŁANIE 5.6 ZAKUP I MODERNIZACJA TABORU KOLEJOWEGO NA POTRZEBY PRZEWOZÓW REGIONALNYCH

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

DZIAŁANIE 5.7 BUDOWA, ROZBUDOWA LUB MODERNIZACJA OGÓLNODOSTĘPNEJ INFRASTRUKTURY SZLAKÓW ŻEGLOWNYCH, UTRZYMANIE DRÓG WODNYCH PROWADZĄCYCH DO PORTÓW, MONITORING DRÓG WODNYCH, W TYM ZWIĄZANY Z SYSTEMAMI ZARZĄDZANIA RUCHEM

5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych prowadzących do portów, monitoring dróg wodnych, w tym związany z systemami zarządzania ruchem

9. Nazwa i krótki opis działania

5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych prowadzących do portów, monitoring dróg wodnych, w tym związany z systemami zarządzania ruchem

Działanie skoncentrowane jest na ułatwianiu transportu wodnego w obszarze Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz toru wodnego Szczecin-Świnoujście. Projekty będą komplementarne do przewidzianych do realizacji w ramach POIŚ 2014-2020. Projekty dotyczyły będą m.in. poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno. Projekty nie dotyczą działań związanych wyłącznie z gospodarką rybacką. Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Poprawiona dostępność transportem wodnym.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

--

12. Lista wskaźników produktu

1. Całkowita długość nowych lub zmodernizowanych śródlądowych dróg wodnych (CI) [km],
2. Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych morskich budowli hydrotechnicznych [szt.],
3. Długość zmodernizowanych torów wodnych i podejściowych [km].

13. Typy projektów

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

DZIAŁANIE 5.7 BUDOWA, ROZBUDOWA LUB MODERNIZACJA OGÓLNODOSTĘPNEJ INFRASTRUKTURY SZLAKÓW ŻEGLOWNYCH, UTRZYMANIE DRÓG WODNYCH PROWADZĄCYCH DO PORTÓW, MONITORING DRÓG WODNYCH, W TYM ZWIĄZANY Z SYSTEMAMI ZARZĄDZANIA RUCHEM

1. Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych,
2. Poprawa jakości dróg wodnych prowadzących do portów położonych wzdłuż Odrzańskiej Drogi Wodnej i toru wodnego Szczecin-Świnoujście,
3. Monitoring dróg wodnych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki i stowarzyszenia,
- urzędy Morskie,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
- Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- Urząd Żeglugi Śródlądowej.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

10 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

DZIAŁANIE 5.7 BUDOWA, ROZBUDOWA LUB MODERNIZACJA OGÓLNODOSTĘPNEJ INFRASTRUKTURY SZLAKÓW ŻEGLOWNYCH, UTRZYMANIE DRÓG WODNYCH PROWADZĄCYCH DO PORTÓW, MONITORING DRÓG WODNYCH, W TYM ZWIĄZANY Z SYSTEMAMI ZARZĄDZANIA RUCHEM

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego Wydział Wdrażania RPO.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

DZIAŁANIE 5.7 BUDOWA, ROZBUDOWA LUB MODERNIZACJA OGÓLNODESTĘPNEJ INFRASTRUKTURY SZLAKÓW ŻEGLOWNYCH, UTRZYMANIE DRÓG WODNYCH PROWADZĄCYCH DO PORTÓW, MONITORING DRÓG WODNYCH, W TYM ZWIĄZANY Z SYSTEMAMI ZARZĄDZANIA RUCHEM

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczać płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

DZIAŁANIE 5.7 BUDOWA, ROZBUDOWA LUB MODERNIZACJA OGÓLNODOSTĘPNEJ INFRASTRUKTURY SZLAKÓW ŻEGLOWNYCH, UTRZYMANIE DRÓG WODNYCH PROWADZĄCYCH DO PORTÓW, MONITORING DRÓG WODNYCH, W TYM ZWIĄZANY Z SYSTEMAMI ZARZĄDZANIA RUCHEM

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

VI RYNEK PRACY

VI RYNEK PRACY

VI RYNEK PRACY

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

VI RYNEK PRACY

2. Cel tematyczny

8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich, które zrealizowały cel rozwojowy,
2. Wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne,
3. Zwiększenie liczby nowoutworzonych przedsiębiorstw oraz utworzonych miejsc pracy w tych przedsiębiorstwach,
4. Zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,
5. Wzrost zatrudnienia oraz powrót na rynek pracy osób, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3,
6. Wdrożenie programów zdrowotnych dla chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, dedykowanych osobom w wieku aktywności zawodowej.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

Przedsięwzięcia przewidziane w ramach osi VI Rynek Pracy mają na celu efektywniejsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy poprzez m.in. zwiększenie zatrudnienia osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo w wieku powyżej 29 roku życia, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.: osoby w wieku powyżej 50 roku życia, kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby niskowyzkwalifikowane. Wsparcie kierowane jest również do przedsiębiorców i przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz ich pracowników w zakresie rozwijania ich kompetencji i kwalifikacji. Ponadto przedsięwzięcia będą również miały na celu poprawę jakości zarządzania przedsiębiorstwami z ww. sektorów. Działania będą również dotyczyły zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 oraz inne działania umożliwiające godzenie życia zawodowego i prywatnego poprawiające szanse na zatrudnienie osób, które pełnią funkcje opiekuńcze. Ponadto przewidziano działania, które będą przeciwdziałać bierności zawodowej wynikającej z wieku i stanu zdrowia. W katalogu działań, które będą przyczyniać się do osiągnięcia tego celu znajdują się: instrumenty rynku pracy (np. dotacje, staże, szkolenia), szkolenia dla pracowników oparte o system popytowy, dopasowania przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce oraz wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement, zwiększenie dostępu do usług opieki nad dziećmi do lat 3 oraz kompleksowe programy kierowane do osób w wieku aktywności

VI RYNEK PRACY

zawodowej, ukierunkowane zarówno na profilaktykę, jak i wspieranie powrotu do pracy. Możliwe będzie również uzyskanie wsparcia na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej poprzez dotacje i pożyczki.

W przypadku większości działań obowiązkowym kryterium będzie efektywność zatrudnieniowa określająca minimalny odsetek uczestników, którzy powinni podjąć zatrudnienie w wyniku objęcia wsparciem.

Zakres wsparcia powinien być zgodny z obowiązującymi *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* oraz *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020*.

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

Słabiej rozwinięty

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFS	165 000 000	-	-

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

6.1 Usługi rozwojowe skierowane do przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw w oparciu o system popytowy

9. Nazwa i krótki opis działania

6.1 Usługi rozwojowe skierowane do przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw na podstawie systemu popytowego

Celem interwencji jest wzrost poziomu konkurencyjności i kondycji zachodniopomorskich przedsiębiorstw poprzez zapewnienie przedsiębiorstwu/przedsiębiorcy możliwości dokonania samodzielnego wyboru usług rozwojowych w ramach oferty dostępnej w Rejestrze Usług Rozwojowych, odpowiadających w największym stopniu na aktualne potrzeby przedsiębiorstwa.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich, które zrealizowały cel rozwojowy.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie [szt.],
2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (CI) [osoby],
2. Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby],
3. Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoby],
4. Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie [szt.].

13. Typy projektów

1. Wsparcie⁹ skierowane do przedsiębiorców i przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw¹⁰ w oraz ich pracowników¹¹ ramach Podmiotowego Systemu Finansowania usług rozwojowych:

⁹ Usługi wybrane z oferty dostępnej w Rejestrze Usług Rozwojowych – jawny rejestr prowadzony w formie elektronicznej, zawierający informacje na temat podmiotów świadczących usługi rozwojowe oraz oferty świadczonych przez nie usług.

¹⁰ Ilekroć w PI 8v jest mowa o MŚP należy przez to rozumieć mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 2 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. Wsparcie rozwojowe dla przedsiębiorstw nie jest udzielane dużym przedsiębiorstwom.

- a) usługi szkoleniowe,
- b) usługi rozwojowe o charakterze zawodowym, w tym m.in.: kwalifikacyjny kurs zawodowy, kurs umiejętności zawodowych oraz inne, które umożliwiają uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych,
- c) inne usługi rozwojowe:
  - usługi doradcze, w tym doradztwo, superwizja, facylitacja,
  - coaching,
  - mentoring,
  - studia podyplomowe,
  - projekt zmiany,
  - egzamin,
- d) usługi e-learningowe.

Wsparcie realizowane zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorstw i pracowników do zmian na lata 2014-2020.*

14. Typ beneficjenta

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.).

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw¹² oraz ich pracownicy, w szczególności pracownicy: w wieku 50 lat i więcej, pracownicy o niskich kwalifikacjach¹³ oraz przedsiębiorstwa wysokiego wzrostu¹⁴.

¹¹ Ilekroć w PI 8v jest mowa o pracowniku należy przez tą definicję rozumieć: personel w rozumieniu art.5 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym z zastosowaniem art. 107 i 108 Traktatu (Dz.Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1)

¹²Wsparcie rozwojowe dla przedsiębiorstw nie jest udzielane dużym przedsiębiorstwom.

¹³ Osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia. Definicja poziomów wykształcenia (ISCED) została zawarta w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 w części dotyczącej wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich PI.* Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie, tj.: - programy w ramach poziomu **ISCED 1 – wykształcenie podstawowe** – ma na celu przekazywanie uczniom podstawowych umiejętności w zakresie czytania, pisania i matematyki (tj. umiejętności czytania i pisania oraz liczenia) oraz wyrobienie solidnej podstawy do uczenia się i rozumienia kluczowych obszarów wiedzy, rozwoju osobistego i społecznego, jak również przygotowania się do kształcenia średniego i

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

27 990 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

stopnia. Dotyczy nauki na poziomie podstawowym, bez specjalizacji lub ze specjalizacją w niewielkim stopniu. Jedynym warunkiem przyjęcia na ten poziom kształcenia jest z reguły wiek. Zwyczajowo i zgodnie z prawem, osoby przystępujące do nauki na tym poziomie nie mogą mieć mniej niż 6 i nie więcej niż 7 lat.

- programy w ramach poziomu **ISCED 2 – wykształcenie gimnazjalne** – służy rozwojowi umiejętności nabytych na poziomie ISCED 1. Celem edukacyjnym w tym zakresie jest stworzenie fundamentów do rozwoju uczenia się przez całe życie, które systemy edukacji mogą rozszerzać o dalsze możliwości kształcenia. Programy nauczania na tym poziomie są zazwyczaj w większym stopniu ukierunkowane na określone przedmioty, wprowadzając pojęcia teoretyczne do szerokiego zakresu zajęć tematycznych. Nauka na poziomie gimnazjum rozpoczyna się po 6 latach od poziomu ISCED 1. Uczniowie przystępują do nauki na poziomie gimnazjum są zwykle pomiędzy 12 a 13 rokiem życia. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać tylko uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED, z wyjątkiem uczestników, którzy nie ukończyli jeszcze poziomu ISCED 1 i 2, ale są nadal w przyjętym w kraju zwyczajowo lub prawnie wieku obowiązku szkolnego.

- programy w ramach poziomu **ISCED 3 – wykształcenie ponadgimnazjalne** – ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat..

- programy w ramach poziomu **ISCED 4 – wykształcenie policealne** – ma na celu umożliwienie uczącym się zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji na poziomie niższym od poziomu studiów wyższych. Programy na poziomie ISCED 4 - poziom policealny – są opracowane tak, aby zapewnić osobom, które ukończyły naukę na poziomie ISCED 3, zdobycie kwalifikacji niezbędnych do kontynuowania nauki na studiach wyższych lub do podjęcia pracy, jeżeli kwalifikacje nabyte przez nich na poziomie ISCED 3 tego nie umożliwiają. Biorąc pod uwagę kompleksowość treści, programy na poziomie ISCED 4 nie mogą być uznawane za programy kształcenia wyższego, chociaż zdecydowanie odnoszą się do nauczania na poziomie policealnym. Ukończenie programu na poziomie ISCED 3 jest warunkiem przystąpienia do programów na poziomie ISCED 4. Programy nauczania na tym poziomie przygotowują do bezpośredniego wejścia na rynek pracy. Niektóre systemy edukacji oferują na tym poziomie programy ogólne.

Ww. definicje na podstawie: ISCED 2011 (UNESCO): http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/UNESCO_GC_36C-19_ISCED_EN.pdf

¹⁴ Przedsiębiorstwo o największym potencjale do generowania nowych miejsc pracy w regionie w porównaniu do innych przedsiębiorstw, w tym w szczególności wykazujące w trzyletnim okresie średnioroczny przyrost przychodów o 20% i więcej.

Tryb konkursowy.

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

1. Poziom dofinansowania kosztów pojedynczej usługi rozwojowej (np. usługi doradczej lub szkoleniowej rozumianej jako jedna zamknięta forma wsparcia) nie przekracza 50% kosztów usługi rozwojowej¹⁵.
2. W przypadku skierowania wsparcia do pracowników w wieku powyżej 50 roku życia, pracowników o niskich kwalifikacjach oraz przedsiębiorstw wysokiego wzrostu poziom dofinansowania kosztów pojedynczej usługi rozwojowej nie może przekroczyć maksymalnie 80% kosztów tej usługi.
3. Poziom dofinansowania pojedynczej usługi rozwojowej dla jednego przedsiębiorcy lub pracownika wydelegowanego przez przedsiębiorcę nie przekracza kwoty 5 000 zł – bez względu na poziom dofinansowania kosztów usługi rozwojowej określony w pkt 1.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

¹⁵ IZ RPO może określić wyższy poziom dofinansowania usługi rozwojowej w odniesieniu do: branż, sektorów, typów działalności, wielkości przedsiębiorstwa, miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, kategorii pracowników, których wsparcie jest szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji celów polityki regionalnej.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)(jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

6.2 Wsparcie adresowane do przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmian gospodarczych oraz ich pracowników, mające na celu wspomaganie procesów adaptacyjnych

9. Nazwa i krótki opis działania

6.2 Wsparcie adresowane do przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmian gospodarczych oraz ich pracowników, mające na celu wspomaganie procesów adaptacyjnych

Celem interwencji jest zapobieganie lub rozwiązywanie sytuacji kryzysowych poprzez zapewnienie szybkiej reakcji na potrzeby mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach Działania będzie możliwe uzyskanie wsparcia przez ww. przedsiębiorstwa, które odczuwają negatywne skutki zmian gospodarczych wspomaganego proces zmiany, w tym m.in. przekształcenie profilu działalności przedsiębiorstwa, optymalizację procesów zarządzania oraz budowanie strategii rozwoju przedsiębiorstwa.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (CI) [osoby],
2. Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby],
3. Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoby].

13. Typy projektów

1. Programy o charakterze doradczo-szkoleniowym dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw wspomagające proces zmiany, w tym m.in. przekształcenie profilu działalności przedsiębiorstwa, optymalizację procesów zarządzania oraz budowanie strategii rozwoju przedsiębiorstwa.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.2 WSPARCIE ADRESOWANE DO PRZEDSIĘBIORSTW ODCZUWAJĄCYCH NEGATYWNE SKUTKI ZMIAN GOSPODARCZYCH ORAZ ICH PRACOWNIKÓW,
MAJĄCE NA CELU WSPOMAGANIE PROCESÓW ADAPTACYJNYCH

14. Typ beneficjenta

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.).

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

Właściciele, kadra zarządzająca oraz pracownicy przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,¹⁶ przechodzące procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne i inne, ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

3 600 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

¹⁶ Zgodnie z definicjami wskazanymi w Działaniu 6.1.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.2 WSPARCIE ADRESOWANE DO PRZEDSIĘBIORSTW ODCZUWAJĄCYCH NEGATYWNE SKUTKI ZMIAN GOSPODARCZYCH ORAZ ICH PRACOWNIKÓW,
MAJĄCE NA CELU WSPOMAGANIE PROCESÓW ADAPTACYJNYCH

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

6.3 Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement

9. Nazwa i krótki opis działania

6.3 Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement

Celem interwencji jest podejmowanie działań wspomagających przedsiębiorstwa i pracowników w procesie zmiany, które są skierowane do pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem, pracowników przewidzianych do zwolnienia lub osób zwolnionych. W Działaniu tym możliwe będzie zapewnienie wsparcia dla osób tracących zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w przypadku których pracodawca nie ma ustawowego obowiązku przygotowania planu zwolnień monitorowanych i nie prowadził, bądź nie będzie prowadził, żadnych działań wpierających w związku z dokonanym lub planowanym zwolnieniem z pracy, jak również w przypadku, w którym pracodawcy ten obowiązek mają.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie [osoby].

13. Typy projektów

VI RYNEK PRACY

DZIAŁANIE 6.3 WSPARCIE DLA OSÓB ZWOLNIONYCH, PRZEWDZIANYCH DO ZWOLNIENIA LUB ZAGROŻONYCH ZWOLNIENIEM Z PRACY Z PRZYCZYN DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY, REALIZOWANE W FORMIE TWORZENIA I WDRAŻANIA PROGRAMÓW TYPU OUTPLACEMENT

1. Wsparcie typu outplacement¹⁷ dla pracowników zagrożonych zwolnieniem¹⁸, pracowników przewidzianych do zwolnienia¹⁹ lub osób zwolnionych²⁰ z przyczyn dotyczących zakładu pracy, które obejmuje kompleksowy zestaw działań dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników projektu, w tym m.in.:
  - a) doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem Indywidualnego Planu Działania jako obowiązkowy element wsparcia,
  - b) poradnictwo psychologiczne,
  - c) pośrednictwo pracy,
  - d) szkolenia, kursy, studia podyplomowe,
  - e) staże, praktyki zawodowe,
  - f) subsydiowanie zatrudnienia,
  - g) dodatek relokacyjny.

Wsparcie realizowane zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorstw i pracowników do zmian na lata 2014-2020.*

14. Typ beneficjenta

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.).

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

- pracownicy przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw zagrożeni zwolnieniem, przewidziani do zwolnienia lub osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu,
- pracownicy dużych przedsiębiorstw zagrożeni zwolnieniem, przewidziani do zwolnienia lub osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy,

¹⁷ Zaplanowane, kompleksowe działania, mające na celu skuteczną organizację procesu zwolnień poprzez zaprojektowanie i udzielenie pomocy zwalnianym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia i utrzymania zatrudnienia.

¹⁸ Pracownik zatrudniony u pracodawcy, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie tego pracownika do projektu dokonał rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. z 2015 r. poz. 192) lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn.), w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników albo dokonał likwidacji stanowisk pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych lub technologicznych.

¹⁹ Pracownik, który znajduje się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy lub który został poinformowany przez pracodawcę o zamiarze przedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego.

²⁰ Osoba pozostająca bez zatrudnienia, która utraciła pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.3 WSPARCIE DLA OSÓB ZWOLNIONYCH , PRZEWIDZIANYCH DO ZWOLNIENIA LUB ZAGROŻONYCH ZWOLNIENIEM Z PRACY Z PRZYCZYN DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY,
REALIZOWANE W FORMIE TWORZENIA I WDRAŻANIA PROGRAMÓW TYPU OUTPLACEMENT

w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

3 510 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.3 WSPARCIE DLA OSÓB ZWOLNIONYCH , PRZEWIDZIANYCH DO ZWOLNIENIA LUB ZAGROŻONYCH ZWOLNIENIEM Z PRACY Z PRZYCZYN DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY,
REALIZOWANE W FORMIE TWORZENIA I WDRAŻANIA PROGRAMÓW TYPU OUTPLACEMENT

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe

9. Nazwa i krótki opis działania

6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe

Celem interwencji jest wsparcie dla osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej poprzez dotacje i pożyczki oraz wsparcie szkoleniowe, co przyczyni się do wzrostu zatrudnienia w regionie.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększenie liczby nowoutworzonych przedsiębiorstw oraz utworzonych miejsc pracy w tych przedsiębiorstwach.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie [osoby],
2. Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie [osoby].

13. Typy projektów

1. Kompleksowe wsparcie²¹ osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w jej zakładaniu i prowadzeniu poprzez:
  - a) przyznanie pożyczki²² na utworzenie działalności gospodarczej,
  - b) doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,
  - c) szkolenia i doradztwo w zakresie efektywnego wykorzystania pożyczki, w okresie do 12 miesięcy, od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej,
  - d) przyznanie pożyczki na utworzenie dodatkowego miejsca pracy w ramach założonej działalności gospodarczej (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły

²¹Główną formą wsparcia jest pożyczka na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Wyklucza się możliwość realizacji jedynie projektów szkoleniowo-doradczych.

²²Przecięta wysokość pożyczki zgodnie z raportem z badania ewaluacyjnego pn. *Ewaluacja ex ante instrumentów finansowych wdrażanych w województwie zachodniopomorskim w latach 2014-2020* zrealizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 wynosi ok. 41 tys. zł.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.4 WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SAMOZATRUDNIENIA ORAZ TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, POPRZEC ŚRODKI FINANSOWE NA ROZPOCZĘCIE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ WSPARCIE DORADCZO-SZKOLENIOWE

działalność w ramach danego projektu).

2. Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w jej zakładaniu i prowadzeniu poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji)²³ na utworzenie działalności gospodarczej oraz doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, a także wsparcie pomostowe²⁴ w okresie do 6 / do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej obejmujące:

- a) finansowe wsparcie pomostowe wypłacane miesięcznie w kwocie do wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego i/lub
- b) szkolenia i doradztwo w zakresie efektywnego wykorzystania dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu)

14. Typ beneficjenta

Typ projektu 1:

Podmioty wdrażające instrumenty finansowe, w szczególności:

- banki krajowe, banki zagraniczne, instytucje kredytowe lub instytucje finansowe,
- banki spółdzielcze,
- podmioty, które nie działają w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczają zyski na cele statutowe służące tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości przez udzielanie pożyczek,
- konsorcja powyższych podmiotów.

Typ projektu 2:

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.) – nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

²³ Wysokość dotacji jest zgodna z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013 poz. 674 z późn. zm.) ich wysokość nie może przekraczać 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej.

²⁴ Wypłacane miesięcznie w kwocie do wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.4 WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SAMOZATRUDNIENIA ORAZ TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, POPRZEC ŚRODKI FINANSOWE NA ROZPOCZĘCIE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ WSPARCIE DORADCZO-SZKOLENIOWE

Typ projektu 1:

Osoby bezrobotne lub bierne zawodowo²⁵ w wieku powyżej 29 roku życia²⁶ zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, zwłaszcza te, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy²⁷ tj.:

- osoby w wieku 50 lat i więcej
- kobiety,
- osoby z niepełnosprawnościami²⁸,
- osoby długotrwale bezrobotne²⁹,
- osoby o niskich kwalifikacjach³⁰,

²⁵ Osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne). Studenci studiów stacjonarnych są uznawani za osoby bierne zawodowo. Osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), są uznawane za bierne zawodowo, chyba że są zarejestrowane już jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo). Osoby prowadzące działalność na własny rachunek (w tym członek rodziny bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność) nie są uznawane za bierne zawodowo.

²⁶ Za osoby powyżej 29 roku życia uznaje się osoby, które w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie mają ukończony 30 rok życia (od dnia 30 tych urodzin).

²⁷ Dopuszcza się możliwość wykorzystania max. 20% alokacji na wsparcie grup niebędących w najtrudniejszej sytuacji, ale należących do grupy bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, w zakresie wsparcia w postaci zwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

²⁸ Osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami. Na potrzeby tego dokumentu przyjęto stosowanie definicji osób z niepełnosprawnościami, która uwzględnia osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375).

²⁹ Osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

³⁰ Osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia. Definicja poziomów wykształcenia (ISCED) została zawarta w *Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 w części dotyczącej wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich PL*. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie, tj.:

- programy w ramach poziomu **ISCED 1 – wykształcenie podstawowe** – ma na celu przekazywanie uczniom podstawowych umiejętności w zakresie czytania, pisania i matematyki (tj. umiejętności czytania i pisania oraz liczenia) oraz wyrobienie solidnej podstawy do uczenia się i rozumienia kluczowych obszarów wiedzy, rozwoju osobistego i społecznego, jak również przygotowania się do kształcenia średniego I stopnia. Dotyczy nauki na poziomie podstawowym, bez specjalizacji lub ze specjalizacją w niewielkim stopniu. Jedynym warunkiem przyjęcia na ten poziom kształcenia jest z reguły wiek. Zwyczajowo i zgodnie z prawem, osoby przystępujące do nauki na tym poziomie nie mogą mieć mniej niż 6 i nie więcej niż 7 lat..

- programy w ramach poziomu **ISCED 2 – wykształcenie gimnazjalne** – służy rozwojowi umiejętności nabytych na poziomie ISCED 1. Celem edukacyjnym w tym zakresie jest stworzenie fundamentów do rozwoju uczenia się przez całe życie, które systemy edukacji mogą rozszerzać o dalsze możliwości kształcenia. Programy nauczania na tym poziomie są zazwyczaj w większym stopniu ukierunkowane na określone przedmioty, wprowadzając pojęcia teoretyczne do szerokiego zakresu zajęć tematycznych. Nauka na poziomie gimnazjum rozpoczyna się po 6 latach od poziomu ISCED 1. Uczniowie przystępują do nauki na poziomie gimnazjum są zwykle pomiędzy 12 a 13 rokiem życia. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać tylko raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED, z wyjątkiem uczestników, którzy nie ukończyli jeszcze poziomu ISCED 1 i 2, ale są nadal w przyjętym w kraju zwyczajowo lub prawnie wieku obowiązku szkolnego..

- programy w ramach poziomu **ISCED 3 – wykształcenie ponadgimnazjalne** – ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat..

- programy w ramach poziomu **ISCED4 – wykształcenie policealne** – ma na celu umożliwienie uczącym się zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji na poziomie niższym od poziomu studiów wyższych. Programy na poziomie ISCED 4 - poziomu policealnego – są opracowane tak, aby zapewnić osobom, które ukończyły naukę na poziomie ISCED 3, zdobycie kwalifikacji niezbędnych do kontynuowania nauki na studiach wyższych lub do podjęcia pracy, jeżeli kwalifikacje nabyte przez nich na poziomie ISCED 3 tego nie umożliwiają. Biorąc pod uwagę kompleksowość treści, programy na poziomie ISCED 4 nie mogą być uznawane za programy kształcenia wyższego, chociaż zdecydowanie odnoszą się do nauczania na poziomie policealnym. Ukończenie programu na poziomie ISCED 3 jest warunkiem przystąpienia do programów na poziomie ISCED 4. Programy nauczania na tym poziomie przygotowują do bezpośredniego wejścia na rynek pracy. Niektóre systemy edukacji oferują na tym poziomie programy ogólne.

Ww. definicje na podstawie: ISCED 2011 (UNESCO): http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/UNESCO_GC_36C-19_ISCED_EN.pdf

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.4 WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SAMOZATRUDNIENIA ORAZ TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, POPRZEZ ŚRODKI FINANSOWE NA ROZPOCZĘCIE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ WSPARCIE DORADCZO-SZKOLENIOWE

z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu oraz z wyłączeniem osób, które otrzymały środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej z EFS w ciągu ostatnich 3 lat przed przystąpieniem do projektu.

Typ projektu 2:

Osoby bezrobotne lub bierne zawodowo w wieku powyżej 29 roku życia zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy tj.:

- osoby w wieku 50 lat i więcej,
- kobiety,
- osoby z niepełnosprawnościami,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby niskich kwalifikacjach,

z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu oraz z wyłączeniem osób, które otrzymały środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej z EFS w ciągu ostatnich 3 lat przed przystąpieniem do projektu.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

18 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.4 WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SAMOZATRUDNIENIA ORAZ TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, POPRZEC ŚRODKI FINANSOWE NA ROZPOCZĘCIE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ WSPARCIE DORADCZO-SZKOLENIOWE

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

1. Obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu jest rozmowa z doradcą zawodowym, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata (w tym np. osobowościowych, poziomu motywacji) do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej.
2. Maksymalna kwota wsparcia bezzwrotnego jest nie wyższa niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia w rozumieniu art.2 ust. 1 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
3. Maksymalna kwota wsparcia zwrotnego jest określana na podstawie badania luki finansowej wykonywanego przez IZ RPO WZ.
4. Działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu musi być prowadzona przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia uzyskania wpisu do CEIDG lub KRS.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.4 WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SAMOZATRUDNIENIA ORAZ TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, POPRZEZ ŚRODKI FINANSOWE NA ROZPOCZĘCIE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ WSPARCIE DORADCZO-SZKOLENIOWE

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)

32. 13 595 400 EUR

33. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych

Podmiot wdrażający instrument finansowy.

34. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania

Pożyczka

35. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych

osoby bezrobotne lub bierne zawodowo³¹ w wieku powyżej 29 roku życia³² zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, zwłaszcza te, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy³³ tj.:

- osoby w wieku 50 lat i więcej
- kobiety,
- osoby z niepełnosprawnościami³⁴,
- osoby długotrwale bezrobotne³⁵,
- osoby o niskich kwalifikacjach³⁶,

³¹ Osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne). Studenci studiów stacjonarnych są uznawani za osoby bierne zawodowo. Osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), są uznawane za bierne zawodowo, chyba że są zarejestrowane już jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo). Osoby prowadzące działalność na własny rachunek (w tym członek rodziny bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność) nie są uznawane za bierne zawodowo.

³² Za osoby powyżej 29 roku życia uznaje się osoby, które w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie mają ukończony 30 rok życia (od dnia 30 tych urodzin).

³³ Dopuszcza się możliwość wykorzystania max. 20% alokacji na wsparcie grup niebędących w najtrudniejszej sytuacji, ale należących do grupy bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, w zakresie wsparcia w postaci zwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

³⁴ Osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami. Na potrzeby tego dokumentu przyjęto stosowanie definicji osób z niepełnosprawnościami, która uwzględnia osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375).

³⁵ Osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

³⁶ Osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia. Definicja poziomów wykształcenia (ISCED) została zawarta w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020* w części dotyczącej wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich PI. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie, tj.:

- programy w ramach poziomu **ISCED 1 – wykształcenie podstawowe** – służy przekazaniu uczniom podstawowych umiejętności w zakresie czytania, pisania i matematyki (tj. umiejętności czytania i pisania oraz liczenia) oraz wyrobienie solidnej podstawy do uczenia się i rozumienia kluczowych obszarów wiedzy, rozwoju osobistego i społecznego, jak również przygotowania się do kształcenia średniego I stopnia. Dotyczy nauki na poziomie podstawowym, bez specjalizacji lub ze specjalizacją w niewielkim stopniu. Jedynym warunkiem przyjęcia na ten poziom kształcenia jest z reguły wiek. Zwyczajowo i zgodnie z prawem, osoby przystępujące do nauki na tym poziomie nie mogą mieć mniej niż 6 i nie więcej niż 7 lat..

- programy w ramach poziomu **ISCED 2 – wykształcenie gimnazjalne** – służy rozwojowi umiejętności nabytych na poziomie ISCED 1. Celem edukacyjnym w tym zakresie jest stworzenie fundamentów do rozwoju uczenia się przez całe życie, które systemy edukacji mogą rozszerzać o dalsze możliwości kształcenia. Programy nauczania na tym poziomie są zazwyczaj w większym stopniu ukierunkowane na określone przedmioty, wprowadzając pojęcia teoretyczne do szerokiego zakresu zajęć tematycznych. Nauka na poziomie gimnazjum rozpoczyna się po 6 latach od poziomu ISCED 1. Uczniowie przystępują do nauki na poziomie gimnazjum są zwykle pomiędzy 12 a 13 rokiem życia. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać tylko raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED, z wyjątkiem uczestników, którzy nie ukończyli jeszcze poziomu ISCED 1 i 2, ale są nadal w przyjętym w kraju zwyczajowo lub prawnie wieku obowiązku szkolnego..

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.4 WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SAMOZATRUDNIENIA ORAZ TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, POPRZEZ ŚRODKI FINANSOWE NA ROZPOCZĘCIE
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ WSPARCIE DORADCZO-SZKOLENIOWE

z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu oraz z wyłączeniem osób, które otrzymały środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej z EFS w ciągu ostatnich 3 lat przed przystąpieniem do projektu.

- programy w ramach poziomu **ISCED 3 – wykształcenie ponadgimnazjalne** – ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat..

- programy w ramach poziomu **ISCED4 – wykształcenie policealne** – ma na celu umożliwienie uczącym się zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji na poziomie niższym od poziomu studiów wyższych. Programy na poziomie ISCED 4 - poziom policealny – są opracowane tak, aby zapewnić osobom, które ukończyły naukę na poziomie ISCED 3, zdobycie kwalifikacji niezbędnych do kontynuowania nauki na studiach wyższych lub do podjęcia pracy, jeżeli kwalifikacje nabyte przez nich na poziomie ISCED 3 tego nie umożliwiają. Biorąc pod uwagę kompleksowość treści, programy na poziomie ISCED 4 nie mogą być uznawane za programy kształcenia wyższego, chociaż zdecydowanie odnoszą się do nauczania na poziomie policealnym. Ukończenie programu na poziomie ISCED 3 jest warunkiem przystąpienia do programów na poziomie ISCED 4. Programy nauczania na tym poziomie przygotowują do bezpośredniego wejścia na rynek pracy. Niektóre systemy edukacji oferują na tym poziomie programy ogólne.

Ww. definicje na podstawie: ISCED 2011 (UNESCO): http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/UNESCO_GC_36C-19_ISCED_EN.pdf

6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych

9. Nazwa i krótki opis działania

6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Celem interwencji jest pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez szeroki wachlarz wsparcia, które ma na celu zmniejszenie bezrobocia w województwie zachodniopomorskim. Wsparcie przeprowadzone zostanie z zastosowaniem odpowiednich instrumentów i form, które będą odpowiadały na indywidualne potrzeby, w tym: praktyki, staże, zatrudnienie subsydiowane, szkolenia oraz wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej (udzielane wyłącznie osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy) przez powiatowe urzędy pracy.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek (CI) [osoby],
2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (CI) [osoby],
3. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie(CI)[osoby],
2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (CI) [osoby],
3. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (CI) [osoby],
4. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI) [osoby],
5. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby],
6. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoby],
7. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie [osoby].

13. Typy projektów

1. Instrumenty i usługi rynku pracy realizowane przez publiczne służby zatrudnienia, wynikające z Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.) z wyłączeniem robót publicznych, odnoszące się do następujących form wsparcia:
  - a) instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej (obligatoryjne):
    - identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, w tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy,
    - kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych,
  - b) instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji³⁷:
    - nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia³⁸,
  - c) instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców:
    - nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże i praktyki,,
    - wsparcie zatrudnienia osoby bezrobotnej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia, m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność tej formy wsparcia, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska,
  - d) instrumenty i usługi rynku pracy służące wsparciu mobilności na rynku pracy:
    - wsparcie mobilności geograficznej dla osób, u których zidentyfikowano problem z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania, m.in. poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, m.in. poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie,
    - wsparcie mobilności zawodowej na europejskim rynku pracy za pośrednictwem sieci EURES.
  - e) instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób niepełnosprawnych:
    - niwelowanie barier jakie napotykają osoby niepełnosprawne w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

³⁷ Usługi szkoleniowe powinny być realizowane przez instytucje posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy.

³⁸ Efektem szkolenia jest nabycie kwalifikacji zawodowych lub nabycie kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem), w rozumieniu wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. Nabycie kwalifikacji zawodowych lub kompetencji jest weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu).

VI RYNEK PRACY

DZIAŁANIE 6.5 KOMPLEKSOWE WSPARCIE DLA OSÓB BEZROBOTNYCH, NIEAKTYWNYCH ZAWODOWO I POSZUKUJĄCYCH PRACY ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SZCZEGÓLNIIE TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY OBEJMUJĄCE POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

- f) instrumenty i usługi rynku pracy służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia:
  - wsparcie osób bezrobotnych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie: pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej.
- 2. Wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowej osób biernych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy:
  - a) wsparcie oraz pomoc w zakresie określenia ścieżki zawodowej (obligatoryjne):
    - identyfikacja potrzeb osób biernych oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego,
    - kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych,
  - b) wsparcie w uzupełnieniu lub zdobyciu nowych umiejętności i kompetencji³⁹:
    - nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia⁴⁰,
  - c) wsparcie zdobycia doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców:
    - nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże⁴¹ i praktyki spełniające obowiązujące standardy, wskazane w Europejskiej Ramie Jakości Staży i Praktyk oraz Polską Ramą Jakości Praktyk i Staży,
    - wsparcie zatrudnienia osoby biernej zawodowo u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia, m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność tej formy wsparcia, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska,
    - wolontariat,
  - d) wsparcie mobilności geograficznej dla osób, u których zidentyfikowano problem z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania, m.in. poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, m.in. poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie,
  - e) działania skierowane do osób niepełnosprawnych:
    - niwelowanie barier jakie napotykają osoby niepełnosprawne w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

³⁹ Usługi szkoleniowe powinny być realizowane przez instytucje posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy.

⁴⁰ Efektem szkolenia jest nabycie kwalifikacji zawodowych lub nabycie kompetencji potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem), w rozumieniu wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. Nabycie kwalifikacji zawodowych lub kompetencji jest weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu).

⁴¹ W okresie odbywania stażu stażyszcę przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

VI RYNEK PRACY

DZIAŁANIE 6.5 KOMPLEKSOWE WSPARCIE DLA OSÓB BEZROBOTNYCH, NIEAKTYWNYCH ZAWODOWO I POSZUKUJĄCYCH PRACY ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SZCZEGÓLNIE TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY OBEJMUJĄCE POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

3. Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności EURES zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno-gospodarczych regionu (typ projektu o charakterze warunkowym)⁴².

14. Typ beneficjenta

Typ projektów 1:

Powiatowe Urzędy Pracy.

Typ projektów 2, 3:

Tryb konkursowy:

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.).

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

Typ projektów 1:

Osoby powyżej 29 roku życia⁴³ zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami⁴⁴, osoby długotrwale bezrobotne⁴⁵ oraz nisko wykwalifikowane⁴⁶), dla których, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, określono pierwszy lub drugi profil pomocy,

⁴² Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności EURES będzie miała charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy będzie wymagała ich realizacji.

⁴³ Za osoby powyżej 29 roku życia uznaje się osoby, które w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie mają ukończony 30 rok życia (od dnia 30 tych urodzin).

⁴⁴ Za osoby z niepełnosprawnościami uznaje się osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami. Na potrzeby tego dokumentu przyjęto stosowanie definicji osób z niepełnosprawnościami, która uwzględnia osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr127, poz.721 z późn. zm.), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz.1375).

⁴⁵ Za osoby długotrwale bezrobotne uznaje się osoby bezrobotne nieprzerwalnie przez okres ponad 12 miesięcy

⁴⁶ Za osoby nisko wykwalifikowane uznaje się osoby o niskich kwalifikacjach, tj.: osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia. Definicja poziomów wykształcenia (ISCED) została zawarta w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 w części dotyczącej wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich PI. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie, tj.:*

- programy w ramach poziomu **ISCED 1 – wykształcenie podstawowe** – ma na celu przekazywanie uczniom podstawowych umiejętności w zakresie czytania, pisania i matematyki (tj. umiejętności czytania i pisania oraz liczenia) oraz wyrobienie solidnej podstawy do uczenia się i rozumienia kluczowych obszarów wiedzy, rozwoju osobistego i społecznego, jak również przygotowania się do kształcenia średniego I stopnia. Dotyczy nauki na poziomie podstawowym, bez specjalizacji lub ze specjalizacją w niewielkim stopniu. Jedynym warunkiem przyjęcia na ten poziom kształcenia jest z reguły wiek. Zwyczajowo i zgodnie z prawem, osoby przystępujące do nauki na tym poziomie nie mogą mieć mniej niż 6 i nie więcej niż 7 lat..

VI RYNEK PRACY

DZIAŁANIE 6.5 KOMPLEKSOWE WSPARCIE DLA OSÓB BEZROBOTNYCH, NIEAKTYWNYCH ZAWODOWO I POSZUKUJĄCYCH PRACY ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SZCZEGÓLNIIE TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY OBEJMUJĄCE POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Typ projektów 2:

Osoby bierne zawodowo⁴⁷ powyżej 29 roku życia, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby o niskich kwalifikacjach⁴⁸),

Typ projektów 3:

- programy w ramach poziomu **ISCED 2 – wykształcenie gimnazjalne** – służy rozwojowi umiejętności nabytych na poziomie ISCED 1. Celem edukacyjnym w tym zakresie jest stworzenie fundamentów do rozwoju uczenia się przez całe życie, które systemy edukacji mogą rozszerzać o dalsze możliwości kształcenia. Programy nauczania na tym poziomie są zazwyczaj w większym stopniu ukierunkowane na określone przedmioty, wprowadzając pojęcia teoretyczne do szerokiego zakresu zajęć tematycznych. Nauka na poziomie gimnazjum rozpoczyna się po 6 latach od poziomu ISCED 1. Uczniowie przystępują do nauki na poziomie gimnazjum są zwykle pomiędzy 12 a 13 rokiem życia. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać tylko raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED, z wyjątkiem uczestników, którzy nie ukończyli jeszcze poziomu ISCED 1 i 2, ale są nadal w przyjętym w kraju zwyczajowo lub prawnie wieku obowiązku szkolnego..
- programy w ramach poziomu **ISCED 3 – wykształcenie ponadgimnazjalne** – ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat..
- programy w ramach poziomu **ISCED4 – wykształcenie policealne** – ma na celu umożliwienie uczącym się zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji na poziomie niższym od poziomu studiów wyższych. Programy na poziomie ISCED 4 - poziom policealny – są opracowane tak, aby zapewnić osobom, które ukończyły naukę na poziomie ISCED 3, zdobycie kwalifikacji niezbędnych do kontynuowania nauki na studiach wyższych lub do podjęcia pracy, jeżeli kwalifikacje nabyte przez nich na poziomie ISCED 3 tego nie umożliwiają. Biorąc pod uwagę kompleksowość treści, programy na poziomie ISCED 4 nie mogą być uznawane za programy kształcenia wyższego, chociaż zdecydowanie odnoszą się do nauczania na poziomie policealnym. Ukończenie programu na poziomie ISCED 3 jest warunkiem przystąpienia do programów na poziomie ISCED 4. Programy nauczania na tym poziomie przygotowują do bezpośredniego wejścia na rynek pracy. Niektóre systemy edukacji oferują na tym poziomie programy ogólne.
Ww. definicje na podstawie: ISCED 2011 (UNESCO): http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/UNESCO_GC_36C-19_ISCED_EN.pdf

⁴⁷ Osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne). Studenci studiów stacjonarnych są uznawani za osoby bierne zawodowo. Osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), są uznawane za bierne zawodowo, chyba że są zarejestrowane już jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo). Osoby prowadzące działalność na własny rachunek (w tym członek rodziny bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność) nie są uznawane za bierne zawodowo.

⁴⁸ Osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Kształcenia. Definicja poziomów wykształcenia (ISCED) została zawarta w *Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 w części dotyczącej wskaźników wspólnych EFS monitorowanych we wszystkich PL*. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED. Stopień uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie, tj.:

- programy w ramach poziomu **ISCED 1 – wykształcenie podstawowe** – ma na celu przekazywanie uczniom podstawowych umiejętności w zakresie czytania, pisania i matematyki (tj. umiejętności czytania i pisania oraz liczenia) oraz wyrobienie solidnej podstawy do uczenia się i rozumienia kluczowych obszarów wiedzy, rozwoju osobistego i społecznego, jak również przygotowania się do kształcenia średniego I stopnia. Dotyczy nauki na poziomie podstawowym, bez specjalizacji lub ze specjalizacją w niewielkim stopniu. Jedynym warunkiem przyjęcia na ten poziom kształcenia jest z reguły wiek. Zwyczajowo i zgodnie z prawem, osoby przystępujące do nauki na tym poziomie nie mogą mieć mniej niż 6 i nie więcej niż 7 lat..
- programy w ramach poziomu **ISCED 2 – wykształcenie gimnazjalne** – służy rozwojowi umiejętności nabytych na poziomie ISCED 1. Celem edukacyjnym w tym zakresie jest stworzenie fundamentów do rozwoju uczenia się przez całe życie, które systemy edukacji mogą rozszerzać o dalsze możliwości kształcenia. Programy nauczania na tym poziomie są zazwyczaj w większym stopniu ukierunkowane na określone przedmioty, wprowadzając pojęcia teoretyczne do szerokiego zakresu zajęć tematycznych. Nauka na poziomie gimnazjum rozpoczyna się po 6 latach od poziomu ISCED 1. Uczniowie przystępują do nauki na poziomie gimnazjum są zwykle pomiędzy 12 a 13 rokiem życia. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać tylko raz uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED, z wyjątkiem uczestników, którzy nie ukończyli jeszcze poziomu ISCED 1 i 2, ale są nadal w przyjętym w kraju zwyczajowo lub prawnie wieku obowiązku szkolnego..
- programy w ramach poziomu **ISCED 3 – wykształcenie ponadgimnazjalne** – ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat..
- programy w ramach poziomu **ISCED4 – wykształcenie policealne** – ma na celu umożliwienie uczącym się zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji na poziomie niższym od poziomu studiów wyższych. Programy na poziomie ISCED 4 - poziom policealny – są opracowane tak, aby zapewnić osobom, które ukończyły naukę na poziomie ISCED 3, zdobycie kwalifikacji niezbędnych do kontynuowania nauki na studiach wyższych lub do podjęcia pracy, jeżeli kwalifikacje nabyte przez nich na poziomie ISCED 3 tego nie umożliwiają. Biorąc pod uwagę kompleksowość treści, programy na poziomie ISCED 4 nie mogą być uznawane za programy kształcenia wyższego, chociaż zdecydowanie odnoszą się do nauczania na poziomie policealnym. Ukończenie programu na poziomie ISCED 3 jest warunkiem przystąpienia do programów na poziomie ISCED 4. Programy nauczania na tym poziomie przygotowują do bezpośredniego wejścia na rynek pracy. Niektóre systemy edukacji oferują na tym poziomie programy ogólne.
Ww. definicje na podstawie: ISCED 2011 (UNESCO): http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/UNESCO_GC_36C-19_ISCED_EN.pdf

VI RYNEK PRACY

DZIAŁANIE 6.5 KOMPLEKSOWE WSPARCIE DLA OSÓB BEZROBOTNYCH, NIEAKTYWNYCH ZAWODOWO I POSZUKUJĄCYCH PRACY ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SZCZEGÓLNE TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY OBEJMUJĄCE POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

- osoby powyżej 29 roku życia, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby o niskich kwalifikacjach), w tym:
  - a) osoby bezrobotne, dla których, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, określono pierwszy lub drugi profil pomocy,
  - b) osoby bierne zawodowo,
  - c) osoby poszukujące pracy.
- pracodawcy.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

87 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Typ projektów 1 – tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

Typ projektów 2, 3 – tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Każdy z uczestników projektu w zakresie aktywizacji zawodowej otrzymuje pełną ofertę wsparcia, obejmującą wszystkie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.

Wsparcie w ramach projektu nie może zostać ograniczone jedynie do wsparcia w zakresie określenia drogi rozwoju zawodowego (tj. doradztwo i poradnictwo zawodowe lub pomoc w znalezieniu pracy czyli pośrednictwo pracy) lub wsparcia umiejętności miękkich (tj. szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych, wsparcie psychologiczno-doradcze).

Szkolenia otwarte są realizowane jedynie w uzasadnionych przypadkach, w odniesieniu do umiejętności miękkich dla osób, u których zidentyfikowano konieczność nabycia takich umiejętności.

Finansowanie zatrudnienia subsydiowanego w podmiotach nieprowadzących działalności gospodarczej jest możliwe:

- do wysokości 50% kosztów wynagrodzenia – w przypadku pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji⁴⁹,
- wysokości 75% kosztów wynagrodzenia – w przypadku pracowników będących osobami z niepełnosprawnościami.

W ramach zatrudnienia subsydiowanego należy osiągnąć wzrost netto liczby pracowników w porównaniu ze średnią z ostatnich 12 miesięcy (zakaz finansowania bieżącego zatrudnienia), zachowując obowiązek zatrudnienia pracownika przez co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu udzielania wsparcia w ramach projektu.

Wsparcie mobilności geograficznej przewidziano do realizacji wyłącznie w przypadkach, w których w momencie zgłoszenia do projektu uczestnika w danej miejscowości brak ofert pracy, dalszego kształcenia, przygotowania zawodowego lub stażu odpowiadającego kwalifikacjom uczestnika projektu, lub jeśli otrzymał on przyrzeczenie zatrudnienia od pracodawcy, którego przedsiębiorstwo funkcjonuje w innym mieście, w odległości co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania przekracza łącznie co najmniej 3 godziny.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Typ projektów 1:

Nie dotyczy

Typ projektów 2, 3:

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

⁴⁹ Za pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy należy rozumieć każdą osobę, która: a) jest bez stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem w okresie ostatnich 6 m-cy; lub b) nie posiada wykształcenia ponadgimnazjalnego lub zawodowego lub nie minęły więcej niż dwa lata od momentu ukończenia przez nią edukacji w pełnym wymiarze i która nie znalazła do tej pory pierwszego stałego zatrudnienia za wynagrodzeniem; c) jest w wieku ponad 50 lat; lub d) jest osobą dorosłą, mieszkającą samotnie, mającą na utrzymaniu co najmniej jedną osobę; lub e) pracuje w sektorze lub w zawodzie w państwie członkowskim, w którym dysproporcja kobiet i mężczyzn jest co najmniej o 25% większa niż średnia dysproporcja we wszystkich sektorach gospodarki w tym państwie członkowskim i należy do grupy stanowiącej mniejszość; lub f) jest członkiem mniejszości etnicznej w państwie członkowskim, który w celu zwiększenia szans na uzyskanie dostępu do stałego zatrudnienia musi poprawić znajomość języka, uzupełnić szkolenia zawodowe lub zwiększyć doświadczenie zawodowe.

VI RYNEK PRACY

DZIAŁANIE 6.5 KOMPLEKSOWE WSPARCIE DLA OSÓB BEZROBOTNYCH, NIEAKTYWNYCH ZAWODOWO I POSZUKUJĄCYCH PRACY ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SZCZEGÓLNE TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY OBEJMUJĄCE POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Typ projektów 1:

Nie dotyczy

Typ projektów 2, 3:

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

Typ projektów 1:

Uproszczone formy rozliczania wydatków mają zastosowanie zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* jedynie do kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem do wysokości określonej w art. 9 ust. 2d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Finansowanie zaliczkowe nieplanowane – finansowanie projektów odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Typ projektów 2, 3:

Finansowanie zaliczkowe planowane, odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm).

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

VI RYNEK PRACY

DZIAŁANIE 6.5 KOMPLEKSOWE WSPARCIE DLA OSÓB BEZROBOTNYCH, NIEAKTYWNYCH ZAWODOWO I POSZUKUJĄCYCH PRACY ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SZCZEGÓLNE TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY OBEJMUJĄCE POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ PODNOSZENIA KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

Typ projektów 1:

100%⁵⁰

Typ projektów 2, 3:

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

Typ projektów 1:

Brak możliwości wnoszenia wkładu własnego⁵¹

Typ projektów 2, 3:

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

⁵⁰ W przypadku projektów pozakonkursowych powiatowych urzędów pracy – projekty te będą w całości finansowane z Funduszu Pracy zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z EFS w perspektywie finansowej 2014-2020.

⁵¹ W przypadku projektów pozakonkursowych powiatowych urzędów pracy – projekty te będą w całości finansowane z Funduszu Pracy zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z EFS w perspektywie finansowej 2014-2020.

6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

9. Nazwa i krótki opis działania

6.6 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Niewystarczająca dostępność do systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, stanowi aktualnie problem rynku pracy, dlatego niezbędne jest podjęcie działań, które umożliwią zwiększenie dostępu do usług opieki nad dziećmi oraz umożliwią rodzicom powrót do zatrudnienia.

Działania w ramach przedmiotowego PI będą polegały na tworzeniu dogodnych warunków godzenia ról rodzinnych i zawodowych, m.in. poprzez rozwój opieki instytucjonalnej i nieinstytucjonalnej nad dziećmi do 3 roku życia. Tego typu działania przewidują m.in. tworzenie nowych miejsc w aktualnie funkcjonujących instytucjonalnych podmiotach opieki nad dziećmi, a także ich tworzenie w nowych placówkach wraz z finansowaniem działalności przez pierwszy okres funkcjonowania.

Jednocześnie powyższe działanie przewiduje także inicjatywy mające na celu tworzenie przykładowych żłobków/klubów dziecięcych na obszarach charakteryzujących się dużą koncentracją zakładów pracy np. strefy ekonomiczne czy parki naukowo-technologiczne.

Tworzenie warunków do rozwoju nieinstytucjonalnych form opieki nad dziećmi będzie odbywało się m.in. poprzez tworzenie programów nabywania kwalifikacji wymaganych przy tego typu pracy (skierowane m. in. do osób pozostających bez zatrudnienia) oraz wspomaganie przy aranżowaniu odpowiednich warunków do opieki nieinstytucjonalnej nad dziećmi do lat 3.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzrost zatrudnienia oraz powrót na rynek pracy osób, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu [osoby],
2. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie [osoby],
2. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 [szt.].

13. Typy projektów

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.6 PROGRAMY ZAPEWNIENIA I ZWIĘKSZENIA DOSTĘPU DO OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3

1. Upowszechnienie dostępu do usług opieki nad dziećmi wieku do lat 3⁵², poprzez:
  - a) tworzenie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki i kluby dziecięce),
  - b) wsparcie istniejących instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie wygenerowania dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w instytucji (żłobki i kluby dziecięce),
  - c) tworzenie odpowiednich, warunków do rozwoju opieki nad dziećmi do lat 3 (opiekun dzienny),
  - d) finansowanie pozainstytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 (niania).

14. Typ beneficjenta

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.).

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

Osoby bezrobotne lub osoby bierne zawodowo pozostające poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym osoby, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywające na urloпах macierzyńskich i rodzicielskich w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks Pracy (Dz.U. z 2014 r.poz.1502, z późn. zm.) oraz osoby pracujące, zagrożone zwolnieniem z uwagi na konieczność opieki nad dziećmi do lat 3.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

12 900 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

⁵² Wsparcie jest zgodne ze standardami opieki nad dziećmi określonymi w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2013 r. poz. 1457), rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy (Dz. U. poz. 925) oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna (Dz. U. Nr 69, poz. 368) .

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.6 PROGRAMY ZAPEWNIENIA I ZWIĘKSZENIA DOSTĘPU DO OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

1. Wydatki na inwestycje w nową infrastrukturę opiekuńczą dla dzieci do lat 3, definiowane zgodnie z pkt 3 w rozdziale 8.7 *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, są ponoszone pod warunkiem, że:
  - a) zapewnienie odpowiedniej infrastruktury nie jest możliwe w inny sposób;
  - b) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat);
  - c) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego, o której mowa w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020*.
2. Utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków lub klubów dziecięcych, zwiększa liczbę miejsc opieki nadzorowaną przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast.
3. Okres finansowania działalności bieżącej, nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków lub klubów dziecięcych, nie jest dłuższy niż 12 miesięcy, natomiast finansowanie realizacji dodatkowych zajęć w ww. miejscach, w których zostały utworzone nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 – nie jest dłuższy niż kolejne 12 miesięcy.
4. Trwałość, utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, jest zachowana przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.6 PROGRAMY ZAPEWNIENIA I ZWIĘKSZENIA DOSTĘPU DO OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.6 PROGRAMY ZAPEWNIENIA I ZWIĘKSZENIA DOSTĘPU DO OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

6.7 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach Kontraktów Samorządowych

9. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

6.7 Programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach Kontraktów Samorządowych

Niewystarczająca dostępność do systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, stanowi aktualnie problem rynku pracy, dlatego niezbędne jest podjęcie działań, które umożliwią zwiększenie dostępu do usług opieki nad dziećmi oraz umożliwią rodzicom powrót do zatrudnienia.

Działania w ramach przedmiotowego PI będą polegały na tworzeniu dogodnych warunków godzenia ról rodzinnych i zawodowych, m.in. poprzez rozwój opieki instytucjonalnej i nieinstytucjonalnej nad dziećmi do 3 roku życia. Tego typu działania przewidują m.in. tworzenie nowych miejsc w aktualnie funkcjonujących instytucjonalnych podmiotach opieki nad dziećmi, a także ich tworzenie w nowych placówkach wraz z finansowaniem działalności przez pierwszy okres funkcjonowania.

Jednocześnie powyższe działanie przewiduje także inicjatywy mające na celu tworzenie przykładowych żłobków/klubów dziecięcych na obszarach charakteryzujących się dużą koncentracją zakładów pracy np. strefy ekonomiczne czy parki naukowo-technologiczne.

Tworzenie warunków do rozwoju nieinstytucjonalnych form opieki nad dziećmi będzie odbywało się m.in. poprzez tworzenie programów nabywania kwalifikacji wymaganych przy tego typu pracy (skierowane m. in. do osób pozostających bez zatrudnienia) oraz wspomaganie przy aranżowaniu odpowiednich warunków do opieki nieinstytucjonalnej nad dziećmi do lat 3.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

1. Wzrost zatrudnienia oraz powrót na rynek pracy osób, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu [osoby],
2. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie [osoby],
2. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 [szt.].

13. Typy projektów

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.7 PROGRAMY ZAPEWNIENIA I ZWIĘKSZENIA DOSTĘPU DO OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

1. Upowszechnienie dostępu do usług opieki nad dziećmi wieku do lat 3⁵³, poprzez:
  - a) tworzenie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki i kluby dziecięce),
  - b) wsparcie istniejących instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie wygenerowania dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w instytucji (żłobki i kluby dziecięce),
  - c) tworzenie odpowiednich, warunków do rozwoju opieki nad dziećmi do lat 3 (opiekun dzienny),
  - d) finansowanie pozainstytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 (niania).

14. Typ beneficjenta

Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

Osoby bezrobotne lub osoby bierne zawodowo pozostające poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym osoby, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywające na urloпах macierzyńskich i rodzicielskich w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks Pracy (Dz.U. z 2014 r.poz.1502, z późn. zm.) oraz osoby pracujące, zagrożone zwolnieniem z uwagi na konieczność opieki nad dziećmi do lat 3.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

5 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty realizowane w ramach działania będą musiały być kompleksowe i komplementarne z innymi projektami wskazanymi we wspieranym Kontrakcie Samorządowym.

⁵³ Wsparcie jest zgodne ze standardami opieki nad dziećmi określonymi w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2013 r. poz. 1457), rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy (Dz. U. poz. 925) oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna (Dz. U. Nr 69, poz. 368) .

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Przedmiotowe działanie będzie jednym z kilku działań w ramach RPO WZ 2014-2020 wdrażanych za pomocą narzędzia jakim jest Kontrakt Samorządowy. KS ma na celu jednolity gospodarczy rozwój danego obszaru, oparty na wspólnie zdefiniowanych przez kilka samorządów terytorialnych celach rozwojowych.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

1. Wydatki na inwestycje w nową infrastrukturę opiekuńczą dla dzieci do lat 3, definiowane zgodnie z pkt 3 w rozdziale 8.7 *Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, są ponoszone pod warunkiem, że:
  - a) zapewnienie odpowiedniej infrastruktury nie jest możliwe w inny sposób;
  - b) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat);
  - c) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego, o której mowa w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
2. Utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków lub klubów dziecięcych, zwiększa liczbę miejsc opieki nadzorowaną przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast.
3. Okres finansowania działalności bieżącej, nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków lub klubów dziecięcych, nie jest dłuższy niż 12 miesięcy, natomiast finansowanie realizacji dodatkowych zajęć w ww. miejscach, w których zostały utworzone nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 – nie jest dłuższy niż kolejne 12 miesięcy.
4. Trwałość, utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, jest zachowana przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.7 PROGRAMY ZAPEWNIENIA I ZWIĘKSZENIA DOSTĘPU DO OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%.

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

90%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

10%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontaktu Terytorialnego.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.7 PROGRAMY ZAPEWNIENIA I ZWIĘKSZENIA DOSTĘPU DO OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

10%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne

9. Nazwa i krótki opis działania

6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne

Efektywne gospodarowanie zasobami systemu opieki zdrowotnej wymaga koncentracji na realizacji działań zapobiegawczych, skierowanych przeciwko chorobom.

W ramach działania planuje się:

- wdrożenie programów profilaktycznych ukierunkowanych na choroby zdiagnozowane jako istotne problemy zdrowotne regionu, mających na celu przeciwdziałanie negatywnym trendom epidemiologicznym,
- realizację programów rehabilitacji medycznej skoncentrowanych na schorzeniach, wpływając dezaktywująco na rynek pracy, tj.: chorobach układu krążenia, chorobach nowotworowych, zaburzeniach psychicznych, chorobach układu kostno-stawowo-mięśniowego oraz chorobach układu oddechowego. W ramach wdrożenia rehabilitacyjnych programów profilaktycznych możliwe będzie m.in.: opracowanie indywidualnego planu rehabilitacji, profilaktyka zespołów bólowych i zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa, których głównym celem będzie wydłużenie aktywności zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku produkcyjnym,
- realizację programów profilaktycznych zintegrowanych z populacyjnymi programami wczesnego wykrywania raka szyjki macicy, raka piersi i raka jelita grubego, mających na celu m.in. zwiększenie poziomu zgłaszalności do badań profilaktycznych realizowanych w ramach ww. programów populacyjnych,

Wszystkie przewidziane działania mają na celu wydłużenie aktywności zawodowej oraz niwelowanie ryzyka jej przerwania z powodów zdrowotnych.

Działania podejmowane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego będą miały charakter uzupełniający i rozszerzający w stosunku do realizowanych programów populacyjnych dotyczących nowotworów szyjki macicy, piersi i jelita grubego oraz do programów pilotażowych realizowanych w ramach PO WER.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wdrożenie programów profilaktycznych skoncentrowanych na chorobach negatywnie wpływających na rynek pracy, dedykowanych osobom w wieku aktywności zawodowej.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie[osoby],
2. Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne[osoby].

12. Lista wskaźników produktu

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.8 WDROŻENIE KOMPLEKSOWYCH PROGRAMÓW ZDROWOTNYCH DOTYCZĄCYCH CHOROÓB NEGATYWNIE WPŁYWAJĄCYCH NA RYNEK PRACY, UŁATWIAJĄCYCH POWROTY DO PRACY, UMOŻLIWIĄJĄCE WYDŁUŻENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ ORAZ ZWIĘKSZENIE ZGŁASZALNOŚCI NA BADANIA PROFILAKTYCZNE

1. Liczba osób objętych programem profilaktycznym dzięki EFS [osoby].

13. Typy projektów

1. Wdrożenie kompleksowych programów profilaktyczny dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu⁵⁴;
2. Wdrożenie programów rehabilitacji medycznej⁵⁵ ułatwiających powroty do pracy⁵⁶,
3. Rozwój profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka jelita grubego, szyjki macicy i piersi⁵⁷.

Przykładowe typy operacji:

- realizacja usług zdrowotnych, w tym usługi rehabilitacji, rozszerzenie katalogu okresowych badań profilaktycznych (w zakresie wykraczającym poza schematy finansowane ze środków publicznych)⁵⁸,
- realizacja usług medycznych^{59,60},
- działania informacyjno-edukacyjne o charakterze regionalnym⁶¹,
- dojazdy na badania,
- opieka nad osobą zależną,
- zakup aparatury i sprzętu medycznego oraz wykonanie innych inwestycji koniecznych do realizacji zadań wynikających z realizowanego programu (m.in. mammobus, cytobus, kolonoskop)⁶²,
- działania informacyjno-szkoleniowe skierowane do lekarzy i pielęgniarek POZ^{63,64 65},

⁵⁴W ramach przedmiotowych projektów wspierane są projekty profilaktyczne, które stanowią odpowiedź na zdiagnozowane w regionie problemy zdrowotne, a ich wdrożenie pozwala skutecznie przeciwdziałać negatywnym skutkom trendów epidemiologicznych.

⁵⁵Świadczenia rehabilitacyjne świadczone w ramach projektów finansowanych ze środków EFS są realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w szczególności Zarządzenia Nr 80/2013/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju rehabilitacja lecznicza (i późniejszych).

⁵⁶ Programy rehabilitacji medycznej dotyczą następujących typów schorzeń: choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, zaburzenia psychiczne, choroby układu kostno-stawowo-mięśniowego, choroby układu oddechowego.

⁵⁷ W przypadku programów profilaktyki raka szyjki macicy i raka piersi podmiotami uprawnionymi do składania wniosków są tylko te, które posiadają kontrakt z NFZ.

⁵⁸ Dotyczy typu projektu 1,2

⁵⁹ Dotyczy typu projektu 3, z wyłączeniem profilaktyki raka piersi. W przypadku profilaktyki raka szyjki macicy usługi obejmują koszty badań w kierunku HPV, w przypadku profilaktyki raka jelita grubego usługi obejmują koszty znieczulenia i koszty badania kolonoskopowego.

⁶⁰ Ze środków EFS nie mogą być finansowane badania mammograficzne i badania cytologiczne – badania te finansowe są ze środków NFZ (stąd wymóg wspierania tych podmiotów, które już posiadają kontrakt z płatnikiem). Środki europejskie nie mogą zastąpić środków krajowych.

⁶¹ Działania informacyjno-edukacyjne nie mogą być realizowane w ramach odrębnych projektów, lecz stanowią element uzupełniający przedsięwzięć realizowanych w działaniu, ukierunkowanych na poprawę stanu zdrowia osób w wieku aktywności zawodowej. Ponadto, działania w ramach tego typu wydatku obejmują również edukację prozdrowotną, pod warunkiem, że świadczone są przez osoby do tego przygotowane (tzw. edukatorów zdrowotnych).

⁶² Wyłącznie przy zdiagnozowaniu deficytów w tym zakresie i przy uwzględnieniu ogólnych zasad wynikających z *Wytucznych kwalifikowalności...*

⁶³ Dotyczy typu projektu 1, 2.

⁶⁴ Działania prowadzone wyłącznie przez absolwentów kierunków medycznych oraz przedstawicieli zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.8 WDROŻENIE KOMPLEKSOWYCH PROGRAMÓW ZDROWOTNYCH DOTYCZĄCYCH CHOROÓB NEGATYWNIE WPŁYWAJĄCYCH NA RYNEK PRACY, UŁATWIAJĄCYCH POWROTY DO PRACY, UMOŻLIWIĄJĄCE WYDŁUŻENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ ORAZ ZWIĘKSZENIE ZGŁASZALNOŚCI NA BADANIA PROFILAKTYCZNE

Powyższy wykaz wydatków kwalifikowanych jest katalogiem uogólnionym, szczegółowy zakres wydatków kwalifikowanych w ramach poszczególnych typów projektów jest zawarty w *Wytycznych w zakresie realizacji programów zdrowotnych i programów polityki zdrowotnej oraz wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020* oraz w *Wytycznych w zakresie działań finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014-2020 służących rozwojowi profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka jelita grubego, szyjki macicy i raka piersi*.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego (w tym w szczególności gminy i powiaty),
- podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą,
- organizacje pozarządowe, których działalność statutowa dotyczy promocji zdrowia,
- podmioty ekonomii społecznej, których założenia statutowe przewidują działania w zakresie leczenia lub promocji zdrowia.

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

Typ projektów 1, 2:

- osoby w wieku aktywności zawodowej

Typ projektów 3:

- program profilaktyki raka piersi jest skierowany do kobiet w wieku od 50 do 69 lat. Program profilaktyki raka szyjki macicy jest skierowany do kobiet w wieku 25 do 59 lat. Program profilaktyki raka jelita grubego w ramach EFS jest skierowany do osób w wieku 25–65 lat pochodzących z rodzin HNPCC lub FAP (z potwierdzonym obciążeniem genetycznym).

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

7 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

⁶⁵ Katalog kategorii wydatków jest zgodny z *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020*.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.8 WDROŻENIE KOMPLEKSOWYCH PROGRAMÓW ZDROWOTNYCH DOTYCZĄCYCH CHOROÓB NEGATYWNIE WPŁYWAJĄCYCH NA RYNEK PRACY, UŁATWIAJĄCYCH POWROTY DO PRACY, UMOŻLIWIAJĄCE WYDŁUŻENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ ORAZ ZWIĘKSZENIE ZGŁASZALNOŚCI NA BADANIA PROFILAKTYCZNE

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

1. Program zdrowotny lub program polityki zdrowotnej musi być zatwierdzony w Planie działań w sektorze zdrowia i posiadać pozytywną lub warunkową opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji.
2. Opracowanie przedmiotowych programów nie może być finansowane ze środków EFS.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%.

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

VI RYNEK PRACY
DZIAŁANIE 6.8 WDROŻENIE KOMPLEKSOWYCH PROGRAMÓW ZDROWOTNYCH DOTYCZĄCYCH CHOROÓB NEGATYWNIE WPŁYWAJĄCYCH NA RYNEK PRACY, UŁATWIAJĄCYCH POWROTY DO PRACY, UMOŻLIWIĄJĄCE WYDŁUŻENIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ ORAZ ZWIĘKSZENIE ZGŁASZALNOŚCI NA BADANIA PROFILAKTYCZNE

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

2. Cel tematyczny

9.Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie,
2. Wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej,
3. Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym,
4. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

Celem osi priorytetowej jest wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe m.in. poprzez realizację komplementarnych programów na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym wykorzystujących instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej. Istotne w realizacji celu są również usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej. W związku z tym możliwe będzie wsparcie podmiotów integracji społecznej, a także podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza (KIS, CIS, ZAZ, WTZ).

Należy mieć na względzie, że brak lub ograniczenie dostępu do usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym powoduje trwałe, często nieodwracalne pogorszenie zdolności do uczestnictwa w życiu społecznym, w tym do podjęcia i utrzymania zatrudnienia, co bezpośrednio przyczynia się do zwiększenia ryzyka wystąpienia ubóstwa. W związku z tym interwencja skupiona będzie również na działaniach zwiększających jakość oraz dostęp do usług publicznych m.in. takich jak pomoc społeczna, wsparcie rodziny i pieczy zastępczej, usługi opiekuńcze i zdrowotne. Dodatkowo wsparcie ukierunkowane jest na deinstytucjonalizację usług i rozwój rodzinnych i środowiskowych form wsparcia dla rodzin i osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zwiększaniu szans na zatrudnienie grup defaworyzowanych służyć będzie wsparcie sektora ekonomii społecznej oraz zapewnienie jego skutecznego i efektywnego funkcjonowania. Podmioty ekonomii społecznej wymagają wsparcia zarówno w zakresie efektywności świadczonych usług, jak i profesjonalizacji i

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

ekonomizacji działalności. Efektem realizowanych działań będzie stworzenie warunków dla funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, co wzmocni ich pozycję konkurencyjną. Efekty tych działań będą sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy, a tym samym ograniczy to ryzyko bezrobocia wśród osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

W ramach osi wsparcie kierowane będzie do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym m.in. do osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób żyjących w gospodarstwach domowych o niskiej intensywności pracy, rodzin mających pod opieką osoby zależne, żyjące w niekorzystnych warunkach materialnych i mieszkaniowych, społeczności wykluczone terytorialnie poprzez zamieszkiwanie na obszarach zdegradowanych, dzieci i młodzież, zwłaszcza ze środowisk zaniedbanych lub wychowujące się poza rodziną (w tym opuszczające różne formy pieczy zastępczej).

Wsparcie udzielane będzie zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020.*

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

Słabiej rozwinięty

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFS	131 180 000	-	-

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej

9. Nazwa i krótki opis działania

7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej⁶⁶

Z uwagi na wielopłaszczyznowy charakter wykluczenia społecznego oraz na potrzebę wsparcia otoczenia osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym należy prowadzić kompleksowe działania, których celem jest przywrócenie na rynek pracy oraz do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego planowana interwencja ukierunkowana będzie przede wszystkim na aktywizację społeczno-zawodową z wykorzystaniem m.in. instrumentów aktywizacji: edukacyjnej, społecznej czy zawodowej. Działania aktywizacji zawodowej uwzględniać powinny m.in. wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym w ramach usług centrum integracji społecznej oraz klubu integracji społecznej. Ponadto celem komplementarności działań, istotnym będzie wsparcie działań z zakresu aktywizacji edukacyjnej. Skuteczność wsparcia uzależniona jest od włączenia obok aktywizacji zawodowej i edukacyjnej działań z zakresu aktywizacji społecznej uwzględniającej m.in. rozwój usług społecznych przewyżających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy.

Ponadto w ramach przedmiotowego działania realizowane będą działania dotyczące rewitalizacji. Zaplanowana rewitalizacja w ramach PI 9i będzie polegała na animacji lokalnych środowisk – skierowanie do wybranych gmin - animatora, którego zadaniem będzie pomoc w partycypacyjnym przygotowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR), a następnie wsparcie lokalnych społeczności przy wdrażaniu LPR-u. Działania te będą ściśle powiązane z działaniami w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9b.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoby],
2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoby].

⁶⁶ Proces wsparcia osób, rodzin, środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym odbywa się w oparciu o ścieżkę reintegracji, stworzoną indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonego ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb.

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby],
2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI) [osoby].

13. Typy projektów

1. Kompleksowe programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym obejmujące następujące typy operacji:
  - a) Instrumenty aktywizacji zawodowej uwzględniające wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym w ramach usług Centrum Integracji Społecznej, Klubu Integracji Społecznej,
  - b) Instrumenty aktywizacji zawodowej uwzględniające wsparcie osób i rodzin osób niepełnosprawnych w ramach usług Zakładu Aktywności Zawodowej oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej,
  - c) Kompleksowe programy, realizowane na podstawie indywidualnych planów działań, obejmujące co najmniej dwie formy wsparcia spośród następujących:
    - Usługi wspierające aktywizację zawodową w tym m.in.: finansowanie trenera pracy, doradcy zawodowego,
    - Poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej,
    - Kursy i szkolenia⁶⁷ umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji, zawodowych oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy,
    - Poradnictwo zawodowe,
    - Pośrednictwo pracy,
    - Zatrudnienie wspomagane obejmujące wsparcie osoby niepełnosprawnej przez trenera pracy/asystenta zawodowego u pracodawcy,
    - Staże i praktyki zawodowe⁶⁸;
    - Subsydiowane zatrudnienie,
    - Skierowanie do pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej i sfinansowanie kosztów zatrudnienia w ZAZ,
    - Usługi przewyższające indywidualne bariery w integracji społecznej i powrocie na rynek pracy, w tym usługi asystenta osobistego,

⁶⁷Osobom uczestniczącym w szkoleniach lub kursach przysługuje stypendium w wysokości nie większej niż 120% zasiłku, o którym mowa w art. 72 st. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2015 r., poz. 149) pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia lub kursu wynosi nie mniej niż 150 godzin miesięcznie – w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie. IP określi szczegółowe warunki odbywania szkolenia lub kursu, mając na uwadze zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu.

⁶⁸Osobom uczestniczącym w stażu lub odbywającym praktyki zawodowe przysługuje miesięczne stypendium w wysokości nie większej niż kwota minimalnego wynagrodzenia (IP określi szczegółowe warunki odbywania stażu oraz praktyki zawodowej, biorąc pod uwagę zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu).

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.1 PROGRAMY NA RZECZ INTEGRACJI OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM I/LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM UKIERUNKOWANE NA AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ WYKORZYSTUJĄCĄ INSTRUMENTY AKTYWIZACJI EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ, ZAWODOWEJ

- Wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowaniem zatrudnienia); specjalistyczne (wynikające z danej niepełnosprawności i indywidualnych potrzeb) wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy dla zatrudnionej osoby niepełnosprawnej,
  - Jednorazowy dodatek relokacyjny.⁶⁹
2. Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie⁷⁰ z wykorzystaniem usług aktywnej integracji o charakterze⁷¹:
- a) społecznym, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej,
  - b) zawodowym⁷², których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia⁷³
  - c) edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
  - d) zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.
3. Wzmocnienie potencjału społeczności lokalnych na obszarach rewitalizowanych.

Na etapie ogłaszania konkursów zostanie określona minimalna efektywność społeczno-zatrudnieniowa. Będą premiowane te projekty, w których poziom ten jest wyższy od minimalnego. Zasady mierzenia efektywności społeczno-zatrudnieniowej określają *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

14. Typ beneficjenta

Typ projektu 1:

⁶⁹Jednorazowy dodatek relokacyjny w wysokości 5 000 zł brutto może być wypłacony osobie, która uzyskała zatrudnienie w odległości powyżej 50 km od miejsca stałego zamieszkania (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego), z przeznaczeniem na pokrycie kosztów dojazdu i/lub zakwaterowania w początkowym okresie zatrudnienia. Jednorazowy dodatek relokacyjny może być realizowany w ramach projektu wyłącznie w połączeniu z innymi aktywizującymi formami wsparcia przewidzianymi w typie operacji. Osoba, dla której może być przyznany dodatek relokacyjny jest zatrudniona na warunkach określonych dla mierzenia wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*. Spełnienie kryterium odległości jest weryfikowane na podstawie oświadczenia złożonego przez uczestnika projektu.

⁷⁰Praca socjalna jest traktowana jako instrument aktywnej integracji o charakterze społecznym i obowiązkowo stosowana w projektach przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są możliwe do realizacji.

⁷¹W przypadku wsparcia osób bezrobotnych, w ramach projektów OPS i PCPR wsparciem są obejmowane osoby bezrobotne, które korzystają z pomocy społecznej lub bezrobotne zakwalifikowane do III profilu pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W przypadku wsparcia osób bezrobotnych zakwalifikowanych do III profilu pomocy wsparcie jest realizowane na podstawie Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w ww. ustawie.

⁷²Wdrożenie w ramach projektu instrumentów aktywizacji zawodowej odbywa się wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej. Usługi aktywnej integracji zawodowej są realizowane w szczególności przez:

- a) PUP i inne instytucje rynku pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w szczególności w ramach Programu Aktywizacja i Integracja;
- b) CIS i KIS;
- c) spółdzielnie socjalne, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych;

organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

⁷³Zaplanowane w ramach projektu działania w zakresie aktywizacji zawodowej nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracyjnej.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.1 PROGRAMY NA RZECZ INTEGRACJI OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM I/LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM UKIERUNKOWANE NA AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ WYKORZYSTUJĄCĄ INSTRUMENTY AKTYWIZACJI EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ, ZAWODOWEJ

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia JST,
- podmioty ekonomii społecznej zajmujące się aktywizacją społeczno-zawodową osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym,
- podmioty działające na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza.

Typ projektu 2:

- ośrodki pomocy społecznej,
- powiatowe centra pomocy rodzinie.

Typ projektu 3:

- wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.).

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

- osoby zagrożone ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym⁷⁴, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób - tzw. oddalonych od rynku pracy,
- otoczenie osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla udzielanego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym).

W ramach RPO WZ nie przewiduje się wsparcia dla osób odbywających karę pozbawienia wolności (wsparcie udziela się wyłącznie w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020).

Preferowane jest wsparcie dla osób lub rodzin lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, o której mowa w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 11 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

Preferowane do objęcia wsparciem są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby korzystające z PO PŻ.

⁷⁴ Zgodnie z definicją osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zawartą w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

82 180 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Rewitalizacja:

Wsparcie dotyczące działań rewitalizacyjnych w RPOWZ 2014-2020 koncentruje się w głównej mierze na PI 9i (*Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie*) oraz PI 9b. Wsparciem objęte zostaną przede wszystkim problemowe miejscowości popegeerowskie, położone w na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia (SSW). Beneficjentem wsparcia będą gminy znajdujące się w SSW, o najgorszych parametrach rozwoju społeczno-gospodarczego i posiadające na swoim terytorium problemowe miejscowości popegeerowskie. Zakłada się, że działania inwestycyjne finansowane z EFRR podejmowane w ramach PI 9b (rewitalizacja) będą rozszerzeniem – uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, prowadzonych w ramach PI 9i (aktywne włączenie). Działania w zakresie rewitalizacji będą realizowane w oparciu o krajowe ramy, przygotowane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa:

W celu poprawy skuteczności działań na rzecz walki z ubóstwem, IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów zapewniających komplementarność wsparcia EFS i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji oraz innych usług społecznych (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpracę beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności. Beneficjent zobowiązany jest do poinformowania organizacji partnerskich, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektu, a także - w sytuacji gdy dana osoba lub rodzina jest objęta wsparciem w ramach PO PŻ - do ustalenia z tą organizacją zakresu działań towarzyszących, które otrzymuje dana osoba lub rodzina w ramach PO PŻ (zakres wsparcia z EFS nie może powielać działań, które osoba lub rodzina otrzymała/otrzymuje z PO PŻ w ramach działań towarzyszących, o których mowa w PO PŻ).

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.1 PROGRAMY NA RZECZ INTEGRACJI OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM I/LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM UKIERUNKOWANE NA AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ WYKORZYSTUJĄCĄ INSTRUMENTY AKTYWIZACJI EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ, ZAWODOWEJ

Tryb konkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

Tryb pozakonkursowy - jedynie w przypadku objęcia wszystkich jednostek pomocy społecznej danego typu będzie mógł być zastosowany tryb pozakonkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

W ramach RPO WZ nie są finansowane bierne formy pomocy w postaci zasiłków. Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.1 PROGRAMY NA RZECZ INTEGRACJI OSÓB I RODZIN ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM I/LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM UKIERUNKOWANE NA AKTYWIZACJĘ SPOŁECZNO-ZAWODOWĄ
WYKORZYSTUJĄCĄ INSTRUMENTY AKTYWIZACJI EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ, ZAWODOWEJ

---

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85% z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15% z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

7.2 Wsparcie dla tworzenia podmiotów integracji społecznej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej

9. Nazwa i krótki opis działania

7.2 Wsparcie dla tworzenia podmiotów integracji społecznej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej

Ważnym aspektem w celu zmniejszenia lub wyeliminowania ryzyka wykluczenia społecznego jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. Tego typu wsparcie oferują podmioty integracji społecznej oraz podmioty działające na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej. W związku z czym w ramach danego priorytetu inwestycyjnego przewidziane jest wsparcie dla tworzenia ww. podmiotów integracji społecznej, a także podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoby],
2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (CI) [osoby],
2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby].

13. Typy projektów

1. Wsparcie dla tworzenia podmiotów integracji społecznej, tj. Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Zakładów Aktywności Zawodowej,⁷⁵ Warsztatów Terapii Zajęciowej⁷⁶ oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza)⁷⁷.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia JST,
- podmioty Ekonomii Społecznej zajmujące się aktywizacją społeczno-zawodową osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym,
- podmioty integracji społecznej (w tym: centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej),
- podmioty działające na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- osoby zagrożone ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób - tzw. oddalonych od rynku pracy,
- otoczenie osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla udzielanego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym).

W ramach RPO WZ nie przewiduje się wsparcia dla osób odbywających karę pozbawienia wolności (wsparcie udziela się wyłącznie w ramach PO WER).

Preferowane jest wsparcie dla osób lub rodzin lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, o której mowa w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 11 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

⁷⁵ Co do zasady nie są tworzone nowe ZAZ. Decyzję o dopuszczeniu możliwości tworzenia ZAZ w ramach RPO WZ podejmuje IZ RPO po przeprowadzeniu analizy potrzeb regionu oraz zagwarantowaniu trwałości funkcjonowania nowo tworzonych podmiotów, zgodnie z postanowieniami podrozdziału 5.2 pkt. 2 i 3 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

⁷⁶ Co do zasady nie są tworzone nowe WTZ. Decyzję o dopuszczeniu możliwości tworzenia WTZ w ramach RPO WZ podejmuje IZ RPO po przeprowadzeniu analizy potrzeb regionu oraz zagwarantowaniu trwałości funkcjonowania nowo tworzonych podmiotów, zgodnie z postanowieniami podrozdziału 5.2 pkt. 4 i 5 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

⁷⁷ Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości podmiotów, utworzonych ze środków EFS co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu, jednak nie krótszy niż 2 lata od momentu zakończenia działań projektowych

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.2 WSPARCIE DLA TWORZENIA PODMIOTÓW INTEGRACJI SPOŁECZNEJ ORAZ PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ

Preferowane do objęcia wsparciem są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby korzystające z PO PŻ.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

10 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa:

W celu poprawy skuteczności działań na rzecz walki z ubóstwem, IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów zapewniających komplementarność wsparcia EFS i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji oraz innych usług społecznych (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpracę beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności. Beneficjent zobowiązany jest do poinformowania organizacji partnerskich, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektu, a także - w sytuacji gdy dana osoba lub rodzina jest objęta wsparciem w ramach PO PŻ - do ustalenia z tą organizacją zakresu działań towarzyszących, które otrzymuje dana osoba lub rodzina w ramach PO PŻ (zakres wsparcia z EFS nie może powielać działań, które osoba lub rodzina otrzymała/otrzymuje z PO PŻ w ramach działań towarzyszących, o których mowa w PO PŻ).

19. Instrumenty terytorialne(jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Turnusy rehabilitacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie są traktowane jako instrument aktywnej integracji. Kwota przeznaczona na turnus rehabilitacyjny aktywizowanej osoby z niepełnosprawnością może być uznana za wkład własny do projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej

9. Nazwa i krótki opis działania

7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania⁷⁸ (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej Jedną z ważniejszych potrzeb rozwijającej się ekonomii społecznej w Polsce jest zbudowanie systemu wsparcia dla podmiotów tego sektora. Podmioty ekonomii społecznej wymagają wsparcia zarówno w zakresie efektywności świadczonych usług, jak i profesjonalizacji i ekonomizacji działalności. Rozwój ekonomii społecznej wymaga zatem bieżącego zapewnienia wsparcia doradczego, szkoleniowego, animacyjnego na różnych poziomach zależnych od potrzeb podmiotów ekonomii społecznej. W związku z powyższym, w ramach danego działania przewidziano możliwość finansowania usług wsparcia ekonomii społecznej, które powinny składać się m.in. z usług doradczych i szkoleniowych, usług prawnych, księgowych, marketingowych. Efektem realizowanych działań powinno być stworzenie warunków do funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, co wzmocni ich pozycję konkurencyjną. Ponadto efekty tych działań będą sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy, a tym samym ograniczy to ryzyko bezrobocia wśród osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoby],
2. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby],
2. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem [szt.].

13. Typy projektów

⁷⁸ Co do zasady wybór OWES następuje na okres nie krótszy niż 36 miesięcy.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.3 WSPARCIE DLA UTWORZENIA I/LUB FUNKCJONOWANIA (W TYM WZMOCNIENIA POTENCJAŁU) INSTYTUCJI WSPIERAJĄCYCH EKONOMIĘ SPOŁECZNĄ ZGODNIE
Z KRAJOWYM PROGRAMEM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

1. Komplementarne usługi wsparcia ekonomii społecznej⁷⁹ składające się z następujących typów operacji:
  - a) Usługi animacji lokalnej w tym działania o charakterze animacyjnym edukacyjnym i integracyjnym, umożliwiające tworzenie podmiotów obywatelskich, wsparcie dla ich rozwoju, tworzenie partnerstw publiczno-społecznych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i partycypacji społecznej, tworzenie klastrów ekonomii społecznej. Podmioty te powinny również przygotowywać i wspierać lokalnych animatorów, którzy będą rozwijać ww. działania,
  - b) Usługi rozwoju ekonomii społecznej, w tym działania zmierzające do inicjowania tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym szkoleń, doradztwa indywidualnego i grupowego, prowadzenie działań edukacyjnych na temat możliwości tworzenia podmiotów ekonomii społecznej oraz przygotowywanie grup założycielskich,
  - c) Usługi wsparcia istniejących podmiotów ekonomii społecznej, w tym wsparcie na etapach tworzenia i działania podmiotu ekonomii społecznej, w formie doradztwa prawnego, wsparcie z zakresu podatków, biznesowe (budowanie szerokich powiązań kooperacyjnych w ramach partnerstw lokalnych, marketing, planowanie strategiczne) oraz wsparcie z zakresu zasobów ludzkich. W ramach usług możliwe jest przyznawanie dodatkowego wsparcia związanego z wdrażaniem innowacji lub planów rozwoju.

14. Typ beneficjenta

Akredytowane podmioty świadczące usługi na rzecz podmiotów ekonomii społecznej.

Do dofinansowania wybierane są OWES posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dla wszystkich typów usług wsparcia ekonomii społecznej w rozumieniu KPRES.⁸⁰

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

- osoby fizyczne w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej,
- podmioty uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych

⁷⁹ Podmioty wspierające ekonomię społeczną współpracują z właściwymi terytorialnie powiatowymi urzędami pracy w zakresie przyznawania dotacji na tworzenie spółdzielni socjalnej i przystępowanie do spółdzielni socjalnej oraz z beneficjentami projektów PI 9i i 9iv w celu wspierania tworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym szczególnie osób wychodzących z WTZ, CIS, placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładów poprawczych i innych tego typu placówek. Ponadto OWES zobowiązany jest do współpracy z pośrednikami finansowymi oferującymi instrumenty finansowe bezpośrednio podmiotom ekonomii społecznej (OWES przekazuje do pośredników finansowych informacje o podmiotach ekonomii społecznej, u których zidentyfikowano potrzebę rozwojową, której zrealizowanie wymaga skorzystanie z instrumentu finansowego oraz uzgadnia zakres doradztwa dla ww. podmiotów niezbędny do skorzystania z instrumentu finansowego i jego spłaty. Jednocześnie OWES współpracuje z regionalnym koordynatorem rozwoju ekonomii społecznej (ROPS), z którym wspólnie ustalają plan i zasady współpracy oraz realizacji wspólnych inicjatyw. Ww. podmioty określają podział zadań i obszarów kompetencji w szczególności w zakresie działań animacyjnych adresowanych do sektora publicznego, służących zwiększeniu udziału podmiotów ekonomii społecznej w rynku (m.in. działania związane ze stosowaniem klauzul społecznych i społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych) oraz zwiększeniu roli podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym (w szczególności działania zwiększające wykorzystanie mechanizmu zlecenia usług w oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub inne ustawy).

⁸⁰ OWES zobowiązany jest do regularnego poddawania się procesowi akredytacji. Konsekwencją niepoddania się kolejnej akredytacji lub nieuzyskania przez OWES kolejnej akredytacji w okresie realizacji projektu jest rozwiązanie umowy o dofinansowanie projektu.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.3 WSPARCIE DLA UTWORZENIA I/LUB FUNKCJONOWANIA (W TYM WZMOCNIENIA POTENCJAŁU) INSTYTUCJI WSPIERAJĄCYCH EKONOMIĘ SPOŁECZNĄ ZGODNIE
Z KRAJOWYM PROGRAMEM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym w formie spółdzielni socjalnej,
– podmioty ekonomii społecznej.

W ramach RPO WZ nie przewiduje się wsparcia dla osób odbywających karę pozbawienia wolności (wsparcie udziela się wyłącznie w ramach PO WER).

Preferowane jest wsparcie dla osób lub rodzin lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, o której mowa w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 11 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

Preferowane do objęcia wsparciem są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby korzystające z PO PŻ.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

13 080 281 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów zapewniających komplementarność wsparcia EFS i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość współpracy beneficjentów EFS z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.3 WSPARCIE DLA UTWORZENIA I/LUB FUNKCJONOWANIA (W TYM WZMOCNIENIA POTENCJAŁU) INSTYTUCJI WSPIERAJĄCYCH EKONOMIĘ SPOŁECZNĄ ZGODNIE
Z KRAJOWYM PROGRAMEM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

Uproszczone formy rozliczania wydatków mają zastosowanie zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

Finansowanie zaliczkowe planowane, odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm).

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.3 WSPARCIE DLA UTWORZENIA I/LUB FUNKCJONOWANIA (W TYM WZMOCNIENIA POTENCJAŁU) INSTYTUCJI WSPIERAJĄCYCH EKONOMIĘ SPOŁECZNĄ ZGODNIE
Z KRAJOWYM PROGRAMEM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych)

9. Nazwa i krótki opis działania

7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej⁸¹ m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych)⁸²

Aby móc zrealizować cel szczegółowy, jakim jest wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej, niezbędne jest tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju tego sektora w regionie. Cel ten ma być osiągnięty m.in. poprzez wsparcie dla zakładania przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych), obejmujące wsparcie szkoleniowo-doradcze, dotacyjne i pomostowe (w trakcie rozpoczynania prowadzenia działalności oraz w początkowym okresie rozwoju). Istotne będzie również wsparcie inicjatyw związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych (w szczególności spółdzielniach socjalnych).

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)[osoby],
2. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie[osoby],
2. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem [szt.].

13. Typy projektów

- a) Szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, tutoring, współpraca, wizyty studyjne umożliwiające podnoszenie wiedzy i umiejętności

⁸¹ Wsparcie dla podmiotów ekonomii społecznej możliwe jest wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwa społeczne.

⁸² Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości utworzonych miejsc pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia przyznania dotacji lub utworzenia stanowiska pracy o ile ten termin jest późniejszy niż termin przyznania dotacji.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.4 TWORZENIE MIEJSC PRACY W SEKTORZE EKONOMII SPOŁECZNEJ M.IN. POPRZEC WSPARCIE NA TWORZENIE PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH (W SZCZEGÓLNOŚCI SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH)

potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub rozwijania spółdzielni socjalnej lub przedsiębiorstwa społecznego (w tym nabycie i rozwijanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym i/lub spółdzielni socjalnej, adekwatnie do potrzeb i roli danej osoby w przedsiębiorstwie społecznym),

b) Przyznanie środków finansowych dla spółdzielni socjalnej lub przedsiębiorstwa społecznego na stworzenie miejsca pracy – zgodnie *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*,

c) Wsparcie pomostowe – wsparcie pomostowe w formie finansowej jest świadczone przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż 12⁸³ miesięcy. Wsparcie pomostowe w formie finansowej jest przyznawane w wysokości niezbędnej do sfinansowania podstawowych kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego/spółdzielni socjalnej w początkowym okresie działania, jednak nie większej niż wielokrotniona o liczbę utworzonych miejsc pracy, kwota minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Wsparcie pomostowe w formie zindywidualizowanych usług jest ukierunkowane w szczególności na wzmocnienie kompetencji biznesowych.

Przyznanie dotacji jest powiązane z innymi usługami służącymi nabyciu wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia, prowadzenia i rozwijania przedsiębiorstwa społecznego.

14. Typ beneficjenta

Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.).

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

- osoby fizyczne ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego (w tym uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej),
- podmioty ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego (w tym uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej),
- przedsiębiorstwa społeczne (w tym spółdzielnie socjalne).

W ramach RPO WZ nie przewiduje się wsparcia dla osób odbywających karę pozbawienia wolności (wsparcie udziela się wyłącznie w ramach PO WER).

Preferowane jest wsparcie dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, o której mowa w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 11 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w*

⁸³Zaleca się, by finansowanie pomostowe było stopniowo zmniejszane, zwłaszcza w przypadku wsparcia pomostowego w formie finansowej wydłużonego do 12 miesięcy.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.4 TWORZENIE MIEJSC PRACY W SEKTORZE EKONOMII SPOŁECZNEJ M.IN. POPRZEC WSPARCIE NA TWORZENIE PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH (W SZCZEGÓLNOŚCI SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH)

obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020.

Preferowane do objęcia wsparciem są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby korzystające z PO PŻ.

W dostępie do wsparcia w zakresie tworzenia miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw społecznych preferowane są osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z projektów w ramach PI 9i, a których ścieżka reintegracji wymaga dalszego wsparcia w ramach PI 9v.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

5 500 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów zapewniających komplementarność wsparcia EFS i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji oraz innych usług społecznych, a także współpracę beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.4 TWORZENIE MIEJSC PRACY W SEKTORZE EKONOMII SPOŁECZNEJ M.IN. POPRZEC WSPARCIE NA TWORZENIE PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH (W SZCZEGÓLNOŚCI SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH)

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Preferowane jest tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorstw społecznych w kluczowych sferach rozwojowych wskazanych w Działaniu I.4 KPRES, tj. zrównoważony rozwój, solidarność pokoleń, polityka rodzinna, turystyka społeczna, budownictwo społeczne, lokalne produkty kulturowe oraz w kierunkach rozwoju określonych w strategii rozwoju województwa i w regionalnym planie działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

Uproszczone formy rozliczania wydatków mają zastosowanie zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

Finansowanie zaliczkowe planowane, odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm)..

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.4 TWORZENIE MIEJSC PRACY W SEKTORZE EKONOMII SPOŁECZNEJ M.IN. POPRZEC WSPARCIE NA TWORZENIE PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH (W SZCZEGÓLNOŚCI SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

7.5 Koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz wsparcie rozwoju sieci kooperacji i partnerstw ekonomii społecznej w województwie

9. Nazwa i krótki opis działania

7.5 Koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz wsparcie rozwoju sieci kooperacji i partnerstw ekonomii społecznej w województwie

Efektywna realizacja działań związanych z rozwojem potencjału ekonomii społecznej wymaga zapewnienia mechanizmów koordynacji i spójności podejmowanych działań. W związku z powyższym w ramach przedmiotowego typu projektu zaplanowano rozwój systemu koordynacji, w tym m.in. działania animacyjne w zakresie ekonomii społecznej, mające na celu deinstytucjonalizację usług społecznych, sieciowanie PES, OWES, oraz działania edukacyjne. W ramach danego typu projektu przewiduje się wsparcie na tworzenie i wspieranie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

12. Lista wskaźników produktu

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

13. Typy projektów

1. Koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz wsparcie rozwoju sieci kooperacji i partnerstw ekonomii społecznej w województwie możliwa jedynie poprzez realizację działań wymienionych poniżej:
  - a) tworzenie regionalnych sieci współpracy OWES działających w regionie, w tym w szczególności poprzez organizowanie regionalnych spotkań sieciujących dla OWES, umożliwiających wymianę informacji pomiędzy ośrodkami na temat podejmowanych działań, postępów i problemów w realizacji wsparcia, stosowanych rozwiązań i metodach pracy itp., a także agregowanie informacji na temat działalności OWES i wyników ich pracy na poziomie całego regionu oraz uspojnianie i synchronizowanie tych działań w regionie,
  - b) tworzenie regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej (klastry, franczyzy) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej do istniejących na poziomie regionalnym organizacji branżowych (sieci, klastry),
  - c) tworzenie regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), mających umożliwić wzajemne uczenie się i wymianę informacji oraz wsparcie tych podmiotów w osiągnięciu standardów usług,

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.5 KOORDYNACJA ROZWOJU SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ ORAZ WSPARCIE ROZWOJU SIECI KOOPERACJI I PARTNERSTW EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE

- d) inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, OWES dla zwiększenia synergii działań podejmowanych przez te podmioty w procesie aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzące do wzrostu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej m.in. w celu zapewnienia ciągłości procesu reintegracyjnego, a także współpracy ww. podmiotów z innymi podmiotami takimi jak szkoły, uczelnie wyższe, instytucje rynku pracy, przedsiębiorstwa m.in. w celu zwiększenia liczby staży i praktyk w podmiotach ekonomii społecznej czy też w przedsiębiorstwach⁸⁴,
- e) budowanie powiązań pomiędzy nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym (spotkania, warsztaty, doradztwo, wymiana informacji) w celu nawiązania stałej współpracy,
- f) organizacja przedsięwzięć służących zwiększaniu rozpoznawalności podmiotów ekonomii społecznej jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej na poziomie regionalnym (np. targi ekonomii społecznej, sprzedaż produktów i usług podmiotów ekonomii społecznej za pomocą jednego regionalnego portalu),
- g) współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami lokalnymi, w szczególności podmiotami ekonomii społecznej, w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej (spotkania, wymiana informacji, dobre praktyki, doradztwo), stosowania klauzul społecznych lub społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, zlecenia zadań podmiotom ekonomii społecznej,
- h) wspieranie realizacji usług użyteczności publicznej przez podmioty ekonomii społecznej i współpraca z OWES w tym zakresie,
- i) zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, o którym mowa w KPRES i organizowanie jego prac oraz tworzenie możliwości współpracy kluczowych interesariuszy w zakresie kreowania rozwoju ekonomii społecznej w regionie,
- j) wyznaczanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, aktualizacja regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej,
- k) reprezentowanie interesów sektora ekonomii społecznej na poziomie regionalnym oraz włączenie ekonomii społecznej do strategii rozwoju województwa w obszarach związanych z rynkiem pracy, integracją społeczną, rozwojem przedsiębiorczości oraz innowacji, rozwojem usług użyteczności publicznej oraz innymi priorytetami, w ramach, których jest możliwy regionalny rozwój ekonomii społecznej.

14. Typ beneficjenta

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- podmioty ekonomii społecznej,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- partnerzy społeczni i gospodarczy,
- instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej w zakresie rozwoju ekonomii społecznej (zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstwa),
- jednostki samorządu terytorialnego, przedstawiciele lokalnych przedsiębiorstw i mediów w zakresie rozwoju ekonomii społecznej (zatrudnienia w

⁸⁴ Definicja przedsiębiorstw zgodna z definicją zawartą w art. 2 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.5 KOORDYNACJA ROZWOJU SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ ORAZ WSPARCIE ROZWOJU SIECI KOOPERACJI I PARTNERSTW EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE

sektorze ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstwa).

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

1 419 719 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

W trybie pozakonkursowym zaplanowano, iż realizatorem projektu będzie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, wskazany prawnie podmiot publiczny odpowiedzialny za koordynację rozwoju sektora ekonomii społecznej.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Łączny budżet na działania koordynacyjne w obszarze ekonomii społecznej (wkład UE i wkład krajowy) nie może przekroczyć kwoty 5 040 000 zł w całym okresie realizacji RPO WZ, co oznacza, że średnio w całym okresie programowania roczna kwota na działania koordynacyjne wynosi nie więcej niż 720 000 zł.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.5 KOORDYNACJA ROZWOJU SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ ORAZ WSPARCIE ROZWOJU SIECI KOOPERACJI I PARTNERSTW EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.5 KOORDYNACJA ROZWOJU SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ ORAZ WSPARCIE ROZWOJU SIECI KOOPERACJI I PARTNERSTW EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym

9. Nazwa i krótki opis działania

7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego duży nacisk położony zostanie na indywidualizację wsparcia oraz dostosowanie go w jak największym stopniu do zdiagnozowanych potrzeb konkretnych osób lub grup. Oczekiwanym efektem planowanych interwencji będzie ograniczenie istniejących nierówności w zakresie dostępu do usług społecznych w tym usług opiekuńczych, środowiskowych, usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, jak również podwyższenie standardu świadczonych usług. Dla zwiększenia efektywności i kompleksowości oferowanego wsparcia istotna będzie realizacja przedsięwzięć integrujących usługi różnych służb publicznych, a także innych podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Działania w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego będą ukierunkowane na rozwój usług wspierających funkcjonowanie rodziny zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (m.in. pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy, rodzinom przeżywającym kryzys). Wśród interwencji skierowanej do rodzin z dziećmi planowane jest wsparcie rodzin w rozwoju i samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych oraz wsparcie rozwoju pieczy zastępczej (jako element procesu deinstytucjonalizacji usług lub element kompleksowego procesu aktywnej integracji rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym). W celu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej udzielane będzie wsparcie dla rodzin, które ma na celu uniknięcie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej lub umożliwienie powrotu dziecka do rodziny. Jednocześnie w odniesieniu do wsparcia w formie dziennej opieki środowiskowej preferowane będzie łączenie tej pomocy z aktywizacją społeczno-zawodową rodziców. Prowadzone będą również działania zmierzające do wsparcia rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej oraz kształcenie i doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka wraz z działaniami mającymi na celu profilaktykę oraz przeciwdziałanie niepożądanym zjawiskom społeczno-wychowawczym wśród młodzieży.

Ponadto, działania w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego powinny skoncentrować się na rozwoju usług asystenckich (skierowanych do osób z niepełnosprawnościami i opiekuńczych (skierowanych do osób niesamodzielnymi)⁸⁵. Wsparcie opieki nad osobami niesamodzielnymi będzie połączone z działaniami aktywizującymi ich opiekunów w celu promowania ich zatrudnienia); usług w mieszkaniach wspomaganych; usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego, specjalistycznego poradnictwa rodzinnego oraz usług interwencji kryzysowej (świadczone jako jeden z elementów szerszego, kompleksowego wsparcia zdefiniowanego na podstawie indywidualnej diagnozy uczestników projektów w ramach aktywnej integracji). Działania na rzecz usług mieszkalnictwa wspomagane odbywały się będą zgodnie z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz zgodnie z horyzontalnymi, krajowymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

⁸⁵ Wsparcie usług asystenckich lub opiekuńczych adresowane będzie w pierwszej kolejności do osób niesamodzielnymi, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie [osoby].

13. Typy projektów

Świadczenie usług społecznych (m.in. pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, opiekuńczych⁸⁶ i zdrowotnych) w celu zwiększenia ich dostępności w tym:

1. Rozwój usług asystenckich^{87 88} (skierowanych do osób z niepełnosprawnościami) i opiekuńczych⁸⁹ (skierowanych do osób niesamodzielnych)^{90, 91} w tym:
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
  - wykorzystanie dziennych opiekunów, asystentów osób niesamodzielnych, wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej i innych form samopomocowych,

⁸⁶ Nie są tworzone nowe miejsca świadczenia usług opiekuńczych w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w ramach placówek opiekuńczo-pobytowych ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca świadczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w ramach placówek opiekuńczo-pobytowych. Wsparcie dla osób będących w opiece instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-pobytowych możliwe w sytuacji przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności, o ile przyczynia się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w lokalnej społeczności. IZ RPO WZ może umożliwić podmiotom prowadzącym opiekę instytucjonalną, tj. placówkom opiekuńczo-pobytowym sfinansowanie działań pozwalających na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w lokalnej społeczności, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w lokalnej społeczności.

⁸⁷ Wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących. Jednocześnie wsparcie dla usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich prowadzonych przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Liczba miejsc świadczenia usług asystenckich jest zwiększana wyłącznie w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności lub w celu umożliwienia osobom przebywającym w opiece instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-pobytowych, przejście do usług świadczonych w lokalnej społeczności.

⁸⁸ Usługi asystenckie mogą być świadczone przez asystentów osób niepełnosprawnych, którzy ukończyli kształcenie w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184, z późn. zm.) lub przez asystentów osobistych posiadających doświadczenie w realizacji usług asystenckich lub odpowiednie przeszkolenie, przy czym istnieje możliwość przeszkolenia asystentów w ramach projektu przed rozpoczęciem świadczenia przez nich usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Na etapie Regulaminu konkursu zostanie określony poziom wymaganych kompetencji lub kwalifikacji dla asystentów realizujących usługi asystenckie.

⁸⁹ Wsparcie dla usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych prowadzonych przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Liczba miejsc świadczenia usług opiekuńczych jest zwiększana wyłącznie w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności. Wsparcie dla usług opiekuńczych odbywa się poprzez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności (miejsca stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego lub stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego). Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych.

⁹⁰ Wsparcie miejsc świadczenia usług opiekuńczych i asystenckich ze środków EFS stworzonych przez beneficjenta trwa nie dłużej niż 3 lata.

⁹¹ Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu, jednak nie krócej niż 2 lata od momentu zakończenia realizacji projektu. Trwałość rozumiana jest jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.6 WSPARCIE ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH ŚWIADCZONYCH W INTERESIE OGÓLNYM

- inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków),⁹²
- wykorzystanie nowoczesnych technologii w usługach opiekuńczych, np. teleopieki, systemów przywoławczych i innych form niebezpośrednich usług opiekuńczych wykorzystujących nowe technologie, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) metod samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii oraz bezpośredniej pomocy (m.in. lekarzy, pielęgniarek i opiekunów medycznych) na wezwanie w szczególnej sytuacji,
- tworzenie miejsc opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej,
- przygotowanie i tworzenie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagającego połączone z doradztwem w doborze sprzętu, treningami samoobsługi z użyciem wypożyczonego sprzętu oraz przygotowaniu warunków do opieki domowej,
- poradnictwo, w tym psychologiczne oraz umożliwienie edukacji, w tym szkoleń, praktyk i wymiany doświadczeń dla opiekunów faktycznych (w tym pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych).

Wsparcie w ramach projektu nie spowoduje:

- a) zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz
- b) zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania przez beneficjentów usług asystenckich lub opiekuńczych.

2. Rozwój usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej⁹³ w tym:

- działania prewencyjne mające na celu ograniczyć umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej,
- działania prowadzące do odejścia od opieki instytucjonalnej, tj. od opieki świadczonej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 dzieci do usług świadczonych w lokalnej społeczności poprzez tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych poniżej 14 dzieci,⁹⁴
- rozwój placówek wsparcia dziennego poprzez tworzenie nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowych placówek wsparcia dziennego⁹⁵, jak również w ramach istniejących placówek rozwój istniejących placówek wsparcia dziennego⁹⁶,

⁹² Finansowanie działań pozwalającym osobom w miarę możliwości normalne funkcjonowanie, w tym działań zwiększających mobilność, autonomię, bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsca pracy lub ośrodka wsparcia) możliwe wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych.

⁹³ Możliwy zakres usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, w tym działań na rzecz usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą oraz podmioty uprawnione do realizacji tych usług, określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wsparcie dla rodziny i pieczy zastępczej odbywa się zgodnie z ww. ustawą. Z EFS nie będą finansowane świadczenia wypłacane na podstawie tej ustawy. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu. Ponadto w placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej obowiązkowo są realizowane zajęcia rozwijające co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10)

⁹⁴ Nie są tworzone nowe miejsca w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.6 WSPARCIE ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH ŚWIADCZONYCH W INTERESIE OGÓLNYM

- kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego poniżej 14 dzieci oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą,
- wsparcie rodzin w zakresie pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych w celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej oraz w celu umożliwienia dzieciom będących w pieczy zastępczej powrotu do rodzin biologicznych,
- rozwój poradnictwa rodzinnego i specjalistycznego poradnictwa rodzinnego obejmującego:
  - poradnictwo pedagogiczne mające na celu wzmocnienie kompetencji rodzicielskich, poprawę relacji rodzic – dziecko, wspomaganie rozwoju dziecka,
  - poradnictwo prawne, w szczególności z obszaru prawa rodzinnego i opiekuńczego,
  - działania, które zmierzają do zażegnania problemów, których źródło tkwi w sposobie funkcjonowania rodziny oraz rodzaju więzi rodzinnych.

3. Wsparcie dla świadczenia i rozwoju usług w mieszkaniach wspomaganych⁹⁷ w tym tworzenie miejsc pobytu w nowo tworzonych lub istniejących w mieszkaniach wspomaganych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym^{98 99}. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych możliwe jest tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne (pomocy społecznej; wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej),
- organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność statutową lub gospodarczą w obszarze usług społecznych użyteczności publicznej,
- podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

---

⁹⁵ Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu, jednak nie krócej niż 2 lata od momentu zakończenia działań projektowych. Trwałość rozumiana jest jako gotowość podmiotów do świadczenia usług pomocy w opiece i wychowaniu w ramach placówek wsparcia dziennego, w których mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

⁹⁶ Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub rozszerzenie oferty wsparcia.

⁹⁷ Definicja mieszkań wspomaganych zgodna z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

⁹⁸ Beneficjent zobowiązany jest do zachowania trwałości utworzonych miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu określony w decyzji lub umowie o dofinansowanie projektu, jednak nie krócej niż 2 lata od momentu zakończenia realizacji projektu. Trwałość powinna być rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług.

⁹⁹ W przypadku tworzenia miejsc pobytu w mieszkaniach chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, stosowany jest standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ww. ustawy. W przypadku innych form mieszkań wspomaganych, mieszkania te spełniają definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności.

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.6 WSPARCIE ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH ŚWIADCZONYCH W INTERESIE OGÓLNYM

Osoby zagrożone ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym:

- rodziny w zakresie systemu wspierania rodziny, osoby sprawujące pieczę zastępczą, kandydaci na rodziny wspierające, zastępcze,
- osoby zależne i ich opiekunowie w zakresie usług opiekuńczych,
- podmioty realizujące usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej i społeczne wyłącznie w zakresie działań podnoszących standard i jakość usług realizowanych na rzecz bezpośrednich odbiorców.

Decyzja o przyznaniu osobie niesamodzielnej lub jej opiekunom usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzona każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby niesamodzielnej oraz opiekunów faktycznych tej osoby.

W ramach RPO WZ nie przewiduje się wsparcia dla osób odbywających karę pozbawienia wolności (wsparcie udziela się wyłącznie w ramach PO WER).

Preferowane jest wsparcie dla osób lub rodzin lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, o której mowa w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 11 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

Preferowane do objęcia wsparciem są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby korzystające z PO PŻ.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

11 400 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa:

IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów zapewniających komplementarność wsparcia EFS i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.6 WSPARCIE ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH ŚWIADCZONYCH W INTERESIE OGÓLNYM

w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość współpracy beneficjentów EFS z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Usługi świadczone w lokalnej społeczności będą realizowane zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* (limity i ograniczenia określono w definicji usług świadczonych w lokalnej społeczności - Rozdział 3 *Słownik pojęć*, pkt. 25)..

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
DZIAŁANIE 7.6 WSPARCIE ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH ŚWIADCZONYCH W INTERESIE OGÓLNYM

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

7.7 Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością

9. Nazwa i krótki opis działania

7.7 Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością

Problem niepełnosprawności nie dotyczy wyłącznie osób starszych. Może on wystąpić także wśród niemowląt i dzieci wskutek wad rozwojowych, które są obecnie uważane za najczęstszą przyczynę niepełnosprawności u dzieci. Późne wykrycie wad rozwojowych u dzieci wiąże się z zagrożeniem wystąpienia niepełnosprawności lub niepełnosprawnością. Jednocześnie niepełnosprawność u dziecka jest poważną barierą opiekunów w dostępie do rynku pracy. Obawa o stan zdrowia jest najczęstszą przyczyną oporu opiekunów przed podjęciem pracy. Istotne jest zatem podjęcie działań mających na celu wczesne wykrywanie wad rozwojowych wśród dzieci i niemowląt oraz wdrożenie programów rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami lub zagrożonych niepełnosprawnością. Programy powinny być ukierunkowane na te obszary, które mogą prowadzić do niepełnosprawności u dzieci (np. wykrywanie zaburzeń: psychicznych, układu ruchu, komunikowania się). Interwencja będzie poprzedzona właściwą diagnozą i analizą istniejących potencjałów i poziomu ich wykorzystania oraz efektywności i skuteczności organizacyjno-finansowej w regionie.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie [osoby].

13. Typy projektów

W ramach przedmiotowego działania możliwe do wsparcia będą następujące typy projektów:

1. Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością, w tym dotyczące:

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.7 WDROŻENIE PROGRAMÓW WCZESNEGO WYKRYWANIA WAD ROZWOJOWYCH I REHABILITACJI DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ ZAGROŻONYCH NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

- a) zaburzeń komunikowania się tj.:
- wdrożenie systemu badań przesiewowych¹⁰⁰ słuchu, wzroku i mowy wykonywanych w pierwszej klasie szkoły podstawowej (system zarządzania programem, koordynacja działań podmiotów zaangażowanych, podział zadań i kompetencji),
  - wdrożenie systemu szkoleń pielęgniarek lub higienistek szkolnych w środowisku nauczania i wychowania oraz lekarzy POZ,
  - zaangażowanie podmiotów POZ w opiekę nad dziećmi ze stwierdzonymi wadami lub zagrożonymi ich wystąpieniem,
  - tworzenie i prowadzenie bazy danych wyników badań przesiewowych słuchu, wzroku i mowy, która posłuży m.in. do monitorowania rzeczywistej skali problemu zaburzeń słuchu, wzroku i mowy u dzieci oraz do prowadzenia analiz i przygotowywania wytycznych mających na celu podnoszenie jakości i efektywności ekonomicznej proponowanych świadczeń,
  - podnoszenie świadomości społecznej w zakresie wiedzy na temat zaburzeń słuchu, wzroku i mowy u dzieci, następstw niezdiagnozowanych i nieleczonych dysfunkcji, możliwości terapii oraz kształtowanie właściwych zachowań prozdrowotnych w tym obszarze,
- b) zaburzeń psychicznych:¹⁰¹
- zwiększenie dostępności do wczesnej diagnozy umożliwiającej wdrożenie terapii i rehabilitacji oraz zapewnienie odpowiedniej terapii aż do dorosłości,
  - zwiększona liczba bezpłatnych godzin wysokospecjalistycznej terapii dla dzieci,
  - rozszerzenie oferty terapeutycznej dla dzieci z całościowymi zaburzeniami rozwoju,
  - szkolenia dla lekarzy POZ w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych dzieci,
  - zaangażowanie podmiotów POZ w opiekę nad dziećmi ze stwierdzonymi wadami lub zagrożonymi ich wystąpieniem,
  - zapewnienie rodzicom edukacji i praktycznych umiejętności potrzebnych w postępowaniu z dziećmi dotkniętymi zaburzeniami psychicznymi.
- c) wdrożenie programów rehabilitacji leczniczej dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych, a także programów przyczyniających się do wczesnego wykrywania i leczenia wad rozwojowych innych, niż wymienione powyżej, w szczególności dotyczących układu krążenia u noworodków, niemowląt i małych dzieci.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność statutową lub gospodarczą w obszarze usług użyteczności publicznej,
- podmioty lecznicze wymienione w ustawie o działalności leczniczej,
- podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

¹⁰⁰Badania uczniów powinny być wykonane przez pielęgniarkę szkolną/higienistkę szkolną w środowisku nauczania i wychowania.

¹⁰¹Dotyczy całościowych zaburzeń rozwoju. Choroby zaliczane do grupy całościowych zaburzeń rozwoju to: autyzm dziecięcy, zespół Aspergera, zespół Hallera, zespół Retta.

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

Osoby zagrożone ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym:

- osoby zależne i ich opiekunowie,
- kobiety w ciąży, dzieci oraz młodzież w zakresie ochrony zdrowia, w tym diagnostyki i programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych w zakresie chorób rozwojowych i cywilizacyjnych,
- podmioty realizujące usługi zdrowotne, wyłącznie w zakresie działań podnoszących standard i jakość usług realizowanych na rzecz bezpośrednich odbiorców.

W ramach RPO WZ nie przewiduje się wsparcia dla osób odbywających karę pozbawienia wolności (wsparcie udziela się wyłącznie w ramach PO WER).

Preferowane jest wsparcie dla osób lub rodzin lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz środowisk lub lokalnych społeczności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w związku z rewitalizacją obszarów zdegradowanych, o której mowa w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt 11 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*.

Preferowane do objęcia wsparciem są osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Preferowane do objęcia wsparciem EFS są osoby korzystające z PO PŻ.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

7 600 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa:

VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

DZIAŁANIE 7.7 WDROŻENIE PROGRAMÓW WCZESNEGO WYKRYWANIA WAD ROZWOJOWYCH I REHABILITACJI DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ ZAGROŻONYCH NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów zapewniających komplementarność wsparcia EFS i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość współpracy beneficjentów EFS z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Opracowanie programów z zakresu wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych jest wydatkiem niekwalifikowalnym.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

VIII EDUKACJA

VIII EDUKACJA

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

VIII EDUKACJA

2. Cel tematyczny

10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci,
2. Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia,
3. Wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie,
4. Wzrost kompetencji osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie znajomości technologii informacyjno-komunikacyjnych i języków obcych.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach osi VIII mają przyczynić się do zwiększenia dostępności edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji na każdym poziomie nauczania (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum i szkoła ponadgimnazjalna) oraz większego jej powiązania z rynkiem pracy.

Województwo cechuje bardzo niski poziom powszechności edukacji przedszkolnej. W celu zapewnienia równych szans edukacyjnych należy dążyć do objęcia opieką przedszkolną jak największej liczby dzieci szczególnie z obszarów wiejskich, o utrudnionym dostępie do edukacji. Zapewnienie równego dostępu do edukacji przedszkolnej przyczyni się do możliwie wczesnej identyfikacji i eliminacji barier w dostępie do edukacji. Przy czym, w ramach tego obszaru niezwykle istotna będzie stała aktualizacja analizy uwarunkowań regionalnych, prowadzona na podstawie stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, sytuacji demograficznej, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do placówek wychowania przedszkolnego i popytu na tego typu usługi w celu zapewnienia jak najwyższej efektywności wsparcia, na podstawie której definiowane będą tereny kwalifikujące się do jego otrzymania.

Niezwykle istotne będzie także podnoszenie jakości oferty placówek wychowania przedszkolnego w powiązaniu z działaniami ukierunkowanymi na tworzenie

VIII EDUKACJA

nowych miejsc poprzez rozszerzenie oferty edukacyjnej jednostki o dodatkowe zajęcia oraz doskonalenie umiejętności i kompetencji nauczycieli wychowania przedszkolnego.

Ze względu na niskie średnie wyniki egzaminów w województwie zachodniopomorskim (niższe od średniej krajowej), istotne jest podejmowanie działań zmierzających do wyrównywania i podnoszenia poziomu kształcenia w szkołach prowadzących kształcenie ogólne. Dążąc do tego, istotne jest wspieranie działań ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów, gdyż odgrywają one szczególną rolę w życiu każdego człowieka zarówno w procesie uczenia się, aktywności społecznej, jak i zawodowej. Ponadto, równie istotne jest wdrażanie przedsięwzięć prowadzących do rozwoju indywidualizacji pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami, a także budowanie odpowiedniej bazy dydaktycznej mającej na celu tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu oraz wzrost stopnia wykorzystania przez szkoły i placówki systemu oświaty technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania. Poprawie jakości kształcenia i zarządzania oświatą będzie służyć realizacja programów rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli kształcenia ogólnego. Natomiast, w ramach przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu i segregacji planowana jest realizacja programów stypendialnych.

Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób dorosłych ma kluczowe znaczenie dla poprawy konkurencyjności regionu oraz zapobiegania zjawisku wykluczenia społecznego. W województwie zachodniopomorskim proces ten cechuje się niewystarczającą dynamiką. Zauważalny jest bardzo niski udział osób w wieku 25-64 lat uczących się i doksztalających w liczbie ludności w tym przedziale wiekowym w Polsce na tle innych państw UE. W obszarze rozwoju kompetencji kluczowych osób dorosłych wsparcie zostanie skoncentrowane na podnoszeniu kompetencji językowych oraz wykorzystania technologii ICT poprzez kształcenie pozaformalne. Zaproponowane ograniczenie katalogu do dwóch powyższych kompetencji wynika z faktu, że mają one największy wpływ na sytuację osób dorosłych na rynku pracy – posiadanie ww. umiejętności przyczynia się do integracji społecznej i wzrostu zatrudnienia, a także umożliwia dalszą samorealizację i rozwój osobisty. Jednocześnie, grupą która wykazuje największą lukę kompetencyjną i posiada największe potrzeby w dostępie do edukacji we wskazanym powyżej zakresie są osoby starsze oraz osoby o niskich kwalifikacjach i dlatego to do tej grupy w szczególności będzie kierowane wsparcie.

Na obszarze województwa funkcjonuje ok. 255 ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. Programy nauczania zawodowego są niedostosowane w zakresie regionalnych specjalizacji oraz nie odpowiadają potrzebom regionalnego/lokalnego rynku pracy. Konsekwencją tego stanu jest wysoki poziom bezrobocia w regionie, w tym bezrobocia wśród osób młodych. Brakuje kompleksowych rozwiązań i narzędzi, które powiązałyby zapotrzebowanie przedsiębiorców na konkretne kwalifikacje zawodowe absolwentów z ofertą szkół zawodowych. W ramach podejmowanych działań planowane jest zwiększenie udziału pracodawców w programowaniu treści kształcenia i szkolenia pod kątem potrzeb rynku pracy oraz w organizacji staży i praktyk zawodowych. Działania te będą uzupełnione inwestycjami w wyposażenie szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe, mającymi na celu tworzenie w tych jednostkach warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy, jak również inicjatywami podejmowanymi na rzecz kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu. W kontekście wyzwania w postaci dostosowania systemu kształcenia do potrzeb regionalnej gospodarki, istotne jest także podejmowanie działań, które mają na celu wdrożenie indywidualizacji nauczania i zapewnienie wsparcia doradcy edukacyjno-zawodowego. Tego typu przedsięwzięcia wpłyną pozytywnie na wyniki w nauce oraz wyposażą uczniów w umiejętność doboru dalszej ścieżki kształcenia i radzenia sobie na rynku pracy po zakończeniu edukacji. Wszelkie działania powinny być realizowane w zgodzie z inteligentnymi specjalizacjami regionu.

Ze względu na wzrost stopy bezrobocia w regionie oraz rosnącą liczbę osób, które żyją w ubóstwie, konieczne jest podejmowanie działań, wpisujących się w oczekiwania rynku pracy w kontekście kształcenia osób dorosłych poza systemem formalnej edukacji zawodowej, tak aby posiadały one aktualne kwalifikacje i kompetencje, potwierdzone certyfikatem bądź odpowiednim zaświadczeniem.

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

VIII EDUKACJA

Słabiej rozwinięty

Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
6. EFS	90 191 295	11 200 000	6 000 000

Instytucja zarządzająca

7. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

Instytucja pośrednicząca

8. Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

8.1 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej

9. Nazwa i krótki opis działania/ poddziałania

8.1 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci.*

Cel interwencji jest ukierunkowany na tworzenie miejsc przedszkolnych, głównie poprzez wsparcie istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego w tym zakresie np. modernizacja, adaptacja, zakup sprzętu i materiałów niezbędnych do pracy ze zwiększonym gronem dzieci. Możliwe będzie także finansowanie działań zmierzających do powstawania nowych placówek wychowania przedszkolnego, jednakże przede wszystkim na bazie istniejącej infrastruktury lokalowej, w tym zwłaszcza oświatowej (np. budynki likwidowanych szkół).

Planowane w ramach tego typu projektów działania, uwzględniają także inicjatywy mające na celu tworzenie przykładowych placówek edukacji przedszkolnej na obszarach charakteryzujących się dużą koncentracją zakładów pracy np. strefy ekonomiczne czy parki naukowo-technologiczne.

Ponadto, wspierana będzie organizacja i prowadzenie dodatkowych zajęć (w szczególności na obszarach wiejskich), jednakże w powiązaniu z działaniami prowadzącymi do wygenerowania dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

1. Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu[osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej[osoby],
2. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.],
3. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby].

13. Typy projektów

1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.1 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

utworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego^{102, 103}.

2. Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności¹⁰⁴.
3. Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci oraz wyrównujące zdiagnozowane deficyty; katalog dodatkowych zajęć obejmuje wyłącznie:^{105,106}
  - a) zajęcia specjalistyczne¹⁰⁷: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym,
  - b) zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastykę korekcyjną,
  - c) zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu ustawy o systemie oświaty,
  - d) zajęcia edukacyjne, rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne, językowe i matematyczne.
4. Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego.
5. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi obejmujące w szczególności:^{108 109}
  - a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe¹¹⁰
  - b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli,

¹⁰² Wsparcie skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu (wyjątek stanowią działania dot. dostosowania ośrodków wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami) oraz finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych w ramach EFS miejsc przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

¹⁰³ Beneficjent zobowiązuje się do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej we wniosku o dofinansowanie/umowie o dofinansowanie projektu.

¹⁰⁴ W celu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci z niepełnosprawnościami, zgodnie z *Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji*, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta dziecka, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę.

¹⁰⁵ Realizacja dodatkowych zajęć jest działaniem uzupełniającym (poza bezpłatnym czasem funkcjonowania ośrodków wychowania przedszkolnego, określonym w art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 5 ustawy o systemie oświaty) do działań ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego i każdorazowo musi towarzyszyć jej wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym we wspartym ośrodku wychowania przedszkolnego.. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku realizacji dodatkowych zajęć dla dzieci z niepełnosprawnościami.

¹⁰⁶ Dodatkowe zajęcia mogą być realizowane w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w których nie były one realizowane ze środków EFS od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku aplikacyjnego. Mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP niezależnie od liczby nowo utworzonych lub dostosowanych miejsc, jednak kwota wydatków na ich realizację może stanowić nie więcej niż 30% kosztów bezpośrednich projektu. Finansowanie ze środków EFS realizacji dodatkowych zajęć może trwać przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

¹⁰⁷ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Edukacji narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz 532).

¹⁰⁸ Wsparcie na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli trwa nie dłużej niż finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego.

¹⁰⁹ Działanie w zakresie doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego muszą zostać poprzedzone diagnozą stopnia przygotowania tychże nauczycieli do pracy z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami oraz analizą zapotrzebowania ośrodka na nabycie przez nich określonych kompetencji i kwalifikacji..

¹¹⁰ Studia podyplomowe spełniające wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131).

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.1 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

c) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. szkolno-wychowawczymi, , poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, OWP i szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami.

14. Typ beneficjenta

- Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.),
- osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

- dzieci w wieku przedszkolnym¹¹¹,
- rodzice lub opiekunowie prawni dzieci w wieku przedszkolnym,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni ośrodków wychowania przedszkolnego,
- istniejące ośrodki wychowania przedszkolnego¹¹², w tym przedszkola specjalne i z oddziałami integracyjnymi,
- inne formy wychowania przedszkolnego.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

10 483 230 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

¹¹¹ Zgodnie z *Ustawą o systemie oświaty* (Dz.U. 1991 Nr 95 poz. 425, z późn. zm.)

¹¹² Ośrodek wychowania przedszkolnego w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020.*

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.1 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Maksymalny okres finansowania bieżącej działalności nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego w ramach projektu i realizowanie dodatkowych zajęć w tych ośrodkach to 12 miesięcy (typ projektu 1 i 3).

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.1 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowanych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowanych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym

9. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia.*

Celem interwencji jest wspieranie przedsięwzięć w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się po rynku pracy. Wszelkie podejmowane w szkołach i placówkach systemu oświaty inicjatywy, uwzględniać będą zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów.

Planowane jest w szczególności wsparcie szkół i placówek z obszarów defaworyzowanych w ramach przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu i segregacji.

Jak najwyższa efektywność wsparcia zostanie zapewniona poprzez kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w odniesieniu do potrzeb szkoły i kierunków rozwoju edukacji, w obszarach związanych z priorytetami określonymi w dziedzinie edukacji.

Dodatkowo, planowane jest tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego poprzez doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych zarówno w nowoczesne pomoce dydaktyczne, zwłaszcza w mobilny sprzęt komputerowy (kontynuacja rządowego programu „Cyfrowa szkoła” w zakresie komponentu „e-szkoła”), jak również wyposażenie laboratoriów szkolnych w nowoczesne, współpracujące z urządzeniami TIK narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki, a to przede wszystkim w związku z wdrażaniem w placówkach innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych w oparciu o dochodzenie i rozumowanie naukowe (metodą eksperymentu uczniowskiego) oraz jako narzędzie służące budowaniu/rozwijaniu kompetencji uczniów.

Ponadto w ramach podejmowanych działań na rzecz uczniów, przewidywany jest również rozwój i wsparcie systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

1. Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [osoby],
2. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.],
4. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie [osoby],
2. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby],
3. Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie [osoby],
4. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.],
5. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie [szt.].

13. Typy projektów

1. Kształcenie u uczniów i słuchaczy kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy głównie poprzez^{113, 114}:
  - a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem^{115, 116},
  - b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
  - c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia,
  - d) wdrożenie nowych form i programów nauczania,
  - e) tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych,
  - f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy,
  - g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu realizacji programów edukacyjnych,
  - h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,

¹¹³ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

¹¹⁴ Realizacja wsparcia, w typie projektu, zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania nauczycieli do stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, a także zapotrzebowania nauczycieli na tego typu działania. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy ośrodków wychowania przedszkolnego lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.

¹¹⁵ Zakres tematyczny projektu edukacyjnego może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Może być on realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin, w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych albo w czasie zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

¹¹⁶ Dyrektor szkoły lub placówki systemu oświaty objętej projektem edukacyjnym gwarantuje, że informacje o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego oraz temat projektu edukacyjnego zostaną wpisane na świadectwie ukończenia poszczególnych klas danej szkoły.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.2 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM

- i) pomoc stypendialną dla uczniów lub słuchaczy szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, matematyki lub przedsiębiorczości, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym¹¹⁷,
  - j) doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów lub słuchaczy, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - k) realizację zajęć poza szkołą lub poza lekcjami.
2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności^{118 119} poprzez:
- a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe,
  - b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli,
  - c) realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomagania¹²⁰,
  - d) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty¹²¹,
  - e) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
  - f) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
3. Indywidualizację pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej poprzez^{122 123 124 125}.

¹¹⁷ Minimalny okres na jaki przyznane może być wsparcie w postaci stypendium to 10 miesięcy, a stypendysta objęty jest obligatoryjnie opieką dydaktyczną nauczyciela, pedagoga szkolnego lub doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole ucznia.

¹¹⁸ Realizacja wsparcia, w typie projektu, zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania nauczycieli do stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, a także zapotrzebowania nauczycieli na tego typu działania. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty odpowiednio do potrzeb we współpracy z instytucją systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówką doskonalenia nauczycieli, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, biblioteką pedagogiczną.

¹¹⁹ Działania wymienione w typie projektu muszą być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

¹²⁰ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

¹²¹ Zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

¹²² Działania w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wyłączeniem wsparcia udzielanego na rzecz ucznia młodszego, obejmują II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum).

¹²³ Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

¹²⁴ Wymienione formy wsparcia realizowane są Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.2 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM

- a) doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania,
  - b) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania ww. pomocy dydaktycznych w pracy,
  - c) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty, w tym:
    - zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszenia trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, w tym: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
    - zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
    - warsztatów,
    - porad i konsultacji,
    - zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa z rozporządzeniu MEN z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.
4. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu głównie poprzez: ^{126,127}
- a) wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki¹²⁸,
  - b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu¹²⁹,
  - c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki^{130 131 132},

¹²⁵ Wsparcie, o którym mowa w typie projektu 3b) oraz 3c) będzie uwzględniać współpracę z rodzicami.

¹²⁶ Projekt realizowany w ramach typu obejmuje co najmniej dwie z wymienionych form wsparcia.

¹²⁷ Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

¹²⁸ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

¹²⁹ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 2 typie projektu.

¹³⁰ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

¹³¹ Działania wymienione w typie projektu muszą być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

¹³² Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 1 typie projektu.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.2 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM

5. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w szczególności poprzez:^{133 134}

- a) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej^{135 136},
- b) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty, w tym włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego^{137 138},
- c) kształtowanie i rozwijanie podstawowych kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń^{139 140},
- d) programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy przez naukę programowania¹⁴¹.

14. Typ beneficjenta

- organy prowadzące szkół i placówek systemu oświaty realizujących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w zakresie edukacji

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i wychowankowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych);
- rodzice lub opiekunowie prawni uczniów i wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy

¹³³ Realizacja wsparcia wymienionego w typie projektu 5a), 5b) i 5c) jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

¹³⁴ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

¹³⁵ Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego formy wsparcia wymienione w ramach tego typu projektu powinien zawierać zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w ramach projektu w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich funkcjonalności określonych *Wytucznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji*. W celu osiągnięcia ww. funkcjonalności, szkoły lub placówki systemu oświaty korzystające ze wsparcia projektowego będą miały możliwość sfinansowania w ramach RPO utworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych.

¹³⁶ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

¹³⁷ W zakresie opisanym w *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

¹³⁸ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 2 typie projektu.

¹³⁹ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 1 typie projektu.

¹⁴⁰ Działania będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

¹⁴¹ Działania na rzecz realizacji programów rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania są realizowane o ile spełniają warunki określone w *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.2 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM

szkół dla dorosłych),

- szkoły oraz placówki systemu oświaty (instytucje i kadra pedagogiczna) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek systemu oświaty

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

3 116 770 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.2 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM

Nie więcej niż 30% (włączając cross-financing).

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 30%.

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.2 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

8.3 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

9. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.3 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia*. Ponadto, działanie wpisuje się w Cel operacyjny IV.1. Strategii Rozwoju Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego – *Poprawa szans edukacyjnych mieszkańców SOM*.

Celem interwencji jest wspieranie przedsięwzięć w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się po rynku pracy. Wszelkie podejmowane w szkołach i placówkach systemu oświaty inicjatywy, uwzględniać będą zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy, na terenie SOM niezbędna jest racjonalizacja sieci jednostek świadczących usługi edukacyjne (przedszkola, szkoły) stosownie do kształtowania się popytu na te usługi i do procesów osadniczych, szczególnie poprzez zmniejszenie dysproporcji w dostępie do usług edukacyjnych pomiędzy miastem i wsią.

Jak najwyższa efektywność wsparcia zostanie zapewniona poprzez kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w odniesieniu do potrzeb szkoły i kierunków rozwoju edukacji, w obszarach związanych z priorytetami określonymi w dziedzinie edukacji.

Dodatkowo, planowane jest tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego poprzez doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych zarówno w nowoczesne pomoce dydaktyczne, zwłaszcza w mobilny sprzęt komputerowy (kontynuacja rządowego programu „Cyfrowa szkoła” w zakresie komponentu „e-szkoła”), jak również wyposażenie laboratoriów szkolnych w nowoczesne, współpracujące z urządzeniami TIK narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki, a to przede wszystkim w związku z wdrażaniem w placówkach innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych w oparciu o dochodzenie i rozumowanie naukowe (metodą eksperymentu uczniowskiego) oraz jako narzędzie służące budowaniu/rozwijaniu kompetencji uczniów.

Ponadto w ramach podejmowanych działań na rzecz uczniów, przewidywany jest również rozwój i wsparcie systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

1. Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [osoby],

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.3 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

2. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu[osoby],
3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.],
4. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie[osoby],
2. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie[osoby],
3. Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie[osoby],
4. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.],
5. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie [szt.].

13. Typy projektów

1. Kształcenie u uczniów i słuchaczy kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy głównie poprzez^{142, 143}:
  - a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem^{144, 145},
  - b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
  - c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia,
  - d) wdrożenie nowych form i programów nauczania,
  - e) tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych,

¹⁴² Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

¹⁴³ Realizacja wsparcia, w typie projektu, zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania nauczycieli do stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, a także zapotrzebowania nauczycieli na tego typu działania. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy ośrodków wychowania przedszkolnego lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.

¹⁴⁴ Zakres tematyczny projektu edukacyjnego może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Może być on realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin, w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych albo w czasie zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

¹⁴⁵ Dyrektor szkoły lub placówki systemu oświaty objętej projektem edukacyjnym gwarantuje, że informacje o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego oraz temat projektu edukacyjnego zostaną wpisane na świadectwie ukończenia poszczególnych klas danej szkoły.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.3 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

- f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy,
  - g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu realizacji programów edukacyjnych,
  - h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
  - i) pomoc stypendialną dla uczniów lub słuchaczy szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, matematyki lub przedsiębiorczości, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym¹⁴⁶,
  - j) doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów lub słuchaczy, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - k) realizację zajęć poza szkołą lub poza lekcjami.
2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności^{147 148} poprzez:
- g) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe,
  - h) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli,
  - i) realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomaganiam¹⁴⁹,
  - j) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty¹⁵⁰,
  - k) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
  - l) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
3. Indywidualizację pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej poprzez^{151 152 153 154}:

¹⁴⁶ Minimalny okres na jaki przyznane może być wsparcie w postaci stypendium to 10 miesięcy, a stypendysta objęty jest obligatoryjnie opieką dydaktyczną nauczyciela, pedagoga szkolnego lub doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole ucznia.

¹⁴⁷ Realizacja wsparcia, w typie projektu, zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania nauczycieli do stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, a także zapotrzebowania nauczycieli na tego typu działania. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty odpowiednio do potrzeb we współpracy z instytucją systemu wspomaganiam pracy szkół, tj. placówką doskonalenia nauczycieli, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, biblioteką pedagogiczną.

¹⁴⁸ Działania wymienione w typie projektu muszą być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

¹⁴⁹ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

¹⁵⁰ Zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

¹⁵¹ Działania w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wyłączeniem wsparcia udzielanego na rzecz ucznia młodszego, obejmują II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum).

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.3 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

- d) doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania,
  - e) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania ww. pomocy dydaktycznych w pracy,
  - f) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty, w tym:
    - zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszenia trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, w tym: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
    - zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
    - warsztatów,
    - porad i konsultacji,
    - zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa z rozporządzeniu MEN z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.
4. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu głównie poprzez: ^{155,156}
- d) wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki¹⁵⁷,
  - e) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu¹⁵⁸,

¹⁵² Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

¹⁵³ Wymienione formy wsparcia realizowane są Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

¹⁵⁴ Wsparcie, o którym mowa w typie projektu 3b) oraz 3c) będzie uwzględniać współpracę z rodzicami.

¹⁵⁵ Projekt realizowany w ramach typu obejmuje co najmniej dwie z wymienionych form wsparcia.

¹⁵⁶ Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

¹⁵⁷ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

¹⁵⁸ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 2 typie projektu.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.3 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

- f) kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki^{159 160 161},
5. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w szczególności poprzez: ^{162 163}
- a) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej^{164 165},
  - b) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty, w tym włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego^{166 167},
  - c) kształtowanie i rozwijanie podstawowych kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń^{168 169},
  - d) programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy przez naukę programowania¹⁷⁰.

14. Typ beneficjenta

- organy prowadzące szkół i placówek systemu oświaty realizujących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w zakresie edukacji.

¹⁵⁹ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

¹⁶⁰ Działania wymienione w typie projektu muszą być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

¹⁶¹ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 1 typie projektu.

¹⁶² Realizacja wsparcia wymienionego w typie projektu 5a), 5b) i 5c) jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

¹⁶³ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

¹⁶⁴ Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego formy wsparcia wymienione w ramach tego typu projektu powinien zawierać zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w ramach projektu w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich funkcjonalności określonych *Wytucznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji*. W celu osiągnięcia ww. funkcjonalności, szkoły lub placówki systemu oświaty korzystające ze wsparcia projektowego będą miały możliwość sfinansowania w ramach RPO utworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych.

¹⁶⁵ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

¹⁶⁶ W zakresie opisanym w *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

¹⁶⁷ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 2 typie projektu.

¹⁶⁸ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 1 typie projektu.

¹⁶⁹ Działania będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

¹⁷⁰ Działania na rzecz realizacji programów rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania są realizowane o ile spełniają warunki określone w *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i wychowankowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych);
- rodzice lub opiekunowie prawni uczniów i wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- szkoły oraz placówki systemu oświaty (instytucje i kadra pedagogiczna) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek systemu oświaty

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, SSOM

17. Alokacja

7 800 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar SOM w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla SOM.

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.3 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM
W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie więcej niż 30% (włączając cross-financing).

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.3 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

8.4 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

32. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.4 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia*. Ponadto, działanie wpisuje się w Cel strategiczny 4 Strategii ZIT dla KKBOF – *Rozwój usług społecznych w szczególności wspieranie rozwoju nauki i kształcenia w oparciu o endogeniczne potencjały KKBOF*, działanie 4.1 Poprawa dostępności do placówek edukacyjnych.

Celem interwencji jest wspieranie przedsięwzięć w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się po rynku pracy. Wszelkie podejmowane w szkołach i placówkach systemu oświaty inicjatywy, uwzględniać będą zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów.

Celem działania jest wszechstronne wzmocnienie potencjałów edukacyjnych na obszarze KKBOF, począwszy od wychowania przedszkolnego, aż do szkolnictwa ponadgimnazjalnego, a co za tym idzie wzmocnienie kapitału społecznego, w perspektywie krótko i długookresowej.

Jak najwyższa efektywność wsparcia zostanie zapewniona poprzez kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w odniesieniu do potrzeb szkoły i kierunków rozwoju edukacji, w obszarach związanych z priorytetami określonymi w dziedzinie edukacji.

Dodatkowo, planowane jest tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego poprzez doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych zarówno w nowoczesne pomoce dydaktyczne, zwłaszcza w mobilny sprzęt komputerowy (kontynuacja rządowego programu „Cyfrowa szkoła” w zakresie komponentu „e-szkoła”), jak również wyposażenie laboratoriów szkolnych w nowoczesne, współpracujące z urządzeniami TIK narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki, a to przede wszystkim w związku z wdrażaniem w placówkach innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych w oparciu o dochodzenie i rozumowanie naukowe (metodą eksperymentu uczniowskiego) oraz jako narzędzie służące budowaniu/rozwijaniu kompetencji uczniów.

Ponadto w ramach podejmowanych działań na rzecz uczniów, przewidywany jest również rozwój i wsparcie systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego.

33. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

1. Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci,
2. Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

34. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
2. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
4. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.],
5. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.].

35. Lista wskaźników produktu

1. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej [osoby],
2. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.],
3. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby],
4. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie [osoby],
5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby],
6. Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie [osoby],
7. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.],
8. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie [szt.].

36. Typy projektów

1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego^{171, 172}.
2. Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności¹⁷³.

¹⁷¹ Wsparcie skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu (wyjątek stanowią działania dot. dostosowania ośrodków wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami) oraz finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych w ramach EFS miejsc przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

¹⁷² Beneficjent zobowiązuje się do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej we wniosku o dofinansowanie/umowie o dofinansowanie projektu.

¹⁷³ W celu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci z niepełnosprawnościami, zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji*, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta dziecka, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

3. Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci oraz wyrównujące zdiagnozowane deficyty. Katalog dodatkowych zajęć obejmuje wyłącznie:^{174,175}
  - a) zajęcia specjalistyczne¹⁷⁶: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym,
  - b) zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastykę korekcyjną,
  - c) zajęcia w ramach wczesnego wspomagania rozwoju w rozumieniu ustawy o systemie oświaty
  - d) zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne.
4. Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego¹⁷⁷.
5. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi obejmujące w szczególności:^{178, 179, 180}
  - a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe¹⁸¹,
  - b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli,
  - c) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami np. specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, ośrodkami wychowania przedszkolnego i szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami.
4. Kształcenie u uczniów i słuchaczy kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy głównie poprzez^{182, 183}:

¹⁷⁴ Realizacja dodatkowych zajęć jest działaniem uzupełniającym do działań wskazanych w typie projektu 1 i 2 (poza bezpłatnym czasem funkcjonowania ośrodków wychowania przedszkolnego, określonym w art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 5 ustawy o systemie oświaty) i każdorazowo musi towarzyszyć jej wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym we wspartym ośrodku wychowania przedszkolnego. Warunek wzrostu liczby miejsc nie ma zastosowania w przypadku realizacji dodatkowych zajęć dla dzieci z niepełnosprawnościami.

¹⁷⁵ Dodatkowe zajęcia mogą być realizowane w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w których nie były one realizowane ze środków EFS od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku aplikacyjnego. Mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP niezależnie od liczby nowo utworzonych lub dostosowanych miejsc, jednak kwota wydatków na ich realizację może stanowić nie więcej niż 30% kosztów bezpośrednich projektu. Finansowanie ze środków EFS realizacji dodatkowych zajęć może trwać przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

¹⁷⁶ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Edukacji narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz 532).

¹⁷⁷ Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego jest działaniem uzupełniającym do działań wskazanych w typie projektu 1 i 2.

¹⁷⁸ Wsparcie na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli trwa nie dłużej niż finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego.

¹⁷⁹ Działania w zakresie doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego muszą zostać poprzedzone diagnozą stopnia przygotowania tychże nauczycieli do pracy z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami oraz analizą zapotrzebowania ośrodka na nabycie przez nich określonych kompetencji i kwalifikacji.

¹⁸⁰ Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego jest działaniem uzupełniającym do działań wskazanych w typie projektu 1 i 2.

¹⁸¹ Studia podyplomowe spełniające wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131).

¹⁸² Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

¹⁸³ Realizacja wsparcia, w typie projektu, zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania nauczycieli do stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, a także zapotrzebowania nauczycieli na tego typu działania. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

- a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem^{184, 185},
  - b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
  - c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia,
  - d) wdrożenie nowych form i programów nauczania,
  - e) tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych,
  - f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy,
  - g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu realizacji programów edukacyjnych,
  - h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
  - i) pomoc stypendialną dla uczniów lub słuchaczy szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów matematycznych, przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, matematyki lub przedsiębiorczości, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym¹⁸⁶,
  - j) doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów lub słuchaczy, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - k) realizację zajęć poza szkołą lub poza lekcjami.
5. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności^{187 188} poprzez:
- m) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe,
  - n) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli,

Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy ośrodków wychowania przedszkolnego lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.

¹⁸⁴ Zakres tematyczny projektu edukacyjnego może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Może być on realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin, w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych albo w czasie zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

¹⁸⁵ Dyrektor szkoły lub placówki systemu oświaty objętej projektem edukacyjnym gwarantuje, że informacje o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego oraz temat projektu edukacyjnego zostaną wpisane na świadectwie ukończenia poszczególnych klas danej szkoły.

¹⁸⁶ Minimalny okres na jaki przyznane może być wsparcie w postaci stypendium to 10 miesięcy, a stypendysta objęty jest obligatoryjnie opieką dydaktyczną nauczyciela, pedagoga szkolnego lub doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole ucznia.

¹⁸⁷ Realizacja wsparcia, w typie projektu, zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania nauczycieli do stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, a także zapotrzebowania nauczycieli na tego typu działania. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty odpowiednio do potrzeb we współpracy z instytucją systemu wspomaganie pracy szkół, tj. placówką doskonalenia nauczycieli, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, biblioteką pedagogiczną.

¹⁸⁸ Działania wymienione w typie projektu muszą być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

- o) realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomagania¹⁸⁹,
  - p) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty¹⁹⁰,
  - q) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
  - r) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
6. Indywidualizację pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej poprzez^{191 192 193 194}:
- g) doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania,
  - h) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania ww. pomocy dydaktycznych w pracy,
  - i) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty, w tym:
    - zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszenia trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, w tym: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
    - zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
    - warsztatów,
    - porad i konsultacji,

¹⁸⁹ Zgodnie z warunkami opisanymi w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.

¹⁹⁰ Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.

¹⁹¹ Działania w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wyłączeniem wsparcia udzielanego na rzecz ucznia młodszego, obejmują II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum).

¹⁹² Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

¹⁹³ Wymienione formy wsparcia realizowane są Zgodnie z warunkami opisanymi w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.

¹⁹⁴ Wsparcie, o którym mowa w typie projektu 8b) oraz 8c) będzie uwzględniać współpracę z rodzicami.

VIII EDUKACJA

DIZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

- zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa z rozporządzeniu MEN z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.
7. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu głównie poprzez:^{195,196}
- a) wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki¹⁹⁷,
  - b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu¹⁹⁸,
  - c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki^{199 200 201},
8. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w szczególności poprzez:^{202 203}
- a) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej^{204 205},
  - b) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty, w tym włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego^{206 207},

¹⁹⁵ Projekt realizowany w ramach typu obejmuje co najmniej dwie z wymienionych form wsparcia.

¹⁹⁶ Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

¹⁹⁷ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

¹⁹⁸ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 7 typie projektu.

¹⁹⁹ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

²⁰⁰ Działania wymienione w typie projektu muszą być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

²⁰¹ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 6 typie projektu.

²⁰² Realizacja wsparcia wymienionego w typie projektu 10a), 10b) i 10c) jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

²⁰³ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

²⁰⁴ Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego formy wsparcia wymienione w ramach tego typu projektu powinien zawierać zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w ramach projektu w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich funkcjonalności określonych w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji*. W celu osiągnięcia ww. funkcjonalności, szkoły lub placówki systemu oświaty korzystające ze wsparcia projektowego będą miały możliwość sfinansowania w ramach RPO utworzenia wewnętrznych sieci komputerowych lub bezprzewodowych.

²⁰⁵ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁰⁶ W zakresie opisanym w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁰⁷ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 7 typie projektu.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

- c) kształtowanie i rozwijanie podstawowych kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń^{208 209},
- d) programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy przez naukę programowania²¹⁰.

37. Typ beneficjenta

Dla typów projektów 1, 2, 3, 4, 5:

- wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.),
- osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

Dla typów projektów 6, 7, 8, 9, 10:

- organy prowadzące szkół i placówek systemu oświaty realizujących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w zakresie edukacji.

38. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

Dla typów projektów 1, 2, 3, 4, 5:

- dzieci w wieku przedszkolnym²¹¹,
- rodzice lub opiekunowie prawni dzieci w wieku przedszkolnym,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni ośrodków wychowania przedszkolnego,
- istniejące ośrodki wychowania przedszkolnego²¹², w tym przedszkola specjalne i z oddziałami integracyjnymi,
- inne formy wychowania przedszkolnego.

Dla typów projektów 6, 7, 8, 9, 10:

²⁰⁸ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 6 typie projektu.

²⁰⁹ Działania będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

²¹⁰ Działania na rzecz realizacji programów rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania są realizowane o ile spełniają warunki określone w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²¹¹ Zgodnie z *Ustawą o systemie oświaty* (Dz.U. 1991 Nr 95 poz. 425, z późn. zm.).

²¹² Ośrodek wychowania przedszkolnego w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

- uczniowie i wychowankowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych);
- rodzice lub opiekunowie prawni uczniów i wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- szkoły oraz placówki systemu oświaty (instytucje i kadra pedagogiczna) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek systemu oświaty.

39. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, Gmina Miasto Koszalin

40. Alokacja

4 000 000 EUR

41. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wspierających obszar KKBOF w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

42. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

43. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla KKBOF.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

44. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Maksymalny okres finansowania bieżącej działalności nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego w ramach projektu i realizowanie dodatkowych zajęć w tych ośrodkach to 12 miesięcy (typ projektu 1 i 3).

45. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

46. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Typy projektów 1, 2, 3, 4, 5:

nie więcej niż 10%

Typy projektów 6, 7, 8, 9, 10:

nie więcej niż 30% (włączając cross-financing).

47. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

48. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

49. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

50. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.4 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

85%

51. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

52. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

53. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

54. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

8.5 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych

9. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.5 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celów szczegółowych: *zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci oraz doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia.*

Cel interwencji jest ukierunkowany na tworzenie miejsc przedszkolnych, głównie poprzez wsparcie istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego w tym zakresie np. modernizacja, adaptacja, zakup sprzętu i materiałów niezbędnych do pracy ze zwiększonym gronem dzieci. Możliwe będzie także finansowanie działań zmierzających do powstawania nowych placówek wychowania przedszkolnego, jednakże przede wszystkim na bazie istniejącej infrastruktury lokalowej, w tym zwłaszcza oświatowej (np. budynki likwidowanych szkół).

Planowane w ramach tego typu projektów działania, uwzględniają także inicjatywy mające na celu tworzenie przyzakładowych placówek edukacji przedszkolnej na obszarach charakteryzujących się dużą koncentracją zakładów pracy np. strefy ekonomiczne czy parki naukowo-technologiczne. Wspierana będzie także organizacja i prowadzenie dodatkowych zajęć (w szczególności na obszarach wiejskich), jednakże w powiązaniu z działaniami prowadzącymi do wygenerowania dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego.

Ponadto, celem interwencji jest także wspieranie przedsięwzięć w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się po rynku pracy. Wszelkie podejmowane w szkołach i placówkach systemu oświaty inicjatywy, uwzględniać będą zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów. Dedykowanie działań obszarom objętym Kontraktem Samorządowym ma na celu urzeczywistnienie idei planowania i realizowania procesów rozwojowych w oparciu o wymiar terytorialny oraz zapewnienie spójności społecznej i infrastrukturalnej danego obszaru.

Jak najwyższa efektywność wsparcia zostanie zapewniona poprzez kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w odniesieniu do potrzeb szkoły i kierunków rozwoju edukacji, w obszarach związanych z priorytetami określonymi w dziedzinie edukacji.

Dodatkowo, planowane jest tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego poprzez doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych zarówno w nowoczesne pomoce dydaktyczne, zwłaszcza w mobilny sprzęt komputerowy (kontynuacja rządowego programu „Cyfrowa szkoła” w zakresie komponentu „e-szkoła”), jak również wyposażenie laboratoriów szkolnych w nowoczesne, współpracujące z urządzeniami TIK narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki, a to przede wszystkim w związku z wdrażaniem w placówkach innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych w oparciu o dochodzenie i rozumowanie naukowe (metodą eksperymentu uczniowskiego) oraz jako narzędzie służące budowaniu/rozwijaniu kompetencji uczniów.

Ponadto w ramach podejmowanych działań na rzecz uczniów, przewidywany jest również rozwój i wsparcie systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.5 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH
W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

1. Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci,
2. Doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
2. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
4. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.],
5. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej [osoby],
2. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.],
3. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby],
4. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie [osoby],
5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby],
6. Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie [osoby],
7. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.],
8. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie [szt.].

13. Typy projektów

1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego^{213, 214}.

²¹³ Wsparcie skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu (wyjątek stanowią działania dot. dostosowania ośrodków wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami) oraz finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych w ramach EFS miejsc przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.5 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH
W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

2. Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności²¹⁵.
3. Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci oraz wyrównujące zdiagnozowane deficyty. Katalog dodatkowych zajęć obejmuje wyłącznie:^{216,217}
  - a) zajęcia specjalistyczne²¹⁸: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym,
  - b) zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastykę korekcyjną,
  - c) zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu ustawy o systemie oświaty,
  - d) zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne.
4. Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego²¹⁹.
5. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi obejmujące w szczególności:^{220, 221, 222}
  - a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe²²³
  - b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli,
  - c) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami np. specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,

²¹⁴ Beneficjent zobowiązuje się do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej we wniosku o dofinansowanie/umowie o dofinansowanie projektu.

²¹⁵ W celu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci z niepełnosprawnościami, zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji*, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta dziecka, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę.

²¹⁶ Realizacja dodatkowych zajęć jest działaniem uzupełniającym do działań wskazanych w typie projektu 1 i 2 (poza bezpłatnym czasem funkcjonowania ośrodków wychowania przedszkolnego, określonym w art. 6 ust. 1 i art. 14 ust. 5 ustawy o systemie oświaty) i każdorazowo musi towarzyszyć jej wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym we wspartym ośrodku wychowania przedszkolnego. Warunek wzrostu liczby miejsc nie ma zastosowania w przypadku realizacji dodatkowych zajęć dla dzieci z niepełnosprawnościami.

²¹⁷ Dodatkowe zajęcia mogą być realizowane w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w których nie były one realizowane ze środków EFS od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku aplikacyjnego. . Mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP niezależnie od liczby nowo utworzonych lub dostosowanych miejsc , jednak kwota wydatków na ich realizację może stanowić nie więcej niż 30% kosztów bezpośrednich projektu. Finansowanie ze środków EFS realizacji dodatkowych zajęć może trwać przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

²¹⁸ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Edukacji narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz 532).

²¹⁹ Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego jest działaniem uzupełniającym do działań wskazanych w typie projektu 1 i 2.

²²⁰ Wsparcie na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli trwa nie dłużej niż finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego.

²²¹ Działania w zakresie doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego muszą zostać poprzedzone diagnozą stopnia przygotowania tychże nauczycieli do pracy z dziećmi, w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami oraz analizą zapotrzebowania ośrodka na nabycie przez nich określonych kompetencji i kwalifikacji.

²²² Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego jest działaniem uzupełniającym do działań wskazanych w typie projektu 1 i 2.

²²³ Studia podyplomowe spełniające wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131).

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.5 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- ośrodkami wychowania przedszkolnego i szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami.
6. Kształcenie u uczniów i słuchaczy kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy głównie poprzez^{224, 225}:
    - a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem^{226, 227},
    - b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
    - c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia,
    - d) wdrożenie nowych form i programów nauczania,
    - e) tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych,
    - f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy,
    - g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu realizacji programów edukacyjnych,
    - h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
    - i) pomoc stypendialną dla uczniów lub słuchaczy szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, matematyki lub przedsiębiorczości, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym²²⁸,
    - j) doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów lub słuchaczy, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
    - k) realizację zajęć poza szkołą lub poza lekcjami.
  7. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności^{229, 230} poprzez:

²²⁴ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

²²⁵ Realizacja wsparcia, w typie projektu, zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania nauczycieli do stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, a także zapotrzebowania nauczycieli na tego typu działania. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy ośrodków wychowania przedszkolnego lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.

²²⁶ Zakres tematyczny projektu edukacyjnego może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Może być on realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin, w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych albo w czasie zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

²²⁷ Dyrektor szkoły lub placówki systemu oświaty objętej projektem edukacyjnym gwarantuje, że informacje o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego oraz temat projektu edukacyjnego zostaną wpisane na świadectwie ukończenia poszczególnych klas danej szkoły.

²²⁸ Minimalny okres na jaki przyznane może być wsparcie w postaci stypendium to 10 miesięcy, a stypendysta objęty jest obligatoryjnie opieką dydaktyczną nauczyciela, pedagoga szkolnego lub doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole ucznia.

²²⁹ Realizacja wsparcia, w typie projektu, zostanie każdorazowo poprzedzona diagnozą stopnia przygotowania nauczycieli do stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności, a także zapotrzebowania nauczycieli na tego typu działania. Diagnoza powinna być

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.5 UPOWSZECZNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe;
  - b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli,
  - c) realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomagania²³¹,
  - d) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty²³²,
  - e) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
  - f) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
8. Indywidualizację pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej poprzez^{233 234 235 236}.
- a) doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania,
  - b) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania ww. pomocy dydaktycznych w pracy,
  - c) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty, w tym:

przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty odpowiednio do potrzeb we współpracy z instytucją systemu wspomaganie pracy szkół, tj. placówką doskonalenia nauczycieli, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, biblioteką pedagogiczną.

²³⁰ Działania wymienione w typie projektu muszą być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

²³¹ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

²³² Zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

²³³ Działania w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wyłączeniem wsparcia udzielanego na rzecz ucznia młodszego, obejmują II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum).

²³⁴ Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

²³⁵ Wymienione formy wsparcia realizowane są zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

²³⁶ Wsparcie, o którym mowa w typie projektu 8b) oraz 8c), będzie uwzględniać współpracę z rodzicami.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.5 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, w tym: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
  - zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
  - warsztatów,
  - porad i konsultacji,
  - zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa z rozporządzeniu MEN z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.
9. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu głównie poprzez:^{237,238}
- a) wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki²³⁹,
  - b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu²⁴⁰,
  - c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki^{241 242 243}.
10. Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w szczególności poprzez:^{244 245}
- a) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej^{246 247},

²³⁷ Projekt realizowany w ramach typu obejmuje co najmniej dwie z wymienionych form wsparcia.

²³⁸ Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

²³⁹ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020*.

²⁴⁰ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 7 typie projektu.

²⁴¹ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

²⁴² Działania wymienione w typie projektu muszą być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

²⁴³ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 6 typie projektu.

²⁴⁴ Realizacja wsparcia wymienionego w typie projektu 10a), 10b) i 10c) jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub biblioteki pedagogicznej.

²⁴⁵ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.5 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH
W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- b) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty, w tym włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego^{248 249}
- c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń^{250 251},
- d) programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy przez naukę programowania²⁵².

14. Typ beneficjenta

Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst

15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia

Dla typów projektów 1, 2, 3, 4, 5:

- dzieci w wieku przedszkolnym²⁵³,
- rodzice lub opiekunowie prawni dzieci w wieku przedszkolnym,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni ośrodków wychowania przedszkolnego,
- istniejące ośrodki wychowania przedszkolnego²⁵⁴, w tym przedszkola specjalne i z oddziałami integracyjnymi,
- inne formy wychowania przedszkolnego.

Dla typów projektów 6, 7, 8, 9, 10:

²⁴⁶ Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego formy wsparcia wymienione w ramach tego typu projektu powinien zawierać zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w ramach projektu w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich funkcjonalności określonych *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji*. W celu osiągnięcia ww. funkcjonalności, szkoły lub placówki systemu oświaty korzystające ze wsparcia projektowego będą miały możliwość sfinansowania w ramach RPO utworzenia wewnętrzzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych. Zakres wsparcia na utworzenie wewnętrzzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych został określony w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁴⁷ Zgodnie z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁴⁸ W zakresie opisanym w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁴⁹ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 7 typie projektu.

²⁵⁰ Zakres wsparcia jest zgodny z zakresem wsparcia wskazanym w 6 typie projektu.

²⁵¹ Działania będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.

²⁵² Działania na rzecz realizacji programów rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania są realizowane o ile spełniają warunki określone w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁵³ Zgodnie z *Ustawą o systemie oświaty* (Dz.U. 1991 Nr 95 poz. 425, z późn. zm.).

²⁵⁴ Ośrodek wychowania przedszkolnego w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.5 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH
W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- uczniowie i wychowankowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- rodzice lub opiekunowie prawni uczniów i wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- szkoły oraz placówki systemu oświaty (instytucje i kadra pedagogiczna) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek systemu oświaty.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

17. Alokacja

5 500 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty realizowane w ramach działania będą musiały być kompleksowe i komplementarne z innymi projektami wskazanymi we wspieranym Kontrakcie Samorządowym.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Przedmiotowe działanie będzie jednym z kilku działań w ramach RPO WZ 2014-2020 wdrażanych za pomocą narzędzia jakim jest Kontrakt Samorządowy. KS ma na celu jednolity gospodarczy rozwój danego obszaru, oparty na wspólnie zdefiniowanych przez kilka samorządów terytorialnych celach rozwojowych.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.
Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.5 UPOWSZECHNIENIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ ORAZ WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH
W KSZTAŁCENIU PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

1. Maksymalny okres finansowania bieżącej działalności nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego w ramach projektu i realizowanie dodatkowych zajęć w tych ośrodkach to 12 miesięcy (typ projektu 1 i 3).

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Typy projektów 1, 2, 3, 4, 5:

nie więcej niż 10%

Typy projektów 6, 7, 8, 9, 10:

nie więcej niż 30% (włączając cross-financing)

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

Typy projektów 1,2,3, 4, 5:

- 85% z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Typy projektów 6, 7, 8, 9, 10:

- 90 % z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

Typy projektów 1,2,3, 4, 5:

- 15% z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Typy projektów 6, 7, 8, 9, 10:

- minimum 10% z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego

9. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie.*

Celem interwencji przewidzianej do realizacji jest podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego poprzez lepsze dostosowanie form, metod i warunków jego prowadzenia do wymagań gospodarki i rynku pracy, a także zwiększenie zaangażowania instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących proces kształcenia i szkolenia zawodowego.

Poprzez realizację działań na rzecz szkolnictwa zawodowego, planowane jest osiągnięcie efektu synergii pomiędzy procesem kształcenia wymaganiami stawianymi przez rynek pracy. Istotne jest wypracowanie sposobów i wprowadzenie rozwiązań łączących zapotrzebowanie przedsiębiorców z ofertą szkół zawodowych. Poprzez wzmacnianie współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami oraz szkołami wyższymi oraz dzięki inwestycjom mającym na celu tworzenie w tych jednostkach warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy, planowany jest wzrost poziomu aktywności zawodowej osób posiadających wykształcenie zasadnicze i średnie zawodowe.

Przewidywane wsparcie ukierunkowane zostanie na przedsięwzięcia o charakterze kompleksowym, przewidującym zarówno działania skierowane do uczniów, jak również doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu.

Wsparcie w tym zakresie koncentrować się będzie w głównej mierze na wszelkich formach podwyższających kwalifikacje i kompetencje uczniów na rynku pracy oraz zwiększających ich szanse na znalezienie pracy, tj. praktyki, staże.

Wspierane będą również inicjatywy mające na celu tworzenie placówek mających charakter lokalnych centrów kompetencji, w tym tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia ustawicznego i zawodowego.

Dodatkowo, wspierane będą inwestycje w infrastrukturę w celu podniesienia jakości bazy technologiczno-dydaktycznej szkolnictwa zawodowego.

Wspierane będą także działania na rzecz poszerzenia oferty kursów zawodowych dla osób dorosłych realizowane we współpracy z pracodawcami poprzez organizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (m.in. kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych).

Podejmowane będą również inicjatywy zakładające rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego i ułatwienie dostępu do odpowiedniej informacji edukacyjno-zawodowej.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

1. Wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.6 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia [osoby],
2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt.],

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie [osoby],
2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoby],
3. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoby],
4. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji [szt.],
5. Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie [szt.].

13. Typy projektów

1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych poprzez ^{255 256 257};
  - a) praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub przedsiębiorców dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ^{258 259},
  - b) staże zawodowe obejmujące realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami lub wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego ^{260 261} „
  - c) wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania zawodowego,

²⁵⁵ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

²⁵⁶ Zakres działań będzie prowadzony z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów i słuchaczy objętych wsparciem.

²⁵⁷ O ile wynika to z charakteru realizowanych działań w ramach projektu jest możliwość realizacji wsparcia, we współpracy ze stworzonymi w ramach RPO WZ 2014-2020 CKZiU.

²⁵⁸ Realizacja praktyk zawodowych jest zgodna z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁵⁹ Celem realizacji jest zastosowanie i pogłębienie zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe realizowane w zasadniczej szkole zawodowej nie są formą praktycznej nauki zawodu, o której mowa w rozporządzeniu MEN z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

²⁶⁰ Realizacja staży zawodowych jest zgodna z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁶¹ Wsparcie kierowane jest do tych szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.6 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

- d) pomoc stypendialną dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych²⁶²,
  - e) dodatkowe zajęcia specjalistyczne realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, umożliwiające uczniom i słuchaczom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych,
  - f) organizowanie kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi oraz organizowanie kursów i szkoleń przygotowujących do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich,
  - g) udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych,
  - h) wsparcie uczniów lub słuchaczy w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy,
  - i) programy walidacji i certyfikacji odpowiednich efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej oraz kształcenia nieformalnego, prowadzące do zdobycia kwalifikacji zawodowych, w tym również kwalifikacji mistrza i czeladnika w zawodzie,
  - j) realizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, w tym wymienionych w rozporządzeniu MEN z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 622)²⁶³,
  - k) doradztwo edukacyjno-zawodowe,
  - l) wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
  - m) przygotowanie zawodowe uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w charakterze młodocianego pracownika organizowane u pracodawców, obejmujące naukę zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy²⁶⁴.
2. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego^{265, 266 267};
3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym w szczególności poprzez ²⁶⁸:
- a) włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, w tym m. in.: tworzenie przez

²⁶² Pomoc stypendialną dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych będzie realizowana zgodnie *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Kwota stypendium będzie ustalona przez IP i wskazana w *Regulaminie konkursu*.

²⁶³ Kursy kompetencji ogólnych mogą być realizowane wyłącznie w powiązaniu z pozostałymi formami kształcenia wymienionymi w ww. rozporządzeniu.

²⁶⁴ Możliwe, o ile nie jest ono finansowane ze środków Funduszu Pracy. Realizacja tej formy wsparcia będzie przeprowadzona w zakresie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz.U. z 2014 r. poz. 432).

²⁶⁵ Interwencja w ramach tego typu projektu powinna być zgodna z *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

²⁶⁶ Inwestycje infrastrukturalne, są ponoszone pod warunkiem, że: a) nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury, b) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb, c) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

²⁶⁷ Wyposażenie będzie dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

²⁶⁸ Działania, o których mowa w typie projektu 3c) i 3d) będą prowadzone z uwzględnieniem prognoz dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz informacji ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu *EU Skills Panorama*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.6 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

pracodawców lub przedsiębiorców ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji, upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, udział pracodawców lub przedsiębiorców w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów,

- b) tworzenie klas patronackich w szkołach,
  - c) współpracę w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach i formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy,
  - d) opracowywanie lub modyfikację programów nauczania,
  - e) wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL
  - f) współpracę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z uczelniami wyższymi.
4. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem, głównie poprzez²⁶⁹:
- a) kursy kwalifikacyjne lub szkolenia doskonalące w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem²⁷⁰,
  - b) praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół, w tym przede wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty,
  - c) studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne)²⁷¹,
  - d) budowanie i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia,
  - e) realizację programów wspomaganiania,
  - f) programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw,
  - g) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
5. Tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (CKZiU) głównie poprzez ²⁷²:
- a) przygotowanie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU obejmuje m.in.:
    - wyposażenie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU innych zespołów

²⁶⁹ Interwencja w ramach tego typu projektu powinna być zgodna z *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁷⁰ W tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER.

²⁷¹ Studia podyplomowe realizowane w ramach RPO WZ 2014-2020 powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

²⁷² Interwencja w ramach tego typu projektu będzie realizowana zgodnie z *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.6 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

- realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU w sprzęt i pomoce dydaktyczne do prowadzenia nauczania w zawodach z określonej branży²⁷³,
- rozszerzenie lub dostosowanie oferty edukacyjnej świadczonej przez szkoły i placówki systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzące w skład CKZiU lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU do realizacji nowych zadań,
  - doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU²⁷⁴,
- b) wsparcie realizowania zadań przez CKZiU dla określonych branż lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU, w tym m.in.:
- inicjowanie współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym monitorowanie potrzeb ww. podmiotów w zakresie współpracy, także w zakresie staży nauczycieli lub praktycznej nauki zawodu uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami i uczelniami oraz ośrodkami doskonalenia nauczycieli,
  - tworzenie sieci współpracy szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w danej branży w celu wymiany dobrych praktyk,
  - wdrażanie i upowszechnianie nowych technologii,
  - opracowywanie i upowszechnianie elastycznych form kształcenia zawodowego osób dorosłych, w tym osób dorosłych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - tworzenie wyspecjalizowanych ośrodków egzaminacyjnych,
  - organizowanie praktyk pedagogicznych dla przyszłych nauczycieli kształcenia zawodowego oraz nauczycieli stażystów,
  - realizacja usług doradztwa zawodowego
  - gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o możliwościach kształcenia, szkolenia i zatrudnienia, w tym również wersji on-line, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji na lokalnym/regionalnym rynku pracy,
  - prowadzenie współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego.
6. Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego w szczególności poprzez²⁷⁵:
- a) uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno - zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno - zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno – zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego w szkołach,

²⁷³Wyposażenie musi być zgodne ze standardem wyposażenia określonym w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

²⁷⁴ Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO WZ 2014-2020 na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU obejmuje formy wsparcia wymienione w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*

²⁷⁵ Interwencja musi być zgodna z warunkami wymienionymi w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.6 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH
W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

- b) tworzenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKA)²⁷⁶,
- c) zewnętrzne wsparcie szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego²⁷⁷.

14. Typ beneficjenta

- Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.),
- osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe,
- młodociani pracownicy,
- osoby w wieku powyżej 18 r.ż.,
- szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- nauczyciele prowadzący kształcenie ogólne w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego,
- nauczyciele przedmiotów zawodowych,
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- pracodawcy.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

²⁷⁶ Wsparcie udzielane w ramach RPO WZ 2014-2020 może dotyczyć tworzenia w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych, centrach kształcenia ustawicznego, CKZiU lub innych zespołach realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU – Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa), umożliwiających realizację doradztwa edukacyjno – zawodowego dla uczniów, słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty i osób dorosłych.

²⁷⁷ Zakres wsparcia udzielanego w ramach tego typu projektu obejmuje zapewnienie zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego na poziomie regionalnym i lokalnym. Interwencja na rzecz realizacji zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego powinna być zgodna z warunkami wymienionymi w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

17. Alokacja

33 891 295 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

- Realizacja wsparcia, o których mowa w typach projektu 1-6, jest dokonywana na oświaty w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu.
- Beneficjenci, na podstawie umowy o dofinansowanie projektu, będą zobowiązani do zapewnić funkcjonowanie utworzonych w ramach projektu CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu.
- Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

20% (włączając cross-financing)

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.6 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH
W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

8.7 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

9. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.7 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie*. Ponadto, działanie wpisuje się w Cel operacyjny III.3. Strategii Rozwoju Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego – *Dostosowanie systemów kształcenia do potrzeb rynku pracy*.

Celem interwencji przewidzianej do realizacji jest podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego poprzez lepsze dostosowanie form, metod i warunków jego prowadzenia do wymagań gospodarki i rynku pracy, a także zwiększenie zaangażowania instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących proces kształcenia i szkolenia zawodowego. Ponadto, celem działania wynikającym bezpośrednio ze Strategii Rozwoju Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jest budowanie innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki SOM poprzez integrację polityki edukacyjnej, rynku pracy i polityki gospodarczej.

Poprzez realizację działań na rzecz szkolnictwa zawodowego, planowane jest osiągnięcie efektu synergii pomiędzy procesem kształcenia a wymaganiami stawianymi przez rynek pracy. Istotne jest wypracowanie sposobów i wprowadzenie rozwiązań łączących zapotrzebowanie przedsiębiorców z ofertą szkół zawodowych. Poprzez wzmacnianie współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami oraz szkołami wyższymi oraz dzięki inwestycjom mającym na celu tworzenie w tych jednostkach warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy, planowany jest wzrost poziomu aktywności zawodowej osób posiadających wykształcenie zasadnicze i średnie zawodowe.

Przewidywane wsparcie ukierunkowane zostanie na przedsięwzięcia o charakterze kompleksowym, przewidującym zarówno działania skierowane do uczniów, jak również doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu.

Wsparcie w tym zakresie koncentrować się będzie w głównej mierze na wszelkich formach podwyższających kwalifikacje i kompetencje uczniów na rynku pracy oraz zwiększających ich szanse na znalezienie pracy, tj. praktyki, staże.

Wspierane będą również inicjatywy mające na celu tworzenie placówek mających charakter lokalnych centrów kompetencji, w tym tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia ustawicznego i zawodowego.

Dodatkowo, wspierane będą inwestycje w infrastrukturę w celu podniesienia jakości bazy technologiczno-dydaktycznej szkolnictwa zawodowego.

Wspierane będą także działania na rzecz poszerzenia oferty kursów zawodowych dla osób dorosłych realizowane we współpracy z pracodawcami poprzez organizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (m.in. kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych).

Podejmowane będą również inicjatywy zakładające rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego i ułatwienie dostępu do odpowiedniej informacji edukacyjno-zawodowej.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.7 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

1. Wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia [osoby],
2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt.],

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie [osoby],
2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoby],
2. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoby],
3. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji [szt.],
4. Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie [szt.].

13. Typy projektów

1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych poprzez ^{278 279 280};
  - n) praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub przedsiębiorców dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ^{281 282},
  - o) staże zawodowe obejmujące realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami lub wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego ^{283 284} „

²⁷⁸ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

²⁷⁹ Zakres działań będzie prowadzony z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów i słuchaczy objętych wsparciem.

²⁸⁰ O ile wynika to z charakteru realizowanych działań w ramach projektu jest możliwość realizacji wsparcia, we współpracy ze stworzonymi w ramach RPO WZ 2014-2020 CKZiU.

²⁸¹ Realizacja praktyk zawodowych jest zgodna z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 - 2020*.

²⁸² Celem realizacji jest zastosowanie i pogłębienie zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe realizowane w zasadniczej szkole zawodowej nie są formą praktycznej nauki zawodu, o której mowa w rozporządzeniu MEN z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.7 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

- p) wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania zawodowego,
  - q) pomoc stypendialną dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych²⁸⁵,
  - r) dodatkowe zajęcia specjalistyczne realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, umożliwiające uczniom i słuchaczom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych,
  - s) organizowanie kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi oraz organizowanie kursów i szkoleń przygotowujących do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich,
  - t) udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych,
  - u) wsparcie uczniów lub słuchaczy w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy,
  - v) programy walidacji i certyfikacji odpowiednich efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej oraz kształcenia nieformalnego, prowadzące do zdobycia kwalifikacji zawodowych, w tym również kwalifikacji mistrza i czeladnika w zawodzie,
  - w) realizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, w tym wymienionych w rozporządzeniu MEN z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 622)²⁸⁶,
  - x) doradztwo edukacyjno-zawodowe,
  - y) wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
  - z) przygotowanie zawodowe uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w charakterze młodocianego pracownika organizowane u pracodawców, obejmujące naukę zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy²⁸⁷.
2. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego^{288, 289 290};
3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym

²⁸³ Realizacja staży zawodowych jest zgodna z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁸⁴ Wsparcie kierowane jest do tych szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia.

²⁸⁵ Pomoc stypendialną dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych będzie realizowana zgodnie *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Kwota stypendium będzie ustalona przez IP i wskazana w *Regulaminie konkursu*.

²⁸⁶ Kursy kompetencji ogólnych mogą być realizowane wyłącznie w powiązaniu z pozostałymi formami kształcenia wymienionymi w ww. rozporządzeniu.

²⁸⁷ Możliwe, o ile nie jest ono finansowane ze środków Funduszu Pracy. Realizacja tej formy wsparcia będzie przeprowadzona w zakresie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz.U. z 2014 r. poz. 432).

²⁸⁸ Interwencja w ramach tego typu projektu powinna być zgodna z *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

²⁸⁹ Inwestycje infrastrukturalne, są ponoszone pod warunkiem, że: a) nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury, b) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb, c) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

²⁹⁰ Wyposażenie będzie dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.7 WSPARCIE SZKOŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

w szczególności poprzez ²⁹¹:

- a) włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, w tym m. in.: tworzenie przez pracodawców lub przedsiębiorców ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji, upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, udział pracodawców lub przedsiębiorców w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów,
  - b) tworzenie klas patronackich w szkołach,
  - c) współpracę w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach i formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy,
  - d) opracowywanie lub modyfikację programów nauczania,
  - e) wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL
  - f) współpracę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z uczelniami wyższymi.
4. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem, głównie poprzez ²⁹²:
- a) kursy kwalifikacyjne lub szkolenia doskonalące w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem ²⁹³,
  - b) praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół, w tym przede wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty,
  - c) studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne) ²⁹⁴,
  - d) budowanie i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia,
  - e) realizację programów wspomaganie,
  - f) programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw,
  - g) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
5. Tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (CKZiU) głównie poprzez ²⁹⁵:

²⁹¹ Działania, o których mowa w typie projektu 3c) i 3d) będą prowadzone z uwzględnieniem prognoz dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz informacji ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu *EU Skills Panorama*.

²⁹² Interwencja w ramach tego typu projektu powinna być zgodna z *Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

²⁹³ W tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER.

²⁹⁴ Studia podyplomowe realizowane w ramach RPO WZ 2014-2020 powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

²⁹⁵ Interwencja w ramach tego typu projektu będzie realizowana zgodnie z *Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.7 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

- a) przygotowanie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU obejmuje m.in.:
- wyposażenie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU w sprzęt i pomoce dydaktyczne do prowadzenia nauczania w zawodach z określonej branży²⁹⁶,
  - rozszerzenie lub dostosowanie oferty edukacyjnej świadczonej przez szkoły i placówki systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzące w skład CKZiU lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU do realizacji nowych zadań,
  - doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU²⁹⁷,
- b) wsparcie realizowania zadań przez CKZiU dla określonych branż lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU, w tym m.in.:
- inicjowanie współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym monitorowanie potrzeb ww. podmiotów w zakresie współpracy, także w zakresie staży nauczycieli lub praktycznej nauki zawodu uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami i uczelniami oraz ośrodkami doskonalenia nauczycieli,
  - tworzenie sieci współpracy szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w danej branży w celu wymiany dobrych praktyk,
  - wdrażanie i upowszechnianie nowych technologii,
  - opracowywanie i upowszechnianie elastycznych form kształcenia zawodowego osób dorosłych, w tym osób dorosłych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - tworzenie wyspecjalizowanych ośrodków egzaminacyjnych,
  - organizowanie praktyk pedagogicznych dla przyszłych nauczycieli kształcenia zawodowego oraz nauczycieli stażystów,
  - realizacja usług doradztwa zawodowego
  - gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o możliwościach kształcenia, szkolenia i zatrudnienia, w tym również wersji on-line, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji na lokalnym/regionalnym rynku pracy,
  - prowadzenie współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego.

6. Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego w szczególności poprzez²⁹⁸.

²⁹⁶Wyposażenie musi być zgodne ze standardem wyposażenia określonym w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

²⁹⁷ Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO WZ 2014-2020 na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU obejmuje formy wsparcia wymienione w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*

²⁹⁸ Interwencja musi być zgodna z warunkami wymienionymi w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.7 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

- a) uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach,
- b) tworzenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKA)²⁹⁹,
- c) zewnętrzne wsparcie szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego³⁰⁰.

14. Typ beneficjenta

- Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.),
- osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe,
- młodociani pracownicy,
- osoby w wieku powyżej 18 r.ż.,
- szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- nauczyciele prowadzący kształcenie ogólne w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego,
- nauczyciele przedmiotów zawodowych,
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- pracodawcy.

²⁹⁹ Wsparcie udzielane w ramach RPO WZ 2014-2020 może dotyczyć tworzenia w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych, centrach kształcenia ustawicznego, CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU – Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa), umożliwiających realizację doradztwa edukacyjno – zawodowego dla uczniów, słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty i osób dorosłych.

³⁰⁰ Zakres wsparcia udzielanego w ramach tego typu projektu obejmuje zapewnienie zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego na poziomie regionalnym i lokalnym. Interwencja na rzecz realizacji zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego powinna być zgodna z warunkami wymienionymi w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, SSOM

17. Alokacja

3 400 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wpierających obszar SOM w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla SOM.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

- Realizacja wsparcia, o których mowa w typach projektu 1-6, jest dokonywana na oświaty w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu.

Beneficjenci, na podstawie umowy o dofinansowanie projektu, będą zobowiązani do zapewnienia funkcjonowania utworzonych w ramach projektu CKZiU lub

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.7 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH
W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

20% (włączając cross-financing)

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.8 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

8.8 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

9. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.8 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie*. Ponadto, działanie wpisuje się w Cel strategiczny 4 Strategii ZIT dla KKBOF - *Rozwój usług społecznych w szczególności wspieranie rozwoju nauki i kształcenia w oparciu o endogeniczne potencjały KKBOF*, działanie 4.2 Praktyczna nauka zawodu.

Celem interwencji przewidzianej do realizacji jest podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego poprzez lepsze dostosowanie form, metod i warunków jego prowadzenia do wymagań gospodarki i rynku pracy, a także zwiększenie zaangażowania instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących proces kształcenia i szkolenia zawodowego. Ponadto, celem działania wynikającym bezpośrednio ze Strategii ZIT dla KKBOF jest wzmocnienie instytucjonalnych form rozwoju szkolnictwa zawodowego na obszarze KKBOF. Realizacja działania jest istotna z punktu widzenia przeciwdziałania bezrobociu, dostosowywani a oferty szkolnictwa zawodowego do wymogów rynku pracy jak i podnoszenia umiejętności uczniów szkół zawodowych i ponadgimnazjalnych.

Poprzez realizację działań na rzecz szkolnictwa zawodowego, planowane jest osiągnięcie efektu synergii pomiędzy procesem kształcenia a wymaganiami stawianymi przez rynek pracy. Istotne jest wypracowanie sposobów i wprowadzenie rozwiązań łączących zapotrzebowanie przedsiębiorców z ofertą szkół zawodowych. Poprzez wzmocnianie współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami oraz szkołami wyższymi oraz dzięki inwestycjom mającym na celu tworzenie w tych jednostkach warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy, planowany jest wzrost poziomu aktywności zawodowej osób posiadających wykształcenie zasadnicze i średnie zawodowe.

Przewidywane wsparcie ukierunkowane zostanie na przedsięwzięcia o charakterze kompleksowym, przewidującym zarówno działania skierowane do uczniów, jak również doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu.

Wsparcie w tym zakresie koncentrować się będzie w głównej mierze na wszelkich formach podwyższających kwalifikacje i kompetencje uczniów na rynku pracy oraz zwiększających ich szanse na znalezienie pracy, tj. praktyki, staże.

Wspierane będą również inicjatywy mające na celu tworzenie placówek mających charakter lokalnych centrów kompetencji, w tym tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia ustawicznego i zawodowego.

Dodatkowo, wspierane będą inwestycje w infrastrukturę w celu podniesienia jakości bazy technologiczno-dydaktycznej szkolnictwa zawodowego.

Wspierane będą także działania na rzecz poszerzenia oferty kursów zawodowych dla osób dorosłych realizowane we współpracy z pracodawcami poprzez organizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (m.in. kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych).

Podejmowane będą również inicjatywy zakładające rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego i ułatwienie dostępu do odpowiedniej informacji edukacyjno-zawodowej.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

3. Wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia [osoby],
2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt.],

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie [osoby],
2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoby],
3. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoby],
4. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji [szt.],
5. Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie [szt.].

13. Typy projektów

1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych poprzez ^{301 302 303}:
  - a) praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub przedsiębiorców dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ^{304 305},

³⁰¹ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

³⁰² Zakres działań będzie prowadzony z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów i słuchaczy objętych wsparciem.

³⁰³ O ile wynika to z charakteru realizowanych działań w ramach projektu jest możliwość realizacji wsparcia, we współpracy ze stworzonymi w ramach RPO WZ 2014-2020 CKZiU.

³⁰⁴ Realizacja praktyk zawodowych jest zgodna z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 - 2020*.

³⁰⁵ Celem realizacji jest zastosowanie i pogłębienie zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe realizowane w zasadniczej szkole zawodowej nie są formą praktycznej nauki zawodu, o której mowa w rozporządzeniu MEN z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.8 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

- b) staże zawodowe obejmujące realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami lub wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego^{306 307},
  - c) wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania zawodowego,
  - d) pomoc stypendialną dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych³⁰⁸,
  - e) dodatkowe zajęcia specjalistyczne realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, umożliwiające uczniom i słuchaczom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych,
  - f) organizowanie kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi oraz organizowanie kursów i szkoleń przygotowujących do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich,
  - g) udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych,
  - h) wsparcie uczniów lub słuchaczy w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy,
  - i) programy walidacji i certyfikacji odpowiednich efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej oraz kształcenia nieformalnego, prowadzące do zdobycia kwalifikacji zawodowych, w tym również kwalifikacji mistrza i czeladnika w zawodzie,
  - j) realizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, w tym wymienionych w rozporządzeniu MEN z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 622)³⁰⁹,
  - k) doradztwo edukacyjno-zawodowe,
  - l) wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
  - m) przygotowanie zawodowe uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w charakterze młodocianego pracownika organizowane u pracodawców, obejmujące naukę zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy³¹⁰.
2. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego^{311, 312 313};

³⁰⁶ Realizacja staży zawodowych jest zgodna z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

³⁰⁷ Wsparcie kierowane jest do tych szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia.

³⁰⁸ Pomoc stypendialną dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych będzie realizowana zgodnie *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Kwota stypendium będzie ustalona przez IP i wskazana w *Regulaminie konkursu*.

³⁰⁹ Kursy kompetencji ogólnych mogą być realizowane wyłącznie w powiązaniu z pozostałymi formami kształcenia wymienionymi w ww. rozporządzeniu.

³¹⁰ Możliwe, o ile nie jest ono finansowane ze środków Funduszu Pracy. Realizacja tej formy wsparcia będzie przeprowadzona w zakresie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz.U. z 2014 r. poz. 432).

³¹¹ Interwencja w ramach tego typu projektu powinna być zgodna z *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

³¹² Inwestycje infrastrukturalne, są ponoszone pod warunkiem, że: a) nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury, b) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb, c) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.8 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym w szczególności poprzez³¹⁴:
- włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, w tym m. in.: tworzenie przez pracodawców lub przedsiębiorców ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji, upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, udział pracodawców lub przedsiębiorców w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów,
  - tworzenie klas patronackich w szkołach,
  - współpracę w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach i formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy,
  - opracowywanie lub modyfikację programów nauczania,
  - wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL
  - współpracę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z uczelniami wyższymi.
4. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem, głównie poprzez³¹⁵:
- kursy kwalifikacyjne lub szkolenia doskonalące w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem³¹⁶,
  - praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół, w tym przede wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty,
  - studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne)³¹⁷,
  - budowanie i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia,
  - realizację programów wspomaganie,
  - programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw,
  - wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.

³¹³ Wyposażenie będzie dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

³¹⁴ Działania, o których mowa w typie projektu 3c) i 3d) będą prowadzone z uwzględnieniem prognoz dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz informacji ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu *EU Skills Panorama*.

³¹⁵ Interwencja w ramach tego typu projektu powinna być zgodna z *Wytzycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

³¹⁶ W tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER.

³¹⁷ Studia podyplomowe realizowane w ramach RPO WZ 2014-2020 powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.8 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

5. Tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (CKZiU) głównie poprzez ³¹⁸:
- a) przygotowanie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU obejmuje m.in.:
- wyposażenie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU w sprzęt i pomoce dydaktyczne do prowadzenia nauczania w zawodach z określonej branży³¹⁹,
  - rozszerzenie lub dostosowanie oferty edukacyjnej świadczonej przez szkoły i placówki systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzące w skład CKZiU lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU do realizacji nowych zadań,
  - doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU ³²⁰,
- b) wsparcie realizowania zadań przez CKZiU dla określonych branż lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU, w tym m.in.:
- inicjowanie współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym monitorowanie potrzeb ww. podmiotów w zakresie współpracy, także w zakresie staży nauczycieli lub praktycznej nauki zawodu uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami i uczelniami oraz ośrodkami doskonalenia nauczycieli,
  - tworzenie sieci współpracy szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w danej branży w celu wymiany dobrych praktyk,
  - wdrażanie i upowszechnianie nowych technologii,
  - opracowywanie i upowszechnianie elastycznych form kształcenia zawodowego osób dorosłych, w tym osób dorosłych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - tworzenie wyspecjalizowanych ośrodków egzaminacyjnych,
  - organizowanie praktyk pedagogicznych dla przyszłych nauczycieli kształcenia zawodowego oraz nauczycieli stażystów,
  - realizacja usług doradztwa zawodowego
  - gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o możliwościach kształcenia, szkolenia i zatrudnienia, w tym również wersji on-line, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji na lokalnym/regionalnym rynku pracy,
  - prowadzenie współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego.

³¹⁸ Interwencja w ramach tego typu projektu będzie realizowana zgodnie z *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

³¹⁹ Wyposażenie musi być zgodne ze standardem wyposażenia określonym w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

³²⁰ Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO WZ 2014-2020 na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU obejmuje formy wsparcia wymienione w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.8 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

6. Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego w szczególności poprzez³²¹:
  - a) uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach,
  - b) tworzenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKA)³²²,
  - c) zewnętrzne wsparcie szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego³²³.

14. Typ beneficjenta

- Wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.),
- osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe,
- młodociani pracownicy,
- osoby w wieku powyżej 18 r.ż.,
- szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- nauczyciele prowadzący kształcenie ogólne w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego,
- nauczyciele przedmiotów zawodowych,
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,

³²¹ Interwencja musi być zgodna z warunkami wymienionymi w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

³²² Wsparcie udzielane w ramach RPO WZ 2014-2020 może dotyczyć tworzenia w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych, centrach kształcenia ustawicznego, CKZiU lub innych zespołach realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU – Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa), umożliwiających realizację doradztwa edukacyjno – zawodowego dla uczniów, słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty i osób dorosłych.

³²³ Zakres wsparcia udzielanego w ramach tego typu projektu obejmuje zapewnienie zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego na poziomie regionalnym i lokalnym. Interwencja na rzecz realizacji zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego powinna być zgodna z warunkami wymienionymi w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.8 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

– pracodawcy.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, Gmina Miasto Koszalin

17. Alokacja

2 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty wspierane w ramach działania będą musiały być komplementarne z projektami wspieranymi z pozostałych działań wpierających obszar KKBOF w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

19. Instrumenty terytorialne(jeśli dotyczy)

Działanie jest nakierowane na wsparcie projektów wynikających ze Strategii ZIT miasta wojewódzkiego.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za realizację ZIT dla KKBOF.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

– Realizacja wsparcia, o których mowa w typach projektu 1-6, jest dokonywana na oświaty w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu.

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.8 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH
W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

- Beneficjenci, na podstawie umowy o dofinansowanie projektu, będą zobowiązani do zapewnić funkcjonowanie utworzonych w ramach projektu CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

20% (włączając cross-financing)

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.8 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH
W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH STRATEGII ZIT DLA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKO-BIAŁOGARDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

---

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

8.9 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych

9. Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.9 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie.*

Celem interwencji przewidzianej do realizacji jest podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego poprzez lepsze dostosowanie form, metod i warunków jego prowadzenia do wymagań gospodarki i rynku pracy, a także zwiększenie zaangażowania instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących proces kształcenia i szkolenia zawodowego. Dedykowanie działań obszarom objętym Kontraktem Samorządowym ma na celu urzeczywistnienie idei planowania i realizowania procesów rozwojowych w oparciu o wymiar terytorialny oraz zapewnienie spójności społecznej i infrastrukturalnej danego obszaru.

Poprzez realizację działań na rzecz szkolnictwa zawodowego, planowane jest osiągnięcie efektu synergii pomiędzy procesem kształcenia a wymaganiami stawianymi przez rynek pracy. Istotne jest wypracowanie sposobów i wprowadzenie rozwiązań łączących zapotrzebowanie przedsiębiorców z ofertą szkół zawodowych. Poprzez wzmacnianie współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami oraz szkołami wyższymi oraz dzięki inwestycjom mającym na celu tworzenie w tych jednostkach warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy, planowany jest wzrost poziomu aktywności zawodowej osób posiadających wykształcenie zasadnicze i średnie zawodowe.

Przewidywane wsparcie ukierunkowane zostanie na przedsięwzięcia o charakterze kompleksowym, przewidującym zarówno działania skierowane do uczniów, jak również doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu.

Wsparcie w tym zakresie koncentrować się będzie w głównej mierze na wszelkich formach podwyższających kwalifikacje i kompetencje uczniów na rynku pracy oraz zwiększających ich szanse na znalezienie pracy, tj. praktyki, staże.

Wspierane będą również inicjatywy mające na celu tworzenie placówek mających charakter lokalnych centrów kompetencji, w tym tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia ustawicznego i zawodowego.

Dodatkowo, wspierane będą inwestycje w infrastrukturę w celu podniesienia jakości bazy technologiczno-dydaktycznej szkolnictwa zawodowego.

Wspierane będą także działania na rzecz poszerzenia oferty kursów zawodowych dla osób dorosłych realizowane we współpracy z pracodawcami poprzez organizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (m.in. kwalifikacyjne kursy zawodowe, kursy umiejętności zawodowych).

Podejmowane będą również inicjatywy zakładające rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego i ułatwienie dostępu do odpowiedniej informacji edukacyjno-zawodowej.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

1. Wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.9 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia [osoby],
2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie [osoby],
2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoby],
3. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoby],
4. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji [szt.],
5. Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie [szt.].

13. Typy projektów

1. Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych poprzez ^{324 325 326},
  - a) praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub przedsiębiorców dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ^{327 328},
  - b) staże zawodowe obejmujące realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami lub wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego ^{329 330},

³²⁴ Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

³²⁵ Zakres działań będzie prowadzony z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów i słuchaczy objętych wsparciem.

³²⁶ O ile wynika to z charakteru realizowanych działań w ramach projektu jest możliwość realizacji wsparcia, we współpracy ze stworzonymi w ramach RPO WZ 2014-2020 CKZiU.

³²⁷ Realizacja praktyk zawodowych jest zgodna z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 - 2020*.

³²⁸ Celem realizacji jest zastosowanie i pogłębienie zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe realizowane w zasadniczej szkole zawodowej nie są formą praktycznej nauki zawodu, o której mowa w rozporządzeniu MEN z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

³²⁹ Realizacja staży zawodowych jest zgodna z warunkami opisanymi w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 - 2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.9 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- c) wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania zawodowego,
  - d) pomoc stypendialną dla uczniów lub słuchaczy szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych³³¹,
  - e) dodatkowe zajęcia specjalistyczne realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, umożliwiające uczniom i słuchaczom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych,
  - f) organizowanie kursów przygotowawczych na studia we współpracy ze szkołami wyższymi oraz organizowanie kursów i szkoleń przygotowujących do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich,
  - g) udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach lub obozach naukowych,
  - h) wsparcie uczniów lub słuchaczy w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy,
  - i) programy walidacji i certyfikacji odpowiednich efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej oraz kształcenia nieformalnego, prowadzące do zdobycia kwalifikacji zawodowych, w tym również kwalifikacji mistrza i czeladnika w zawodzie,,
  - j) realizację pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, w tym wymienionych w rozporządzeniu MEN z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 622)³³²,
  - k) doradztwo edukacyjno-zawodowe,
  - l) wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
  - m) przygotowanie zawodowe uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w charakterze młodocianego pracownika organizowane u pracodawców, obejmujące naukę zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy³³³.
2. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego^{334, 335, 336};
  3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym w szczególności poprzez ³³⁷:

³³⁰ Wsparcie kierowane jest do tych szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia.

³³¹ Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych będzie realizowana zgodnie *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Kwota stypendium będzie ustalona przez IP i wskazana w *Regulaminie konkursu*.

³³² Kursy kompetencji ogólnych mogą być realizowane wyłącznie w pozostałych formach kształcenia wymienionych w ww. rozporządzeniu.

³³³ Możliwe, o ile nie jest ono finansowane ze środków Funduszu Pracy. Realizacja tej formy wsparcia będzie przeprowadzona w zakresie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz.U. z 2014 r. poz. 432).

³³⁴ Interwencja w ramach tego typu projektu powinna być zgodna z *Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

³³⁵ Inwestycje infrastrukturalne, są ponoszone pod warunkiem, że: a) nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury, b) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb, c) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

³³⁶ Wyposażenie będzie dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.9 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- a) włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, w tym m. in.: tworzenie przez pracodawców lub przedsiębiorców ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji, upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, udział pracodawców lub przedsiębiorców w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów,
  - b) tworzenie klas patronackich w szkołach,
  - c) współpracę w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach i formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy,
  - d) opracowywanie lub modyfikację programów nauczania,
  - e) wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
  - f) współpracę szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z uczelniami wyższymi.
4. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem, głównie poprzez³³⁸:
- a) kursy kwalifikacyjne lub szkolenia doskonalące w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem³³⁹,
  - b) praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół, w tym przede wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty,
  - c) studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne)³⁴⁰,
  - d) budowanie i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia,
  - e) realizację programów wspomaganiania,
  - f) programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej, ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw,
  - g) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
5. Tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (CKZiU) głównie poprzez³⁴¹:
- a) przygotowanie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do pełnienia funkcji CKZiU lub innych zespołów

³³⁷ Działania, o których mowa w typie projektu 3c) i 3d) będą prowadzone z uwzględnieniem prognoz dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz informacji ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu *EU Skills Panorama*.

³³⁸ Interwencja w ramach tego typu projektu powinna być zgodna z *Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*

³³⁹ W tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER.

³⁴⁰ Studia podyplomowe realizowane w ramach RPO powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

³⁴¹ Interwencja w ramach tego typu projektu będzie realizowana zgodnie z *Wytocznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.9 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU obejmuje m.in.:

- wyposażenie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU w sprzęt i pomoce dydaktyczne do prowadzenia nauczania w zawodach z określonej branży³⁴²,
  - rozszerzenie lub dostosowanie oferty edukacyjnej świadczonej przez szkoły i placówki systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzące w skład CKZiU lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU do realizacji nowych zadań,
  - doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU³⁴³,
- b) wsparcie realizowania zadań przez CKZiU dla określonych branż lub inne zespoły realizujące zadania zbieżne z zadaniami CKZiU w tym m.in.:
- inicjowanie współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym monitorowanie potrzeb ww. podmiotów w zakresie współpracy, także w zakresie staży nauczycieli lub praktycznej nauki zawodu uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - prowadzenie doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami i uczelniami oraz ośrodkami doskonalenia nauczycieli,
  - tworzenie sieci współpracy szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w danej branży w celu wymiany dobrych praktyk,
  - wdrażanie i upowszechnianie nowych technologii,
  - opracowywanie i upowszechnianie elastycznych form kształcenia zawodowego osób dorosłych, w tym osób dorosłych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - tworzenie wyspecjalizowanych ośrodków egzaminacyjnych,
  - organizowanie praktyk pedagogicznych dla przyszłych nauczycieli kształcenia zawodowego oraz nauczycieli stażystów,
  - realizacja usług doradztwa zawodowego,
  - gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o możliwościach kształcenia, szkolenia i zatrudnienia, w tym również wersji on-line, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji na lokalnym/regionalnym rynku pracy,
  - prowadzenie współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego.

6. Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego w szczególności poprzez³⁴⁴:

a) uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w

³⁴² Wyposażenie musi być zgodne ze standardem wyposażenia określonym w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

³⁴³ Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO WZ 2014-2020 na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe wchodzących w skład CKZiU obejmuje formy wsparcia wymienione w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*

³⁴⁴ Interwencja musi być zgodna z warunkami wymienionymi w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.9 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

- szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach,
- b) tworzenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKA)³⁴⁵,
  - c) zewnętrzne wsparcie szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego³⁴⁶.

14. Typ beneficjenta

Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe,
- młodociani pracownicy,
- osoby w wieku powyżej 18 r.ż.,
- szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- nauczyciele prowadzący kształcenie ogólne w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego,
- nauczyciele przedmiotów zawodowych,
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- pracodawcy.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

³⁴⁵ Wsparcie udzielane w ramach RPO WZ 2014-2020 może dotyczyć tworzenia w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych, centrach kształcenia ustawicznego, CKZIU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZIU – Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa), umożliwiających realizację doradztwa edukacyjno – zawodowego dla uczniów, słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty i osób dorosłych.

³⁴⁶ Zakres wsparcia udzielanego w ramach tego typu projektu obejmuje zapewnienie zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego na poziomie regionalnym i lokalnym. Interwencja na rzecz realizacji zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego powinna być zgodna z warunkami wymienionymi w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.9 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

17. Alokacja

10 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty realizowane w ramach działania będą musiały być kompleksowe i komplementarne z innymi projektami wskazanymi we wspieranym Kontrakcie Samorządowym.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Przedmiotowe działanie będzie jednym z kilku działań w ramach RPO WZ 2014-2020 wdrażanych za pomocą narzędzia jakim jest Kontrakt Samorządowy. KS ma na celu jednolity gospodarczy rozwój danego obszaru, oparty na wspólnie zdefiniowanych przez kilka samorządów terytorialnych celach rozwojowych.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę projektów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

- Realizacja wsparcia, o których mowa w typach projektu 1-6, jest dokonywana na – podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu.
- Beneficjenci, na podstawie umowy o dofinansowanie projektu, będą zobowiązani do zapewnić funkcjonowanie utworzonych w ramach projektu CKZiU lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.9 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

20% (włączając cross-financing)

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

VIII EDUKACJA

DZIAŁANIE 8.9 WSPARCIE SZKÓŁ I PLACÓWEK PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE ZAWODOWE ORAZ UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W KSZTAŁCENIU ZAWODOWYM I OSÓB DOROSŁYCH UCZESTNICZĄCYCH W POZASZKOLNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

90% z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

10% z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ

Nazwa i krótki opis działania/poddziałania

8.10 Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych.

Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: *wzrost kompetencji osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie znajomości technologii informacyjno-komunikacyjnych i języków obcych.*

Celem interwencji przewidzianej do realizacji jest zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie, w tym poprawa kompetencji kluczowych w zakresie TIK i języków obcych tych osób.

Przedsięwzięcia podejmowane w ramach tego typu projektów mają zapewnić wsparcie dla osób w wieku 18 lat i więcej, w szczególności dla osób starszych (50 lat i więcej) i osób o niskich kwalifikacjach (posiadających wykształcenie na poziomie co najwyżej średnim), chcących podnosić swoje umiejętności, wiedzę i kompetencje poprzez udział w kształceniu ustawicznym, ukierunkowane na zdobycie nowych lub podwyższenie kompetencji informatycznych oraz w zakresie języków obcych.

Zaproponowany katalog kompetencji ma horyzontalny wpływ na sytuację osób dorosłych na rynku pracy – posiadanie wskazanych powyżej umiejętności przyczynia się do pełnej integracji społecznej i zatrudnienia, jednocześnie umożliwia dalszą samorealizację i rozwój osobisty.

W przypadku kompetencji językowych, zakres wsparcia obejmuje szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji kończące się certyfikatem potwierdzającym zdobycie przez uczestników projektów określonego poziomu biegłości językowej (zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego).

W przypadku kompetencji cyfrowych, zakres wsparcia obejmuje szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji kończące się uzyskaniem certyfikatu zewnętrznego potwierdzającego zdobycie przez uczestników projektu kompetencji w obszarach określonych w załączniku nr 2 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.*

9.

Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania

10.

1. Wzrost kompetencji osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie znajomości technologii informacyjno-komunikacyjnych i języków obcych.

Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

11.

1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby],
3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby].

Lista wskaźników produktu

12.

1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach, objętych wsparciem w programie [osoby],
2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby],

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.10 WSPARCIE OSÓB DOROSŁYCH, W SZCZEGÓLNOŚCI OSÓB O NISKICH KWALIFIKACJACH I OSÓB STARSZYCH W ZAKRESIE DOSKONALENIA UMIEJĘTNOŚCI WYKORZYSTYWANIA TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNYCH I POROZUMIEWANIA SIĘ W JĘZYKACH OBCYCH

3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby].

Typy projektów

13. 1. Szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji cyfrowych, skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności oraz kompetencji w powyższym zakresie^{347, 348}.
2. Szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji językowych, skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności oraz kompetencji w powyższym zakresie³⁴⁹.

Typ beneficjenta

14. – wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.);
– osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

15. Osoby w wieku 18 lat i więcej, zamierzające uczestniczyć z własnej inicjatywy w szkoleniach i kursach w zakresie kształtowania kompetencji informatycznych oraz porozumiewania się w językach obcych, w szczególności osoby w wieku powyżej 50. roku życia oraz osoby o niskich kwalifikacjach³⁵⁰.

Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

16. Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

³⁴⁷ W przypadku kompetencji cyfrowych, zakres wsparcia obejmuje szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji kończące się uzyskaniem przez uczestników projektów certyfikatu zewnętrznego potwierdzającego zdobycie określonych kompetencji cyfrowych, zgodnie z zaplanowanymi we wniosku o dofinansowanie projektu etapami, w których mowa w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014 – 2020*. Standard wymagań dla kompetencji informatycznych, które powinni osiągnąć uczestnicy projektu został określony w załączniku nr 2 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*.

³⁴⁸ Beneficjenci zobowiązani są do opracowania kryteriów oceny oraz przeprowadzenia weryfikacji osiągnięcia przez uczestników projektów efektów uczenia zdefiniowanych w standardzie wymagań określonym w zał. nr 2 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*. Wyniki walidacji przeprowadzonej w ramach projektu beneficjenci są zobowiązani przechowywać na potrzeby kontroli i ewaluacji przez okres przechowywania dokumentacji konkursowej.

³⁴⁹ W przypadku kompetencji językowych zakres wsparcia obejmuje wyłącznie szkolenia kończące się certyfikatem zewnętrznym potwierdzającym zdobycie przez uczestników projektów określonego poziomu biegłości językowej (zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego). Szkolenia będą realizowane zgodnie z zakresem określonym w Załączniku nr 1 do *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020* i są rozliczane stawkami jednostkowymi wskazanymi w przedmiotowym Załączniku. Poza stawkami jednostkowymi istnieje możliwość sfinansowania wyłącznie kosztów związanych z zakupem podręcznika, przeprowadzeniem egzaminu zewnętrznego i wydaniem ww. zewnętrznego certyfikatu.

³⁵⁰ Jednocześnie, dopuszcza się możliwość przeznaczenia maksymalnie 10% alokacji na wsparcie grup, które nie są sklasyfikowane jako defaworyzowane, niemniej działania kierowane do takich osób powinny wynikać z realnych i rzeczywistych potrzeb odbiorców wsparcia (podejście popytowe).

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.10 WSPARCIE OSÓB DOROSŁYCH, W SZCZEGÓLNOŚCI OSÓB O NISKICH KWALIFIKACJACH I OSÓB STARSZYCH W ZAKRESIE DOSKONALENIA UMIEJĘTNOŚCI WYKORZYSTYWANIA TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNYCH I POROZUMIEWANIA SIĘ WJĘZYKACH OBCYCH

Alokacja

17. 10 000 000 EUR

Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

18. Nie dotyczy

Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

19. Nie dotyczy

Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

20. Tryb konkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

21. Nie dotyczy

Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

22. Do 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

23. 10%.

Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

24. Nie dotyczy

VIII EDUKACJA
DZIAŁANIE 8.10 WSPARCIE OSÓB DOROSŁYCH, W SZCZEGÓLNOŚCI OSÓB O NISKICH KWALIFIKACJACH I OSÓB STARSZYCH W ZAKRESIE DOSKONALENIA UMIEJĘTNOŚCI WYKORZYSTYWANIA TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNYCH I POROZUMIEWANIA SIĘ WJĘZYKACH OBCYCH

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek (jeśli dotyczy)

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

26. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

27. 85%

Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

28. 85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

29. 15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

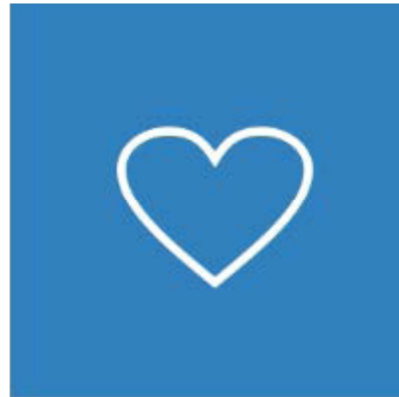
30. Nie dotyczy

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

31. Nie dotyczy

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

2. Cel tematyczny

9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
10 Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie
2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Zwiększona dostępność do wysokiej jakości infrastruktury zdrowotnej,
2. Zwiększona dostępność usług społecznych,
3. Zmniejszone zagrożenie wykluczeniem społecznym ludności zamieszkującej obszary zdegradowane i peryferyjne,
4. Lepsze kwalifikacje i umiejętności uczniów,
5. Lepsze warunki kształcenia zawodowego,
6. Zwiększona dostępność do e-usług publicznych.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

OP Infrastruktura publiczna realizowana będzie w oparciu o realizację CT 2, 9 i 10. Połączenie trzech CT w ramach jednej Osi priorytetowej jest uzasadnione z uwagi na komplementarność zaplanowanych do realizacji typów projektów oraz proponowany zakres interwencji. OP Infrastruktura publiczna będzie ukierunkowana na interwencję zmierzającą do poprawy dostępności do wysokiej jakości infrastruktury publicznej, w tym dzięki zastosowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. Działania te będą komplementarne w stosunku do interwencji z Europejskiego Funduszu Społecznego, co w konsekwencji wpłynie na podniesienie poziomu usług społecznych oraz publicznych. Kreowanie korzystnych warunków dla zrównoważonego rozwoju oraz równego dostępu do usług jest jednym z priorytetów w politykach Unii Europejskiej. W perspektywie finansowej 2014-2020 planuje się kompleksowe wsparcie obszarów zagrożonych wyłączeniem wspierając nie tylko usługi społeczne z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, ale również wzmacniając działania polegające na wsparciu infrastruktury edukacyjnej oraz działania na rzecz poszerzenia zastosowań technologii informacyjno-komunikacyjnych w podmiotach publicznych.

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

Uwzględniając szczególnie niekorzystną pod względem społecznym i ekonomicznym sytuację części województwa zachodniopomorskiego, dostrzega się potrzebę podejmowania równoległych i komplementarnych względem siebie działań na rzecz włączenia społecznego, zwłaszcza poprzez pobudzenie i kreowanie rynku pracy oraz wzmacnianie potencjału edukacyjnego. Ponadto dostrzega się potrzebę podjęcia równoległych działań ukierunkowanych na poszerzenie i ułatwienie dostępu obywateli do administracji z wykorzystaniem technologii komunikacyjno-informacyjnych. Niezbędne jest podjęcie komplementarnych działań polegających na jednoczesnej rozbudowie określonych elementów infrastruktury publicznej (w tym edukacyjnej) wraz z poszerzaniem zastosowań technologii cyfrowych przy kontaktach podmiotów publicznych z odbiorcą zewnętrznym. Z tego względu zasadne jest połączenie w ramach jednej osi priorytetowej interwencji EFRR ukierunkowanej na infrastrukturę publiczną, przyczyniającą się do likwidowania nierówności w dostępie do usług społecznych oraz wspierającą rewitalizację ubogich społeczności, jak też uwzględniającą działania na rzecz rozwoju infrastruktury edukacyjnej, a także wspierającą działania na rzecz poszerzenia dostępu do podmiotów publicznych z wykorzystaniem technologii cyfrowych. Finansowanie będzie możliwe tylko w przypadku podmiotów (publicznych lub prywatnych), funkcjonujących w publicznym systemie opieki zdrowotnej oraz w oparciu o kontrakt z NFZ. Podmioty będą musiały przedstawić stosowne dokumenty potwierdzające, że mają umowę na usługi podobne do celów planowanych inwestycji lub zobowiązać się do przedstawienia umowy z NFZ w okresie następującym po okresie w którym projekt został zrealizowany.

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

Słabiej rozwinięty

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFRR	145 000 000	-	-

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Nie dotyczy

9.1 Infrastruktura zdrowia

9. Nazwa i krótki opis działania

9.1 Infrastruktura zdrowia

Działanie ma na celu w szczególności zmniejszanie niekorzystnych skutków wysokiej zachorowalności w szczególności na choroby wskazane w Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 oraz poprawę dostępności do placówek ochrony zdrowia Działanie winno być również skierowane na opiekę pediatryczną głównie ze względu na wysoki wskaźnik zgonów niemowląt i umieralności okołoporodowej, wad rozwojowych i ich skutków.

Działanie skierowane jest również na dostosowania infrastruktury i zakresu świadczeń ochrony zdrowia do potrzeb w województwie zachodniopomorskim, zwłaszcza w obszarze opieki długoterminowej stacjonarnej i domowej, opieki paliatywno-hospicyjnej oraz rehabilitacji leczniczej.

Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w trybie pozakonkursowym jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań).

Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w trybie konkursowym jest ich zgodność ze stworzoną przez Ministerstwo Zdrowia mapą potrzeb.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona dostępność do wysokiej jakości infrastruktury zdrowotnej.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Średni czas pobytu chorego w szpitalu [dzień].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych podmiotów leczniczych [szt.],
2. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej [zł],
3. Liczba wspartych ośrodków opieki nad osobami zależnymi [szt.]
4. Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi[osoby].

13. Typy projektów

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.1 INFRASTRUKTURA ZDROWIA

1. Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), przebudowa, modernizacja obiektów ochrony zdrowia,
2. Zakup aparatury medycznej i sprzętu medycznego.

Zakup systemów informatycznych poprawiających zarządzanie (w tym sprzętu komputerowego) możliwy jest wyłącznie jako element projektu.

Projekty powinny być :

- efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wskazują największą efektywność finansową,
- przewidujące zadania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych, a także działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów,
- przyczyniające się do racjonalizacji systemu opieki zdrowotnej w regionie.

14. Typ beneficjenta

- w przypadku projektów dotyczących wsparcia podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatry, opieki długoterminowej oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej – podmioty wykonujące działalność leczniczą, udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- w przypadku pozostałych projektów – podmioty lecznicze udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych: samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, przedsiębiorcy, jednostki budżetowe oraz lekarze i pielęgniarki, którzy wykonują swój zawód w ramach działalności leczniczej i udzielają świadczeń opieki zdrowotnej.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

40 000 000 EUR

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.1 INFRASTRUKTURA ZDROWIA

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy – dotyczy głównie zakupu aparatury medycznej medycznych sprzętu medycznego

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego Wydział Zarządzania Strategicznego.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Celem udzielenia wsparcia w obszarze ochrony zdrowia jest likwidacja ograniczeń związanych z utrudnioną dostępnością do opieki zdrowotnej. Takie działania będą sprzyjały restrukturyzacji systemu ochrony zdrowia. Wsparcie uzyskają projekty, które zostaną ocenione pod kątem ich opłacalności, zaś nie będą mogły uzyskać wsparcia takie projekty, które będą przyczyniać się do powiększenia nadwyżki potencjału istniejącej obecnie infrastruktury.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.1 INFRASTRUKTURA ZDROWIA

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25.

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.1 INFRASTRUKTURA ZDROWIA

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

9.2 Infrastruktura społeczna

Nazwa i krótki opis działania/ poddziałania

9.2 Infrastruktura społeczna

Działanie nakierowane jest na zniwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi, służą one wspieraniu włączenia społecznego grup marginalizowanych i zagrożonych marginalizacją. Nastęstwem działań jest ekonomiczne i społeczne usamodzielnienie się osób objętych komplementarnym wsparciem z EFS.

Działanie wspiera procesy usamodzielniania się osób niepełnosprawnych poprzez dostosowywanie infrastruktury społecznej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz poprawę warunków usług publicznych świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Działanie wspiera w szczególności zakłady dające osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności możliwości zatrudnienia i rehabilitacji poprzez zapewnienie im rehabilitacji społecznej i terapeutycznej, leczenia i szkoleń zawodowych. Ma to służyć przygotowaniu osób niepełnosprawnych do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy i prowadzenia niezależnego życia wśród ogółu społeczeństwa poza zakładem.

9.

Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania

10.

1. Zwiększona dostępność usług społecznych.

Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

11.

1. Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej [szt.].

Lista wskaźników produktu

12.

1. Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.],
2. Liczba wybudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.],
3. Liczba przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.].

Typy projektów

13.

1. Odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie mieszkań chronionych,
2. Odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie domów pomocy społecznej (DPS),
3. Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), w

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.2 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

tym: <ul style="list-style-type: none">
– zakupu sprzętu i wyposażenia pomagającego osobie niepełnosprawnej w samodzielnym życiu poza zakładem i uczestnictwie w życiu społecznym w środowisku lokalnym,
– przystosowanie pomieszczeń produkcyjnych i pomieszczeń rehabilitacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
4. Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury społecznej – nie dotyczy mieszkań chronionych, DPS-ów i ZAZ-ów.

Typ beneficjenta

14.	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst, – organizacje pozarządowe, – spółdzielnie mieszkaniowe, TBS, – podmioty ekonomii społecznej.
-----	---

Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

15.	Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego
-----	---

Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

16.	Nie dotyczy
-----	-------------

Alokacja

17.	10 000 000 EUR
-----	----------------

Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

18.	Nie dotyczy
-----	-------------

Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

19.	Nie dotyczy
-----	-------------

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.2 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

20. Tryb konkursowy
Tryb pozakonkursowy
Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.
Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.
W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

21. Nie dotyczy

Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

22. Nie dotyczy

Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

23. Nie dotyczy

Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

24. W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.2 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25 System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

26. Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

27. 85%

Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

28. 85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

29. 15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

30. Nie dotyczy

Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

31. Nie dotyczy

9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

9. Nazwa i krótki opis działania

9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

W ramach tego działania realizowane będą wyłącznie projekty wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji (LPR) lub dokumentów równoważnych (tak pod względem merytorycznym jak i metodologicznym, zgodnie z wytycznymi w zakresie opracowania LPR).

Będą to przedsięwzięcia obejmujące zarówno rewitalizację fizyczną jak i gospodarczą wyznaczonego w ramach LPR obszaru. Ponadto, działania te będą rozszerzeniem – uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, realizowanych w ramach wsparcia EFS w osiach priorytetowych VI, VII i VIII. Rozstrzygająca o wsparciu będzie tu komplementarność projektów składanych do realizacji w ramach działania 9.3 z projektami realizowanymi ze wsparcia EFS.

W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW. Ponadto, gminy SSW charakteryzujące się najgorszymi parametrami rozwoju społeczno-gospodarczego będą miały możliwość skorzystania ze wsparcia animacyjnego na rzecz przygotowania i wdrażania LPR (wsparcie EFS OP VII działanie 7.1).

Przedsięwzięcia inwestycyjne będą się koncentrować na rewitalizacji wyznaczonych w LPR części bądź całych miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem problemowych miejscowości popegeerowskich. Ponadto, przedsięwzięcia będą mogły być realizowane na obszarach poprzemysłowych, powojkowych, a dopiero w dalszej kolejności na niedoinwestowanych i zaniedbanych obszarach miejskich.

Rezultatem interwencji będzie włączenie społeczne marginalizowanych grup z obszarów zdegradowanych i peryferyjnych, jak również poprzez kompleksowe działania niwelowanie wszystkich zjawisk związanych z problemami społecznymi dotyczącymi danych obszarów.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zmniejszone zagrożenie wykluczeniem społecznym ludności zamieszkującej obszary zdegradowane i peryferyjne.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.].

12. Lista wskaźników produktu

1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją[ha],
2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.],

3. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.].

13. Typy projektów

1. Kompleksowa realizacja działań na podstawie planów rewitalizacji obszarów zdegradowanych jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru

W ramach projektu wspierane będą m. in:

- przebudowa lub adaptacja zdegradowanych budynków i obiektów, zwłaszcza związanych z byłymi PGR-ami,
- zagospodarowanie lub zmiana zagospodarowania terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji: społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst,
- przedsiębiorcy,
- organizacje pozarządowe,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS
- instytucje kultury,
- osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

40 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, OP Vi, VII i VIII

Projekty finansowane w ramach działania 9.3 muszą być komplementarne z projektami realizowanymi ze wsparcia EFS w ramach OP VI, VII i VIII. Wspierane będą wyłącznie projekty, które wynikają z zapisów LPR i wzajemnie się uzupełniają z projektami realizowanymi w ramach wsparcia EFS.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

W ramach działania zastosowany zostanie konkursowy tryb wyboru projektów z jednoczesnym wykorzystaniem mechanizmu negocjacyjnego na etapie akceptacji przez IZ RPO dokumentów programowych, na podstawie których realizowane będą działania rewitalizacyjne – Lokalnych Programów Rewitalizacji (LPR).

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Brak LPR zaakceptowanego przez IZ RPO WZ oznacza brak możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach Działania 9.3.

Kryterium dostępu do wsparcia będzie umieszczenie projektu w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

W zakresie projektów dotyczących mieszkalnictwa, możliwa będzie realizacja jedynie działań związanych z częściami wspólnymi budynków.

W ramach priorytetu przewidziane jest finansowanie dróg lokalnych pod warunkami, że będą one stanowiły jedynie element projektu oraz wsparcie to będzie musiało być elementem kompleksowej rewitalizacji.

W przypadku realizacji projektów z zakresu mieszkalnictwa, w przypadku termomodernizacji będzie wymagany audyt energetyczny.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 56 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Pole zostanie uzupełnione w późniejszym terminie.

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

W przypadku realizacji projektów z zakresu kultury wartość pojedynczego projektu nie może być większa niż 2 mln euro wydatków kwalifikowanych.

9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym

9. Nazwa i krótki opis działania

9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym

Celem realizacji przedsięwzięć tego typu jest poprawa dostępności do oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach powszechnej edukacji. Wspierane będą działania zmierzające do modernizacji i unowocześnienia istniejącej infrastruktury. Działanie ma sprzyjać zmniejszeniu barier w dostępie do dobrej jakości edukacji dla dzieci i młodzieży ze środowisk defaworyzowanych oraz zmniejszeniu odsetka uczniów niepełnosprawnych kształcących się w szkołach specjalnych, poza środowiskiem zamieszkania.

Działania związane z rozbudową infrastruktury muszą uwzględniać uwarunkowania demograficzne występujące na danym obszarze. Działania finansowane z EFRR w obszarze edukacji będą miały charakter pomocniczy, muszą być komplementarne z działaniami realizowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego. Nie ma możliwości wsparcia modernizacji obiektów jeśli nie zostaną zaplanowane działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych uczniów realizowane w ramach EFS.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Lepsze kwalifikacje i umiejętności uczniów.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej [osoby]

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej [szt.]

13. Typy projektów

1. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:

- rozbudowa, przebudowa, dostosowanie istniejącej infrastruktury przede wszystkim dla osób niepełnosprawnych wraz z niezbędnym wyposażeniem,
- dostosowanie oraz wyposażenie sal dydaktycznych w zakresie kompetencji kluczowych (ICT, nauk przyrodniczo-matematycznych, języków obcych) – jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst,
- podmioty prowadzące działalność oświatową.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i wychowankowie szkół i placówek (w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 ustawy o systemie oświaty) prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- szkoły oraz placówki w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 ustawy o systemie oświaty (instytucje i kadra pedagogiczna) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

3 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.
W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

9.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych

9. Nazwa i krótki opis działania/ poddziałania

9.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych

Założeniem Kontraktu Samorządowego (KS) jest urzeczywistnienie idei planowania i realizowania procesów rozwojowych w oparciu o wymiar terytorialny. KS realizowany będzie przede wszystkim w celu wzmocnienia rozwoju gospodarczego obszaru nim objętego, będącego podstawą do zapewnienia spójności społecznej i infrastrukturalnej. Jednym z działań realizowanych w ramach KS będzie Infrastruktura edukacji ogólnej. Wspierane będą działania zmierzające do modernizacji i unowocześnienia istniejącej infrastruktury.

Działanie ma sprzyjać zmniejszeniu barier w dostępie do dobrej jakości edukacji dla dzieci i młodzieży ze środowisk defaworyzowanych oraz zmniejszeniu odsetka uczniów niepełnosprawnych kształcących się w szkołach specjalnych, poza środowiskiem zamieszkania.

Działania związane z rozbudową infrastruktury muszą uwzględniać uwarunkowania demograficzne występujące na danym obszarze. Działania finansowane z EFRR w obszarze edukacji będą miały charakter pomocniczy, muszą być komplementarne z działaniami realizowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego. Nie ma możliwości wsparcia modernizacji obiektów jeśli nie zostaną zaplanowane działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych uczniów realizowane w ramach EFS.

10. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania

1. Lepsze kwalifikacje i umiejętności uczniów.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej [osoby]

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej [szt.].

13. Typy projektów

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.5 INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE NA POZIOMIE PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM
W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

1. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:

- rozbudowa, przebudowa, dostosowanie istniejącej infrastruktury przede wszystkim dla osób niepełnosprawnych wraz z niezbędnym wyposażeniem,
- dostosowanie oraz wyposażenie sal dydaktycznych w zakresie kompetencji kluczowych (ICT, nauk przyrodniczo-matematycznych, języków obcych) – jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS.

14. Typ beneficjenta

jednostki samorządu terytorialnego

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i wychowankowie szkół i placówek (w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 ustawy o systemie oświaty) prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- szkoły oraz placówki w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 ustawy o systemie oświaty (instytucje i kadra pedagogiczna) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące,
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

1 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty realizowane w ramach działania będą musiały być kompleksowe i komplementarne z innymi projektami wskazanymi we wspieranym Kontrakcie Samorządowym.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.5 INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE NA POZIOMIE PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM
W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

Przedmiotowe działanie będzie jednym z kilku działań w ramach RPO WZ 2014-2020 wdrażanych za pomocą narzędzia jakim jest Kontrakt Samorządowy. KS ma na celu jednolity gospodarczy rozwój danego obszaru, oparty na wspólnie zdefiniowanych przez kilka samorządów terytorialnych celach rozwojowych.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego oraz Wydział Wdrażania RPO

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.5 INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH KSZTAŁCENIE OGÓLNE NA POZIOMIE PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM
W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.
W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

9.6 Ośrodki popularyzujące naukę

9. Nazwa i krótki opis działania

9.6 Ośrodki popularyzujące naukę

Zakładane wsparcie będzie skierowane na utworzenie jednego regionalnego centrum popularyzacji nauki i innowacji oraz kilku mniejszych ośrodków na obszarze województwa. Regionalne Centrum nauki powinno przede wszystkim opierać się na doświadczeniach i eksperymentach z zakresu gospodarki morskiej rozumianej jako system gospodarczej działalności i skutków, związany ze środowiskiem morza i jego zlewisk, polegający na produkcji i przetwórstwie, podziale oraz konsumpcji dóbr i usług. Gospodarkę morską tworzą następujące obszary: badania, bezpieczeństwo, biotechnologia, dziedzictwo narodowe. edukacja, ekologia, energia, oceanologia, oceanografia, porty morskie i śródlądowe, rybactwo, sport, stocznie, turystyka, zasoby surowcowe, przestrzenne morze-ląd, zlewiska, żegluga morska i śródlądowa.

Mniejsze ośrodki mają być nakierowane na potencjały endogeniczne, w odniesieniu do regionalnych specjalizacji. Centrum nauki musi ściśle współpracować z mniejszymi ośrodkami popularyzującymi naukę tworzonymi w ramach Działania 9.6 i Działania 9.7. Cała sieć będzie tworzyć naukowe zaplecze dla wsparcia interwencji skierowanej z EFS.

Współpraca będzie polegać między innymi na tworzeniu wspólnych programów dydaktycznych w oparciu o różne zakresy tematyczne.

Regionalne Centrum oraz mniejsze ośrodki muszą współpracować z uczelniami w regionie. Celem realizacji działania jest poprawa dostępności do nowoczesnego nauczania na wszystkich poziomach edukacji, a przez to dostosowanie treści edukacyjnych do aktualnego stanu wiedzy, stanu techniki.

Wsparcie ma prowadzić do wprowadzania na każdym etapie nauczania możliwości uzupełniania wiedzy teoretycznej zajęciami praktycznymi wykorzystującymi najnowsze możliwości nauki i techniki. Zajęcia przewidziane w ramach działalności Regionalnego Centrum Nauki oraz mniejszych ośrodków muszą uzupełniać zajęcia obowiązkowe w szkole. Ośrodki popularyzujące naukę muszą wprowadzać nowe usługi edukacyjne, niedostępne dotychczas dla mieszkańców województwa. Mają one w głównej mierze zapewnić dostęp do nowoczesnych metod nauczania, a zwłaszcza urządzeń i środków wykorzystujących techniki multimedialne.

Wszystkie inwestycje muszą mieć na celu dostarczenie usług dydaktycznych. Działania muszą mieć istotny czynnik wzbudzający zainteresowanie uczniów przedmiotami matematyczno-przyrodniczymi i wspierający wybór ścieżki edukacyjnej związanej z naukami ścisłymi, zaś w dłuższej perspektywie zwiększający liczbę studentów na tych kierunkach. Wnioskodawcy będą zobowiązani przedstawić jak zaangażują szkoły we wspólne działania edukacyjne (w tym aktywny udział uczniów stymulujących kreatywność, praca zespołowa itp.) oraz przedstawić program edukacyjny i sposób współpracy z uczelniami.

Ponadto utworzenie poszczególnych Ośrodków będzie musiało być poprzedzone analizą popytu dla tego typu usług dydaktycznych, w tym oszacowaniem liczby zwiedzających, w szczególności grup szkolnych. Wsparcie projektów instytucji promujących innowacje będzie limitowane do podmiotów oferujących różnorodne formy zajęć i doświadczeń, jak również obejmujących swoim zasięgiem jak największą liczbę odbiorców. Inwestycje będą także oceniane z punktu widzenia długoterminowej stabilności finansowej.

Wszystkie projekty powinny wykazać zapewnione finansowanie po zakończeniu realizacji projektu, jak również wykazać zdolność do ew. odtworzenia zużytych elementów wyposażenia.

Wsparcie w ramach typu projektu będzie musiało być silnie związane z działaniami EFS i koncentrować się na wsparciu potrzeb zdiagnozowanych w ramach projektów finansowanych z EFS.

---

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Lepsze kwalifikacje i umiejętności uczniów.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba odwiedzających instytucje popularyzujące naukę i innowacje w zorganizowanych grupach szkolnych [osoby],
2. Liczba osób objętych działaniami instytucji popularyzujących naukę i innowacje [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych instytucji popularyzujących naukę i innowacje [szt.].

13. Typy projektów

1. Budowa, rozbudowa, adaptacja infrastruktury instytucji popularyzujących naukę i innowacje.

W ramach typu projektów możliwa jest interwencja skierowana w głównej mierze na tworzenie specjalistycznych laboratoriów, pokoiów doświadczalnych wraz z dostosowaniem infrastruktury, a w uzasadnionych przypadkach również na budowę niezbędnej infrastruktury.

14. Typ beneficjenta

Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.6 OŚRODKI POPULARYZUJĄCE NAUKĘ

Nie dotyczy

17. Alokacja

15 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Działanie powiązane zakresem wsparcia z Działaniem 9.7 w ramach tych dwóch działań zostanie utworzona sieć ośrodków popularyzujących naukę, ściśle ze sobą współpracujących.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

Tryb pozakonkursowy, który będzie stosowany dla projektów samorządu województwa, oraz jednostek podległych. Wspierane projekty powinny wynikać ze Strategii Rozwoju Województwa oraz strategii sektorowych, jak również z Kontraktu Terytorialnego negocjowanego pomiędzy stroną rządową oraz Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego.

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Planowany jest mechanizm finansowania krzyżowego, w ramach którego finansowane będą działania edukacyjne związane z prowadzeniem zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych w centrach popularyzujących naukę i innowacje. Beneficjenci będą zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji.
Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financing.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.6 OŚRODKI POPULARYZUJĄCE NAUKĘ

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych

9. Nazwa i krótki opis działania

9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych

Założeniem Kontraktu Samorządowego (KS) jest urzeczywistnienie idei planowania i realizowania procesów rozwojowych w oparciu o wymiar terytorialny. KS realizowany będzie przede wszystkim w celu wzmocnienia rozwoju gospodarczego obszaru nim objętego, będącego podstawą do zapewnienia spójności społecznej i infrastrukturalnej. Jednym z działań realizowanych w ramach KS będzie wsparcie tworzenia ośrodków popularyzujących naukę i innowacje. W ramach tego działania zostanie utworzona sieć ośrodków popularyzujących naukę tzw. centra nauki. Zakładane wsparcie będzie skierowane na utworzenie w poszczególnych powiatach ośrodków popularyzacji nauki i innowacji. Poszczególne ośrodki będą musiały współpracować z Centrum nauki utworzonym w ramach działania 9.6. Sieć podmiotów ma być nakierowana na potencjały endogeniczne, w odniesieniu do regionalnych specjalizacji. Współpraca będzie polegać między innymi na tworzeniu wspólnych programów dydaktycznych w oparciu o różne zakresy tematyczne.

Cała sieć będzie tworzyć naukowe zaplecze dla wsparcia interwencji skierowanej z EFS.

Ponadto poszczególne ośrodki powinny ściśle współpracować z uczelniami. Celem realizacji projektów jest poprawa dostępności do nowoczesnego nauczania na wszystkich poziomach edukacji, a przez to dostosowanie treści edukacyjnych do aktualnego stanu wiedzy, stanu techniki.

Wsparcie ma prowadzić do wprowadzania na każdym etapie nauczania możliwości uzupełniania wiedzy teoretycznej zajęciami praktycznymi wykorzystującymi najnowsze możliwości nauki i techniki. Zajęcia przewidziane w ramach działalności ośrodków muszą uzupełniać zajęcia obowiązkowe w szkole. Wszystkie wsparte podmioty muszą wprowadzać nowe usługi edukacyjne, niedostępne dotychczas dla mieszkańców województwa. Mają one w głównej mierze zapewnić dostęp do nowoczesnych metod nauczania, a zwłaszcza urządzeń i środków wykorzystujących techniki multimedialne.

Wszystkie inwestycje muszą mieć na celu dostarczenie usług dydaktycznych. Działania muszą mieć istotny czynnik wzbudzający zainteresowanie uczniów przedmiotami matematyczno-przyrodniczymi i wspierający wybór ścieżki edukacyjnej związanej z naukami ścisłymi, zaś w dłuższej perspektywie zwiększający liczbę studentów na tych kierunkach. Wnioskodawcy będą zobowiązani przedstawić jak zaangażują szkoły we wspólne działania edukacyjne (w tym aktywny udział uczniów stymulujących kreatywność, praca zespołowa itp.) oraz przedstawić program edukacyjny i sposób współpracy z uczelniami.

Ponadto Wnioskodawcy powinni wziąć pod uwagę regionalne i inteligentne specjalizacje, przy tworzeniu sal doświadczalnych jak również przedstawić analizę popytu dla tego typu usług dydaktycznych, w tym szacowaną liczbę zwiedzających, w szczególności grup szkolnych. Wsparcie projektów instytucji promujących innowacje będzie limitowane do podmiotów oferujących różnorodne formy zajęć i doświadczeń, jak również obejmujących swoim zasięgiem jak największą liczbę odbiorców. Inwestycje będą także oceniane z punktu widzenia długoterminowej stabilności finansowej.

Wszystkie projekty powinny wykazać zapewnione finansowanie po zakończeniu realizacji projektu, jak również wykazać zdolność do ew. odtworzenia zużytych elementów wyposażenia. Wsparcie w ramach typu projektu będzie musiało być silnie związane z działaniami EFS i koncentrować się na wsparciu potrzeb zdiagnozowanych w ramach projektów finansowanych z EFS.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.7 OŚRODKI POPULARYZUJĄCE NAUKĘ W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

1. Lepsze kwalifikacje i umiejętności uczniów.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba odwiedzających instytucje popularyzujące naukę i innowacje w zorganizowanych grupach szkolnych [osoby],
2. Liczba osób objętych działaniami instytucji popularyzujących naukę i innowacje [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych instytucji popularyzujących naukę i innowacje [szt.].

13. Typy projektów

1. Rozbudowa, adaptacja infrastruktury instytucji popularyzujących naukę i innowacje.

W ramach typu projektów możliwa jest interwencja skierowana w głównej mierze na tworzenie specjalistycznych laboratoriów, pokojów doświadczalnych wraz z dostosowaniem infrastruktury.

14. Typ beneficjenta

Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.7 OŚRODKI POPULARYZUJĄCE NAUKĘ W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

2 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Działanie powiązane zakresem wsparcia z Działaniem 9.6 w ramach tych dwóch działań zostanie utworzona sieć ośrodków popularyzujących naukę, ściśle ze sobą współpracujących.

Projekty realizowane w ramach działania będą musiały być kompleksowe i komplementarne z innymi projektami wskazanymi we wspieranym Kontrakcie Samorządowym.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Przedmiotowe działanie będzie jednym z kilku działań w ramach RPO WZ 2014-2020 wdrażanych za pomocą narzędzia jakim jest Kontrakt Samorządowy. KS ma na celu jednolity gospodarczy rozwój danego obszaru, oparty na wspólnie zdefiniowanych przez kilka samorządów terytorialnych celach rozwojowych.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego oraz Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Planowany jest mechanizm finansowania krzyżowego w ramach którego finansowane będą działania edukacyjne związane z prowadzeniem zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych w centrach popularyzujących naukę i innowacje. Beneficjenci będą zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji.

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.7 OŚRODKI POPULARYZUJĄCE NAUKĘ W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.7 OŚRODKI POPULARYZUJĄCE NAUKĘ W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego

9. Nazwa i krótki opis działania

9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego

W ramach działania wspierane będą projekty, których celem jest dostosowanie istniejącej infrastruktury szkolnictwa zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy oraz inteligentnych specjalizacji regionu.

Interwencja będzie nakierowana głównie na wsparcie istniejącej infrastruktury szkół zawodowych. Jednakże w przypadku zdiagnozowania potrzeby utworzenia regionalnego ośrodka kształcenia zawodowego, dostarczającego infrastrukturę (warsztaty, wyposażenie), której brak jest na rynku kształcenia zawodowego, możliwe będzie również wsparcie w tym zakresie.

Ponadto, planowane są inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań, które będą przyczyniać się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego tak, aby wyższe szkolnictwo zawodowe w regionie w jak największym stopniu odpowiadało potrzebom w zakresie kwalifikacji zawodowych pracowników, które to potrzeby będą identyfikowane w koordynowanym przez IZ RPO WZ i prowadzonym w sposób ciągły procesie identyfikacji inteligentnych specjalizacji.

Nie będzie możliwości wsparcia modernizacji obiektów jeśli nie zostaną zaplanowane działania przyczyniające się do wzrostu efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowaniu do wymogów regionalnego rynku pracy realizowane w ramach EFS.

Kluczową zmianą wprowadzonych działań musi być wzmocnienie szkolnictwa zawodowego tj. wdrożenie i rozwój kierunków zgłaszanych przez pracodawców, w powiązaniu z regionalnymi specjalizacjami.

Wsparcie w ramach typu projektu będzie musiało być silnie związane z działaniami EFS i koncentrować się na wsparciu potrzeb zdiagnozowanych w ramach projektów finansowanych z EFS.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Lepsze warunki kształcenia zawodowego.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.8 INFRASTRUKTURA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego [szt.].

13. Typy projektów

1. Inwestycje w infrastrukturę szkolnictwa zawodowego (w tym wyższego) służące dostosowaniu jej do potrzeb rynku pracy i regionalnych inteligentnych specjalizacji.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:

- rozbudowa, przebudowa i funkcjonalne dostosowanie placówek kształcenia zawodowego,
- inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań wynikających z inteligentnych specjalizacji,
- tworzenie infrastruktury o zasięgu co najmniej regionalnym, na potrzeby kształcenia zawodowego,
- dostosowanie oraz wyposażenie sal dydaktycznych– jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS.

Budowa nowych obiektów możliwa będzie jedynie w sytuacji, gdy nie ma możliwości adaptacji istniejącej infrastruktury.

14. Typ beneficjenta

- szkoły zawodowe,
- państwowe wyższe szkoły zawodowe,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst,
- podmioty prowadzące działalność oświatową.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe(z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- młodociani pracownicy,
- szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe(z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu, zgodnie z § 10 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu(Dz. U. z 2010 r., Nr 244, poz. 1626 ze zm.),
- przedsiębiorcy.

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.8 INFRASTRUKTURA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

---

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

10 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.8 INFRASTRUKTURA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.8 INFRASTRUKTURA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

9.9 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych

9. Nazwa i krótki opis działania

9.9 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych

Założeniem Kontraktu Samorządowego (KS) jest urzeczywistnienie idei planowania i realizowania procesów rozwojowych w oparciu o wymiar terytorialny. KS realizowany będzie przede wszystkim w celu wzmocnienia rozwoju gospodarczego obszaru nim objętego, będącego podstawą do zapewnienia spójności społecznej i infrastrukturalnej. Jednym z działań realizowanych w ramach KS będzie infrastruktura szkolnictwa zawodowego. W ramach działania wspierane będą projekty, których celem jest dostosowanie istniejącej infrastruktury szkolnictwa zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy danego obszaru wskazanego w Kontrakcie Samorządowym.

Interwencja będzie nakierowana na wsparcie istniejącej infrastruktury szkół zawodowych.

Planowane są również inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań, które będą przyczyniać się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego tak, aby wyższe szkolnictwo zawodowe w regionie w jak największym stopniu odpowiadało potrzebom w zakresie kwalifikacji zawodowych pracowników.

Nie będzie możliwości wsparcia modernizacji obiektów jeśli nie zostaną zaplanowane działania przyczyniające się do wzrostu efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowaniu do wymogów regionalnego rynku pracy realizowane w ramach EFS.

Kluczową zmianą wprowadzonych działań musi być wzmocnienie szkolnictwa zawodowego tj. wdrożenie i rozwój kierunków zgłaszanych przez pracodawców na danym obszarze.

Wsparcie w ramach typu projektu będzie musiało być silnie związane z działaniami EFS i koncentrować się na wsparciu potrzeb zdiagnozowanych w ramach projektów finansowanych z EFS.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Lepsze warunki kształcenia zawodowego.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

1. Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej [osoby].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego[szt.].

13. Typy projektów

1. Inwestycje w infrastrukturę szkolnictwa zawodowego (w tym wyższego) służące dostosowaniu jej do potrzeb rynku pracy i regionalnych inteligentnych specjalizacji.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:

- rozbudowa, przebudowa i funkcjonalne dostosowanie placówek kształcenia zawodowego wraz z niezbędnym wyposażeniem,
- inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań wynikających z inteligentnych specjalizacji,
- dostosowanie oraz wyposażenie sal dydaktycznych – jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS

14. Typ beneficjenta

- państwowe wyższe szkoły zawodowe,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst,
- podmioty prowadzące działalność oświatową.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

- uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe(z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- młodociani pracownicy,
- szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe(z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu, zgodnie z § 10 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2010 r., Nr 244, poz. 1626 ze zm.),
- przedsiębiorcy.

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.9 INFRASTRUKTURA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

17. Alokacja

4 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Projekty realizowane w ramach działania będą musiały być kompleksowe i komplementarne z innymi projektami wskazanymi we wspieranym Kontrakcie Samorządowym.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Przedmiotowe działanie będzie jednym z kilku działań w ramach RPO WZ 2014-2020 wdrażanych za pomocą narzędzia jakim jest Kontrakt Samorządowy. KS ma na celu jednolity gospodarczy rozwój danego obszaru, oparty na wspólnie zdefiniowanych przez kilka samorządów terytorialnych celach rozwojowych.

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego oraz Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,
- zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.

Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.

W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.9 INFRASTRUKTURA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W RAMACH KONTRAKTÓW SAMORZĄDOWYCH

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

9.10 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych

9. Nazwa i krótki opis działania

9.10 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych

W ramach działania przewiduje się wsparcie instytucji publicznych szczebla regionalnego/lokalnego w tworzeniu i rozwoju elektronicznych usług publicznych. Projekty realizowane przez instytucje ponadregionalne będą mogły uzyskać wsparcie w ramach RPO wyłącznie w sytuacji, w której projekt nie będzie miał zasięgu krajowego.

Planowana interwencja powinna koncentrować się na udostępnianiu nowych e-usług oraz poprawie funkcjonalności i stopnia dojrzałości już istniejących.

Priorytetowo traktowane będzie udostępnianie usług o wysokim stopniu e-dojrzałości w obszarach uznanych za priorytetowe dla rozwoju e-usług zgodnie z polityką państwa w przedmiotowym zakresie:

- sprawy administracyjne, w szczególności sprawy obywatelskie,
- rynek pracy,
- ochrona zdrowia,
- wymiar sprawiedliwości i sądownictwo,
- bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe,
- prowadzenie działalności gospodarczej,
- prowadzenie działalności rolniczej,
- rozliczanie należności podatkowych względem państwa,
- obsługa celna,
- dostęp do danych przestrzennych,
- dostęp do danych statystycznych dla obywateli,
- kultura i dziedzictwo narodowe.

Projekty powinny być zintegrowane z funkcjonującymi już w danym obszarze tematycznym systemami oraz umożliwiać wymianę danych między nimi.

Możliwe jest wsparcie rozwoju usług wewnątrzadministracyjnych jedynie przy założeniu, że przyczynią się do rozwoju elektronicznych usług publicznych udostępnionych dla obywateli.

Digitalizacja zasobów innych niż kulturowe czy naukowe może stanowić element projektu służącego zwiększeniu dostępu do e-usług publicznych.

Inwestycje w twardą infrastrukturę oraz zakup sprzętu informatycznego możliwe będzie jedynie jako element projektu, o ile wymaga tego realizacja celów projektu.

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Zwiększona dostępność do e-usług publicznych.

11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego

Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego [szt.]

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A) [szt.],
2. Liczba podmiotów udostępniających usługi wewnątrzadministracyjne (A2A) [szt.],
3. Przechwycenie dyskowe serwerowni [TB],
4. Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego [szt.],
5. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja [szt.],
6. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 4 - transakcja [szt.],
7. Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego [szt.],
8. Liczba udostępnionych on-line dokumentów zawierających informacje sektora publicznego [szt.],
9. Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne [szt.],
10. Rozmiar zdigitalizowanej informacji sektora publicznego [TB],
11. Liczba urzędów, które wdrożyły katalog rekomendacji dotyczących awansu cyfrowego [szt.].

13. Typy projektów

1. Rozwój e-usług publicznych (A2C),
2. Rozwój usług wewnątrzadministracyjnych (A2A) niezbędnych dla funkcjonowania e-usług publicznych,
3. Rozwój infrastruktury informatycznej niezbędnej dla funkcjonowania e-usług publicznych (informatyzacja procesów front i back-office w tym rozwój aplikacji i systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów itp.) oraz instytucji publicznych z klientami, zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego,
4. Digitalizacja zasobów kulturowych, naukowych oraz zapewnienie powszechnego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów –digitalizowane zasoby powinny być udostępnione w sposób otwarty i dający możliwość ponownego wykorzystania. Utrwalenie zasobów kultury w postaci cyfrowej ma służyć zwiększeniu ich dostępności. By zapobiec powielaniu się zbiorów należy skupić się na digitalizacji nośników źródłowych, ograniczyć to ryzyko wielokrotnej

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.10 WSPARCIE ROZWOJU E-USŁUG PUBLICZNYCH

digitalizacji. Projekty realizowane w przedmiotowym zakresie powinny dotyczyć zasobów kultury z uregulowanymi prawami autorskimi.

14. Typ beneficjenta

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje kultury.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

20 000 000 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Koordinacja w ramach działania 9.10 zostanie zapewniona poprzez powołany przez Ministra Administracji i Cyfryzacji Zespół ds. koordynacji (ZK) w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Celem Zespołu będzie koordynacja działań poprzez zapewnienie efektywnego wydatkowania środków publicznych, w tym środków UE w obszarze informatyzacji państwa.

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb konkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO.

Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Zarządzania Strategicznego.

Tryb pozakonkursowy

Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO. W przypadku trybu pozakonkursowego procedura odwoławcza nie ma zastosowania.

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w Rocznym Planie Realizacji Działania i regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, zgodności z celem projektu, niezbędności.

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

Nie dotyczy

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

W przypadku projektów generujących dochód po ich ukończeniu, wydatki kwalifikowalne projektu zostaną określone w oparciu o metodologię opartą na art. 61 ust. 3 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. To jest z uwzględnieniem zdyskontowanego dochodu danego projektu z uwzględnieniem:

- okresu odniesienia odpowiedniego dla danego sektora lub podsektora właściwego dla danego projektu,
- zwykle oczekiwanej rentowności dla danej kategorii inwestycji,

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA
DZIAŁANIE 9.10 WSPARCIE ROZWOJU E-USŁUG PUBLICZNYCH

– zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci”.
Szczegółowy opis metodologii obliczania poziomu dofinansowania tych projektów, zawarty zostanie w wytycznych do przygotowania studiów wykonalności.
W przypadku projektów generujących dochód w trakcie ich realizacji, dochody te pomniejszają wydatki kwalifikowalne projektu.

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. System zaliczek zostanie uregulowany zgodnie z wytycznymi stanowiącymi odrębny dokument.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.

Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie art. 53 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

85%

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

85%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

15%, z zastrzeżeniem, że zapisy mogą ulec zmianie po zawarciu aneksu do Kontraktu Terytorialnego.

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

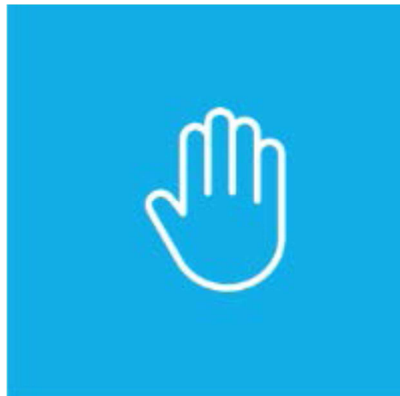
Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

X POMOC TECHNICZNA

X POMOC TECHNICZNA

---

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

X POMOC TECHNICZNA

2. Cel tematyczny

3. Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Utrzymanie niezbędnych warunków pracy, odpowiedniego poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry w instytucjach gwarantujących skuteczne wykonywanie obowiązków związanych z realizacją RPO WZ 2014-2020,
2. Sprawna realizacja kluczowych procesów systemu wdrażania RPO WZ 2014-2020,
3. Zapewnienie dopasowanego do potrzeb odbiorców przekazu w zakresie celów i korzyści z wdrażania RPO WZ 2014-2020 oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu.

4. Syntetyczny opis osi priorytetowej

Oś priorytetowa X Pomoc Techniczna jest osią jednofunduszową (finansowaną z jednego funduszu – EFS). Realizowane w jej ramach działania wspierają wydatkowanie środków z dwóch funduszy (EFRR i EFS) w ramach poszczególnych Osi tematycznych Programu. Warunkiem efektywnego wykorzystania środków RPO WZ 2014-2020 będzie odpowiednie przygotowanie pod względem kadrowym, technicznym i organizacyjnym systemu zarządzania, wdrażania, certyfikacji, monitorowania, ewaluacji, kontroli oraz systemu informacji i promocji ze środków Programu.

5. Kategoria regionu objętego wsparciem w ramach osi priorytetowej

---

X POMOC TECHNICZNA

Słabiej rozwinięty

6. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)

Nazwa Funduszu	Ogółem	ZIT SOM	ZIT KKBOF
EFS	64 049 568	-	-

7. Instytucja zarządzająca

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

8. Instytucja pośrednicząca

Nie dotyczy

10.1 Wsparcie procesów zarządzania i wdrażania oraz działań informacyjno-promocyjnych RPO WZ

9. Nazwa i krótki opis działania

10.1 Wsparcie procesów zarządzania i wdrażania oraz działań informacyjno-promocyjnych RPO WZ

W ramach działania realizowane będą wydatki zapewniające niezbędny potencjał kadrowy wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych m.in. w przygotowanie, wdrażanie, zarządzanie, certyfikację kontrolę, monitorowanie i ewaluację RPO WZ. W tym zakresie będą finansowane wynagrodzenia oraz inne wydatki związane z podnoszeniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych np. studia podyplomowe, szkolenia, warsztaty, konferencje, wizyty studyjne oraz inne formy przygotowania zawodowego. W celu zmniejszenia rotacji wyspecjalizowanych pracowników i zwiększenia ich motywacji stosowane będą bodźce finansowe i pozafinansowe, a także wdrożone będą nowoczesne metody zarządzania zasobami ludzkimi. Wzmocnienie kompetencji pracowników, stworzenie im możliwości rozwoju zawodowego poprzez podnoszenie kwalifikacji przełoży się na usprawnienie programowania oraz wdrażania, a tym także efektywniejsze zarządzanie Programem. Środkami finansowymi działania wspieranie będą wydatki administracyjne, organizacyjne i techniczne zapewniające odpowiedni standard środowiska pracy, taki jak odpowiednie powierzchnie biurowe i magazynowe oraz niezbędny sprzęt oraz wyposażenie. Ponadto, wsparcie zostanie skierowane na zadania związane z zamknięciem pomocy w ramach RPO WZ 2007-2013 oraz podjęcie działań zmierzających do opracowania dokumentacji programowej na potrzeby następnego okresu programowania. Wsparte będzie również działania służące sprawniej realizacji kluczowych procesów wdrażania RPO WZ zaczynając od procesu wyboru projektów, poprzez weryfikację wniosków, kontrolę i certyfikację wydatków. Ponadto zapewnione zostaną środki na wsparcie procesu monitorowania, badanie oddziaływania zaangażowanych środków, ocenę stopnia realizacji przyjętych w RPO WZ celów, a także analizowania postępów w realizacji Programu. Zostanie wsparta budowa, rozbudowa i utrzymanie systemu informatycznego zapewniającego sprawną obsługę procesu realizacji RPO WZ, w tym elektroniczny proces wymiany dokumentów. Ze środków działania finansowane będą także przedsięwzięcia związane z przeprowadzeniem badań ewaluacyjnych, w tym analizy i ekspertyzy z zakresu wdrażania i zarządzania RPO WZ. Wsparcie obejmie również obsługę i organizację prac Zachodniopomorskiego Komitetu Monitorującego oraz innych ciał doradczych, które będą zaangażowane realizację Programu. Finansowane będzie obejmować także działania ukierunkowane na wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, poprzez organizację specjalistycznych szkoleń, spotkań, warsztatów itp.. Realizowane również będą działania mające na celu skuteczną i efektywną informację i promocję funduszy europejskich m.in. poprzez portale internetowe poświęcone wdrażaniu projektów RPO WZ, działania informacyjne, promujące możliwości finansowania i realizowane strategie oraz przedstawiające osiągnięcia polityki spójności i RPO WZ, a także działania informacyjne podejmowane na podstawie strategii komunikacji RPO WZ, zgodnie z art. 116 Rozporządzenia PE i rady nr 1303/2013 (np. informowanie o naborach, wybranych obszarach wsparcia RPO WZ).

10. Cel/e szczegółowy/e działania

1. Utrzymanie niezbędnych warunków pracy, odpowiedniego poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry w instytucjach gwarantujących skuteczne wykonywanie obowiązków związanych z realizacją RPO WZ 2014-2020,
2. Sprawna realizacja kluczowych procesów systemu wdrażania RPO WZ 2014-2020,
3. Zapewnienie dopasowanego do potrzeb odbiorców przekazu w zakresie celów i korzyści z wdrażania RPO WZ 2014-2020 oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu.

11. Lista wskaźników rezultatu

1. Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności [%],
2. Średni czas zatwierdzenia projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy) [dzień],
3. Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów [skala 0-5].

12. Lista wskaźników produktu

1. Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej [szt.],
2. Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji [osoby],
3. Liczba przeprowadzonych ewaluacji [szt.],
4. Liczba projektów objętych wsparciem [szt.],
5. Liczba wspartych ZIT [szt.],
6. Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów [osoby],
7. Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu [szt.],
8. Liczba materiałów informacyjnych lub promocyjnych wydanych w formie elektronicznej [szt.],
9. Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej [szt.],
10. Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy [szt.],
11. Liczba utworzonych lub dostosowanych systemów informatycznych [szt.],
12. Liczba użytkowników systemów informatycznych [osoby],
13. Liczba opracowanych ekspertyz [szt.],
14. Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów [szt.],
15. Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu Internetowego [szt.].

13. Typy projektów

Przewiduje się realizację projektów zawierających:

1. zatrudnienie oraz rozwój i doskonalenie kadr zaangażowanych w przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, promocję i informację, ewaluację, audyt, ocenę i kontrolę RPO WZ poprzez wszystkie dostępne formy kształcenia (krajowe i zagraniczne) np.: szkolenia, e-learning, warsztaty, seminaria, staże, kursy, kursy kończące się certyfikatem (np. CIA, CGAP i inne), wizyty studyjne, studia I, II i III stopnia, studia podyplomowe, aplikacje radcowskie, itp.), udział w konferencjach;
2. najem i adaptacja powierzchni biurowej i magazynowej oraz zakup wyposażenia i sprzętu biurowego dla instytucji zaangażowanej w zarządzanie i wdrażanie RPO WZ;

X POMOC TECHNICZNA
DZIAŁANIE 10.1 WSPARCIE PROCESÓW ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA ORAZ DZIAŁAŃ INFORMACYJNO-PROMOCYJNYCH RPO WZ

3. wyposażenie w niezbędny sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem, zakup licencji, wyposażenie w sprzęt telekomunikacyjny, audiowizualny i biurowy (np. zestawy komputerowe, projektory multimedialne, skanery, serwery, koparki, telefony, meble, materiały biurowe itp.) i inny niezbędny sprzęt do przeprowadzenia prawidłowego procesu wdrażania i zarządzania RPO WZ;
4. system informatyczny służący obsłudze procesu realizacji RPO WZ - stworzenie, rozbudowa i rozwój narzędzi informatycznych oraz innego oprogramowania niezbędnego do zarządzania, wdrażania, monitoringu, ewaluacji i kontroli RPO WZ;
5. finansowanie wydatków organizacyjnych i administracyjnych instytucji zaangażowanej w zarządzanie i wdrażanie RPO WZ wynikających z zadań związanych z realizacją RPO WZ;
6. zatrudnienie pracowników kontraktowych powołanych do oceny projektów w ramach Komisji Oceniającej Projekty oraz organizacja ich prac;
7. organizacja prac Zachodniopomorskiego Komitetu Monitorującego: jego powołanie, obsługa, organizacja posiedzeń, uczestnictwo członków Komitetu w posiedzeniach;
8. organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla ekspertów i innych osób zewnętrznych oceniających projekty, członków Komitetu Monitorującego;
9. przeprowadzenie kontroli i audytu realizacji projektów i programu;
10. dostarczenie wsparcia eksperckiego niezbędnego dla prawidłowego funkcjonowania procesu zarządzania i wdrażania RPO WZ;
11. finansowanie wydatków związanych z zamknięciem pomocy;
12. finansowanie wydatków na przygotowanie do przyszłych interwencji strukturalnych;
13. finansowanie Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych (ROT) na terenie woj. zachodniopomorskiego z wyłączeniem realizacji ewaluacji i badań wykraczających zasięgiem poza region województwa;
14. finansowanie funkcjonowania ZIT;
15. finansowanie badań ewaluacyjnych (m.in. wewnętrznych, ex-ante, bieżących, zewnętrznych, ex-post, konkluzyjnych, formatywnych);
16. opracowanie dla RPO WZ strategii komunikacji, która stanowić będzie podstawę prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych;
17. bieżące informowanie opinii publicznej o postępach wdrażania programu oraz możliwościach jego wykorzystywania przez potencjalnych beneficjentów;
18. zapewnienie wymiany doświadczeń oraz ułatwienie koordynacji działań informacyjno-promocyjnych realizowanych przez instytucje wdrażające program;
19. prowadzenie m.in. szkoleń, konsultacji, spotkań informacyjnych, które docelowo zwiększają poziom wiedzy beneficjentów i potencjalnych beneficjentów o możliwości uzyskania wsparcia, zasad realizacji i rozliczania projektów;
20. organizacja konferencji oraz spotkań informacyjnych na temat RPO WZ;
21. opracowywanie redakcyjne i wydawanie dokumentów programowych m.in.: RPO WZ, Uszczegółowienia RPO WZ oraz ich aktualizacji a także dystrybucja do potencjalnych Beneficjentów;
22. opracowywanie redakcyjne i druk folderów, ulotek, broszur, plakatów, kalendarzy, listowników etc.;
23. przygotowanie i druk regionalnego biuletynu informacyjnego RPO WZ;
24. przygotowanie i dystrybucja materiałów promocyjnych i informacyjnych (np. gadżety etc);
25. przygotowanie i publikacja ogłoszeń o naborach wniosków do RPO WZ;

X POMOC TECHNICZNA
DZIAŁANIE 10.1 WSPARCIE PROCESÓW ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA ORAZ DZIAŁAŃ INFORMACYJNO-PROMOCYJNYCH RPO WZ

26. przygotowanie, emisja programów oraz audycji telewizyjnych i radiowych a także artykułów sponsorowanych na temat RPO WZ; inne elementy kampanii reklamowych skierowanych do społeczności lokalnej np.: imprezy promocyjne, konkursy, wystawy, bannery, billboardy, etc.;
27. działania koordynacyjne i monitorujące w zakresie aktywnej integracji instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa w regionie.

14. Typ beneficjenta

- Fundusz (WFOŚiGW – Samorządowa osoba prawna),
- Wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna (WUP),
- Stowarzyszenie (Związek ZIT),
- Jednostka samorządu terytorialnego,
- Wspólnota samorządowa.

15. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia

Nie dotyczy

16. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

17. Alokacja

64 049 568 EUR

18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)

Komplementarność z PO PT 2014-2020

19. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów

Tryb pozakonkursowy – decyzja podejmowana przez IZ RPO WZ

Ze względu na charakter zadań ich wnioskodawcy są jednoznacznie określani przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu (lista wnioskodawców została określona w pkt. „typ beneficjenta”).

Wszystkie zadania dotyczą zadań publicznych (na podstawie art. 38 pkt. 1- 4 oraz art. 48 pkt. 1-6 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020).

Wnioskodawca składa do właściwej instytucji wnioski o dofinansowanie projektu zgodnie ze swoim uprawnieniem do finansowania poszczególnych typów interwencji. IZ może określić terminy składania wniosków, uwzględniając harmonogram prac nad budżetem Województwa, w celu uwzględnienia środków na finansowanie projektu w projekcie budżetu Województwa. Wniosek o dofinansowanie może zostać złożony w formie Roczego Planu Działań (RPD).

21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych

10%

24. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek

25. Do projektów realizowanych ze środków pomocy technicznej, ze względu na ich specyfikę, nie opisuje się warunków stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków. Planowany zakres systemu zaliczek zostanie opisany w późniejszym terminie.

26. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)

X POMOC TECHNICZNA
DZIAŁANIE 10.1 WSPARCIE PROCESÓW ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA ORAZ DZIAŁAŃ INFORMACYJNO-PROMOCYJNYCH RPO WZ

Nie dotyczy

27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

28. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

29. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych

0%

30. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

III Indykatywny plan finansowy

Indykatywny plan finansowy został umieszczony w odrębnym pliku.

IV WYMIAR TERYTORIALNY PROWADZONEJ INTERWENCJI

IV Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji

A. Wymiar terytorialny – formy obligatoryjne

A.1 Rewitalizacja

A.1.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Programy rewitalizacji – instrumenty dedykowane interwencji na obszarach zdegradowanych, na których zidentyfikowano stan kryzysowy i wymagających rewitalizacji. Programy inicjowane, opracowywane i uchwalone są przez radę gminy, mają charakter wieloletni i obejmują działania w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej. Programy są nakierowane na wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju i stanowiąc jednocześnie narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

W ramach Programów będą realizowane przedsięwzięcia obejmujące zarówno rewitalizację fizyczną jak i gospodarczą wyznaczonego obszaru – obszaru rewitalizacji. Ponadto, działania te będą rozszerzeniem – uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, realizowanych w ramach wsparcia EFS w osiach priorytetowych VI, VII i VIII. Rozstrzygająca o wsparciu będzie tu komplementarność projektów składanych do realizacji w ramach działania 9.3 z projektami realizowanymi ze wsparcia EFS.

W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW. Ponadto, gminy SSW charakteryzujące się najgorszymi parametrami rozwoju społeczno-gospodarczego będą miały możliwość skorzystania ze wsparcia animacyjnego na rzecz przygotowania i wdrażania LPR (wsparcie EFS OP VII działanie 7.1).

Przedsięwzięcia inwestycyjne będą się koncentrować na rewitalizacji wyznaczonych w programach rewitalizacji części bądź całych miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem problemowych miejscowości popegeerowskich. Ponadto, przedsięwzięcia będą mogły być realizowane na obszarach przemysłowych, powojkowych, a dopiero w dalszej kolejności na niedoinwestowanych i zaniedbanych obszarach miejskich.

A.1.2 Indykatywna alokacja UE planowana na projekty rewitalizacyjne

Oś priorytetowa	Działanie	Fundusz	Indykatywna alokacja UE (EUR)	Metoda preferencji
VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej	EFS	10 000 000	<ul style="list-style-type: none"> – terytorialna – realizacja projektów na obszarze SSW objętych programami rewitalizacji – finansowa – zwiększenia alokacji UE o środki budżetu

IV WYMIAR TERYTORIALNY PROWADZONEJ INTERWENCJI

IX INFRASTRUKTURA PUBLICZNA	9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	EFRR	40 000 000	państwa
				– terytorialna – realizacja projektów na obszarze SSW objętych programami rewitalizacji – finansowa – zwiększenia alokacji UE o środki budżetu państwa

A.2 Wsparcie przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich w ramach ZIT

A.2.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Przestrzenne odzwierciedlenie potencjałów i problemów rozwojowych delimituje region na 3 obszary: o wysokiej (Szczeciński Obszar Metropolitalny – SOM10, Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzki Obszar Funkcjonalny – KKBOF11) oraz o niższej zdolności rozwojowej (Specjalna Strefa Włączenia – SSW12). Wsparcie RPO WZ 2014-2020, uwzględniające OSI wskazane w UP, w wymiarze terytorialnym skoncentrowane będzie na ww. obszarach.

Diagnoza SOM wskazuje główne potrzeby rozwojowe obszaru: zintegrowany, niskoemisyjny transport publiczny; poprawa mobilności pracowników; poprawa efektywności energetycznej; wzrost zatrudnienia m.in. poprzez wspólne działania na rzecz wzmocnienia konkurencyjności sektora MSP (stwarzanie warunków dla prowadzenia i rozwoju działalności, wzmocnienie innowacyjności) oraz dopasowanie edukacji do potrzeb rynku pracy.

Instrument ZIT realizowany na obszarze funkcjonalnym miasta wojewódzkiego zapewni realizację projektów odpowiadających zidentyfikowanym terytorialnie potencjałom i deficytom, powiązanych i komplementarnych, efektywnych pod względem kosztów, o szerszym oddziaływaniu prorozwojowym i skali rozwiązywanych problemów.

A.2.2 Alokacja UE przeznaczona na ZIT wojewódzki

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE przeznaczona na ZIT (EUR)	Finansowanie ogółem (EUR)
I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE	1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR	20 000 000	
	1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR	5 000 000	

IV WYMIAR TERYTORIALNY PROWADZONEJ INTERWENCJI

II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	2.2 Zrównoważona multimodalna mobilność miejska i działania adaptacyjne łagodzące zmiany klimatu w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR	49 900 000	
	2.6 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR	10 000 000	
	2.8 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR	5 000 000	
V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT	5.2 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR	8 000 000	
VIII EDUKACJA	8.3 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR	7 800 000	
	8.7 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	EFRR	3 400 000	

A.2.3 Zestawienie wskaźników dla ZIT wojewódzkiego w zakresie interwencji regionalnych PO

• Rezultaty bezpośrednie

Działanie/ poddziałanie – ZIT wojewódzki	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość bazowa	Szacowana wartość docelowa (2023)

• Produkty

Działanie/ poddziałanie – ZIT wojewódzki	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość pośrednia (2018) (jeśli dotyczy)	Szacowana wartość docelowa (2023)

A.3. Obszary wiejskie

IV WYMIAR TERYTORIALNY PROWADZONEJ INTERWENCJI

A.3.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

W ramach RPO WZ 2014-2020 nie będzie zastosowany instrument RLKS w formule bezpośredniej.

W ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania (LGD), jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja RPO będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia EFRROW i EFMR na terytorium danej LGD i będzie spójna z Lokalną Strategią Rozwoju. Koszty przygotowawcze, bieżące oraz koszty animacji LGD, nie będą wspierane środkami

EFS w ramach RPO.

Zgodnie z UP narzędzia będą uwzględniały problematykę obszarów wiejskich (OW). Rozwiązania dla OW znajdują się w URPO. Podstawowa alokacja na OW wyniesie min 11%

alokacji RPO WZ 2014-2020 (EFRR i EFS), tj. min.175 967 000 euro.

A.3.2 Indykatorywna alokacja UE planowana na projekty realizowane na obszarach wiejskich lub projekty, których ostatecznymi beneficjentami są podmioty/osoby z obszarów wiejskich lub realizowana infrastruktura obejmuje obszary wiejskie

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Indykatorywna alokacja UE (EUR)	Metoda preferencji

IV WYMIAT TERYTORIALNY PROWADZONEJ INTERWENCJI

B. Wymiar terytorialny – formy fakultatywne

B.1 RLKS

B.2 Wsparcie przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju innych obszarów miejskich niż obszary funkcjonalne miast wojewódzkich (w tym ZIT, instrumenty spełniające kryteria art. 36 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz art. 7 rozporządzenia nr 1301/2013)

B.2.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

--

B.2.2 Alokacja i wkład krajowy

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE (EUR)	Wkład krajowy (EUR)	Finansowanie ogółem (EUR)

B.3 Wsparcie ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (instrumenty spełniające kryteria art. 36 rozporządzenia nr 1303/2013 inne niż obszary miejskie)

B.3.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

--

B.3.2 Alokacja i wkład krajowy

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE (EUR)	Wkład krajowy (EUR)	Finansowanie ogółem (EUR)

B.4 Inne instrumenty terytorialne

IV WYMIAT TERYTORIALNY PROWADZONEJ INTERWENCJI

B.4.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

--

B.4.2 Alokacja i wkład krajowy

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE (EUR)	Wkład krajowy (EUR)	Finansowanie ogółem (EUR)

V. Wykaz najważniejszych dokumentów służących realizacji PO

Podstawę systemu realizacji RPO WZ 2014-2020 stanowią będą:

1. Wykaz rozporządzeń krajowych i UE oraz krajowych ustaw

a. Akty prawne UE

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) NR 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002,
- Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego,
- Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz.Urz. UE L 74 z 14.03.2014 r.),
- Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr .... z dnia .... Kryteria określania przypadków nieprawidłowości wymagających zgłoszenia do OLAF –w przygotowaniu,
- Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr .... z dnia .... Warunki i procedury stosowane w celu ustalenia, czy kwoty, których nie można odzyskać, mają być zwracane przez państwa członkowskie – w przygotowaniu,
- Rozporządzenie wykonawcze KE nr 184/2014 z dnia 25 lutego 2014 ustanawiające, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającym wspólne

V WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH DOKUMENTÓW SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PO

przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego warunki mające zastosowanie do systemu elektronicznej wymiany danych między państwami członkowskimi a Komisją oraz przyjmujące, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” klasyfikację kategorii interwencji dla wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”,

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) NR 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych,
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) NR 288/2014 z dnia 25 lutego 2014 r. ustanawiające zasady, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, w odniesieniu do wzoru dla programów operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” w odniesieniu do wzoru dla programów EWT w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”,
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 821/2014 z dnia 28 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr1303/2013 w zakresie szczegółowych uregulowań dotyczących transferu wkładów z programów i zarządzania nimi, przekazywania sprawozdań z wdrażania instrumentów finansowych, charakterystyki technicznej działań informacyjnych i komunikacyjnych w odniesieniu do operacji oraz systemu rejestracji i przechowywania danych,

V WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH DOKUMENTÓW SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PO

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 964/2014 z dnia 11 września 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do standardowych warunków dotyczących instrumentów finansowych,
- Rozporządzenie wykonawcze KE nr 1011/2014 ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji oraz szczegółowe przepisy dotyczące wymiany informacji między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi, certyfikującymi, audytowymi i pośredniczącymi,
- Decyzja wykonawcza KE z 18 lutego 2014 nr 2014/99/EU ustanawiająca wykaz regionów kwalifikujących się do finansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz państw członkowskich kwalifikujących się do finansowania z Funduszu Spójności,
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art 107 i 108 Traktatu,
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 28 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis,
- Komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym,
- Decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust.2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanych do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym,
- Rozporządzenie w sprawie stosowania art 107 i 108 Traktatu do pomocy de minimis na wykonywanie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym,
- Komunikat Komisji: Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych,
- Komunikat Komisji: Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną,
- Komunikat Komisji: Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020;

b. Akty prawa krajowego

Ustawy krajowe

- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2014, poz. 1649 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz.U. 2014 poz. 1146 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.2013 r.poz. 885 z późn. zm.);

Rozporządzenia krajowe

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie warunków obniżenia wartości korekt finansowych – w przygotowaniu,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich –w przygotowaniu;

2. Wykaz wytycznych UE

- Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji dotyczące programów operacyjnych,
- Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji dotyczące ewaluacji i monitoringu (wskaźniki),
- Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji dotyczące planu ewaluacji,
- Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji dot. ewaluacji ex ante,
- Wytyczne KE dla państw członkowskich w zakresie oceny ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych,
- Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji ws. procedury desygnacji – w przygotowaniu,
- Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji ws. strategii audytu – w przygotowaniu,
- Wytyczne dla państw członkowskich, instytucji i służb audytowych KE ws. wspólnej metodologii oceny systemów zarządzania i kontroli w państwach członkowskich – w przygotowaniu,
- Wytyczne dla państw członkowskich i instytucji w zakresie weryfikacji przeprowadzanych przez Państwa Członkowskie w odniesieniu do projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych, FS i EFMiR – w przygotowaniu,
- Zamówienia publiczne praktyczny przewodnik w zakresie unikania najczęściej popełnianych błędów przy wdrażaniu projektów współfinansowanych z EFSI – w przygotowaniu;

3. Wykaz krajowych wytycznych horyzontalnych

- Wytyczne w zakresie procesu desygnacji na lata 2014 -2020,
- Wytyczne w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020,

V WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH DOKUMENTÓW SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PO

- Wytyczne w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020 – w przygotowaniu,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 – w przygotowaniu,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie dokumentowania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych,
- Wytyczne w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym – w przygotowaniu,
- Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym w ramach zadań własnych samorządu gminy w gospodarce odpadami,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,

4. Wykaz wytycznych programowych – w przygotowaniu;

5. Indykacyjny wykaz dokumentów towarzyszących realizacji projektu (dla beneficjentów)

- Ramowe Plany Realizacji Działań
- Regulamin konkursu/naboru,
- Wzór wniosku o dofinansowanie,
- Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie,
- Wzór umowy o dofinansowanie.

VI Załączniki

1. Załącznik 1 – Tabela transpozycji PI na działania/ poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych;
2. Załącznik 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań;
3. Załącznik 3 – Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań;
4. Załącznik 5 – Wykaz projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego wraz informacją o projekcie i podmiocie, który będzie wnioskodawcą.

VII Inne

Słownik terminologiczny

termin	definicja
Aglomeracja	teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych
Badania przemysłowe	Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dn. 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym z zastosowaniem art. 107 i 108 Traktatu. Badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług, lub też wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług. Uwzględniają one tworzenie elementów składowych systemów złożonych i mogą obejmować budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub środowisku interfejsu symulującego istniejące systemy, a także linii pilotażowych, kiedy są one konieczne do badań przemysłowych, a zwłaszcza uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych. Badania przemysłowe zazwyczaj odpowiadają poziomom gotowości technologicznej od II do IV: poziom II — określono koncepcję technologii lub jej przyszłe zastosowanie, poziom III — potwierdzono analitycznie i eksperymentalnie krytyczne funkcje lub koncepcje technologii, poziom IV — zweryfikowano komponenty technologii lub podstawowe jej podsystemy w warunkach laboratoryjnych.
Droga dla rowerów	droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi; droga dla rowerów jest oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.
Efektywna/skuteczna współpraca	<p>Współpraca między co najmniej dwoma niezależnymi stronami w celu wymiany wiedzy lub technologii, lub służące osiągnięciu wspólnego celu opartego na podziale pracy, gdy strony wspólnie określają zakres wspólnego projektu, przyczyniają się do jego realizacji i wspólnie ponoszą ryzyko, jak również dzielą się wynikami. Jedna strona lub kilka stron mogą ponosić pełne koszty projektu i tym samym zwolnić inne strony z ich ryzyka finansowego. Badania w ramach umowy i świadczenie usług badawczych nie są uważane za formy współpracy.</p> <p>Projekt zakłada efektywną współpracę : — między przedsiębiorstwami, wśród których przynajmniej jedno jest MŚP, lub jest realizowany w co najmniej dwóch państwach członkowskich lub w państwie członkowskim i w państwie umawiającej się strony Porozumienia EOG, przy czym żadne pojedyncze przedsiębiorstwo nie ponosi więcej niż 70 % kosztów kwalifikowalnych. Jeżeli projekt obejmuje dwa przedsiębiorstwa (w tym MŚP) i jedno z nich wykonuje prace rozwojowe i ponosi 60% ich kosztów, może być przyznana premia obu podmiotom.</p> <p>Lub — między przedsiębiorstwem i co najmniej jedną organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę, jeżeli ta ostatnia ponosi co najmniej 10 % kosztów kwalifikowalnych i ma prawo do publikowania własnych wyników badań;</p>

SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY

termin	definicja
Eksperymentalne prace rozwojowe	Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dn. 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym z zastosowaniem art. 107 i 108 Traktatu. Zdobywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i biznesu oraz innej stosownej wiedzy i umiejętności w celu opracowywania nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług. Mogą one także obejmować na przykład czynności mające na celu pojęciowe definiowanie, planowanie oraz dokumentowanie nowych produktów, procesów i usług. Eksperymentalne prace rozwojowe mogą obejmować opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony. Mogą obejmować opracowanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy z konieczności jest produktem końcowym do wykorzystania do celów komercyjnych, a jego produkcja jest zbyt kosztowna, aby służył on jedynie do demonstracji i walidacji. Eksperymentalne prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do istniejących produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, usług oraz innych operacji w toku, nawet jeśli takie zmiany mają charakter ulepszeń. Eksperymentalne prace rozwojowe zazwyczaj odpowiadają poziomom gotowości technologicznej od V do VIII: poziom V — zweryfikowano komponenty lub podstawowe podsystemy technologii w środowisku zbliżonym do rzeczywistego, poziom VI — dokonano demonstracji prototypu lub modelu systemu albo podsystemu technologii w warunkach zbliżonych do rzeczywistych, poziom VII — dokonano demonstracji prototypu technologii w warunkach operacyjnych, poziom VIII — zakończono badania i demonstrację ostatecznej formy technologii.
Infrastruktura B+R przedsiębiorstw	Zestawy urządzeń badawczych, pomiarowych lub laboratoryjnych o małym stopniu uniwersalności i wysokich parametrach technicznych (zazwyczaj wyższych o kilka rzędów dokładności pomiaru w stosunku do typowej aparatury stosowanej do celów produkcyjnych lub eksploatacyjnych), wartości niematerialne i prawne, wyposażenie oraz inne środki trwale wykorzystywane bezpośrednio do realizacji prac badawczo – rozwojowych w przedsiębiorstwie.
Infrastruktura badawcza	Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 651/2014 z dn. 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym z zastosowaniem art. 107 i 108 Traktatu oznacza obiekty, zasoby i powiązane z nimi usługi, które są wykorzystywane przez środowisko naukowe do prowadzenia badań naukowych w swoich dziedzinach, i obejmuje wyposażenie naukowe lub zestaw przyrządów, zasoby oparte na wiedzy, takie jak zbiory, archiwa lub uporządkowane informacje naukowe, infrastrukturę opartą na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, taką jak sieć, infrastrukturę komputerową, oprogramowanie i infrastrukturę łączności lub wszelki inny podmiot o wyjątkowym charakterze niezbędny do prowadzenia badań naukowych. Takie różne rodzaje infrastruktury badawczej mogą być zlokalizowane w jednej placówce lub „rozproszone” (zorganizowana sieć zasobów) zgodnie z art. 2 lit. A) rozporządzenia Rady (WE) nr 723/2009 z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC).
Instytucja Pośrednicząca	podmiot, któremu została powierzona, w drodze porozumienia albo umowy zawartych z instytucją zarządzającą, realizacja

SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY

termin	definicja
	zadań w ramach krajowego lub regionalnego programu operacyjnego.
Institucja Zarządzająca	Instytucja odpowiadająca za zarządzanie programem operacyjnym zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, której funkcje określono w art. 125 rozporządzenia ogólnego.
Institucje Otoczenia Biznesu	<p>Podmioty, bez względu na formę prawną, które nie działają dla zysku lub przeznaczają zyski na cele statutowe lub działalność zasadniczą, i prowadzą działalność służącą tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie, działające na terenie Polski. Podmioty posiadające niezbędną bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora przedsiębiorstw. . Do tej kategorii instytucji zalicza się: agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, ośrodki szkoleniowo – doradcze, fundusze, organizacje reprezentujące przedsiębiorców, instytucje</p> <p>proinnowacyjne, działające na rzecz innowacyjności, centra transferu technologii, instytuty i ośrodki badawczo – rozwojowe, pełniące rolę centrów oraz ośrodki innowacji i przedsiębiorczości, do których zalicza się inkubatory przedsiębiorczości i inkubatory technologiczne, centra/parki naukowo technologiczne, parki technologiczne itp. Oferują one przedsiębiorcom usługi wspierające w szerokim zakresie, w tym w zakresie tworzenia, prowadzenia i rozwoju przedsiębiorstwa. Oferta instytucji otoczenia biznesu obejmuje udzielanie informacji, szkolenia, doradztwo, usługi B+R itp.</p>
Jednostki naukowe	<p>Zgodnie z ustawą z dn. 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki. Jednostki prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, b) jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dn. 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z późn. zm.3), c) instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dn. 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, z późn. zm.), d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, e) Polska Akademia Umiejętności, f) inne jednostki organizacyjne niewymienione w lit. a – e, posiadające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będące organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę w rozumieniu art. 2 pkt 83 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dn. 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.6.2014, str. 1)
Konsorcjum naukowo-przemysłowe	Oznacza grupę jednostek organizacyjnych, w skład której wchodzi co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden przedsiębiorca, podejmujących na podstawie zawartej pisemnie umowy wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, z zastrzeżeniem, iż liderem konsorcjum naukowo-przemysłowego nie może być przedsiębiorstwo.
Master Planem dla	Dokument przedstawiający sposób osiągnięcia celu wskazanego w dyrektywie 91/271/EWG poprzez wskazanie potrzeb i

SŁOWNIK TERMINOLOGICZNY

termin	definicja
wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG.	planów inwestycyjnych aglomeracji.
Organizacja badawcza (organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę)	Oznacza podmiot (jak np. uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik w dziedzinie innowacji, fizyczny lub wirtualny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań i rozwoju) niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikację lub transfer wiedzy. W przypadkach gdy tego rodzaju jednostka prowadzi również działalność gospodarczą finansowanie, koszty i dochody związane z tą działalnością gospodarczą należy rozliczać oddzielnie. Przedsiębiorstwa mogące wywierać decydujący wpływ na taki podmiot w charakterze, na przykład, jego udziałowców/akcjonariuszy czy członków mogą nie mieć preferencyjnego dostępu do uzyskanych przez niego wyników;
Partnerstwa naukowo-przemysłowe	Grupa co najmniej dwóch podmiotów, z których jeden jest przedsiębiorcą a drugi jednostką naukową, które zawarły pomiędzy sobą porozumienie w celu wspólnej realizacji projektów badawczo-rozwojowych w ramach RPO WZ 2014-2020. Liderem partnerstwa naukowo-przemysłowego może być wyłącznie przedsiębiorstwo.
Szerokie rozpowszechnianie	Oznacza. upowszechnienie wyników projektu, które nie skutkują powstaniem praw własności intelektualnej, tak szybko, jak to możliwe po zakończeniu projektu za pośrednictwem najbardziej odpowiednich środków (np. podczas konferencji, za pośrednictwem publikacji, ogólnodostępnych baz bądź oprogramowania bezpłatnego lub otwartego, stron internetowych, na poziomie krajowym jak i unijnym), a wyniki badań powinny być stale dostępne przez nieograniczony czas. Rozpowszechnianiu podlegają wyniki projektu, a nie tylko jego ogólne osiągnięcia.
Transport miejski	Komunikacja miejska(transport miejski) to regularny, publiczny transport zbiorowy wykonywany na zlecenie samorządowego organizatora transportu wyłącznie na obszarze jednej gminy, dwóch lub więcej gmin na podstawie porozumień międzygminnych lub gmin tworzących międzygminny związek komunalny. Transport miejski obejmuje usługi związane z transportem ludzi dla użytku ogólnego, w przeciwieństwie do transportu prywatnego (samochody prywatne, pojazdy do wynajęcia).
Trasa rowerowa	ciąg różnych liniowych rozwiązań technicznych ułatwiających ruch rowerowy lub zapewniających jego bezpieczeństwo o przebiegu łączącym grupy istotnych źródeł i celów podróży rowerem. Trasa rowerowa może składać się z: <ul style="list-style-type: none"> – dróg dla rowerów, ciągów pieszo-rowerowych, pasów rowerowych; – utwardzonych dróg publicznych i niepublicznych wyłączonych z ruchu zmotoryzowanego albo o niskich natężeniach ruchu zmotoryzowanego oraz niewielkim ruchu pojazdów ciężarowych.
Centrum miasta	może oznaczać rynek, główny plac, ratusz, skrzyżowanie dróg przelotowych, itp. Przyjmuje się, że powinien być to punkt w centrum miasta.

WYKAZ SKRÓTÓW

Wykaz skrótów stosowanych przez IZ RPO WZ

A2A	Administration to administration– usługi administracji dla administracji
A2C	Administration to citizen– usługi administracji dla obywateli
B + R	Badania i Rozwój
CI	Common Indicators – Wspólne Wskaźniki
CIS	Centrum Integracji Społecznej
CKZiU	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
CTT	Centrum Transferu Technologii
ECDL	European Computer Driving Licence – Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EUR	Euro
EURES	European Employment Services – Europejskie Służby Zatrudnienia
EPC	Ekwiwalent Pełnego Czasu Pracy
EWG	Europejska Współpraca Gospodarcza
HPV	Human Papilloma Virus – Wirus Brodawczaka Ludzkiego
Instalacje MBP	Instalacje do Mechaniczno – Biologicznego Przetwarzania
IOB	Instytucje Otoczenia Biznesu

WYKAZ SKRÓTÓW

ITS	Intelligent Transportation Systems – Inteligentne Systemy Transportowe
IZ RPO	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KIS	Klub Integracji Społecznej
KKBOF	Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny
KKZ	Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe
KOWEzIU	Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
KS	Kontrakt Samorządowy
KSRG	Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji
MEN	Ministerstwo Edukacji Narodowej
MiIR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
MZ	Ministerstwo Zdrowia
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	Non-Governmental Organizations – Organizacje Pozarządowe
OSD	Operator Systemów Dystrybucyjnych

WYKAZ SKRÓTÓW

OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OWES	Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PES	Podmioty Ekonomii Społecznej
PGL Lasy Państwowe	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PI	Priority Investment – Priorytet Inwestycyjny
PKD	Produkt Krajowy Brutto
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
POZ	Podstawowa Opieka Zdrowotna
PKP PLK	PKP Polskie Linie Kolejowe
PLN	Polski Złoty
PO PŻ	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
PO	Program Operacyjny
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RLM	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SOM	Szczeciński Obszar Metropolitalny
SSE	Specjalna Strefa Ekonomiczna

WYKAZ SKRÓTÓW

SSW	Specjalna Strefa Włączenia
SzPiK	Szkolny Punkt Informacji i Kariery
TEN-T	Transeuropejska Sieć Transportowa
TBS	Towarzystwo Budownictwa Społecznego
TIK	Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
UE	Unia Europejska
WE	Wspólnota Europejska
WMDT II	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej II
WTZ	Warsztat Terapii Zajęciowej
WZ	Województwo Zachodniopomorskie
ZAZ	Zakład Aktywizacji Zawodowej
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialny